

โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพ
เสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราวสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวรจนา พลาแดง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ตุลาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพ
เสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

นางสาวรจนา พลาแดง

h 237579 T.3

รจนา พลาแดง. (2546), โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริม รายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการ
ควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์, ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ กรรมการ.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและการวางแผนในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราวสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 30 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี โดยแบ่งกลุ่มอาชีพเป็น 5 อาชีพ คือ การเพ้นท์แก้ว การขัดไม้ และการเชื่อมผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊พ กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้สามารถเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพเสริมได้มากกว่าคนละ 1 อาชีพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความรู้ความเข้าใจและการวางแผนในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการทดสอบที (t-test for Dependent Samples)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ มีความรู้ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**A PROJECT OF PART TIME JOB TRAINING AND PLANNING FOR THE TEMPORARY EMPLOYEES
OF QUEEN SIRIKIT NATIONAL INSTITUTE OF CHILD HEALTH**

**AN ABSTRACT
BY
MISS ROTJANA PALADANG**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2003**

Rotjana Paladang.(2003). *A Project of Part Time Job Training and Planning for The Temporary Employees of Queen Sirikit National Institute of Child Health*. Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr. Nanthana Wong-In.

The purpose of this research was to construct a project of part time job training and planning for the temporary employees of Queen Sirikit National Institute of Child Health. The study was designed to compare the part time job knowledge, understanding, and planning of the temporary employees before and after participating in the training project. The subjects of 30 temporary employees were purposively selected from the volunteer employees. The part time job training project was divided into five groups, i.e., glass painting, preserved vegetables and preserved fruits, Salad And Salad Dressing, Look Choob (a Thai sweet with a unique form and taste), and curry puff. The employees could participate in any training group as they preferred. The research instrument was an inventory of part time job knowledge, understanding, and planning. The data were analyzed by t - test.

The results of the study were as follows:

The part time job knowledge, understanding, and planning of the temporary employees participated in the part time job training and planning significantly increased at .05 level.

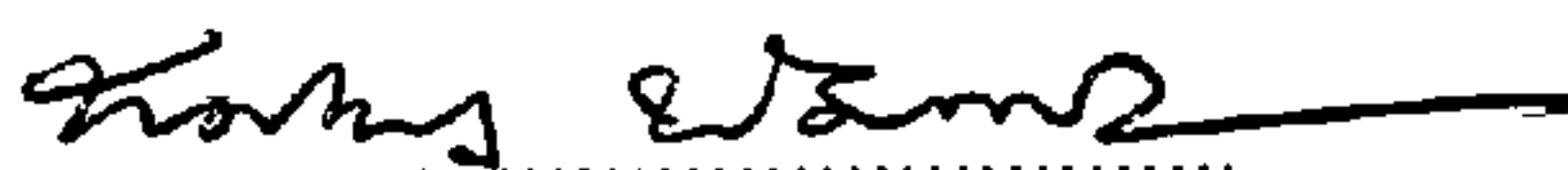
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร ประเสริฐสุข)

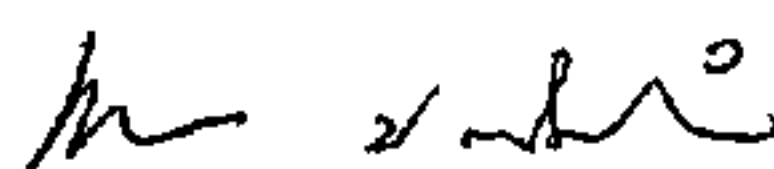
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรสุกุล)

วันที่.....24..... เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยคามอนุเคราะห์อย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีชา กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะแนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนตรวจทาน แก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดีผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

กราบขอบพระคุณ แพทย์หญิงสุรภี เรืองสุวรรณ ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชนีรรมศาสตราจารย์พิเศษ นายแพทย์ทวี โชติพิทยสุนนท์ รองผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนา คุณปรานอม ผาสุขกาย รองผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ คุณสุดใจ ชันธจิตต์ หัวหน้างานการเจ้าหน้าที่ ที่มอบหมายให้ คุณชัยพฤกษ์ อัครพิพัฒน์สกุล เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เป็นผู้ร่วมวิจัยโดยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยจนประสบผลสำเร็จ

กราบขอบพระคุณ อาจารย์พัชรสดา รัตนกำพล และ อาจารย์ฉัฐพิชญ์จัน รื่นเริง จากโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ดินแดง 2 ที่ให้คำปรึกษาแนะนำอาชีพต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ คุณณรงค์พรต คำบุศย์และครอบครัว ที่กรุณาให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณขวัญดาว แจ้งยอดสุข ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่ามาใช้ในการสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอบคุณสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการศึกษาวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดีตลอดการศึกษาค้นคว้าวิจัย
สุดท้ายของความสำเร็ครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่น้องและเพื่อน ๆ ที่ให้ความรัก กำลังใจ และความช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ จนประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

รจนา พลาแดง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเสริม	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม	21
อาชีพเสริมในโครงการ	27
หน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพโดยการฝึกอบรม	32
แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ.....	34
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	36
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	36
วิธีดำเนินโครงการ.....	40
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	53
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	53

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5(ต่อ) ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	53
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
สรุปผลการศึกษาและค้นคว้า.....	56
อภิปรายผล	57
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก เอกสารต่างๆ.....	69
ภาคผนวก ข ขั้นตอนและวิธีการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี.....	81
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรมจากการเข้าร่วมโครงการ.....	149
ภาคผนวก ง แบบวัดที่ใช้ในโครงการ	179
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	203

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างชั่วคราวที่เข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (n = 30).....	46
2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคะแนน และค่า t ของคะแนนความรู้ความเข้าใจ และวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี.....	49
3	ข้อมูลการติดตามผลโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี(n=30).....	51
4	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ).....	52
5	กำหนดการโครงการ	89
6	รายนามผู้เข้าร่วมโครงการ	93
7	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนก เป็นรายชื่อของ แบบวัดเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม	185
8	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนก เป็นรายชื่อของ แบบวัดเรื่องการพันท์แก้ว.....	188
9	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนกเป็นรายชื่อของ แบบวัดเรื่องการชั้มผักและผลไม้.....	191
10	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนกเป็นรายชื่อของ แบบวัดเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด	194
11	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนกเป็นรายชื่อของ แบบวัดเรื่อง การทำขนมลูกชุบ	197
12	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนกเป็นรายชื่อของ แบบวัดเรื่องการทำกะหรี่ปั๊พ.....	200

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การปฐมนิเทศและการให้ความรู้ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ นอกเวลาราชการ.....	150
2 การเพ้นท์แก้ว.....	153
3 การแช่อิ่มผักและผลไม้.....	155
4 การทำสลัดและน้ำสลัด	158
5 การทำขนมลูกชุบ.....	160
6 การทำขนมกะหรี่ปั๊พ.....	165
7 การปัจฉิมนิเทศ.....	169
8 การติดตามผลโครงการ.....	171

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การประกอบอาชีพ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ อาชีพเป็นแหล่งที่มาของรายได้อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพ นอกจากนี้การประกอบอาชีพยังทำให้บุคคลได้ค้นพบและพัฒนาความสามารถของตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและช่วยส่งเสริมคุณค่ารวมทั้งศักดิ์ศรีของตนเอง ดังนั้นการประกอบอาชีพจึงเป็นการตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยที่มีเสรีในการเลือกอาชีพ เพราะอาชีพทำให้บุคคลได้แสดงตนแสดงความสามารถของตนเองและตอบสนองความต้องการทางจิตใจได้อีกด้วย (เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 1; อ้างอิงจาก Roe . 1965 : 35)

ในปัจจุบันสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในช่วงวิกฤตล้มละลาย ตั้งแต่มีการประกาศค่าเงินบาทลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 และเข้าสู่มาตรการแก้ไขปัญหาตามเงื่อนไขของไอเอ็มเอฟอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2540 ประชาชนชาวไทย 60 กว่าล้านคน จะต้องเป็นผู้แบ่งรับหนี้ต่างประเทศคนละ 60,000 บาท (สมัชชาคนจน. 2541:79) สืบเนื่องมาจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบันประเทศต้องสูญเสียอธิปไตยทางเศรษฐกิจให้กับไอเอ็มเอฟ รัฐบาลจำเป็นต้องตัดลดงบประมาณรายจ่ายของแต่ละกระทรวงลงซึ่งส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปถึงภาคธุรกิจที่ต้องเลิกจ้างแรงงาน จนถึงขั้นต้องปิดกิจการลงอย่างมากมาย และจากการประกาศค่าเงินบาทลอยตัวของรัฐบาล ทำให้ค่าเงินบาทถูกรับลดลงไปมากส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนทั้งประเทศ ทำให้สินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ เริ่มถีบราคาสูงขึ้น จนทำให้หลายคนได้รับผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใช้แรงงานหาเช้ากินค่ำและเกษตรกรรายจนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศจะต้องแบกรับภาระอันหนักหน่วงในการดิ้นรนหารายได้มาเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวให้สามารถอยู่รอดพ้นวิกฤตไปได้ ปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบันนี้กล่าวได้ว่ารุนแรงและส่งผลกระทบต่อประชาชนในประเทศมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นทำให้รัฐต้องใช้นโยบายเข้มงวดในด้านมาตรการทางการเงิน การคลังต่างๆ ของประเทศ การเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่ม การตัดงบประมาณรายจ่ายของรัฐ การจำกัดวงเงินด้านสวัสดิการของข้าราชการ การกำหนดมาตรการกับบริษัทเงินทุนต่างๆ ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้ก่อผลกระทบให้ไทยเกิดภาวะเศรษฐกิจซบเซาควบคู่ไปกับภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง สภาพเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งในเมือง และชนบท และคาดการณ์ว่าวิกฤตครั้งนี้จะเกิดขึ้นยาวนานไม่ต่ำกว่า 5 ปี (อภิัญญา เวชยชัย. 2541:4-5)

ปัญหาการเลิกจ้างแรงงานในภาคธุรกิจ นับว่าเป็นปัญหาสำคัญอันเป็นผลพวงมาจากสภาพวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นอย่างน่าตกใจ ลูกจ้างของสถานประกอบการถูกลอยแพรวมไปถึงการว่างงานของบัณฑิตที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาจำนวนมากมาย (สมัชชาคนจน. 2541 : 39) ถึงแม้ว่าอาชีพรับราชการจะดูมั่นคงที่สุดในตอนนี้เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพเอกชนอื่นๆ แต่ข้าราชการก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้ดำรงชีวิตประจำวันอยู่กับเงินเดือนแต่ละเดือนเท่านั้น ยิ่งเป็นลูกจ้างในระบบข้าราชการยิ่งถูกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีรายได้เป็นค่าจ้างเงินเดือนที่คงที่ตลอดอายุการจ้างคือ 4,100 บาท ต้องมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากกับรายจ่ายที่สูงขึ้น ซึ่งไม่สมดุลกันกับรายได้ประจำส่วนใหญ่จึงจำเป็นต้องแสวงหารายได้เพิ่มเติม

นอกเหนือจากค่าจ้างที่ได้รับเพื่อให้เพียงพอกับการดำเนินชีวิตประจำวัน และสืบเนื่องจากที่ตัวผู้วิจัยได้เคย รับราชการในสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี โดยดำรงตำแหน่งเป็นพยาบาล ระหว่าง พ.ศ. 2538-2544 ซึ่งมีลูกจ้างชั่วคราว เป็นผู้ร่วมงานด้วย ในช่วงปฏิบัติงานได้สังเกตการณ์พบว่าลูกจ้างประกอบอาชีพเสริมรายได้ นอกเวลาราชการค่อนข้างมาก ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมรายได้ของลูกจ้างชั่วคราว กลุ่มนี้ จึงได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ขึ้นเกี่ยวกับ “ความต้องการในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลา ราชการ” โดยสัมภาษณ์กลุ่มประชากรเล็กๆ ซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราว 20 คน ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2545 พบว่ากลุ่มประชากรร้อยละ 50 มีรายได้ทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000 – 15,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 30 มีรายได้ทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท อีกร้อยละ 15 และ 5 มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท ตามลำดับ และมีการประกอบอาชีพเสริมรายได้ถึงร้อยละ 80 ได้แก่รับจ้างทั่วไป ค้าขาย เกษตรกรรมและบริการ โดยส่วนใหญ่จะทำในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอนว่าจะเป็นกลางวันหรือกลางคืน นั้นเป็นเพราะการประกอบอาชีพเสริมรายได้เป็นการทำนอกเวลาราชการไปแล้ว การทำอาชีพนอกเวลาราชการควรเป็นอิสระเพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่เวรในอาชีพหลักของตนและให้เวลาตนเองในการพักผ่อนด้วย ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริมรายได้ของลูกจ้างชั่วคราวกลุ่มนี้ พบว่ามีปัญหาด้านเวลา ด้านการตลาดและแหล่งเงินทุน ปัจจัยที่ทำให้ต้องประกอบอาชีพเสริมรายได้นั้น เนื่องมาจากการมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และมีความต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมรายได้หากมีโอกาสโดยกลุ่มลูกจ้างชั่วคราวต้องการได้รับการสนับสนุนในการจัดหาอาชีพเสริมรายได้ แหล่งเงินทุนและการฝึกอบรมการประกอบอาชีพเสริมรายได้ สิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้สามารถบ่งบอกได้ว่า ลูกจ้างมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่จะใช้เป็นอาชีพเสริมรายได้ไม่น้อยและไม่ทราบถึงอาชีพเสริมรายได้ที่เหมาะสม หรือที่ตนต้องการดีจึงต้องการให้มีการสนับสนุนการจัดหาอาชีพเสริมรายได้ แหล่งเงินทุน และความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพอค (คมเพชร จัตรศุภกุล.2521 : 53-58; อ้างอิงจาก Hoppock.n.d) ที่เน้นถึงความต้องการของบุคคลและความสำคัญของข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพ และพัฒนาอาชีพที่กล่าวว่าการเลือกอาชีพของบุคคลจะดีขึ้นก็ต่อเมื่อมีความสามารถที่จะมองเห็นเหตุการณ์ข้างหน้าว่า อาชีพอะไรที่ตอบสนองความต้องการของเขาได้ในอนาคต และจากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจความสนใจและความต้องการฝึกอาชีพเสริมของลูกจ้างชั่วคราว ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี จำนวน 136 คน ปรากฏว่าอาชีพเสริมที่อยู่ในความสนใจของลูกจ้างชั่วคราว ส่วนมากมี 5 อาชีพ ได้แก่ การเพ้นท์แก้ว การแช่อิ่มผักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊พ และลูกจ้างชั่วคราว ทุกคนสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ และต้องการฝึกอบรมอาชีพเสริมมากกว่า 1 อาชีพ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการให้กับลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ตามความต้องการและตามความสนใจของลูกจ้างชั่วคราว ประกอบไปด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องอาชีพเสริมและการประกอบอาชีพเสริมรายได้จำนวน 5 อาชีพ ได้แก่ การเพ้นท์แก้ว การแช่อิ่มผักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊พ และวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ที่สามารถทำได้นอกเวลาราชการ ดังกล่าวว่าควรทำอย่างไร ประกอบอาชีพอะไรบ้าง มีลักษณะการดำเนินการอย่างไร ปัญหาอุปสรรคตลอดจนผลกระทบของการประกอบอาชีพเสริมรายได้ต่อหน้าที่ประจำและสุขภาพของตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการสร้างขวัญและกำลังใจ

ให้แก่ลูกจ้างชั่วคราวในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและเป็นพื้นฐานในการวางนโยบายช่วยเหลือผู้ทำงานเป็นลูกจ้างชั่วคราวต่อไปในอนาคตด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข มีดังนี้ เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ได้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการมากขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้ สำหรับเลี้ยงตนเองและครอบครัวให้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น และยังเป็น การส่งเสริมชีวิต ความเป็นอยู่ของบุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ ที่นำโครงการนี้ไปใช้อีกด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 136 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ที่ได้จากการรับสมัครและจากการสัมภาษณ์ลูกจ้างชั่วคราวที่สนใจ เข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ปรากฏว่ามีผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 คน และแต่ละคนที่สมัครเข้าร่วมโครงการนั้น จะต้องเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ได้มากกว่าคนละหนึ่งอาชีพซึ่งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ 5 อาชีพ ได้แก่ อาชีพการพันธ์ุแก้ว การเชื่อมผักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรู้ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและแนวทางที่จะนำไปใช้ในการประกอบกิจการงานนอกเหนือจากอาชีพรับราชการ

การของลูกจ้างชั่วคราว เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้นอกเหนือจากเงินเดือนที่ได้รับจากสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ได้แก่ การเพ้นท์แก้ว การซ่อมผักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

2. โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่ลูกจ้างชั่วคราว ให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและมีแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ และฝึกอาชีพเสริม จำนวน 5 อาชีพ โดยมี ขั้นตอนในการฝึกปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

2.1 การปฐมนิเทศ และการให้ความรู้ ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ หมายถึง การพบปะพูดคุยกับลูกจ้างชั่วคราวทุกคนที่สนใจสมัคร เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เป็นการสร้างบรรยากาศและความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน เตรียมการปฐมนิเทศและให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเสริมและวางแนวทาง การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 แจ้งวัตถุประสงค์และขอบเขตของการเข้าร่วมโครงการ

2.1.2 แจกตารางการเข้าร่วมโครงการ

2.1.3 แนะนำวิทยากร

2.1.4 ทำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมก่อนการเข้าร่วมโครงการ

2.1.5 ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเสริม และวางแนวทางเกี่ยวกับอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

2.1.6 ประเมินผลเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม

2.2 การฝึกการเพ้นท์แก้ว หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ โดยใช้วิธีการบรรยายที่มีเนื้อหาสาระในเรื่องการเพ้นท์แก้วมีขั้นตอนการสาธิตโดยวิทยากรผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีการฝึกปฏิบัติเพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ และมีแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.2.1 ทำแบบวัดเรื่องการเพ้นท์แก้ว ก่อนการเข้าร่วมโครงการ

2.2.2 ให้ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการเพ้นท์แก้ว

2.2.3 อธิบายและสาธิตขั้นตอนการเพ้นท์แก้ว

2.2.4 ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการเพ้นท์แก้ว

2.2.5 วางแนวทางการประกอบอาชีพการเพ้นท์แก้ว

2.2.6 ประเมินผลเรื่องการเพ้นท์แก้ว

2.3 การฝึกการซ่อมผักและผลไม้ หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ โดยใช้วิธีการบรรยายที่มีเนื้อหาสาระในเรื่องการซ่อมผักและผลไม้ มีขั้นตอนการสาธิตโดยวิทยากรผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีการฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการให้มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติและมีแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.3.1 ทำแบบวัดเรื่องการซ่อมผักและผลไม้ ก่อนการเข้าร่วมโครงการ

2.3.2 การให้ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการซ่อมผักและผลไม้

2.3.3 อธิบายและสาธิตขั้นตอนการแช่ส้มผักและผลไม้

2.3.4 ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการแช่ส้มผักและผลไม้

2.3.5 วางแนวทางการประกอบอาชีพการแช่ส้มผักและผลไม้

2.3.6 ประเมินผลเรื่องการแช่ส้มผักและผลไม้

2.4 การฝึกทำสลัดและน้ำสลัด หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพโดยใช้วิธีการบรรยายที่มีเนื้อหาสาระในเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด มีขั้นตอนการสาธิตโดยวิทยากรผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีการฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.4.1 ทำแบบวัดเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด ก่อนการเข้าร่วมโครงการ

2.4.2 การให้ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด

2.4.3 อธิบายและสาธิตขั้นตอนการฝึกการทำสลัดและน้ำสลัด

2.4.4 ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการทำสลัดและน้ำสลัด

2.4.5 วางแนวทางการประกอบอาชีพการทำสลัดและน้ำสลัด

2.4.6 ประเมินผลเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด

2.5 การฝึกทำขนมลูกชุบ หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพโดยใช้วิธีการบรรยายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการทำขนมลูกชุบ มีขั้นตอนการสาธิตโดยวิทยากรผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีการฝึกปฏิบัติเพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.5.1 ทำแบบวัดเรื่องการทำขนมลูกชุบ ก่อนการเข้าร่วมโครงการ

2.5.2 การให้ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำขนมลูกชุบ

2.5.3 อธิบายและสาธิตขั้นตอนการทำขนมลูกชุบ

2.5.4 ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการทำขนมลูกชุบ

2.5.5 วางแนวทางการประกอบอาชีพการทำขนมลูกชุบ

2.5.6 ประเมินผลเรื่องการทำขนมลูกชุบ

2.6 การฝึกทำขนมกะหรี่ปั๊พ หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพโดยใช้วิธีการบรรยายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการทำขนมกะหรี่ปั๊พ มีขั้นตอนการสาธิตโดยวิทยากรผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีการฝึกปฏิบัติเพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.6.1 ทำแบบวัดเรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พ ก่อนการเข้าร่วมโครงการ

2.6.2 การให้ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

2.6.3 อธิบายและสาธิตขั้นตอนการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

2.6.4 ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

2.6.5 วางแนวทางการประกอบอาชีพการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

2.6.6 ประเมินผลเรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

2.7 การวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ หมายถึง การแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการออกเป็นกลุ่มย่อย ร่วมกันวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ที่แต่ละคนมีความสนใจร่วมกันโดยนำความรู้ความเข้าใจและแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการนำไปทดลองบริหารและจัดการกลุ่ม โดยมีการฝึกทดลองทำจริง และทดลองขายจริงในวันสุดท้ายของการติดตามผล

2.8 การปัจจัยนิเทศ หมายถึง การพูดคุยและซักถามถึงผลที่ได้รับในการเข้าร่วมโครงการและข้อบกพร่อง หรือสิ่งที่ต้องการได้รับเพิ่มเติมจากการฝึกที่ผ่านมา ให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์สรุปและแนะนำแนวทางในเรื่องการประกอบอาชีพเสริมรายได้ การบริหารเวลาให้เกิดประโยชน์ และการจัดการด้านการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพที่ช่วยเสริมรายได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำอยู่เดิม

2.9 การติดตามผล หมายถึง การตรวจสอบและประเมินผลผู้เข้าร่วมโครงการภายหลังจากได้เข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการไปแล้วในระยะเวลา 1 เดือน ว่าสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ และวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการนั้นนำไปปฏิบัติจริง และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาใน ครั้งนี้อย่างไร

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ลูกจ้างชั่วคราว มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเสริม
 - 1.1 ความหมายของอาชีพเสริม
 - 1.2 ประเภทงานที่ทำเป็นอาชีพเสริม
 - 1.3 การประกอบอาชีพเสริม
 - 1.4 การบริหารเวลาเพื่อการประกอบอาชีพ
 - 1.5 การบริหารด้านการเงินเพื่อการประกอบอาชีพ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ
 - 2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก
 - 2.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพอด
 - 2.3 ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของทิดแมนและโอฮารา
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม
 - 3.1 ความหมายของการฝึกอบรม
 - 3.2 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
 - 3.3 ความสำคัญของการฝึกอบรม
 - 3.4 ประโยชน์ของการฝึกอบรม
 - 3.5 ขั้นตอนการฝึกอบรม
 - 3.6 วิธีการในการฝึกอบรม
 - 3.7 ประเมินผลการฝึกอบรม
 - 3.8 วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการฝึกอบรม
 - 3.9 คุณลักษณะของการประเมินผลที่ดี
 - 3.10 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการฝึกอบรม
4. อาชีพเสริมในโครงการฝึกอบรม
 - 4.1 การเพ้นท์แก้ว
 - 4.2 การแช่อิ่มผักและผลไม้
 - 4.3 การทำสลัดและน้ำสลัด
 - 4.4 การทำขนมลูกชุบ
 - 4.5 การทำขนมกะหรี่ปั๊พ
5. หน่วยงานส่งเสริมการประกอบอาชีพและฝึกอบรม
6. แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเสริม

1.1 ความหมายของอาชีพเสริม

บุคคลที่เลือกอาชีพแล้วหรือที่เรียกว่ามีงานหลักทำประจำอยู่นั้นมีจำนวนมาก ที่ยังต้องการมีอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอาชีพเสริม ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงของงานวิจัยดังนี้

สุมาลี กุสกูลนิรันดร์ (2531 : 10) ได้ให้ความหมายของอาชีพเสริมว่า คือ อาชีพ ที่ทำนอกเหนือจากการทำนา เช่น ทอผ้า ทอเสื่อ เลี้ยงไหม เจียรในเพชร - พลอย เป็นต้น ซึ่งอาชีพเหล่านี้จะใช้เวลาว่างที่เหลือจากการทำนา ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพหลัก

ราชัน บรรลุศิลป์ (2536 : 3) อาชีพเสริม หมายถึง อาชีพที่ประกอบนอกเหนือ ไปจากอาชีพหลักของชุมชนเพื่อทำรายได้เพิ่มขึ้น เช่น ทอผ้า ทอเสื่อ เลี้ยงไหม หมอลำ และรวมถึงอาชีพการเจียรในเพชร พลอย

พิบูลย์สิทธิ์ โชคชัย (2541 : 9) ได้ให้ความหมายของอาชีพเสริมว่าเป็นอาชีพที่รองลงมาจากอาชีพหลักเพื่อส่งเสริมให้มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ปณิธาน ยามานนท์ (2542 : 28) อาชีพเสริม หมายถึง การประกอบกิจการงานที่ทำนอกเหนือจากอาชีพรับราชการ โดยให้ได้มาซึ่งรายได้ที่นอกเหนือจากเงินเดือน เช่น ค้าขาย ขับรถแท็กซี่ หรือ มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า รับจ้างรักษาความปลอดภัยสถานที่ เป็นต้น

จากที่มีผู้กล่าวถึงความหมายของอาชีพเสริมข้างต้นพอสรุปได้ว่าอาชีพเสริมเป็นอาชีพที่ทำนอกเหนือจากอาชีพประจำ หรืออาชีพหลัก มีจุดประสงค์เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมให้มีรายได้ที่นอกเหนือจากรายได้หลักทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.2 ประเภทงานที่ทำเป็นอาชีพเสริม

เชิดศักดิ์ แสงช่วงโชติ (ชัยพร ตระกูลแพทย์. 2540:18 - 19; อ้างอิงจาก เชิดศักดิ์ แสงช่วงโชติ.2528) ได้แบ่งประเภทงานที่ทำเป็นอาชีพเสริมโดยการใช้เวลาว่างปฏิบัติงานหารรายได้พิเศษไว้ดังนี้

1. การรับจ้างทำงานพิเศษ เช่น เป็นนักดนตรี นักร้อง ครูสอนพิเศษ การ ขับรถรับจ้าง ขับขี่จักรยานยนต์รับจ้าง การทำงานยามรักษาความปลอดภัย บริการตามร้านอาหาร งานรับจ้างต่าง ๆ เช่น การรับซ่อมบ้าน ต่อเติม ตกแต่ง ทาสี รวมถึงการรับงานมาทำ ณ ที่พักอาศัย เช่น การซ่อมรถ ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า

2. การประกอบการค้ารายย่อย โดยใช้ที่พักอาศัยของตนเอง หรือเช่าแผงลอย ประกอบการค้าในตลาดชุมชนใกล้หน่วยงานหรือการขายสินค้าและอาหาร โดยรถเข็นในพื้นที่แหล่งชุมชนของสังคมบริเวณใกล้หน่วยงาน

3. การเพาะปลูก โดยใช้พื้นที่บริเวณรอบ ๆ ที่พักอาศัย รวมไปถึงบริเวณพื้นที่ของหน่วยที่ไม่ใช่อาคารหรือพื้นที่ฝักของทางราชการเป็นพื้นที่ที่ว่างเปล่า ดำเนินกิจการทางการเกษตรในการทำการปลูกไม้ประดับ ทำสวนครัว การพืชไร่ การทำพืชสวนไว้สำหรับบริโภค ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายและจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่มเติม

4. การเลี้ยงสัตว์ เป็นการเลี้ยงเปิด ไก่ สุกร ปลา นก ซึ่งไม่รบกวนต่อการ อยู่ร่วมกันในพื้นที่ที่พักอาศัยเพื่อใช้บริโภคเองและการจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้

ปณิธาน ยามานนท์ (2542 : 66) ได้จำแนกงานในการประกอบอาชีพเสริมรายได้ โดยการใช้เวลาว่างเวลาราชการของข้าราชการตำรวจไว้ดังนี้

1. ประเภทงานรับจ้าง เป็นอาชีพรับจ้างรักษาความปลอดภัย บุคคล สิ่งของ และสถานที่ เช่น ธนาคาร ร้านทอง
2. ประเภทค้าขาย สามารถลงทุนให้ผู้อื่น เช่น ภรรยา หรือ สมาชิกในครัวเรือนทำแทนได้
3. ประเภทเกษตรกรรม ดำเนินการในทางการเกษตรไว้สำหรับบริโภค และสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริมได้

จากการแบ่งประเภทงานดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าบุคคลที่ประกอบอาชีพเสริมนั้นส่วนมากจะประกอบอาชีพหลังจากที่มีเวลาว่างจากงานประจำที่ทำ และงานที่ทำนั้นส่วนมากจะเป็นงานประเภทงานรับจ้างทั่วไป การค้าขาย และงานเกษตรกรรม ซึ่งลักษณะการเลือกงานนั้นจะเลือกประกอบอาชีพเสริมรายได้ในประเภทที่ตนเองจะมีพื้นฐานความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะความถนัดในลักษณะงานอยู่ก่อนแล้ว (ปณิธาน ยามานนท์ 2542 : 66)

1.3 การประกอบอาชีพเสริม

เชิดศักดิ์ แสงช่วงโชติ (ชัยพร ตระกูลแพทย์.2540:18 ; อ้างอิงจาก เชิดศักดิ์ แสงช่วงโชติ. 2528) ได้แบ่งอาชีพเสริมไว้ดังนี้คือ การใช้เวลานอกเวลาปฏิบัติงานหารายได้พิเศษ โดยอธิบายไว้ว่าข้าราชการทหารปกติแล้วการรับราชการจะปฏิบัติงานโดยทั่วไป ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 และวันเวลาของการเข้าเวรยามตามคำสั่งของหน่วยนั้น ๆ นอกนั้นเป็นเวลานอกเวลาราชการ ผู้มีรายได้น้อยหรือผู้ที่มีความพึงพอใจต้องการจะมีรายได้ เพิ่มเติมจะใช้เวลานอกเวลาราชการทำงาน

เลอลักษณ์ รัตนรักษ์ (2529, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากการก่อสร้างเขื่อนในหมู่บ้านอพยพ โครงการเขื่อนและอ่างเก็บน้ำห้วยกุ่ม จังหวัดชัยภูมิ พบว่าการประกอบอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม มีข้อจำกัดมาก คือ ทั้งคุณสมบัติของดินและปริมาณของน้ำ ประกอบกับได้รับพื้นที่ในการทำกิจการจำนวนจำกัด เมื่อมีเวลาว่างก็ต้องการทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ของครอบครัว อาชีพเสริมที่สำคัญได้แก่ รับจ้าง รองลงไปคือ เกษตรกรรมและรับราชการตามลำดับ

สมนึก แดงเจริญ (2534:56) ศึกษาเรื่องความสำคัญของการประกอบอาชีพส่วนตัวในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ พบว่าครอบครัวของผู้ประกอบอาชีพส่วนตัว ประมาณร้อยละ 60 ประกอบอาชีพเพื่อเป็นอาชีพเสริม

บวร พุทธวณะ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการทางการศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีไทยในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่าความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความต้องการอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มพูนรายได้มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันค่าครองชีพสูงมาก จึงทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย

อภิศักดิ์ บุญญะสุต (2540:118) ศึกษาการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจ กองกำกับการ 1 กองตำรวจสันติบาล 2 พบว่า ความพึงพอใจของข้าราชการตำรวจกองกำกับการ 1 กองตำรวจสันติบาล 2 ในปัจจัยด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านรายได้สวัสดิการ ด้านความยุติธรรม ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านศักดิ์ศรีของอาชีพ และด้านโอกาสก้าวหน้าในอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความพึงพอใจด้านเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับสูง แต่โดยเฉลี่ยแล้วระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญของข้าราชการตำรวจ กองกำกับการ 1 กองตำรวจสันติบาล 2 อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.30$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าความพึงพอใจด้านเพื่อนร่วมงานสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านศักดิ์ศรีของอาชีพ ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านรายได้และสวัสดิการ

ชัยพร ตระกูลแพทย์ (2540:46) ศึกษาเรื่องวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพเสริม ศึกษาเฉพาะกรณีของพลทหารชั้นประทวน กองร้อยกองบัญชาการกองทัพบกที่ 1 พบว่า สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอกับความต้องการ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดหนี้สิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพความตั้งใจในการทำงาน การให้ความร่วมมือกับหมู่คณะและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริม โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเสริมในด้านประสบการณ์และอาชีพเสริมที่ต้องการนั้น กลุ่มตัวอย่างมีสิ่งที่ต้องการรับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในเรื่องของความรู้ ทักษะ และการช่วยเหลือในรูปแบบของโครงการ

อุไร คำสวัสดิ์ (2541:127) ทำการศึกษาการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการตำรวจศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ข้าราชการตำรวจทั้งที่ประกอบอาชีพเสริมอยู่ก่อนแล้วและที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริมมีความเห็นตรงกันว่า ผลกระทบของการประกอบอาชีพเสริมต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ก็มีบ้าง คือปฏิบัติงานหน้าที่ไม่เต็มที่ แต่ไม่ถึงกับทำให้เกิดผลเสียหายต่องานในหน้าที่ ข้าราชการตำรวจที่ประกอบอาชีพเสริมอยู่ก่อนแล้ว เห็นว่าการประกอบอาชีพเสริมทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น ครอบครัวมีความสุข ลดภาระหนี้สิน นอกจากนี้ยังพบว่า ในความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจที่ประกอบอาชีพเสริมอยู่ก่อน สิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริมคือ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำค่าครองชีพสูง เงินลงทุนกู้ยืมมาในอัตราดอกเบี้ยสูง ส่วนความต้องการในการประกอบอาชีพเสริมของตำรวจ คือมีความต้องการที่จะพัฒนาอาชีพเสริมของตนเอง ต้องการมีเวลาดูแลกิจการที่ทำอยู่ และต้องการแหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ในขณะที่ข้าราชการตำรวจที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริม มองว่าปัจจัยที่ทำให้ตนไม่ประกอบอาชีพเสริมก็คือ ในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการอบรมศึกษาเรื่องอาชีพเสริมประกอบกับ ไม่มีเงินทุนและภาระงานในหน้าที่หนักเกินไป

1.4 การบริหารเวลาเพื่อการประกอบอาชีพ

การใช้เวลาเพื่อการประกอบอาชีพ

บำเพ็ญ แสงดี (2532 : 158) ได้กล่าวถึง การที่จะใช้เวลาในการพัฒนาด้านอาชีพและเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดผลกับการใช้เวลาที่ต้องเสียไปว่า

1. ให้ใช้เวลาพัฒนาอาชีพหลักสำหรับคนส่วนใหญ่ว่าอาชีพหลักของงานส่วนใหญ่ นั้นในแต่ละท้องถิ่นมีอาชีพหลักโดยตรงอะไรบ้าง เพื่อผู้ที่ได้รับการฝึกจะได้ไม่เสียเวลา และสามารถนำอาชีพหลักไปใช้ให้เกิดผลตรงตามจุดมุ่งหมาย

2. ต้องพัฒนาอาชีพหลักให้เฉพาะบุคคลหรือเฉพาะกลุ่ม คือ เน้นอาชีพใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปบริการแก่ชุมชน ซึ่งรัฐพึงต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้ครบวงจร

สำหรับรูปแบบในการพัฒนาอาชีพ ได้เสนอแนะดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการด้านปริมาณ ถึงความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นว่ามีความเหมาะสมในอาชีพอะไรบ้าง

2. คัดเลือกผู้มีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพเพื่อให้การอบรมตรงตามความเหมาะสม

3. ให้การสนับสนุนผู้ผ่านการอบรมให้สามารถประกอบอาชีพนั้นได้

4. ส่งเสริมสนับสนุน แนะนำแนวทาง และข่าวสารข้อมูลในการประกอบอาชีพ

5. ผลักดันให้องค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้มีส่วนช่วยในการวางแผนแนวทางอาชีพ

วินัย สายหงษ์ (2532 : 61 – 65) ได้กล่าวถึง การใช้เวลาในการประกอบอาชีพว่า ปัจจุบัน การว่างงานของประชากรในชาตินี้วันจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เพราะขาดทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งได้ให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการมีงานทำ หรือการศึกษาเพื่ออาชีพว่าเมื่อมีการศึกษาหรือฝึกอบรมแล้วต้องนำสู่การประกอบอาชีพ หรือการมีงานทำ (ให้ได้) ได้ให้แนวคิดไว้ คือ

1. คนเราจะมีโอกาสประกอบอาชีพได้มากขึ้นหากเริ่มต้นทำอาชีพจากสิ่งที่มีอยู่
2. การประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ ไม่จำเป็นต้องมีทักษะช่างเสมอไป
3. การคิดเป็น เป็นระบบการนำไปสู่อาชีพที่ดี
4. การประกอบอาชีพต้องขึ้นกับพื้นฐานความต้องการของสังคม
5. ให้รู้จักนำทรัพยากรที่มีอยู่ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ให้เกิดเป็นอาชีพ
6. รู้จักใช้ข่าวสารข้อมูลและเทคโนโลยีนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพ

ตลอดเวลา

ความหมายของเวลา

การใช้เวลานับว่าเป็นปัญหาสำคัญของบุคคล แต่มีบุคคลไม่น้อยที่ไม่เห็นคุณค่าของเวลา ใช้เวลาไปอย่างไม่มีประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนไม่สามารถจับต้องได้เหมือนทรัพยากรบริหารอื่น ๆ (วรเทพ สวัสดิ์ และคนอื่น ๆ ม.ป.ป. : 6)

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2528 : 3 – 5) ให้ความหมายของเวลาว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่มีอยู่สิ่งเดียวในโลกที่ไม่สามารถสะสมไว้ได้เหมือนสะสมเงินหรือวัตถุ

วิวัฒน์ พวงมะลิ (2533 : 17) กล่าวว่า เวลามีความสำคัญต่อเรามาก เพราะเวลาเป็นทรัพยากรที่จำกัดที่สุด เวลาเป็นสิ่งที่ตัดสินคุณค่าเป็นเครื่องหมายของการเจริญเติบโตเป็นทรัพยากรที่ล้ำค่า เป็นเวทีชีวิต เป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลง เป็นตัวสร้างความหวัง เป็นสิ่งทำให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนเป็นตัวกำหนดพัฒนาการของมวลสรรพสิ่งในโลกของเรา

จากความหมายของเวลาดังกล่าว สรุปได้ว่าเวลาเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อเวลาผ่านไปแล้วจะไม่มีโอกาสที่จะเรียกกลับคืนมาใหม่ได้ เวลาจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของทุก ๆ คน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เวลาเป็นตัวกำหนดหรือเป็นเครื่องหมายของความเจริญ เป็นทรัพยากรที่มีค่า ดังนั้น ผู้ที่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งจะมาจากการที่รู้จักจัดสรรและใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะที่สำคัญของเวลา

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2519 :14) ได้อธิบายลักษณะที่สำคัญของเวลาไว้ รวม 9 ประการ ดังนี้

1. เวลาเป็นทรัพยากรที่มีความจำกัดที่สุดในหนึ่งวันมีเพียง 24 ชั่วโมง เท่านั้น ไม่สามารถที่จะทำให้เพิ่มมากขึ้นได้มากกว่านี้
2. เวลาเป็นทรัพยากรอย่างเดียวกับที่ทุกคนมีอยู่เท่ากันไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือคนจน และไม่ว่าจะฉลาดหรือโง่ แต่ทุก ๆ คนก็มีเวลาเท่ากันสำหรับที่จะใช้ ดังนั้นสิ่งที่จะทำให้แตกต่างกันนั้น คือ ใครคนใดจะใช้เวลาได้ดีกว่ากัน
3. เวลาเป็นทรัพยากรที่ไม่มีสิ่งอื่นใดทดแทน ไม่มีใครสามารถเอาเงินซื้อเวลาได้ไม่ว่าจะร่ำรวยขนาดไหน หรือในทางตรงกันข้ามแม้ว่าคนบางคนอยากจะขายเวลาก็จะไม่มีทางใดเลยที่จะทำให้เวลาที่เขามีอยู่ลดน้อยลง

4. เวลาจะผ่านไปข้างหน้าตลอดเวลาไม่มีวันหวนกลับมาอีก และไม่อาจเก็บเวลามาใช้ได้อีก เวลาจะเคลื่อนที่ในอัตราคงที่อย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา ไม่มีใครสามารถทำให้เวลาเร็วขึ้นหรือช้าลงกว่าที่เป็นจริงได้เลย

5. การกระทำทุกอย่างต้องใช้เวลา แม้กระทั่งการนอนหลับหรือการพักผ่อนร่างกายก็จะต้องอาศัยเวลา การใช้เวลานั้นไม่มีข้อจำกัดหรือข้อกำหนดใด ๆ ขึ้นอยู่กับความพอใจของตนเองว่าจะใช้อย่างไร

6. เวลา มีค่ายิ่งกว่าเงินหรือสำคัญยิ่งกว่าเงิน เพราะเงินทองเมื่อสูญเสียไปแล้วสามารถหามาทดแทนได้

7. คนเรามักจะคาดคะเนเกี่ยวกับเวลาแตกต่างกัน การคาดคะเนเวลาได้แม่นยำ จะเป็นสาเหตุให้งานมีประสิทธิภาพ

8. เวลา มีความเกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลงเสมอ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดผลที่แตกต่างกันไปด้วย บางครั้งเพียงเสี้ยววินาทีเดียวอาจทำให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดีเลวต่างกัน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากเวลาเสมอ

9. เวลาเป็นสิ่งที่วัดได้แน่นอน เป็นวินาที นาที ชั่วโมง วัน สัปดาห์ เดือน ปี ศตวรรษ ฯลฯ การวัดเวลานั้นไม่สามารถวัดได้ในแง่น้ำหนัก ปริมาณ หรือขนาด สิ่งที่สามารถวัดได้จากเวลาก็คือเวลาที่ผ่านพ้นไป

จากแนวคิดข้างต้นพอสรุปได้ว่า เวลา มีความสำคัญมาก คนเราทุกคนมีเวลาเท่ากัน ไม่สามารถจะเอาเงินซื้อเวลาเพิ่มได้ ไม่มีสิ่งใดทดแทนเวลาได้ เวลาจะผ่านไปข้างหน้าตลอดเวลาและไม่หวนกลับมาอีก การกระทำทุกอย่างของคนเราต้องใช้เวลา โดยเฉพาะกรณีที่มีเวลาอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญต่อการจัดสรรเวลา เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในชีวิตของตนเอง

ประเภทของการใช้เวลา

รัชนี ลาซโรจน์ (2527:100) กล่าวว่า การใช้เวลาของคนนั้นสามารถจำแนกออกเป็น 4 ทางได้แก่

1. เวลาที่ใช้ในเวลาทำงาน คือ เวลาที่ใช้ประกอบอาชีพ หากเป็นนักเรียน นักศึกษาก็คือ เวลาในการเรียนหนังสือ

2. เวลาที่ใช้ในการนอนหลับ

3. เวลาเพื่อการทำกิจวัตรประจำวัน

4. เวลาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

เมธี ปิณฑานนท์ (2528 : 8) ได้แบ่งเวลาออกเป็น 6 ชนิด ได้แก่

1. กิจกรรมอาชีพ เป็นการใช้เวลาเพื่อเลี้ยงปากท้อง และปัจจัยการครองชีพของตนเอง และครอบครัว ประมาณ 6 ชั่วโมง หรือ 1 ใน 4 ของเวลา 1 วัน

2. กิจกรรมครอบครัว เป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้เวลาเพื่อความสุขสมบูรณ์ สงบสุข ความมั่นคง ทั้งนี้รวมถึง การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวด้วย

3. กิจกรรมของชุมชน เป็นการใช้เวลาเพื่อความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรการ หรือสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การช่วยงานวัด การช่วยจัดกิจกรรมของศาสนา การพัฒนาชุมชน กิจกรรมเพื่อความมั่นคง และอื่น ๆ

4. กิจกรรมการพักผ่อนและสังคม เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลามากที่สุด เช่น นอนวันละประมาณ 8 ชั่วโมง นอกจากนั้น ยังเที่ยวเตร่ ดูหนัง ดูละคร วิดีโอ และโทรทัศน์ ฟังเพลง ซึ่งบางคนใช้มากจนกระทั่งกระทบกระเทือนเวลาที่จะต้องทำกิจกรรมอย่างอื่น

5. กิจกรรมส่วนตัว บุคคลต้องมีเวลาเป็นส่วนตัว เพื่อการสวดภาวนา นั่งสมาธิ ทำผม ตัดเสื้อผ้า และอื่น ๆ

6. กิจกรรมเพื่อสุขภาพ เราต้องอุทิศเวลาส่วนหนึ่งให้กับสุขภาพของเรา เช่น ตรวจร่างกาย การรักษาความเจ็บไข้ การออกกำลังกาย คนส่วนมากจะใช้เวลาในส่วนนี้น้อย หรือให้ความสำคัญอันดับสุดท้าย

กล่าวโดยสรุปแล้ว การดำเนินชีวิตในแต่ละวันเราควรจะจัดสรรเวลาและใช้เวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละประเภท จัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามสัดส่วนโดยพยายาม ไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งมากเกินไปกระทบกระเทือนกับการใช้เวลาในส่วนอื่น ๆ จะเห็นได้ว่าเวลาที่ใช้ในการทำงานและกิจกรรมอาชีพ ใช้เวลาเพียง 1 ใน 4 ของเวลาใน 1 วัน นอกเหนือจากนั้นเป็นเวลาสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ของในแต่ละบุคคล สำหรับบุคคลที่มีปัญหาเรื่องเศรษฐกิจในเรื่องรายรับไม่พอกับรายจ่าย ถ้าสามารถบริหารเวลาที่เหลือในแต่ละวันนำมาใช้กับกิจการงานอาชีพ เพื่อประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้เสริมสำหรับเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว

การวางแผนการใช้เวลา

สุขใจ น้ำผุด (2536 : 44 – 45) ได้กล่าวถึง การวางแผนการใช้เวลาว่า ควรจัดทำดังนี้

1. การจัดสรรเวลา โดยพิจารณาดูว่าเวลา 24 ชั่วโมงทำอะไรบ้าง ในสัดส่วนเท่าใดเหมาะสมหรือไม่ ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านอาชีพ การงาน สุขภาพและอื่น ๆ อย่างแท้จริง ทำได้โดยการจดบันทึกการทำงาน บันทึกไว้ประจำตัวเสมอ เพื่อจะได้เห็นจริงว่าได้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าแล้ว และไม่ได้ปล่อยให้ล่วงเลยไปโดยไร้ประโยชน์

2. ทำงานตามจังหวะเวลา ด้วยการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้ให้สอดคล้องกับจังหวะเวลา กล่าวคือ เมื่อถึงเวลาทำงานก็ทำงานด้วยความตั้งใจ มานะพากเพียรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าถึงเวลาพักผ่อนก็ต้องพักอย่างเต็มที่ เพื่อจะเสริมสร้างสุขภาพ อันจะมีผลต่อความสำเร็จในการทำงานต่อไป เพราะถ้าเราทำงานตามที่เราวางแผนไว้ให้สอดคล้องกับเวลาที่มีอยู่โดยไม่เร่งรีบหรือชักช้าจนเกินไป เราก็จะทำทุกสิ่งได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

3. ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เวลาที่ว่างเว้นจากงานอาชีพ หรือเพื่อการสรรสร้างสุขภาพ บ่มเป็นเวลาว่าง ซึ่งแต่ละคนมีอิสระที่จะเลือกใช้ได้ตามความถนัดและความพอใจ การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ด้วยการทำงานอดิเรกเป็นสิ่งที่ดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวมสะสม สิ่งต่าง ๆ งานประดิษฐ์ การปลูกต้นไม้ การอ่านหนังสือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้ และเป็นรายได้สำหรับจุนเจือครอบครัวได้อย่างดี

กล่าวโดยสรุปแล้ว การใช้เวลาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องมีการวางแผนในการใช้เวลา โดยมีการจัดแบ่งเวลาที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันล่วงหน้าอย่างถูกต้องและเหมาะสม ทำงานตามจังหวะเวลาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารของสุนทร ผู้ประสิทธิ (2530 : 20–21) และวิวัฒน์ พวงมะลิ (2533 : 17–18) ได้กล่าวถึงการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้เทคนิคในการบริหารเวลา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บันทึกและวิเคราะห์การใช้เวลาประจำวัน โดยการบันทึกการทำงานอย่างละเอียดติดต่อกัน 2 – 3 สัปดาห์ แล้วนำบันทึกมาวิเคราะห์

2. การวางแผน การวางแผนงานไว้ล่วงหน้าก่อนเริ่มกระทำกิจกรรมใด ๆ ย่อมทำให้การทำงานราบรื่น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการวางแผนควรจัดลำดับงานสำคัญไว้ 2-3 อย่าง ที่ต้องทำให้เสร็จ

3. ต้องตั้งสมาธิ เพราะสมาธิจะช่วยให้งานสำเร็จได้ง่าย

4. ต้องหยุดพักบ้าง เพราะการทำงานนาน ๆ ทำให้พลังงานลดลง เกิดความเครียดสะสม การพักผ่อนจะช่วยลดความตึงเครียด ทำให้สดชื่น และเพิ่มประสิทธิภาพ

5. หลีกเลี่ยงความไม่มีระเบียบ

6. อย่าเป็นคนต้องทำงานให้สมบูรณ์แบบ งานดีเยี่ยม กับงานสมบูรณ์แบบไม่มีที่ติที่นั่นต่างกัน เพราะงานดีเยี่ยมน่าพอใจมากกว่า ส่วนงานสมบูรณ์แบบไม่มีที่ติที่นั่นทำได้ยาก ใช้เวลามาก และสร้างความเครียด และทำให้ได้งานน้อย

7. กล้าที่จะปฏิเสธ การจัดเวลาที่มีประสิทธิภาพ ต้องกล้าที่จะปฏิเสธเพื่อประหยัดเวลาสำหรับงานสำคัญ ๆ การตามใจคนอื่นจะทำให้งานต้องหยุดชะงัก หรือลดน้อยลง

8. อย่าผัดวันประกันพรุ่ง อย่าตามใจตนเอง ทำใจให้มั่นคง วันละ 2 - 3 นาที จะสร้างนิสัยที่มีคุณค่าที่สุดในชีวิต

9. ใช้วิธีผ่าตัดใหญ่ ถ้าเมื่อไรก็ตามที่หลงทำงานบางอย่างที่น่าเบื่อหน่ายโดยมันไม่ให้ประโยชน์เลยจงหยุดเสียทันที แล้วสะสางงานอื่น ๆ ที่สะสมไว้มากให้หมดไป

10. อย่าเป็นคนบ้างาน ต้องรู้จักแบ่งเวลาทำงานอย่างเหมาะสม

11. ฝึกทักษะในการอ่านให้เร็ว

12. กำหนดเวลาที่เสร็จสิ้น (Deadline) เพราะจะทำงานได้ดีขึ้นถ้ารู้เวลาที่เสร็จสิ้น

13. ขจัดสิ่งที่จะทำให้เสียเวลา

14. จัดทำตารางปฏิบัติงาน

มงคล สันธิจิตวิฑูร (2531 :75 - 76) กล่าวถึง การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน วางเป้าหมายของงานที่เราจะทำว่าเราจะทำเพื่ออะไร มีวิธีที่จะทำงานนั้นไปสู่เป้าหมายได้อย่างไร พร้อมทั้งเรียงลำดับความสำคัญว่างานใด มีความจำเป็นที่จะต้องรีบเร่งดำเนินการก่อน งานใดที่ยังไม่จำเป็นเร่งด่วน

2. กำหนดงานที่จะทำในแต่ละวันวางแผนไว้ล่วงหน้า ในวันที่ วันมะรืนนี้หรือวันต่อ ๆ ไป ในแต่ละวันเราควรจะทำอะไร เพราะจะไม่เสียเวลาคิด

3. ใช้เวลาที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ติดตามงานที่ทำ ศึกษาประเมินผลและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหาย่อยเสมอ

4. พยายามทำงานให้เสร็จในครั้งเดียว ไม่ควรทำงานซ้ำซ้อนกันหลายครั้งควรทำงานแบบสำเร็จรูป กล่าวคือ เมื่อได้พิจารณางานที่จะต้องทำแล้วเห็นว่ามีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลายอย่าง ก็ควรวางแผนหรือลงมือปฏิบัติให้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกัน ทั้งนี้หากเป็นงานที่มอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนได้ก็ควรมอบหมายไปเลย

5. พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา อย่าเป็นคนผัดวันประกันพรุ่ง จะต้องลงมือปฏิบัติในทันทีและอย่าได้ลังเลใจในการตัดสินใจ เพื่อเราจะได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์อย่างอื่นเพิ่มขึ้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า มีวิธีการหลายอย่างที่จะช่วยให้เราสามารถใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ที่สำคัญคือ การจะใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นควรจะเริ่มต้นจากการวางแผน

วางแผนที่ดี กำหนดเป้าหมายที่แน่นอน จัดแบ่งเวลาให้เหมาะสม ต้องมีการบันทึกและจะต้องมีการประเมินผล และวิเคราะห์การใช้เวลาประจำวันของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

2.4 การบริหารด้านการเงินเพื่อการประกอบอาชีพ

การบริหารการเงินบุคคล เป็นการบริหารเงินในส่วนของบุคคลให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ที่ตนวางไว้ คนเราทุกคนย่อมปรารถนาจะพบกับความสำเร็จในชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งความหวังของแต่ละคนย่อมมีต่าง ๆ กัน บางคนต้องการมีการศึกษา มีอาชีพก้าวหน้าสามารถหารายได้มากจนสร้างความมั่งคั่งมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว แต่สำหรับบางคนก็ต้องการเพียงเพื่อให้ชีวิตพออยู่ได้ให้ครอบครัวมีกินมีใช้ไม่ลำบาก และมีความสุขสบายในบั้นปลายชีวิตก็เพียงพอแล้ว แต่ไม่ว่าความปรารถนาของบุคคลจะเป็นอย่างไรก็ตาม เงิน เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่ตนหวังไว้ ดังนั้นการเรียนรู้ในการจัดระเบียบการเงินของตนเอง และครอบครัวเสียแต่เนิ่น ๆ แล้วย่อมทำให้ทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตได้

สงกรานต์ จิตสุทธิภากร (2544 : 3 - 33) ได้ให้แนวทางถึงวิธีการจัดการเกี่ยวกับเงินของตนเองให้สามารถสร้างอนาคตกลายเป็นคนมีเงินได้เหมาะสม สำหรับคนที่ทำงานประจำและมีรายได้ประจำคือ เงินเดือนอย่างเดียวโดยไม่มีธุรกิจอื่น ๆ รองรับจึงเหมาะอย่างยิ่งสำหรับคนทำงานบริษัท พนักงานธนาคาร นักบริหารมืออาชีพหรือบรรดาข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยมีแนวทางการบริหารการเงินที่ดี ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและต้องทำอย่างสม่ำเสมอด้วยความอดทน และต้องไม่โลภมาก คนที่มีเงินทองใช้จ่ายโดยไม่ขัดสนนั้น มีลักษณะการจัดสรรการเงินดังนี้

1. ใช้จ่ายให้น้อยกว่ารายได้และเก็บเงินอย่างสม่ำเสมอ
2. มีความอดทนอดออม และไม่โลภมาก
3. ปฏิบัติตนตามแผนที่วางไว้อย่างเคร่งครัด

ความหมายของการบริหารการเงินบุคคล

สุขใจ น้ำผุด (2537 : 3) ได้ให้ความหมายต่อการบริหารการเงินบุคคลว่า คือ การจัดระเบียบการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการรู้จักจัดหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดผลดีจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

พูนทรัพย์ รามัญ (2526 : 1) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การบริหารเงินส่วนบุคคล ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ คือ ให้แต่ละบุคคลได้รับความมั่งคั่งมากที่สุด ซึ่งการจะบริหารให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้นั้นจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจในหลักการบริหารการเงิน

จากความหมายของการบริหารการเงินบุคคลข้างต้นพอสรุปได้ว่า การบริหารการเงินบุคคล หมายถึง การบริหารทรัพยากรทางการเงินที่บุคคลมีอยู่หรือได้มา ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ที่วางไว้อย่างดีที่สุทธอันจะนำมาซึ่งความสุข และความมีเสถียรภาพทางการเงินของบุคคลนั้น

ประโยชน์ของการบริหารการเงินของบุคคล

การบริหารการเงิน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับในชีวิตประจำวันของบุคคลทุกคน และในทุกช่วงของชีวิต ซึ่งนอกจากจะมีผลต่อความมั่นคงของบุคคลและครอบครัวแล้ว ยังส่งผลต่อความมั่นคงของสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ (สุขใจ น้ำผุด 2537 : 4 - 5) และได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารการเงินของบุคคลไว้ดังนี้

1. ให้บุคคลได้มีแนวทางในการวางแผนการเงินของตนเองและครอบครัวได้อย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดหา การใช้จ่าย การเก็บออมไว้ตลอดจนการลงทุน การรู้จักวางแผนและป้องกัน สำหรับชีวิตและทรัพย์สินของตนอันจะนำมาซึ่งความมั่นคงและความสุข สำหรับบุคคลและครอบครัวของเขานั้น

2. ส่งเสริมให้บุคคลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้จ่ายเงินอย่างถูกต้อง ในทุกแง่มุมของชีวิต เนื่องจากมีหลายสิ่งที่คุณอาจไม่ค่อยได้คิดและคำนึงถึง เช่น การใช้จ่ายเพื่อสุขภาพที่ดี การใช้จ่ายเพื่อพักผ่อนท่องเที่ยวที่ดี สิ่งเหล่านี้เป็นการช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดี สุขสบายอย่างสมบูรณ์แบบ

3. การศึกษาวิชาการบริหารการเงินบุคคล จะก่อให้เกิดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Planner) ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการวางแผนการเงินและการลงทุนของบุคคล โดยเฉพาะสามารถให้คำแนะนำและช่วยวางแผนให้แก่ลูกค้าที่ต้องการลงทุนในสถาบันการเงินต่าง ๆ เป็นต้นว่า ธนาคาร บริษัทประกันชีวิต บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทจัดการลงทุน ตลอดจนกิจการซึ่งทำหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ของลูกค้า (Trustee) นอกจากนี้ วิชาการบริหารการเงินบุคคลยังเป็นประโยชน์แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการพนักงาน (Personnel) ของบริษัทต่าง ๆ ที่จะเข้าใจถึงความต้องการของบุคคล ซึ่งจะช่วยในการให้คำปรึกษาและจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับบุคลากรในหน่วยงานของตนได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

4. การศึกษาทางด้านการบริหารการเงินบุคคล ยังเป็นรากฐานความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะเมื่อการบริหารการเงินของครัวเรือนได้ผลดี มีประสิทธิภาพ ประชาชนมีเงินเหลือกินเหลือใช้ ส่งผลให้เกิดการออมและการลงทุนของประเทศได้มาก นอกจากนี้เมื่อประชาชนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่ดีสุขสบายก็เป็นการช่วยรัฐประหยัดค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการสังคมลงไปได้อีกทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การบริหารการเงินของบุคคลเป็นการศึกษาเฉพาะในขอบเขตของเป้าหมายที่เกี่ยวกับเงินเท่านั้น จากประโยชน์ข้างต้นได้กล่าวไว้ว่าถ้าปราศจากการวางแผนการเงินที่ดี เป้าหมายทางการเงินที่บุคคลวางไว้ก็ไม้อาจบรรลุผลสำเร็จได้

ดังนั้น ในการวางแผนการเงินบุคคลจึงควรให้ความสนใจเกี่ยวกับรูปแบบของการบริหาร การเงินของบุคคล ลักษณะการได้มาและการใช้เงินของบุคคล ลักษณะความเปลี่ยนแปลงทางการเงินในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล พอสรุปได้ดังนี้

การบริหารการเงินบุคคล มีองค์ประกอบและความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหลายสิ่งเป็นต้นว่า อาชีพ รายได้ และวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล ดังที่ สุขใจ น้ำผุด (2537 :10) กล่าวไว้ว่า การเลือกอาชีพและรายได้นั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล ผู้ที่มีอาชีพดีมีรายได้สูงก็ย่อมจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและสะดวกสบายได้มากกว่าผู้มีรายได้น้อยเช่นเดียวกันก็ย่อมจะสามารถกำหนดเป้าหมายทางการเงินของตนให้สูงกว่าได้ด้วยทุกคน ไม่ว่าจะเป็นระดับรายได้และความเป็นอยู่อย่างไรก็ตามก็ควรจะมีการกำหนดเป้าหมายทางการเงินของตนไว้ ดังนี้

1. แผนระยะสั้น (Short – term or current planning) แผนระยะสั้นส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์สภาพคล่อง (Liquid Assets) เช่น เงินสด เงินฝากต่าง ๆ รวมทั้งการใช้เงินกู้หรือเครดิตอื่น ๆ สำหรับเรื่องการใช้เงินเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยนั้นเป็นได้ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว เพราะเราอาจใช้วิธีเช่าหรือซื้อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองก็ได้ เช่นเดียวกับการทำประกันชีวิตก็อาจจัดไว้ได้ทั้งในแผนระยะสั้นระยะยาว เพราะบางคนอาจใช้วิธีทำประกันแบบเฉพาะกาล (Term Insurance) หรือบางคนอาจจะทำประกันแบบตลอดชีพ (Whole life Insurance)

2. แผนระยะยาว (Long – term Planning) การวางแผนระยะยาวส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการสร้างฐานะความมั่นคงให้บุคคลในอนาคต เช่น การวางแผนการเงินเพื่อเกษียณอายุ การซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อสะสมไว้ ตลอดจนการโอนทรัพย์สินเหล่านี้ไปให้กับทายาทหรือผู้อื่น เป็นต้น

พอสรุปได้ว่า ถ้าหวังจะให้ตนเองและครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในปัจจุบันก็ควรจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายทางการเงินในระยะสั้น แต่ถ้ามุ่งหวังจะให้ครอบครัวมีรากฐานที่มั่นคง และตนเองมีความสุขสบายในบั้นปลายชีวิตก็ต้องเตรียมการวางแผนการเงินระยะยาวไว้ด้วย ในการวางแผนทางการเงินที่ดีนั้นผู้วางแผนควรเข้าใจทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้การวางแผนดังกล่าวถูกต้อง สมเหตุสมผล และมีทางเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

การวางแผนการเงินในแต่ละช่วงชีวิตของบุคคล

ความสามารถในการหารายได้ของบุคคลในแต่ละช่วงชีวิต หรือในแต่ละวัยจะแตกต่างกัน นอกจากนั้นภาระความรับผิดชอบที่มีอยู่ เพื่อให้ทุกช่วงชีวิตของครอบครัวมีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง (สุขใจ น้ำมุด 2537 : 11 – 12) ได้แบ่งลักษณะการเงินในแต่ละช่วงของครอบครัวออกเป็น 5 ระยะดังนี้

1. ระยะเริ่มตั้งครอบครัว ระยะนี้ครอบครัวเพิ่งแต่งงานใหม่ยังไม่มีบุตร แต่ละฝ่ายมีรายได้น้อยมากนัก อาจมีทรัพย์สินเดิมอยู่บ้าง เช่น รถยนต์ หรือเงินออมจำนวนหนึ่งหรือบางคนอาจเริ่มต้นด้วยการเป็นหนี้ก็มีในช่วงนี้ความจำเป็นในการใช้เงินของครอบครัวยังมีน้อย

สำหรับอาหาร เสื้อผ้ามีไม่มากนัก การพักผ่อนบันเทิงมีอยู่บ้าง เนื่องจากมีเวลาว่าง ในระยะนี้เป็นโอกาสดีที่จะซื้อหาของใช้จำเป็นสำหรับครอบครัว และเก็บออมไว้สำหรับยามฉุกเฉิน หรือเก็บออมเพื่อจะมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

2. ระยะขยายครอบครัว ช่วงนี้เริ่มต้นจากเมื่อเริ่มมีบุตรจนถึงระยะที่บุตรเข้าสู่วัยรุ่น ระยะนี้ครอบครัวต้องมีการใช้จ่ายสูง ขณะเดียวกันความสามารถในการหารายได้ของครอบครัวในช่วงนี้ก็จะสูงด้วย รายจ่ายส่วนใหญ่ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า การรักษาพยาบาล การศึกษาของบุตร และจะมีการวางแผนการใช้จ่ายเพื่อสร้างหลักประกันให้แก่ครอบครัว ซึ่งได้แก่ การประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองถึงบุตรด้วย การซื้อบ้านเป็นของตนเอง ตลอดจนการเก็บออมไว้สำหรับการศึกษาระดับสูง (อุดมศึกษา) ของบุตรในอนาคต

3. ระยะแยกย้ายครอบครัว ช่วงนี้เริ่มเมื่อบุตรสำเร็จการศึกษาออกหางานทำและแยกย้ายไปตั้งครอบครัวใหม่ ซึ่งในช่วงนี้ครอบครัวจะเริ่มเก็บเงินได้ และเป็นการดีที่จะเก็บออมไว้ใช้ในยามชรา เพราะไม่มีภาระที่จะต้องส่งเสียบุตรอีกแล้ว การใช้จ่ายได้แก่ ด้านอาหาร เสื้อผ้า ซึ่งมีไม่มากนัก แต่รายจ่ายเพื่อการพักผ่อนจะสูงขึ้น บางครอบครัวอาจมีการใช้จ่ายเพื่อสร้างธุรกิจที่อยู่อาศัยให้กับบุตรด้วย

4. ระยะช่วงกลางของครอบครัว ระยะนี้เริ่มต้นจากที่มีเฉพาะสามีภรรยา เพราะลูก ๆ แต่งงานแยกย้ายกันไปแล้ว จนถึงก่อนเกษียณหรือก่อนเป็นหม้าย รายได้ของครอบครัวจะไม่เพิ่มมากนัก การใช้จ่ายค่าอาหารเสื้อผ้าลดลง แต่ค่ารักษาพยาบาลจะสูงขึ้น บางครอบครัวอาจได้รับเงินช่วยเหลือจากบุตร การใช้จ่ายเพื่อการซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ จะมีมากขึ้น เนื่องจากสิ่งของต่าง ๆ เริ่มหมดอายุการใช้งาน ช่วงนี้ครอบครัวสามารถเก็บออมได้บ้าง แต่ก็คงต้องนำไปจ่ายเป็นค่าหมอค่ายาเสียมากกว่า

5. ระยะเมื่อเข้าสู่วัยชรา ช่วงนี้เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อเกษียณอายุออกจากงานระยะนี้ครอบครัวจึงมีรายได้จำกัด เพราะต้องอาศัยจากเงินบำเหน็จบำนาญ เงินประกันชีวิต หรือดอกผลจากทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ได้ลงทุนไว้เท่านั้น การใช้จ่ายต่าง ๆ ในช่วงนี้จึงต้องประหยัด แต่สิ่งที่ประหยัดไม่ได้คือ ค่ารักษาสุขภาพ เพราะเป็นความจำเป็นสำหรับบุคคลในวัยนี้ อย่างไรก็ตามถ้าได้มีการวางแผนการเงินอย่างดีมาตั้งแต่ต้น ก็จะไม่มีปัญหาการเงินในช่วงนี้แต่อย่างใด

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ

ผู้วิจัยขอกล่าวถึงบางทฤษฎีที่ได้นำมาศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมาเป็นหลักฐานที่ใช้อ้างอิงของการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งปรากฏว่ามีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านอาชีพดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีการพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก

กินซ์เบิร์ก (อรอนงค์ รัตนวงษ์วัน, 2539: 46 – 47; อ้างอิงจาก Ginzberg, 1951) ได้พัฒนาทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพมาจากทฤษฎีการเลือกอาชีพ สำหรับขั้นพัฒนาการทางอาชีพนั้น กินซ์เบิร์กได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

1. ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Period) เริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงอายุ 11 ปี เด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของความปรารถนา มีความเพ้อฝันถึงอาชีพต่าง ๆ ที่ตนชอบและอยากจะประกอบอาชีพนั้น ๆ เมื่อเติบโตขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เช่น โทรทัศน์ หนังสือ หรืออาชีพของบุคคลในครอบครัว บุคคลแวดล้อมตัวเด็กที่เด็กได้มีโอกาสพบปะบ่อย ๆ เด็กจะคิดเพ้อฝันเป็นตำรวจ แพทย์ ทหาร โดยไม่คำนึงความสามารถของตนเอง และความเป็นไปได้โดยทั่วไป

2. ระยะพิจารณาอาชีพ (Tentative Period) ช่วงอายุ 11 – 17 ปี ในระยะนี้ การเลือกอาชีพยังเป็นการเลือกที่ยึดองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองอยู่ เช่น ความสนใจ ความสามารถและค่านิยม การเลือกอาชีพยังเป็นการทดลอง องค์ประกอบที่แท้จริงยังไม่ได้นำมาพิจารณา ในระยะนี้แบ่งออกเป็นขั้นย่อย ๆ ดังนี้

2.1 ขั้นแห่งความสนใจ (Interest Stage) อายุ 11 – 12 ปี ในขั้นนี้ความสนใจเป็นพื้นฐานขั้นแรกในการเลือกอาชีพ โดยไม่คำนึงถึงความสามารถที่แท้จริง

2.2 ขั้นแห่งความสามารถ (Capacity Stage) อายุ 13 – 14 ปี เป็นช่วงที่วัยรุ่นคำนึงถึงความสามารถในการวางแผนเลือกอาชีพ แต่ความรู้ในความสามารถของตนยังไม่สมบูรณ์ การเลือกยังเป็นการทดลอง

2.3 ขั้นแห่งค่านิยม (Value Stage) อายุ 15 – 16 ปี ระยะนี้จะเลือกโดยคำนึงถึงค่านิยมของตนเอง และของสังคม เช่น รายได้หรือชื่อเสียง เกียรติยศ ในช่วงนี้ค่านิยมจะมีความสำคัญ มากกว่าความสนใจ ความสามารถ

2.4 ขั้นแห่งการเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) อายุ 17 ปี ระยะนี้จะมีการประนีประนอมกันระหว่างความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเลือกอาชีพ เด็กจะพยายามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการในขั้นก่อนเด็กจะมีความเข้าใจตนเองดีพอสมควร จะรู้ว่าตนเองต้องการอะไร อยากทำอะไรบ้าง แต่ในระยะนี้เด็กขาดความรอบคอบ โดยเฉพาะความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพของบุคคล

3. ระยะเลือกอาชีพตามความเป็นจริง (Realistic Period) อายุ 17 ปี ถึงวัยผู้ใหญ่ ระยะนี้การเลือกจะเป็นการประนีประนอม (Compromise) ระหว่างองค์ประกอบที่เป็นจริง เช่น ข้อกำหนดของงานหรือโอกาสในการศึกษา และองค์ประกอบส่วนบุคคล การพัฒนาการเลือกอาชีพในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

3.1 ขั้นสำรวจอาชีพ (Exploration Stage) เป็นขั้นที่บุคคลสำรวจอาชีพต่าง ๆ เพื่อค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง ที่ได้ทราบแล้วในระยะพิจารณาอาชีพ ในขั้นนี้ บุคคลจะทดลองเรียนวิชาการ และวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนการทดลองทำงานนอกเวลาเรียน โดยเลือกเรียนหรือทำงานเฉพาะที่ตนเองสนใจ

3.2 ขั้นรวบรวมความคิด (Crystallization Stage) เป็นขั้นที่บุคคลมีความพร้อมที่จะเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งจากอาชีพที่บุคคลมีความสนใจอยู่ประมาณสองถึงสามอาชีพ เนื่องจากได้รวบรวมข้อมูลและความคิดไว้พอสมควร

3.3 ขั้นตัดสินใจเลือกอาชีพ (Specification Stage) เป็นขั้นสุดท้ายของการเลือกอาชีพในขั้นนี้ บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงอาชีพเดียว ระยะนี้บุคคลจะฝึกหาความรู้ประสบการณ์ในงานเฉพาะด้านเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก สรุปได้ว่า การเลือกอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยพิจารณาเลือกอาชีพตามลักษณะของตน ซึ่งได้แก่ ความสามารถ ค่านิยม และมีการสำรวจอาชีพประกอบการพิจารณาเพื่อให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง

2.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพอก (Hoppock's Theory of Vocational Choice)

ฮอปพอก (คมเพชร จัตรศุกกุล. 2521 : 53 – 58; อ้างอิงจาก Hoppock.n.d.) ได้เน้นถึงความต้องการของบุคคลและความสำคัญของข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ในการเลือกอาชีพและพัฒนาอาชีพ เขาได้อธิบายทฤษฎีการเลือกอาชีพของเขาโดยสร้างหลัก 10 ประการ ดังต่อไปนี้

1. บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง
2. เมื่อบุคคลเลือกอาชีพใดก็ตามย่อมมีความเชื่อว่า อาชีพนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุด
3. บุคคลจะรับรู้เรื่องความต้องการของตนทางด้านสติปัญญา หรือบางครั้งทางด้านความรู้สึกที่ไม่ชัดเจนนัก การรับรู้ดังกล่าวเกิดแรงจูงใจ ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไป ในทิศทางอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลด้วย
4. การเลือกอาชีพของบุคคลเริ่มต้น เมื่อเกิดความรู้สึกครั้งแรกว่า การประกอบอาชีพจะช่วยตอบสนองความต้องการบางประการของบุคคลได้
5. การเลือกอาชีพของบุคคลจะดีขึ้น ก็ต่อเมื่อมีความสามารถที่จะมองเห็นเหตุการณ์ข้างหน้าว่าอาชีพอะไรที่ตอบสนองความต้องการของเขาได้ในอนาคต สมรรถวิสัยของบุคคลที่จะมองเหตุการณ์ในอนาคตย่อมขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพและความสามารถที่จะคิดอย่างแจ่มแจ้งในสิ่งต่าง ๆ
6. ข้อสนเทศส่วนบุคคลมีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะมีส่วนช่วยให้บุคคลได้ตระหนักถึงเรื่องความต้องการ และการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าเขาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ในการ รวมสิ่งต่าง ๆ ที่อาชีพจะเสนอให้กับเขา
7. ข้อสนเทศด้านอาชีพมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพที่สนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุด และสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่าจะได้รับความพึงพอใจในอาชีพที่ตนเองเลือกมาน้อยเพียงใด ถ้าเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ
8. ความพึงพอใจในด้านอาชีพ ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลได้รับการตอบสนองด้านความต้องการจากอาชีพ ตามความรู้สึกที่เขาคิดว่าเขาควรจะได้รับอย่างไร ระดับความพึงพอใจนั้นจะถูกกำหนดโดยอัตราส่วนระหว่างสิ่งที่ได้รับและความต้องการที่จะได้รับ
9. ความพึงพอใจในการทำงาน มีผลมาจากการตอบสนองความต้องการของบุคคลในปัจจุบันหรือในอนาคต

10. การเลือกอาชีพของบุคคลอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น จะช่วยให้เขาได้รับการตอบสนองความต้องการได้ดีขึ้น

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า บุคคลจะได้รับประสบการณ์ ต่าง ๆ และ มีความคิดเกี่ยวกับอาชีพมาตั้งแต่แรกเกิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ก็จะมีการพัฒนาเรื่อย ๆ ในการเลือกอาชีพ ของบุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในช่วงของชีวิต ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจตนเองว่ามีความสามารถ ค่านิยม เจตคติ และความสนใจในอาชีพใด

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของทีดแมนและโอฮารา (Tiedman and O'Hara Theory of Vocational Development)

ทีดแมนและโอฮารา (คมเพชร จัตรศุภกุล. 2521 : 81 – 84; อ้างอิงจาก Tiedman and O'Hara 1963) ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางอาชีพ ไว้ว่าพัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการคิด ที่มีเหตุผล ดังนั้น ก่อนที่บุคคลจะเลือกวิชาเรียนหรือเลือกอาชีพจะต้องมีการสำรวจตนเองเสียก่อน เพื่อที่บุคคล จะได้มีการวิเคราะห์แยกแยะรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับตน และก่อตั้งเป็นความคิดที่ใช้ในการเลือกอาชีพ และ พัฒนาการทางอาชีพยังเป็นกระบวนการจัดระบบบล็อกเลียนแบบการทำงาน โดยผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพส่วนตัวกับสังคม และยังได้อธิบายพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของบุคคลว่า เป็นกระบวนการซึ่งบุคคล สร้างความแตกต่างและสร้างความกลมกลืนในสังคม สิ่งแรกที่เขาสนใจคือวิถีทางที่บุคคลแต่ละคนได้แสดงออกมาหรืออาจอธิบายได้อีกลักษณะหนึ่งว่าบุคคลได้แสดงตัวออกมาอย่างแตกต่างจากบุคคล(Differentiation) ประการที่สองสิ่งที่เขาสนใจคือความกลมกลืน (Integration) ซึ่งอาจหมายถึง วิธีการที่บุคคลปรับตนเองให้ เข้ากับบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัวเขา ด้วยเหตุนี้จะทำให้บุคคลเป็นที่ยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม แนวความคิด ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความสำคัญระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพ โดยถือว่าเป็นกระบวนการเลือกอาชีพ ความคิดนี้เป็นไปทำนองเดียวกันกับซูเปอร์ กล่าวคือ พัฒนาการทางอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น ในระยะเวลายาวนานของชีวิต ในด้านอาชีพของบุคคลแต่ละบุคคลนั้นจะพบว่า ถ้าเขาไม่ถูกควบคุมพฤติกรรม จนเกินไปจะช่วยให้บุคคลมีความเหมาะสมกับรูปแบบของชีวิตกว้างขวางขึ้น ในทฤษฎีของทีดแมนและโอฮารานั้น ได้ใช้คำเอกลักษณ์แทนตนเพื่ออ้างถึงคุณค่าแห่งบุคคลค่านิยมและสัมพันธภาพที่แต่ละคนสร้างความกลมกลืน อย่างกว้างขวางในสังคม เอกลักษณ์แห่งตน ก่อขึ้นมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบสามประการคือ การก่อ รูปร่างทางสรีระทางด้านจิตใจและสังคม หรือวัฒนธรรมย่อยในสังคมที่เขาอาศัยอยู่ ทีดแมนและ โอฮารา มีความเห็นว่าการตัดสินใจเป็นสิ่งที่สำคัญ สำหรับการพัฒนาอาชีพการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคล เช่น ด้าน การเรียน การทำงาน กิจวัตรประจำวันหรือกิจกรรมอื่น ๆ ในชีวิตโดยส่วนรวมจะเป็นส่วนทำให้ก่อรูปแบบและ โครงสร้างพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลนั้น การตัดสินใจของบุคคลในเรื่องใด ๆ ก็ตามจะประกอบไปด้วย 2 ระยะคือ

1. ระยะของการคาดการณ์ล่วงหน้า (The Period of Anticipation)

- 1.1 ขั้นการสำรวจ (Exploration)
- 1.2 ขั้นการก่อเป็นรูปร่าง (Crystallization)
- 1.3 ขั้นการเลือก (Choice)
- 1.4 ขั้นการบ่งเฉพาะ (Specification)

2. ระยะของการทำให้เกิดความสมบูรณ์และการปรับตัว (The Period of Implementation and Adjustment)

2.1 ขั้นการอุปमान (Induction)

2.2 ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition)

2.3 ขั้นการอนุรักษ์ (Maintenance)

ทิดแมนและโอฮารา มองเรื่องการเคลื่อนที่จากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งเป็นกระบวนการที่กลับไปกลับมาได้ ไม่ว่าจะเป็นการก้าวไปข้างหน้าหรือเดินถอยหลังก็ตาม สิ่งเหล่านี้จะปรากฏอยู่ในเรื่องของการตัดสินใจ แต่โดยปกติแล้วบุคคลจะพยายามดำเนินการตัดสินใจให้มีความก้าวหน้า อยู่เสมอ

ความสำคัญของทฤษฎีการเลือกอาชีพเหล่านี้ขึ้นอยู่กับ

1. ขบวนการของการเลือกอาชีพ
2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือก
3. ความพึงพอใจ ความสำเร็จ และการปรับตัว

หากบุคคลสามารถเลือกอาชีพได้ดีที่สุด เขาก็จะประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพนั้น และประกอบอาชีพนั้นต่อไป

แต่ถ้าบุคคลเลือกอาชีพได้ไม่ดีก็จะนำไปสู่ความล้มเหลว การปรับตัวไม่ได้ และผลที่จะตามมาก็คือความคับข้องใจ การตึงเครียดในการทำงาน

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของทิดแมนและโอฮารา จะเห็นได้ว่าบุคคลควรมีการตัดสินใจเลือกที่ดี โดยบุคคลจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขบวนการเลือก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงาน ซึ่งตนจะต้องเข้าไปทำจนตลอดชีวิตของตนเอง (หากเปลี่ยนไม่ได้) ทั้งนี้เพราะงานแต่ละอย่างก็มีลักษณะแตกต่างกันไป

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า “คน” นับเป็นปัจจัยทางการบริหารที่มีความสำคัญมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบทรัพยากรมนุษย์กับทรัพยากรอื่นๆ แล้ว จะเห็นได้ว่าทรัพยากรอื่นๆ เมื่อใช้ไปแล้วย่อมมีการเสื่อมสลายสัณฐานหรือหมดไปในที่สุด แต่คนหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ เพิ่มคุณค่าได้ และสามารถนำกลับมาใช้ได้อยู่เสมอๆ อีกทั้งจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะ “คน” จะมีการสะสมความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงาน หรือพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นได้

ที่สำคัญคือ “คน” สามารถบันดาลการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับองค์กรหรือ หน่วยงานใด ก็ได้ จะทำให้องค์กรหรือหน่วยงานนั้น ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้ ดังนั้น องค์กรหรือหน่วยงาน ที่มุ่งหวังความสำเร็จทั้งหลาย จึงต่างให้ความสำคัญกับคนและวิธีการพัฒนาคนในองค์กรหรือหน่วยงานของเขาอย่างมาก เพื่อให้คนของเขาที่มีอยู่มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งวิธีการพัฒนาคนนั้นมีหลายวิธีแต่วิธีการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมาก และเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายมาก ในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนวิธีการหนึ่งคือ “การฝึกอบรม” การฝึกอบรมเป็นการเปิดโอกาสผู้เข้าฝึกอบรมได้ค้นพบความสามารถของตนเอง เพื่อการวางแผนการเริ่มงานของตนให้ประสบความสำเร็จต่อไป รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจ ในการฝึกอบรมอาชีพนั้นผู้เข้าอบรมจะต้องปฏิบัติงานจริง รู้ขั้นตอนการปฏิบัติงานและเทคนิคการทำงาน เห็นวิธีการแก้ปัญหาและวิธีสร้างสรรค์ให้เกิดผลผลิตที่มีประสิทธิภาพเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพในการประกอบอาชีพในอนาคต (สุนทร พานิชกุล, 2530:3 – 4) ซึ่งสอดคล้องกับจิตตภา

ธนปัญญารัษฎวงศ์ (2529:171) ที่กล่าวว่า วิธีการที่เหมาะสมกับการสอนภาคปฏิบัติคือ การสอนทักษะ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตาม

ได้อย่างถูกต้องเรียบร้อยและปลอดภัย การสอนทักษะจัดว่าเป็นการสนับสนุนการสอนแบบสาธิต หมายถึง นอกจากวิทยากรจะบรรยายเนื้อหาวิชาการ และแสดงการสาธิตแล้ว เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม จะต้องมีการฝึกทักษะ โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงด้วย

3.1 ความหมายของการฝึกอบรม

สำหรับความหมายของการฝึกอบรมนี้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความในมุมมองที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

มิทเชลล์ (Mitchell. 1982:450) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ อย่างหนึ่ง เป็นความพยายามขององค์การที่จะจัดหาประสบการณ์ให้กับบุคคลซึ่งจะช่วยให้เขา เหล่านั้นได้ปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการฝึกอบรมเป็นสื่อที่จะกำหนดโครงสร้างของประสบการณ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาเจตคติ และเพิ่มพูนทักษะการฝึกอบรมเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสมาชิกผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน

คูบริน และ ไอร์แลนด์ (Dubrin and Ireland. 1993:253) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง วิธีการใดๆที่เกี่ยวกับการเพิ่มระดับหรือขั้นทักษะของพนักงานเพื่อที่จะปรับปรุงสภาพการทำงานให้ดีขึ้น

โกลด์สไตน์ (Goldstein. 1993:3) การฝึกอบรมเป็นการกำหนดวิธีการที่จะได้มาซึ่งทักษะแบบปฏิบัติแนวความคิดหรือเจตคติอันเป็นผลที่จะนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานในสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้

น้อย ศิริโชติ (2524:4) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง ที่จัดเพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์ (2527:132) ให้ความหมายว่า หมายถึงกระบวนการที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น

วาสนา สิงห์โกวิท (2528 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงการศึกษาต่อชนิดหนึ่ง เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น วัตถุประสงค์หลักของการอบรมนั้นมุ่งเน้นที่การพัฒนาบุคคลในด้านความรู้ความชำนาญ (ทักษะ) ทักษะและพฤติกรรมโดยหวังว่าตัวผู้ที่ได้รับการอบรมในเรื่องนี้ จะเป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529:1) ได้ให้ความหมายว่าการทำให้บุคคลมีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่แท้จริง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศรีอรุณ เรศานนท์ (2532:119) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารงานบุคคล เพื่อที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ และความเข้าใจอันดีต่อการทำงานของผูปฏิบัติงานทุกระดับ

ธงชัย สันติวงศ์ (2535: 164) การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเจตคติของบุคคลเพื่อจะ让他สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น

ดนัย เทียนพุ่ม (2537:18-19) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้หลายประการ พอสรุปได้ว่า เป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงาน การเพิ่มพูนฝีมือการทำงาน และการเพิ่มพูนทัศนคติที่ดีในการทำงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่ต้องการ

สมคิด บางโม (2538:14) การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล โดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ อันนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และองค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ชาญ สวัสดิ์สาส์ (2539:14) การฝึกอบรม คือ กระบวนการที่เป็นระบบที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคล (ผู้ปฏิบัติงาน) ให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอีก อันจะเป็นประโยชน์ต่องานที่รับผิดชอบในปัจจุบันและ / หรือ งานที่กำลังได้รับมอบหมายให้ทำในอนาคตโดยตรง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการในการพัฒนาบุคลากรอย่างหนึ่ง เพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มความรู้ พัฒนาทักษะและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

3.2 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

สมบุญ อินทพันธ์ (2543:21) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมดังต่อไปนี้

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ความรู้ต่างๆ ที่ได้รับการฝึกอบรมไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติได้

3.3 ความสำคัญของการฝึกอบรม

สมบุญ อินทพันธ์ (2543:24) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการฝึกอบรม ดังต่อไปนี้

1. การอบรมทำให้เกิดการเรียนรู้
 - 1.1 ความรู้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ อาจหมายถึงตัวความรู้ของหลักสูตรหรือเนื้อหาที่นำมาใช้ในการฝึกอบรม
 - 1.2 ความเข้าใจนี้เป็นส่วนที่จะทำให้ความรู้ได้รับการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.3 ทักษะ คือ ความชำนาญ การฝึกอบรมจะก่อให้เกิดทักษะได้เป็นอย่างดี
- ความสำคัญของการฝึกอบรมในเรื่องทักษะนี้นอกจากจะช่วยให้เกิดความชำนาญแล้ว ยังช่วยให้เกิดความถูกต้องอีกด้วย
- 1.4 เจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆ มีทั้งด้านบวก และด้านลบ การฝึกอบรมจะช่วยสร้างเจตคติให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปในทางสร้างสรรค์
- 2 การฝึกอบรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผ่านมาจากการเรียนรู้ ซึ่งการฝึกอบรมจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี
- 3 การฝึกอบรมทำให้เกิดการพัฒนาเพราะเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะก่อให้เกิดการพัฒนา เกิดทักษะและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ทำให้ประสิทธิภาพของงานหลังการฝึกอบรมดีขึ้นจากเดิม

3.4 ประโยชน์ของการฝึกอบรม

ชาญ สวัสดิ์สาส์ (2539 :15-17) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการฝึกอบรมไว้ดังต่อไปนี้

1. ไม่มีสถาบันการศึกษาใดที่สามารถสอน และผลิตนักศึกษาให้สามารถเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ได้ในทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมบุคคลที่เพิ่งเริ่มเข้า

ทำงานใหม่ๆ และไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานนั้นมาก่อนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนแนวทางปฏิบัติ และกฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของหน่วยงานนั้น

2. การฝึกอบรม จะช่วยให้บุคคลต่างๆ ในหน่วยงาน สามารถปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน หรือวิธีการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงใหม่ได้อย่างถูกต้อง

3. การฝึกอบรมจะช่วยพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงความสามารถในการทำงานให้สูงขึ้น ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ รวมถึงมีแนวคิดหรือวิทยาการใหม่ๆ อันทันสมัย เพื่อให้ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้า และทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น

4. การฝึกอบรม จะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ ทำให้บุคคลเหมาะสมกับงานยิ่งขึ้น.

5. การฝึกอบรมจะช่วยเพิ่มผลผลิต หน่วยงานจะได้ผลงานมากขึ้น เพราะผู้ปฏิบัติงานทำงานได้มาตรฐาน

6. การฝึกอบรม จะช่วยปรับปรุงหรือเพิ่มพูนคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน หรือวิธีการทำงานให้ดีขึ้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และตามความต้องการของหน่วยงานด้วย

7. การฝึกอบรม จะช่วยให้บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาทำที่ และบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่

8. การฝึกอบรม เป็นวิธีการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีพ เพื่อประโยชน์แก่ ผู้เข้ารับการอบรมเอง จึงเป็นการจูงใจอย่างหนึ่ง

9. การฝึกอบรม จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีกลมเกลียวกันในการทำงาน ช่วยในการติดต่อประสานงานและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้ารับการอบรมและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกัน

10. การฝึกอบรม จะช่วยลดเวลาในการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติงานต่างๆ ให้น้อยลง

11. การฝึกอบรม จะช่วยลดการบังคับบัญชาให้น้อยลง ลดเวลาในการตรวจสอบ แก้ไขงานให้น้อยลง และช่วยแบ่งเบาภาระการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาได้มากขึ้น เพราะผู้ผ่านการอบรมจะปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

12. การฝึกอบรม จะช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพการงานของผู้เข้ารับการอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอบรมบางหลักสูตรที่กำหนดเป็นเงื่อนไขในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น

13. การฝึกอบรม จะช่วยลดความสิ้นเปลืองและประหยัดรายจ่ายได้มาก เพราะการฝึกอบรมจะจัดขึ้นในช่วงเวลาอันสั้น แต่สามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระ รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการต่างๆ ได้มาก

14. การฝึกอบรม จะช่วยให้บุคคลต่างๆ ในหน่วยงานมีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

15. การฝึกอบรม จะช่วยเสริมสร้างสุขภาพ และความปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ช่วยลดอุบัติเหตุ และความเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานลงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องจักร เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ต่างๆ

16. การฝึกอบรม จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานในหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และถือเป็นการประชาสัมพันธ์อย่างหนึ่งด้วย

17. การฝึกอบรมจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขององค์กร รวมถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานได้

18. การฝึกอบรม จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในหน่วยงานให้สอดคล้อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย

3.5 ขั้นตอนการฝึกอบรม

ขั้นตอนการฝึกอบรม เป็นการดำเนินการโดยพิจารณาถึงหน้าที่ และความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการต่าง ๆ ของการฝึกอบรมที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง มีผู้ออกแบบการฝึกอบรมไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

เนดเลอร์ (Nadler, 1982 : 11 – 13) ได้สร้างระบบการฝึกอบรมและพัฒนา ที่เรียกว่า โมเดลการวิเคราะห์เหตุการณ์ (The Critical Events Model) โดยกำหนดไว้ 9 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรมขององค์กร (Identify the Needs of the Organization)
2. กำหนดงานเฉพาะที่ต้องปฏิบัติ (Specify Job Performance)
3. กำหนดความจำเป็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในองค์กร (Identify Learner Needs)
4. กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (Determine Objectives)
5. สร้างหลักสูตร (Build Curriculum)
6. เลือกเทคนิคการฝึกอบรม (Select Instructional strategies)
7. เลือกอุปกรณ์การฝึกอบรม (Obtain Instructional Resources)
8. ดำเนินการฝึกอบรม (Conduct Training)
9. ประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรมและการย้อนกลับระบบการฝึกอบรม (Evaluation and Feedback)

นักวิชาการหลายท่านต่างก็เสนอระบบการฝึกอบรมที่แตกต่างกันออกไปตามขั้นตอนที่คิดว่าสะดวก ในการนำมาใช้ เช่นเดียวกับที่ จูเนียร์ (สมคิด บางโม.2538 : 18;อ้างอิงจาก Junior n.d.) ซึ่งได้เสนอแนะขั้นตอนการฝึกอบรมไว้ 8 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง
3. วางแผนการฝึกอบรม
4. กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมให้ชัดเจนว่าคาดหวังอะไร
5. กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
6. สร้างบรรยากาศการฝึกอบรมแบบผู้ใหญ่
7. กำหนดเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม
8. ประเมินผล และติดตามผล

จะเห็นได้ว่าระบบการฝึกอบรม ไม่มีรูปแบบที่คงที่ตายตัว แต่จะยึดหลักความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการต่าง ๆ ของการฝึกอบรมที่สะดวกในการนำมาใช้ และทำให้การฝึกอบรมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.6 วิธีการในการฝึกอบรม

การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้าฝึกอบรมมีหลายวิธี เช่น การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การแสดงบทบาท การสาธิต การสัมภาษณ์ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งแต่ละวิธีนั้นก็ต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับประเภทของการฝึกอบรม ในการอบรมครั้งหนึ่งๆ อาจจะต้องใช้หลายๆ วิธี ในการฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. การสอนแบบการบรรยาย (Lecture) โดยใช้สื่อต่างๆ เข้ามาช่วย เช่น แผ่นภาพ ใบงานอุปกรณ์ของจริง วีดีโอเทป เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ และมีทักษะในเรื่องการฝึกอาชีพเสริม
2. การสาธิตและฝึกปฏิบัติ (Demonstration) เป็นการสอนที่มีการแสดงประกอบเพื่อให้ผู้ฝึกปฏิบัติตาม เพื่อให้เข้าใจขั้นตอนได้ชัดเจน และสามารถปฏิบัติตามได้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี และจำได้นาน
3. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการซักถามผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพเสริม ตามจุดประสงค์ที่ต้องการทราบเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริม
4. การเชิญวิทยากรมาบรรยายเป็นการเชิญผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเสริม มาให้ความรู้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการประกอบอาชีพเสริมที่สามารถทำได้นอกเวลาราชการโดยไม่กระทบกระเทือนต่องานประจำ และสามารถเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว

3.7 ประเมินผลการฝึกอบรม

การประเมินผลการฝึกอบรม เป็นกระบวนการเปรียบเทียบผลการฝึกอบรม เพื่อจะบอกว่า กระบวนการฝึกอบรมนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด ตลอดจนเปรียบเทียบระหว่างผลงานที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติ หลังจากการฝึกอบรมแล้วว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

3.8 วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการฝึกอบรม

โดยทั่วไปแล้ววัตถุประสงค์ของการประเมินผลการฝึกอบรม (พนิจดา วีระชาติ 2543:98) มีดังนี้

1. เพื่อให้ทราบว่าการฝึกอบรมนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่
2. เพื่อปรับปรุงกระบวนการฝึกอบรมให้ดีขึ้น
3. เพื่อช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้ดำเนินการฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม
4. เพื่อทราบถึงความจำเป็นในการฝึกอบรมครั้งต่อไป

3.9 คุณลักษณะของการประเมินผลที่ดี

พนิจดา วีระชาติ (2543:101) กล่าวว่า ในกระบวนการประเมินผลควรจะทำด้วยความระมัดระวังในทุกขั้นตอนในการดำเนินการและคำนึงถึงลักษณะของการประเมินผลที่ดีมีดังนี้

1. ความเป็นปรนัย การประเมินผลจะต้องกระทำอย่างตรงไปตรงมาปราศจากความลำเอียงหรืออคติใด ๆ
2. ความเที่ยงตรง การประเมินผลนั้นได้วัดในสิ่งที่ต้องการวัดซึ่งควรจะพิจารณาถึงความเที่ยงตรงในเนื้อหา และความเที่ยงตรงในการทำนาย
3. ความเชื่อถือ เป็นความคงเส้นคงวาของผลที่ได้จากการวัดหรือมีความคลาดเคลื่อนเล็กน้อย
4. สะดวกและประหยัด

3.10 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการฝึกอบรม

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. (สมบุญ อินทพันธ์. 2543:25-26 ; อ้างอิงจาก เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. 2529:95-96) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะเลือกเครื่องมือในการประเมินผลนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลที่จะศึกษา อาจใช้ได้หลายวิธี ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) หมายถึงการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้หรือพิจารณาสิ่ง ที่เกิดขึ้น หลังการสังเกตจะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์และความสามารถของผู้สังเกต
2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเพื่อหาข้อมูลของบุคคล โดยอาศัยการเจรจา ตอบระหว่างผู้ถูกสัมภาษณ์ และผู้สัมภาษณ์ นิยมใช้เป็นเครื่องมือวัดเกี่ยวกับคุณธรรม เช่น เจตคติ ความสนใจ
3. แบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านความรู้ความ เข้าใจได้อย่างดี เช่น การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบของการทดสอบอาจใช้ในรูปแบบปากเปล่าหรือสอบข้อเขียนก็ได้
4. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่วัดคุณลักษณะความรู้สึคนึกคิด โดยการใช้ข้อความหรือคำถามเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ผู้ตอบแสดงข้อมูลดังกล่าวออกมา เช่น ถามเกี่ยวกับ ภูมิหลังของผู้เข้าฝึกอบรม อายุ เพศ อาชีพ รายได้
5. มาตรวัดเจตคติ (Attitude Scale) เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึคนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงออกถึงความรู้สึก โดยกำหนดมาตราของการวัดเป็น ตัวเลข เช่น 1.....5 หรือเป็นภาษา เช่น ดีมาก.....ใช้ไม่ได้ เป็นต้น
6. แบบสังคมมิติ (Sociometry) เป็นวิธีการที่จะวัดความสัมพันธ์สมาชิกในกลุ่มมี ประโยชน์มากในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคม หรือการเข้าหมู่คณะ การประเมินผลการฝึกอบรมทำได้ 3 ระยะคือ
 1. ก่อนการอบรม เป็นการเก็บข้อมูลก่อนที่จะเข้าอบรม เพื่อให้รู้ถึงความรู้สึคนึกคิด เจตคติ ความรู้ เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกอบรม
 2. ระหว่างการฝึกอบรมเป็นการเก็บข้อมูลหลังจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับการ อบรมหลักสูตรนั้นๆ ผ่านไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง
 3. หลังการฝึกอบรม เป็นการเก็บข้อมูลหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว การประเมิน ในครั้งนี้จะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดทางด้านวิชาการ การใช้เทคนิค สถานที่ ผู้บรรยายรวมทั้งความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เป็นต้น

4. อาชีพเสริมในโครงการฝึกอบรม

ในโครงการฝึกอบรมอาชีพเสริม ได้จัดฝึกอบรม 5 อาชีพ ดังนี้

4.1 อาชีพการทำแพ้นท์แก้ว

การแพ้นท์แก้วเป็นงานศิลปะอีกประเภทซึ่งต้องใช้ฝีมือ จึงทำให้ได้ผลงานที่สวยงาม มีผู้ให้ความ นิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการนิยมซื้อหาไว้ประดับตู้โชว์ หรือ ตกแต่งบ้าน ความสำคัญและประโยชน์ ของการแพ้นท์สี สามารถนำงานที่ได้จากการแพ้นท์มาจำหน่ายเพื่อเป็นอาชีพ แม้ปัจจุบันจะมีผู้ยึดอาชีพแพ้นท์แก้ว ขายอยู่บ้างแล้ว แต่ก็ถือว่ายังมีไม่มาก ชี้นงานจึงยังไม่ถึงกับล้นตลาดยังพอจะมีช่องว่างให้มือใหม่ได้ทำเป็น อาชีพเสริมรายได้เป็นอย่างดี การแพ้นท์แก้วนั้น จากหนังสือคู่มือช่องทางทำกิน 70 อาชีพทำเงิน ไกรเลิศ พึ่งบุญ ณ อยุธยา (2545:137 - 138) ให้รายละเอียดไว้ดังต่อไปนี้

วัสดุอุปกรณ์สำหรับการแพ้นท์แก้วมี ดังนี้

1. สีอะคริลิกหรือสีน้ำมัน มีทั้งแบบทึบแสงและโปร่งแสง มองดูใสผ่านลอดไปได้
2. แก้วรูปทรงต่างๆ ควรจะมีเนื้อโปร่งแสง ไม่มีลวดลาย
3. กาวสำหรับเขียนเส้น (นิยมสีทอง เพราะจะทำให้ดูมีราคา แต่ทั้งนี้มี 3 สี ด้วยกัน คือ สีดำ สีบรอนซ์ และสีทอง)

4. น้ำมันสน สำหรับใช้เช็ดกาว เวลาเขียนรูปผิด
5. พู่กันขนาดต่างๆ ตามถนัด หรือพับกระดาษให้เป็นกรวย

ขั้นตอนการเพ้นท์แก้ว

1. เช็ดทำความสะอาดแก้วให้แห้งสนิท
2. นำกาวมาเขียนเส้นร่างตามลวดลายที่ต้องการ (อาจจะใช้วิธีการวาดลวดลายลงบนกระดาษลอกลาย แล้วติดไว้ในแก้ว ซึ่งจะทำให้เขียนได้ง่ายขึ้น) ถ้าเขียนเส้นผิดให้ใช้สาลี่ชุบน้ำมันสนเช็ดออก เป่าให้แห้งแล้วเขียนทับใหม่ได้ ทิ้งไว้สักพักจนแห้ง
3. ใช้พู่กันลงสีตามต้องการ หรือจะใช้วิธีพับกระดาษให้เป็นกรวย เจาะปลายกรวยด้วยเข็ม ปิดปากกรวยให้สนิท กรวยจะทำจากกระดาษเหนียวๆ หรือพลาสติกก็ได้ เวลาลงสี ก็ค่อยๆ บีบ (เหมือนการแต่งหน้าเค้ก) ปลอ่ยทิ้งไว้จนแห้งสนิท ก็จะได้แก้วหรือภาชนะใบใหม่ ที่ดูมีราคาขึ้น อาจจะนำไปเพ้นท์กระจกหน้าต่างจากกันห้องหรือเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ เป็นไอเดียแปลกใหม่ของแต่ละคน

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. มีความอดทน,ใจเย็น
2. มีความคิดสร้างสรรค์
3. มีใจรักในงานศิลป์
4. มีมนุษยสัมพันธ์อันดี

4.2 การแช่อิ่มผักและผลไม้

การแช่อิ่มผักและผลไม้ นั้น อมราภรณ์ วงษ์ฟัก (2545:7 - 9) ได้กล่าวรายละเอียดไว้ว่า ในสภาพสภาวะเศรษฐกิจเช่นนี้ การรู้จักประหยัดรู้จักอดออมถนอมใช้ รู้จักนำสิ่งต่างๆ มาทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด นับว่าเป็นบุคคลที่ใช้ทรัพยากรอย่างรู้จักคุณค่าอาหารก็เป็นทรัพยากรประเภทหนึ่ง ที่ต้องถนอมใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การถนอมอาหารมีหลายวิธี ซึ่งจะเหมาะกับอาหารแต่ละชนิด การแช่อิ่มเป็นการถนอมอาหารประเภทผักและผลไม้ที่มีคนนิยมมากวิธีหนึ่งที่สามารถทำได้ไม่ยาก มีอุปกรณ์ไม่มากและสามารถใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ภายในบ้านได้และทั้งยังสามารถทำกับผลไม้ได้หลายชนิด จะเลือกทำกับผลไม้ต่างๆ ได้ตามฤดูกาล ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ แต่สามารถทำขายได้กำไรงาม

การแช่อิ่ม เป็นการถนอมอาหารโดยใช้น้ำตาลเป็นเครื่องช่วยรักษาอายุของการอาหารจำพวกผักและผลไม้ให้เก็บไว้ได้นานมากขึ้น ลักษณะการทำต้องค่อยเพิ่มปริมาณน้ำตาลทีละน้อย จนกระทั่งผักและผลไม้ นั้นๆ อิ่มตัว ทำให้ไม่เหมาะกับการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. ขยันและอดทน
2. รักความสะอาด
3. ต้องมีวินัยในตนเอง
4. มีความมานะพยายาม
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

4.3 การทำสลัด และน้ำสลัด

การทำสลัด และน้ำสลัดนั้น อภิญา มานะโรจน์ (2522:6-9) ได้กล่าวรายละเอียดไว้ว่า อาหารประเภทสลัดนั้นสามารถใช้เป็นอาหารได้หลายประเภท อาทิเช่น อาหารเรียกน้ำย่อย อาหารหวาน อาหารว่าง และอาหารจานเดียว

สลัด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สลัดผักสด ประกอบด้วยผักสดประเภทใบและผลซึ่งบางประเภทหั่นซอยฝอย หั่นบาง และหั่นหนา นอกจากผักสดต่างๆที่กล่าวมาในจานสลัดยังประกอบด้วยเนื้อสัตว์และเนื้อสัตว์สำเร็จรูปอื่นๆ

2. สลัดผลไม้ (Fruit Salad) ใช้เป็นอาหารเรียกน้ำย่อยและอาหารหวาน สลัดผลไม้สามารถใช้ น้ำสลัดน้ำข้น น้ำใส และน้ำสลัดประเภทน้ำผลไม้เป็นส่วนผสมสำหรับใช้ราดสลัด

สลัดผลไม้ควรหั่นผลไม้ให้สวยงาม จัดใส่จานแก้วแช่เย็น เมื่อจัดเสิร์ฟราดด้วยน้ำสลัด จัดเสิร์ฟทันที

เครื่องสลัดและการเตรียมสลัด ผักสลัดที่นิยมมากที่สุดคือ ผักกาดหอมเป็นผักที่มีรสหวาน ไม่มีกลิ่นและมีลักษณะที่สวยงาม สามารถนำไปจัดในจานอาหารได้สวยงามนอกจากผักกาดหอมแล้ว ผักสลัดที่ใช้กันมากได้แก่ กะหล่ำปลี หัวหอมใหญ่ มะเขือเทศ แตงกวา แครอท ซึ่งเป็นผักที่จะพบในจานสลัดโดยทั่วไป สำหรับในปัจจุบันผักเมืองหนาวที่เราสามารถปลูกได้ ในบ้านเรามีมากมาย เราจึงนิยมนำมาใช้เป็นผักสลัด เช่น กะหล่ำมวง ผักกาดแก้ว อาโวคาโด ฯลฯ ผักต่างๆ นี้ปลูกมาก ทางตอนเหนือของประเทศไทย

การเตรียมผักสลัด สลัดส่วนใหญ่จะต้องเสิร์ฟโดยให้ผักกรอบและเย็นจัด ควรล้างทำความสะอาด ผักให้สะอาด และล้างน้ำเย็นก่อนที่จะเก็บผักไว้ในตู้เย็น เพื่อให้ผักกรอบโดยการเตรียมการล้างหน้า ซึ่งการเตรียมผักให้ถูกวิธีจะช่วยรักษาคุณค่าทางโภชนาการ เช่น ตัดผักที่ไม่ต้องการออก ล้างทำความสะอาด บางครั้งอาจจะต้องแช่ผักเพื่อให้สารเคมีที่ตกค้างอยู่ออกไป นำผักที่สะอาดมาหั่นหรือตัดตกแต่งให้สวยงาม จัดใส่ภาชนะปิดฝาเพื่อป้องกันผักเหี่ยวและเก็บไว้ในตู้เย็น 1 – 3 ชั่วโมง

การเลือกซื้อผัก เนื่องจากในปัจจุบันความปลอดภัยจากสารพิษที่เกษตรกรใช้ยาฆ่าแมลงมีมาก การเลือกซื้อผักต้องมีความระมัดระวังมาก ควรเลือกซื้อผักที่ปลอดสารพิษ หรือผักที่มีหนอนเจาะบ้าง อาจจะปลอดภัยกว่าผักที่มีลักษณะเขียวสด และไม่มีหนอนหรือแมลงกินใบ ในการเลือกซื้อผักทุกชนิดที่จะนำมาปรุงเป็นอาหาร ควรเลือกผักอ่อน สด และเก็บใหม่ๆ

การล้างผัก

1. ตัดรากหรือส่วนที่ไม่ต้องการออก
2. ล้างผักก่อนหั่นหรือเด็ด
3. ล้างด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง หรือ ล้างให้น้ำผ่านโดยใช้น้ำแรงๆ
4. ยกผักขึ้นจากน้ำที่ล้าง
5. ผักไม่มีใบ เช่น ถั่วฝักยาว ควรล้างผักทั้งฝักก่อน
6. ผักเมล็ดและผลที่ติดกัน ควรแช่น้ำให้ดินอ่อนตัว จะล้างออกได้ง่ายและผักไม่ช้ำ
7. ผักดอก เช่น ดอกกะหล่ำ ควรแช่น้ำเกลือไว้ประมาณ 10 นาที เพื่อให้ตัวแมลงต่างๆ หลุดออกและแช่น้ำเปล่าอีกครั้ง

8. ผักใบ เช่น ผักกาดขาว ผักกาดหอม ควรแกะออกเป็นใบๆ ออกจากต้น จึงนำไปล้าง เพื่อให้ดินตามซอกใบหลุดออก

การล้างผักสดด้วยน้ำสะอาดจนหมดดิน แล้วควรล้างด้วยน้ำยาสำหรับล้างผักอีกครั้ง เพื่อให้ไข่ของตัวหนอนและพยาธิหลุดออกจากผักได้เกือบหมด นอกจากนั้นเราควรแช่ผักในน้ำยาไฮโดรเจน ไดออกไซด์ 100 ส่วนในน้ำล้านส่วน (100 ppm) แช่ไว้ประมาณ 10 นาที จะช่วยทำลายพวกไข่หนอน และพยาธิ หรือใช้ต่างหีบหุ้มล้างทำความสะอาดผัก

การจัดเสิร์ฟ จัดตกแต่งจานสลัดให้สวยงามโดยใช้ผักสลัดซึ่งมีความงามของธรรมชาติของผักต่างๆ ที่นำมาจัดเรียงให้สวยงามนั้น ควรคำนึงถึงสีสันทันของผักแต่ละชนิดและขนาดของผัก ถ้าจะจัดเสิร์ฟอาจจะจัดเป็นจานเดี่ยวหรือบุฟเฟต์ก็ได้ ในกรณีที่เป็นจานเดี่ยวสามารถราดน้ำสลัดลงบนผักและเสิร์ฟทันที

เคล็ดลับในการทำสลัด

1. สลัดทุกชนิดจะต้องเสิร์ฟเย็นจัด ผักสลัดทุกชนิดเนื้อสัตว์ น้ำสลัด ควรจะนำไปแช่เย็นพร้อมที่จะจัดเสิร์ฟ
2. ผักที่หั่นหรือตัดตกแต่งเรียบร้อยแล้ว ควรล้างด้วยน้ำเย็นจัดและนำผึ่งให้สะเด็ดน้ำ เมื่อเวลาที่จะผสมกับน้ำสลัดจะได้ไม่มีน้ำมาก ถ้ามีน้ำอยู่มากจะทำให้สลัดที่ได้มีรสจืด
3. การผสมสลัด ควรใช้อุปกรณ์ที่ไม่คม เช่น ส้อมไม้ ช้อนไม้ใหญ่ๆ เพื่อเวลาเคล้าผักให้เข้ากันจะได้ไม่ชำ
4. น้ำสลัดต้องเหมาะสมกับผักสลัด เช่น ผักที่มีใบบาง กรอบ ควรใช้น้ำสลัดที่มีความข้นมาก หรือ ผักที่มีเนื้อหนาควรใช้น้ำสลัดประเภทน้ำสลัดใสในการทำสลัดให้ได้รสชาติที่อร่อยไม่ว่าจะเป็นน้ำสลัดชนิดใดก็ตาม จะต้องผสมให้ได้รสจัด เพื่อผสมผักแล้วรสจะได้ไม่จืด
5. อาหารที่มีกลิ่นแรง รสจัด ไม่ควรจะนำมาใช้มากนัก ควรใช้แต่น้อย มิฉะนั้นจะทำให้กลิ่นเหม็นและบังกลิ่นอื่นๆ เสียหมด

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. ขยัน และอดทน
2. รักความสะอาด
3. มีความมานะพยายาม
4. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
5. มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

4.4 การทำขนมลูกชุบ

การทำขนมลูกชุบนั้น อมราภรณ์ วงษ์พัก(2544:9 - 20) ให้นิยามละเอียดไว้ดังนี้คือ ลูกชุบเป็นขนมไทยชนิดหนึ่งที่มีรูปลักษณ์ และรสชาติเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นที่ชื่นชอบทั้งเด็กและผู้ใหญ่ชาวไทยและชาวต่างชาติ ขนมลูกชุบ เป็นขนมที่มีต้นกำเนิดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 แต่มิได้มีการลงบันทึกไว้เป็นหลักฐานว่าท่านผู้ใดเป็นผู้คิดทำขึ้นเป็นคนแรก เพียงแต่มีหลักฐานจากหนังสือแม่ครัวหัวป่าก์เขียนโดยท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดสำรับเลี้ยงพระว่ามีลูกชุบชมพู เป็นหนึ่งในขนมสำหรับหวาน

การทำลูกชุบจะต้องอาศัยใจรัก การฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ ความประณีต บรรจง เพื่อให้เกิดความสวยงาม และการรักษาความสะอาดเพื่อให้ลูกชุบอร่อย ดังนั้น การทำลูกชุบเปรียบเสมือนเป็นทั้ง "ศาสตร์" และ "ศิลป์" ในตัวของมันเอง

ลักษณะของลูกชุบที่ดีคือ

1. มีความเหมือนจริง ตามลักษณะของจริงที่ปั้นเลียนแบบ
2. มีสัดส่วนที่เหมาะสม ทั้งรูปร่างและรูปทรง
3. มีสีสวยงาม คล้ายของจริงหรือใกล้เคียง และไม่ใช่อันตราย
4. รสชาติหวานมัน
5. ผิวสัมผัสของถั่วนุ่มนวล เนื้อเนียน

6. วันที่เคลือบไม้หนาจนเกินไป เป็นมันวาว
7. วัสดุที่ใช้ตกแต่ง ต้องไม่ทำให้เป็นพิษต่อผู้บริโภค

วัสดุอุปกรณ์ในการทำลูกชุบ

1. ไม้ไผ่ สำหรับเสียบลูกชุบ เหลาปลายทั้ง 2 ข้างให้แหลมสำหรับทำไม้ปัก
2. โฟม หรือ ไม้ เจาะเป็นช่อง สำหรับปักลูกชุบที่ทาสี หรือชุบวัน
3. ถ้วยตะไลขนาดเล็ก สำหรับผสมสี ควรใช้สีขาวจะได้เห็นความสดของสีได้อย่างชัดเจน

และควรเป็นกระเบื้องเพื่อง่ายในการทำความสะดวก

4. สำลีพันกับไม้สำหรับระบายสี
5. พู่กัน สำหรับทาลวดลาย
6. มีดบาง สำหรับตัดวันส่วนที่เกินควรจะต้องคม
7. กรรไกร สำหรับตัดใบหรือวัสดุตกแต่ง
8. ตะเกียบไม้จิ้มฟัน สำหรับช่วยในการตกแต่งรูปทรงลูกชุบ
9. อ่างใส่น้ำ สำหรับล้างมือให้สะอาดทุกครั้งที่ถั่วติดมือ
10. ผ้าเช็ดมือ ผ้าที่มีการซับน้ำได้ดี ไม่มีขนติดมือ สะอาด
11. กล่องพลาสติก สำหรับใส่ลูกชุบที่ปั้นเสร็จแล้ว
12. ถาด สำหรับวาง หรือพักวัสดุอุปกรณ์ เพื่อป้องกันไม่ให้สกปรก
13. สีสผสมอาหาร
14. หลอดหยด สำหรับหยดสี
15. ผ้าขาวบาง สำหรับคลุมลูกชุบที่ปั้นเสร็จแล้ว ก่อนใช้ควรชุบน้ำบิดหมาดๆ

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. ต้องมีวินัยในตนเอง
2. จริงจัง อดทน และหนักแน่น
3. มีความมานะพยายาม
4. มีความขยันขันแข็ง
5. มีมนุษยสัมพันธ์อันดี
6. มีความกระตือรือร้น
7. มีความคิดสร้างสรรค์

4.5 การทำกะหรี่ปั๊ฟ

การทำกะหรี่ปั๊ฟนั้น นวรัตน์ เอี่ยมพิทักษ์กิจ (2545:7-14) กล่าวไว้ว่า กะหรี่ปั๊ฟเป็นอาหารว่างชนิดหนึ่งที่สามารถรับประทานได้ไม่ยากแต่ก็หาร้านที่ทำอร่อยได้น้อยราย กะหรี่ปั๊ฟที่อร่อยนอกจากจะมีแป้งที่กรอบแล้วไส้ยังต้องมีรสชาติดีอีกด้วย ในสถานะเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยจะดีเท่าไรนัก การทำกะหรี่ปั๊ฟขายจึงเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่ลงทุนไม่มากนัก เพียงแค่มีเตา กระทะทอด ไม้คลึงแป้ง (หรืออาจจะใช้ขวดแทนก็ได้) ก็สามารถทำขายได้แล้ว เป็นขนมที่มีต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตไม่สูง แต่ขายได้กำไรงาม

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกะหรี่ปั๊ฟ

1. ถ้วยตวง, ช้อนตวง
2. อ่างผสม
3. ไม้คลึงแป้ง

4. กระดาษสำหรับทอด
5. ทัพพีโปรง
6. มีดตัดแบ่ง
7. กระดาษซับน้ำมัน

วัตถุดิบที่ใช้ในการทำแบ่งกะหรี่ปั๊พ

1. แป้งสาลีเอนกประสงค์
2. น้ำตาลทราย
3. น้ำมันพืช
4. น้ำมันหมู
5. เนยขาว
6. น้ำปูนใส
7. เกลือ

วัตถุดิบที่ใช้ในการทำไส้ไก่

1. เนื้อไก่หั่นสี่เหลี่ยม
2. มันฝรั่งหั่นสี่เหลี่ยม
3. หอมใหญ่หั่นสี่เหลี่ยม
4. ผงกะหรี่
5. น้ำตาลทราย
6. ซอสปรุงรส
7. ซีอิ๊วขาว
8. เกลือ
9. เนยสด
10. พริกไทยป่น

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. ต้องมีความขยันและอดทน
2. มีมนุษยสัมพันธ์อันดี
3. มีศิลปะในการพูดชักจูงลูกค้า
4. รักความสะอาด สุภาพเรียบร้อย
5. มีความกระตือรือร้น

5. หน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพโดยการฝึกอบรม

มีหน่วยงานของรัฐและเอกชนทั้งในองค์การทางการศึกษา และนอกองค์การทางการศึกษาที่ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมอาชีพอิสระ โดยลักษณะโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวมีทั้งที่เป็นการส่งเสริมอาชีพอิสระทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีทั้งสิ้น 27 โรงเรียน เปิดสอนทั้งภาคปกติ และภาคค่ำ จำนวน 36 สาขาวิชา หลักสูตร 3 เดือน และ 6 เดือน ติดต่อสอบถามได้ที่ฝ่ายการศึกษาอาชีพ กองส่งเสริมอาชีพ สำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพฯ โทร 247-6025, 246-0301-2 ต่อ 2570

กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้จัดตั้งสถานศึกษาวิชาชีพขึ้นทั้ง 75 จังหวัด การเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษาวิชาชีพ ขึ้นอยู่กับสภาพและความต้องการของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น หลักสูตรวิชาชีพเน้นวิชาชีพระยะสั้น สอบถามรายละเอียดได้ที่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทุกจังหวัด

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดกิจกรรมหลักคือ การให้ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีพการให้บริการข้อมูลข่าวสาร และการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอาชีพ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพบุคคลทั่วไป ได้ดำเนินการหลายวิธี เช่น

1. การจัดสอนวิชาชีพระยะสั้น มีหลักสูตรหลากหลายเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ระยะเวลาเรียนตั้งแต่ 100 – 200 ชั่วโมง เปิดสอนทั้ง ภาคเช้า ภาคบ่าย ภาคค่ำ ทั้งการฝึกฝีมือตลาดแรงงาน การฝึกทักษะเพื่อเป็นอาชีพเสริมฝึกให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพให้ผู้เรียนมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับสภาพของตน มีการให้ทุนหมุนเวียนเพื่อการประกอบอาชีพด้วย

2. การสอนวิชาชีพในรูปกลุ่มสนใจ ใช้ระยะเวลาเรียน 30 ชั่วโมง เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนที่สามารถรวมกลุ่มกันได้ไม่ต่ำกว่า 15 คน

3. การจัดกลุ่มส่งเสริมคุณภาพชีวิต เป็นกิจกรรมรวมกลุ่มของสมาชิกไม่จำกัดจำนวน ผู้แทนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่ จะเป็นผู้ประสานงานจัดหาวิทยากรหรือเป็นแกนกลางในการประสานประโยชน์เกี่ยวกับความรู้ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมขนาดย่อม

4. การพัฒนาอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สำหรับเยาวชนในชนบท เป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ การจัดธุรกิจขนาดย่อม และประสบการณ์ทำงานด้วยตนเอง เพื่อให้เยาวชนมีความเชื่อมั่นหรือมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ

กรมอาชีวศึกษา ดำเนินการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น 2 ลักษณะ คือ

1. หลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (พิเศษ) ประเภทเกษตรกรรม เรียกย่อๆ ว่า โครงการ อศ.กช. จัดดำเนินการในสถานศึกษาสังกัดวิทยาลัยเกษตรกรรมสำหรับเยาวชนที่อยู่นอก ระบบโรงเรียน โดยรับผู้จบชั้น ป.6 และ ม.3

2. จัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเสริมอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา และหลักสูตรฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นและเคลื่อนที่

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จัดการฝึกฝีมือแรงงานในสาขาต่างๆ แก่บุคคลทั่วไป ให้มีความรู้ความสามารถ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพได้การฝึกแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่

1. ฝึกเตรียมเข้าทำงาน เป็นการฝึกอาชีพช่างเบื้องต้น แก่เยาวชนอายุระหว่าง 15 – 25 ปี ซึ่งไม่เคยมีความรู้หรือฝีมือช่างมาก่อนโดยไม่คิดมูลค่าระยะเวลาฝึกตั้งแต่ 4 – 14 เดือน เป็นการฝึกภาคทฤษฎี ร้อยละ 20 และการฝึกภาคปฏิบัติร้อยละ 80

2. ฝึกยกระดับฝีมือเป็นการฝึกอาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้และฝีมือให้ทันกับวิชาการ สมัยใหม่ แก่ผู้ทำงานอยู่แล้วในตลาดแรงงาน

3. ฝึกอาชีพในชนบท เป็นการฝึกอาชีพให้แก่ประชาชนในชนบท ให้สามารถประกอบอาชีพเสริมในสาขาต่างๆ นอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มรายได้และป้องกันการเกิดปัญหาการว่างงานได้

4. การส่งเสริมการฝึกในกิจการและฝึกพิเศษ เป็นการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษตามความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสอบถามได้ที่ ในเขตกรุงเทพมหานคร : และติดต่อที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานกลาง 93 ซอยอินทามระ 22 ห้วยขวาง กรุงเทพฯ โทร. 691-8431

ในส่วนภูมิภาค : ติดต่อสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานฯ และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดทุกจังหวัด
ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอแปลงยาว

มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ให้การสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพโดยการฝึกอบรม ดำเนินการในพื้นที่ 46 จังหวัด สาขาวิชาชีพที่ส่งเสริมจำนวน 25 สาขาวิชาชีพ สอบถามได้ที่ กองศิลปาชีพ สวนจิตรลดา กรุงเทพฯ 10303 โทร. 281-1202, 282-1182, 281-3493, 281-1111

มูลนิธิ “ลุงชาวไชยาชีพ” สอนอาชีพง่ายๆ โดยไม่คิดมูลค่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ผู้มีรายได้น้อยเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ระยะเวลาในการฝึกทำสุด 3 ชั่วโมง และ สูงสุด 150 ชั่วโมง สอบถามรายละเอียดได้ที่มูลนิธิลุงชาวไชยาชีพ เลขที่ 454/100 ซอย 87 ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10310 โทร. 538-3981

นอกจากนี้แล้วยังมีข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ นิตยสาร และวารสารต่างๆ

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาผู้ประกอบการอาชีพอิสระนั้นเป็นการพัฒนาที่เน้นการปฏิบัติจริงและมีลักษณะที่ส่งเสริมให้เกิด คุณธรรม จริยธรรม สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพอิสระในอนาคตได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมให้เกิดการประกอบอาชีพส่วนตัว เพื่อหารายได้ให้กับตนเองต่อไป

6. แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ

1. เงินทุนของตนเอง เป็นเงินทุนที่ได้จากการเก็บออมแล้วนำมาลงทุน
2. การเข้าร่วมหุ้นลงทุน ระหว่างญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูง ซึ่งแหล่งเงินทุนประเภทนี้ อาจจะได้ทั้งแรงงานของผู้ร่วมหุ้นด้วย

3. โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) มีวิธีการกู้แบ่งเป็น 2 กรณีคือ

3.1 มีการรวมกลุ่มกันตั้งแต่ 25 คนขึ้นไป โดยต้องเปิดบัญชีร่วมกัน ซึ่งจะต้องมีการเลือกและแต่งตั้งประธาน เลขา และทำบัญชีรับจ่าย

3.2 กู้เงินจาก World Bank ผ่านธนาคารออมสิน การกู้กรณีนี้ต้องแนบโครงการแผนงานประกอบการกู้ด้วย สนใจสอบถามรายละเอียดได้ที่สำนักงานใหญ่ธนาคารออมสิน ถนนพหลโยธิน สะพานควาย โทร. 299-8000 ต่อ 4510 และธนาคารออมสินทุกสาขาทั่วประเทศ

4. กองสังคมสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร ให้ความช่วยเหลือเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพแก่ครอบครัวที่ประสบปัญหาเดือดร้อนในเขตกรุงเทพมหานคร ในวงเงิน 2,000 บาท โดยไม่ต้องชำระคืน ติดต่อขอทราบรายละเอียดได้ที่ งานสวัสดิภาพครอบครัว กองสังคมสงเคราะห์ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร 2 ถนนมิตรไมตรี ดินแดง ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10400 โทร. 246-0284

5. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ให้การสนับสนุนเงินกู้เพื่อการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรม ในครอบครัว และหัตถกรรมไทย ซึ่งจะต้องเป็นการผลิตชนิดที่ต้องแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าโดยกำหนดวงเงินไว้มาก่อน รายละ 500,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8 ต่อปี สอบถามรายละเอียดได้ที่

5.1 กรุงเทพมหานคร ที่กองส่งเสริมหัตถกรรมไทยชั้น 3 ในบริเวณกระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระราม 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 โทร. 245-0140, 248-8098, 245-0201

5.2 ส่วนภูมิภาค ที่ศูนย์อุตสาหกรรมทั้ง 11 ศูนย์ ทั่วประเทศและสำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดทุกจังหวัด

5.3 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ : จังหวัดเชียงใหม่ พิษณุโลก พิจิตร

5.4 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น บุรีรัมย์

5.5 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันตก : จังหวัดสุพรรณบุรี

5.6 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก : จังหวัดชลบุรี

6. กรมประชาสัมพันธ์ ให้กู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ โดยไม่คิดดอกเบี้ย ซึ่งเป็นเงินค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาการถูกเลิกจ้างและว่างงานโดยให้กู้ยืมได้วงเงิน 15,000 บาท ผ่อนชำระคืนภายในระยะเวลา 5 ปี สอบถามรายละเอียดได้ที่

6.1 กรุงเทพมหานคร ที่กรมประชาสัมพันธ์ ถนนกรุงเกษม สะพานขาว เขตป้อมปราบ กรุงเทพฯ 10110 โทร. 281-0969, 281-3199 ต่อ 6301-4

6.2 ส่วนภูมิภาค ยื่นความจำนงค์ได้ที่สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดทุกจังหวัด ผู้กู้จะต้องยื่นกู้กับประชาสัมพันธ์ในจังหวัดที่ผู้กู้มีภูมิลำเนาอยู่

7. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรเพื่อการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร โดยเกษตรกรผู้ที่จะกู้เงินต้องเป็นลูกจ้างของ ธ.ก.ส. การกู้เงินสามารถกู้ได้ทั้งรายบุคคลและกลุ่มอาชีพ ขอรายละเอียดได้ที่ ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ ทุกสาขา ทั่วประเทศ

8. ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนประเทศไทย จำกัด ให้กู้เงินทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้กู้ต้องเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ เครดิตยูเนียนฯ

8.1 กรุงเทพมหานคร ยื่นความจำนงค์ได้ที่ ฝ่ายสตรีเยาวชนและธุรกิจสหกรณ์ ถนนรามคำแหง บึงกุ่ม เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10210 โทร 373-0020-1, 373-0150-1

8.2 ส่วนภูมิภาค ยื่นความจำนงค์ได้ทุกจังหวัดที่มีการจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียน

9. มูลนิธิสโก๊ เพื่อการกุศล ให้การสนับสนุนเครื่องมือที่จำเป็นในการประกอบอาชีพโดยไม่จำกัดเชื้อชาติและศาสนาในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท (ยกเว้นการขายของชำและสลากกินแบ่ง) การให้ความช่วยเหลือนี้ โดยเฉพาะผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพฯ เท่านั้น และเป็นการให้โดยไม่เรียกคืน สอบถามรายละเอียดได้ที่มูลนิธิสโก๊เพื่อการกุศล 138 อาคารบุญมิตรแขวง สุรวงศ์ เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500 โทร. 633-7504

10. กรมพัฒนาชุมชน สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ สอบถามรายละเอียดได้ที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/ จังหวัดทุกจังหวัด

11. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชุมชน (รพช.) ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ให้กับกลุ่มอาชีพต่างๆ และกลุ่มอาชีพนั้นจะต้องตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ รพช.ได้สร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ไว้ เช่น อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ถนนในหมู่บ้าน การขุดลอกหนองน้ำ สระน้ำ เป็นต้น ติดต่อได้ที่ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดทุกจังหวัด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางไว้เพื่อดำเนินการวิจัยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1.1 แบบวัดความรู้ ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลา
ราชการ

1.2 โครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้
นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

3. วิธีดำเนินโครงการ

4. การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 136 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ที่ได้จากการรับสมัครและจากการสัมภาษณ์ลูกจ้างชั่วคราวที่สนใจ
เข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
ของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ปรากฏว่ามีผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน
30 คน โดยแยกตามความสนใจในการเข้าโครงการดังนี้ การพิมพ์แก้ว จำนวน 10 คน การเย็บปักและผลไม้
จำนวน 12 คน การทำสลัดและน้ำสลัด จำนวน 8 คน การทำขนมลูกชุบ จำนวน 8 คน และการทำขนม
กะหรี่ปั๊พ จำนวน 10 คน โดยกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้นี้สามารถเข้าร่วมโครงการได้มากกว่า 1 อาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบวัดความรู้ ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
2. โครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้
นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

แบบวัดความรู้ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

วิธีสร้างแบบวัดความรู้ ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

- 1.1 พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมายของการศึกษา

1.2 สร้างแบบวัดให้สอดคล้องกับหัวข้อปัญหาจุดมุ่งหมาย และนิยามศัพท์เฉพาะที่ได้
กำหนดไว้ด้านความรู้ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการซึ่งเป็นแบบปรนัย
ชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน แบบวัดทั้งหมดมี 6 ฉบับ ได้แก่

แบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม มีจำนวน 24 ข้อ แบบวัดเรื่องการเพ้นท์แก้ว การขัดอ้อมผักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊พ มีจำนวนแบบวัด ทั้งสิ้นฉบับละ 20 ข้อ

1.3 ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นผู้ตรวจสอบ เพื่อการใช้ถ้อยคำ และประโยคให้ชัดเจนและเหมาะสม จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และนิยามศัพท์เฉพาะที่วางไว้

1.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และวัตถุประสงค์แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มลูกจ้างชั่วคราวของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและเลือกข้อของแบบวัดที่มีความยากง่าย (P) รายข้ออยู่ระหว่าง .20 - .80 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดทั้ง 6 ฉบับ โดยข้อสอบที่ดีควรมี ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จนถึง 1.00 (เตือนใจ เกตุษา.2529:423) ซึ่งแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม ได้ข้อคำถามที่นำไปใช้ได้จำนวน 15 ข้อ การเพ้นท์แก้วได้ 12 ข้อ การขัดอ้อมผักและผลไม้ได้ 14 ข้อ การทำสลัดและน้ำสลัดได้ 10 ข้อ การทำขนมลูกชุบได้ 11 ข้อ และการทำขนมกะหรี่ปั๊พได้ 12 ข้อ แล้วนำผลที่ได้มาตรวจสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นตาม แบบของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) จากสูตร KR.20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531:168-170) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม 0.45 การเพ้นท์แก้วได้ 0.83 การขัดอ้อมผักและผลไม้ได้ 0.47 การทำสลัดและน้ำสลัดได้ 0.97 การทำขนมลูกชุบได้ 0.46 และการทำขนมกะหรี่ปั๊พได้ 0.52

1.6 นำแบบวัดที่ได้หาคุณภาพแล้วไปทดสอบกับผู้เข้าร่วมโครงการ

ตัวอย่าง แบบวัดความรู้ ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ มี 6 ฉบับ ดังนี้

1. แบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม

1.1 ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องในการประกอบอาชีพเสริม

- ก. เวลาที่ใช้ในการประกอบอาชีพเป็นเวลาที่ว่างจากงานประจำ
- ข. เป็นอาชีพที่ช่วยเพิ่มรายได้ทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ค. เป็นอาชีพที่มีความสำคัญเท่ากับ หรือมากกว่าอาชีพหลัก
- ง. เป็นอาชีพที่มีความสำคัญน้อยกว่าอาชีพหลัก สามารถทำได้โดยไม่กระทบ

ต่องานประจำ

(เฉลยคำตอบ ข้อ ค.)

2. แบบวัดเรื่องการเพ้นท์แก้ว

2.1 การเพ้นท์แก้วไม่ควรใช้สีชนิดใด

- ก. สีน้ำ
- ข. สีเพ้นท์แก้ว
- ค. สีน้ำมัน
- ง. สีอะคริลิก

(เฉลยคำตอบ ข้อ ก.)

3. แบบวัดเรื่องการแช่ห่อผักและผลไม้

3.1 การแช่ห่อเป็นการถนอมอาหารโดยใช้อะไรเป็นเครื่องช่วยรักษาอายุของอาหาร

- ก. มะนาว
- ข. เกลือ
- ค. น้ำตาล
- ง. น้ำมัน

(เฉลยคำตอบ ข้อ ค.)

4. แบบวัดเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด

4.1 ไข่ที่ใช้ควรเป็นไข่ชนิดใด

- ก. ไข่เป็ดใหม่
- ข. ไข่เป็ดเก่า
- ค. ไข่ไก่ใหม่
- ง. ไข่ไก่เก่า

(เฉลยคำตอบ ข้อ ค.)

5. แบบวัดเรื่องการทำขนมลูกชุบ

5.1 ข้อใดคือลักษณะของลูกชุบที่ดี

- ก. มีความเหมือนจริงและมีสัดส่วนที่เหมาะสม
- ข. มีรสชาติหวานมัน
- ค. วันที่เคลือบเป็นมันวาวไม่หนาจนเกินไป
- ง. ถูกทุกข้อ

(เฉลยคำตอบ ข้อ ง.)

6. แบบวัดเรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

6.1 ถ้าแป้งที่ห่อบางเกินไป จะทำให้กะหรี่ปั๊พมีลักษณะอย่างไร

- ก. กรอบนารับประทาน
- ข. แข็งจนเกินไป
- ค. ไส้ขนมจะแตกออก
- ง. ขนมจะนิ่มเร็ว

(เฉลยคำตอบ ข้อ ค.)

เกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนแบบวัดความรู้ ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ มีรายละเอียดดังนี้

คำตอบที่ตอบได้ตรงตามเฉลยได้คะแนน 1 คะแนน

คำตอบที่ตอบไม่ตรงตามเฉลยได้คะแนน 0 คะแนน

เกณฑ์ในการประเมินคะแนนความรู้ ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ มี 6 ฉบับ ดังนี้

เกณฑ์ในการประเมินแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม จำนวน 15 ข้อ

- ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 9 หมายถึง ระดับคะแนนต่ำ
- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 9 – 12 หมายถึง ระดับคะแนนปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 12 ขึ้นไป หมายถึง ระดับคะแนนสูง

เกณฑ์ในการประเมินแบบวัดเรื่องการพันท์แก้ว จำนวน 10 ข้อ

- ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 6 หมายถึง ระดับคะแนนต่ำ

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 6 – 8	หมายถึง	ระดับคะแนนปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 8 ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับคะแนนสูง
เกณฑ์ในการประเมินแบบวัดเรื่องการชั่งผักและผลไม้ จำนวน 14 ข้อ		
ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 8.4	หมายถึง	ระดับคะแนนต่ำ
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 8.4 – 11.2	หมายถึง	ระดับคะแนนปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 11.2 ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับคะแนนสูง
เกณฑ์ในการประเมินแบบวัดเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด จำนวน 10 ข้อ		
ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 6	หมายถึง	ระดับคะแนนต่ำ
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 6 – 8	หมายถึง	ระดับคะแนนปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 8 ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับคะแนนสูง
เกณฑ์ในการประเมินแบบวัดเรื่องการทำขนมลูกชุบ จำนวน 11 ข้อ		
ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 6.6	หมายถึง	ระดับคะแนนต่ำ
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 6.6 – 8.8	หมายถึง	ระดับคะแนนปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 8.8 ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับคะแนนสูง
เกณฑ์ในการประเมินแบบวัดเรื่องการทำกะหรี่ปั๊ฟ จำนวน 12 ข้อ		
ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 7.2	หมายถึง	ระดับคะแนนต่ำ
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 7.2 – 9.6	หมายถึง	ระดับคะแนนปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 9.6 ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับคะแนนสูง

โครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้

นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจ ค่าครองชีพ การจัดการระบบรายได้ และรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษาวิธีการใช้เวลาว่าง การจัดสรรเวลาในการประกอบอาชีพเพื่อเสริมรายได้ของลูกจ้างชั่วคราว โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย

2.2 ศึกษาสภาพความสนใจ และความต้องการในเรื่องการประกอบอาชีพเสริมรายได้ เพื่อเป็นแนวทางในการหาวิธีการแก้ปัญหา

2.3 สำรวจความคิดเห็น ความสนใจและความต้องการของลูกจ้างชั่วคราวที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมรายได้ เพื่อนำอาชีพที่สนใจและมีความเหมาะสมมาจัดทำโครงการ

2.4 กำหนดโครงการฝึกอาชีพเสริมรายได้ เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของลูกจ้างชั่วคราว โดยกำหนดร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย

2.5 ศึกษารายละเอียดจากเอกสาร หนังสือ วารสาร เกี่ยวข้องกับอาชีพเสริมรายได้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโครงการ

2.6 เขียนโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี โดยนำโครงการที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ตรวจและนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับผู้เข้าร่วมโครงการ

วิธีดำเนิน โครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

1. นำโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เสนอคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เพื่อขออนุมัติให้จัดทำโครงการ

2. ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรลูกจ้างชั่วคราวทราบเรื่องการจัดโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี โดยวิธีการเปิดรับสมัครบุคคลที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 คน ให้มาลงชื่อในใบสมัครตามวันและเวลาที่ทางผู้วิจัยกำหนดไว้

3. ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 30 คน ที่สมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี แต่ละคนสามารถเข้ารับการฝึกอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการได้ ได้มากกว่า 1 อาชีพ โดยอาชีพที่โครงการเปิดรับสมัครมี 5 อาชีพ ดังนี้ การแพ้นท์แก้ว จำนวน 10 คน การเย็บปักและผลไม้ จำนวน 12 คน การทำสลัดและน้ำสลัด จำนวน 8 คน การทำขนมลูกชุบ จำนวน 8 คน การทำขนมกะหรี่ปั๊พ จำนวน 10 คน

4. กำหนดตารางของโครงการ

5. ดำเนินโครงการ 7 ครั้ง เฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ ช่วงเวลา 09.00 - 16.00 น. โดยมี รายละเอียดดังนี้

5.1 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศและการให้ความรู้ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

5.1.1 แจ้งวัตถุประสงค์และขอบเขต

5.1.2 แนะนำวิทยากรร่วมและผู้เข้าร่วมโครงการ

5.1.3 แจ้งหลักปฏิบัติระหว่างการเข้าร่วมโครงการ

5.1.4 แจกตารางการเข้าร่วมโครงการ

5.1.5 ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดความรู้ เกี่ยวกับอาชีพเสริม เพื่อเป็นการประเมินความรู้ ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมโครงการ (Pretest)

5.1.6 ให้ความรู้ ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

5.1.6.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอาชีพเสริมแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

5.1.6.2 ให้แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

5.1.6.3 ให้แนวทางการบริหารเวลาและการจัดการรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.7 สรุปความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

5.1.8 ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมอีกครั้ง เพื่อเป็นการประเมินความรู้ ความเข้าใจหลังเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.1.9 นัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

5.2 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 2 การเพ้นท์แก้ว

5.2.1 ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการเพ้นท์แก้ว

5.2.2 ให้ความรู้เรื่องการเพ้นท์แก้วโดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.2.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการเพ้นท์แก้ว

5.2.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.2.5 ให้นำแนวทางประกอบอาชีพการเพ้นท์แก้ว

5.2.6 หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.3 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 3 การซ่อมผักและผลไม้

5.3.1 ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการซ่อมผักและผลไม้

5.3.2 ให้ความรู้เรื่องการซ่อมผักและผลไม้โดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.3.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการซ่อมผักและผลไม้

5.3.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.3.5 ให้นำแนวทางประกอบอาชีพการซ่อมผักและผลไม้

5.3.6 หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.4 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 4 การทำสลัดและน้ำสลัด

5.4.1 ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด

5.4.2 ให้ความรู้เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัดโดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.4.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำสลัดและน้ำสลัด

5.4.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.4.5 ให้นำแนวทางประกอบอาชีพการทำสลัดและน้ำสลัด

5.4.6 หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.5 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 5 การทำขนมลูกชุบ

5.5.1 ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการทำขนมลูกชุบ

5.5.2 ให้ความรู้เรื่องการทำขนมลูกชุบ โดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.5.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำขนมลูกชุบ

5.5.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.5.5 ให้นำแนวทางประกอบอาชีพการทำขนมลูกชุบ

5.5.6 หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.6 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 6 การทำขนมกะหรี่ปั๊พ

5.6.1 ก่อนเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

5.6.2 ให้ความรู้เรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พโดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.6.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

5.6.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.6.5 ให้แนวทางการประกอบอาชีพการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

5.6.6 หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม

แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.7 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 7 การปัจฉิมนิเทศ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.7.1 ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด แบ่งกลุ่มอภิปรายถึงผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยให้ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มมานำเสนอผลงาน

5.7.2 วิทยากรสรุปแนวทางในการประกอบอาชีพเสริม

5.7.3 วิทยากรตอบข้อซักถาม

5.7.4 ปิดโครงการ

6. ติดตามผลหลังการเข้าร่วมโครงการ 1 เดือน โดยให้ฝึกปฏิบัติจริงตามอาชีพที่เคยได้รับการเข้าร่วมโครงการและประเมินผลโดยใช้ แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติและแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ เพื่อตรวจสอบว่าหลังจากผ่านการเข้าร่วมโครงการแล้ว ได้นำอาชีพที่ฝึกในโครงการไปประกอบอาชีพเสริมรายได้หรือไม่ ถ้านำอาชีพเสริมไปใช้ มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร ตลอดจนทราบถึงผลการดำเนินงานว่ามีความก้าวหน้าหรือไม่ ประโยชน์ที่ได้สามารถช่วยแก้ปัญหาเล็กน้อยเพียงไร และมีข้อเสนอแนะในการเข้าร่วมโครงการครั้งต่อไปอย่างไรบ้าง

7. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความรู้ ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการเพื่อประเมินผลว่าหลังจากการได้เข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี จนครบตามที่วางแผนไว้ ผลที่ได้นั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

8. สรุปผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและการวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราวเสนอต่อ ประธานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย จัดทำโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เก็บข้อมูลและติดตามผล ระหว่างเดือน มิถุนายน - กรกฎาคม 2546 โดยก่อนเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) และหลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดความรู้ชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest) นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดของผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการเพื่อเปรียบเทียบดูพัฒนาการ และเพื่อประเมินผลว่า

หลังจากการได้รับการเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี จนครบตามที่วางแผนไว้ผลที่ได้นั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistic Package for the Social Science) มีขั้นตอนวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของข้อมูลในแบบวัดความรู้

1.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนด้านความรู้ ความเข้าใจ และวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการและอาชีพทั้ง 5 อาชีพ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\frac{n}{X}$ แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

X แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบวัด ใช้สถิติดังนี้

2.1 ค่าความยากง่ายโดยใช้สูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ R คือจำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก

N คือจำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความรู้รายข้อ โดยใช้สูตรสัดส่วน

$$r = P_H - P_L$$

เมื่อ r คือ ค่าอำนาจจำแนก

P_H คือ สัดส่วนของกลุ่มเก่ง

P_L คือ สัดส่วนของกลุ่มอ่อน

2.3 หาความเชื่อมั่น ใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) KR.-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 :168-170) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ \frac{1 - \sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ n คือจำนวนข้อของเครื่องมือวัด

p คือสัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่งๆ = $\frac{\text{จำนวนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q คือสัดส่วนผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ หรือ คือ $1 - p$

S_t^2 คือคะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สูตร t-test แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระ
ต่อกัน (Dependent Sample) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531:87)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

df = N - 1

เมื่อ	D แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N แทน	จำนวนคู่
	df แทน	ชั้นแห่งความอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบค่าที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างชั่วคราวที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราวสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (ตาราง 1)
2. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคะแนน และค่า t ของคะแนนความรู้ ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (ตาราง 2)
3. ข้อมูลการติดตามผลโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (ตาราง 3) และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ (ตาราง 4)

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างชั่วคราวที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (n = 30)

ข้อมูล	ผู้เข้าร่วมโครงการ n = 30	
	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	10	33.3
25 - 30 ปี	8	26.7
31 - 40 ปี	11	36.7
41 - 50 ปี	1	3.3
สถานภาพปัจจุบัน		
โสด	17	56.7
สมรส และอยู่กับคู่สมรส	8	26.7
สมรสแต่แยกกันอยู่	3	10.0
หย่า	1	3.3
หม้าย	1	3.3
คุณวุฒิทางการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	5	16.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	22	73.3
ปวส. อนุปริญญา	-	-
ปริญญาตรี	3	10.0
การศึกษาต่อ		
กำลังศึกษาต่อ	5	16.7
ไม่ได้ศึกษาต่อ	25	83.3
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 1 ปี	5	16.7
1- 4 ปี	12	40.0
5- 8 ปี	7	23.3
9-12 ปี	5	16.7
12 ปีขึ้นไป	1	3.3
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	27	90.0
5,0001 – 10,000 บาท	2	6.7
10,001 – 15,000 บาท	1	3.3

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูล	ผู้เข้าร่วมโครงการ n = 30	
	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เสริม		
มี	7	23.3
ไม่มี	23	76.7
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	6	20.0
5,001 – 10,000 บาท	15	50.0
10,001 – 15,000 บาท	5	16.7
15,001 – 20,000 บาท	3	10.0
สูงกว่า 20,000 บาท	1	3.3
รายจ่ายของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	5	16.7
5,001 – 10,000 บาท	22	73.3
10,001 – 15,000 บาท	1	3.3
15,001 – 20,000 บาท	2	6.7
การใช้จ่ายเงิน		
ค่าสินค้าอุปโภค-บริโภค	30	100
ค่าสาธารณูปโภค	21	70.0
ค่าเช่าบ้าน-ผ่อนบ้าน	13	43.3
ค่าเดินทาง-น้ำมันรถ	11	36.6
ค่าเลี้ยงดูบุตร	10	33.3
ให้บิดา-มารดา	7	23.3
ความต้องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้		
ต้องการ	30	100
ไม่ต้องการ	-	-
ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างต้องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้		
รายได้ไม่พอกับรายจ่าย	28	93.3
ไม่ว่ารายได้จะเพียงพอแล้วแต่ยังมีความต้องการประกอบอาชีพเสริม	12	40.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูล	ผู้เข้าร่วมโครงการ n = 30	
	จำนวน	ร้อยละ
มีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพ	18	60.0
ขยันไม่ยากอยู่เฉยๆ	6	20.0
ต้องการยกฐานะตนเอง	13	43.3
การใช้เวลาว่างหลังปฏิบัติหน้าที่		
ทำความสะอาดบ้าน	24	80.0
พักผ่อนดูหนัง-ฟังเพลง	20	66.6
ทำงานพิเศษ ดูแลบุตร	13	43.3
นอน	7	23.3
ออกกำลังกาย, อ่านหนังสือ	5	16.6
เรียนหนังสือ	3	10.0

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 30 ราย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 36.7 รองลงมาคือน้อยกว่า 25 ปี และ 25-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ 26.7 ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.7 เป็นโสด สมรสแล้วอยู่กับสามีร้อยละ 26.7 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 มีจำนวนสมาชิกในบ้าน 3-4 คน รองลงมาคือร้อยละ 30 มีจำนวนสมาชิกในบ้าน 1-2 คน

กลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 16.7 มีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.7 กำลังศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในด้านประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 40 มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-4 ปี รองลงมาคือ 5-8 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.3

กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 90 และร้อยละ 76.7 ไม่มีรายได้เสริมอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 มีรายได้รวมทั้งครอบครัว 5,001-10,000 บาท รองลงมาคือน้อยกว่า 5,000 และ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 และ 16.7 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.3 มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ซึ่งจะใช้จ่ายในเรื่อง การซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ค่าสาธารณูปโภค ค่าเช่าบ้าน-ผ่อนบ้าน ค่าเดินทาง-น้ำมันรถ ค่าเลี้ยงดูบุตร ให้บิดา-มารดา

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว โดยปัจจัยที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างต้องการประกอบอาชีพเสริมมากที่สุดคือ รายได้ไม่พอกับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 93.3 รองลงมาคือ มีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลัก ต้องการยกฐานะตนเอง ไม่ว่าจะมียาได้เพียงพอแล้วก็ยังมีความต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริม และ ขยันไม่ยากอยู่เฉย คิดเป็นร้อยละ 60, 43.3, 40, 20 ตามลำดับ

และพบว่าการใช้เวลาว่างหลังจากปฏิบัติงานในหน้าที่แล้ว (ออกเวรไปแล้ว) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80.0 ใช้เวลาว่างในการทำความสะอาดบ้าน ร้อยละ 66.6 ใช้เวลาว่างในการพักผ่อน ดูหนังและฟังเพลง กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาว่างในการทำงานพิเศษและดูแลบุตร ร้อยละ 43.3 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาว่างในการนอนหลับ ออกกำลังกาย และอ่านหนังสือ เรียนหนังสือ ร้อยละ 23.3, 16.6 และ 10.0 ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคะแนน และค่า t ของคะแนนความรู้ความเข้าใจและวางแผนทาง
การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนา
กระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้าง
ชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

ความรู้ ความเข้าใจ และวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ	จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	ระดับคะแนน	t
ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม					
ก่อนการเข้าร่วมโครงการ	30	11.00	2.10	ปานกลาง	-6.948*
หลังการเข้าร่วมโครงการ		13.63	1.10	สูง	
การ펀ท์แก้ว					
ก่อนการเข้าร่วมโครงการ	10	7.20	1.75	ปานกลาง	-4.295*
หลังการเข้าร่วมโครงการ		10.60	1.07	สูง	
การแช่อิ่มผักและผลไม้					
ก่อนการเข้าร่วมโครงการ	12	9.17	2.12	ปานกลาง	-6.005*
หลังการเข้าร่วมโครงการ		12.50	1.17	สูง	
การทำสลัดและน้ำสลัด					
ก่อนการเข้าร่วมโครงการ	8	5.00	1.69	ต่ำ	-4.822*
หลังการเข้าร่วมโครงการ		7.13	1.55	ปานกลาง	
การทำขนมลูกชุบ					
ก่อนการเข้าร่วมโครงการ	8	7.50	0.53	ปานกลาง	-2.646*
หลังการเข้าร่วมโครงการ		8.50	0.93	ปานกลาง	
การทำขนมกะหรี่ปั๊พ					
ก่อนการเข้าร่วมโครงการ	10	5.80	1.40	ต่ำ	-7.962*
หลังการเข้าร่วมโครงการ		9.40	1.17	ปานกลาง	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ลูกจ้างชั่วคราวมีความรู้ ความเข้าใจ และวางแผนทางการประกอบอาชีพ
เสริมรายได้นอกเวลาราชการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม การ펀ท์แก้ว การแช่อิ่มผักและผลไม้ การ
ทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ การทำขนมกะหรี่ปั๊พ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนา
กระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้าง

ชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเข้าร่วมโครงการ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

ตาราง 3 ข้อมูลการติดตามผลโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ ของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (n=30)

ข้อมูล	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)
สามารถนำอาชีพที่ได้รับการฝึกไปประกอบอาชีพเสริมเพื่อหารายได้ให้ ครอบครัว	4 (13.3)	10 (33.3)	15 (50.0)	1 (3.3)	0
ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริม	5 (16.7)	23 (76.7)	2 (6.7)	0	0
การเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพเสริมมีความคุ้มค่า	30 (100)	0	0	0	0

จากตาราง 3 พบว่า ลูกจ้างชั่วคราวที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ ร้อยละ 50 ระบุว่า สามารถนำอาชีพที่ทางโครงการฝึกไปประกอบอาชีพเสริมเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้ในระดับปานกลาง ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 33.3 คิดว่าทำได้ในระดับมาก และลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 13.3 คิดว่าสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ในระดับมากที่สุด ส่วนลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 3.3 คิดว่าจะสามารถนำไปประกอบอาชีพได้น้อย

ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 76.7 ระบุว่าจะนำประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการนี้ไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมในระดับมาก ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 16.7 คิดว่าเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้มากที่สุด และลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 6.7 คิดว่าเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในระดับปานกลาง ลูกจ้างทุกคนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ คิดว่า การเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้คุ้มค่า

ตาราง 4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ข้อมูล	ผู้เข้าร่วมโครงการ n = 30	
	จำนวน	ร้อยละ
ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ		
สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้	26	86.7
เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	20	66.7
ทำให้รู้ขั้นตอนการทำงาน การวางแผนงาน การบริหารงาน และการบริหารงบประมาณ	10	33.3
รู้จักวิธีการถนอมอาหาร	6	20.0
ทำให้ตนเองมีความรับผิดชอบ	6	20.0
การเข้าร่วมโครงการทำให้มีเพื่อนใหม่ และรู้จักคนนอกกลุ่มงานมากขึ้น	5	16.7

จากตาราง 4 พบว่า ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 86.7 มีความเห็นว่าความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการในครั้งนี้ จะสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 66.7 มีความเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 33.3 มีความเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ ทำให้รู้ขั้นตอนการทำงาน การวางแผนงาน การบริหารงาน และการบริหารงบประมาณ ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 20 ได้รู้จักวิธีการถนอมอาหาร และทำให้ตนเองมีความรับผิดชอบ และ ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 16.7 มีความเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการทำให้มีเพื่อนใหม่ และรู้จักคนนอกกลุ่มงานมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการฝึกอาชีพให้กับลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ มีแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการและอาชีพเสริมรายได้จำนวน 5 อาชีพ โดยใช้โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี วางแนวทางในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เสริมนอกเวลาราชการสำหรับเลี้ยงตนเองและครอบครัว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขเพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ของลูกจ้างชั่วคราว ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ลูกจ้างชั่วคราว มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถวางแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริม และวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า นี้ เป็นลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 136 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ที่ได้จากการรับสมัครและจากการสัมภาษณ์ลูกจ้างชั่วคราวที่สนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ปรากฏว่ามีผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 คน โดยแยกตามความสนใจในการเข้าโครงการดังนี้ การพันท์แก้ว จำนวน 10 คน การแช่อิ่มผักและผลไม้ จำนวน 12 คน การทำสลัดและน้ำสลัด จำนวน 8 คน การทำขนมลูกชุบ จำนวน 8 คน และการทำขนมกะหรี่ปั๊พ จำนวน 10 คน โดยกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้สามารถเข้าร่วมโครงการได้มากกว่า 1 อาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบวัดความรู้ ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

2. โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนิน โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริม รายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

1. นำโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลา ราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เสนอคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยใน มนุษย์ ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เพื่อขออนุมัติให้จัดทำโครงการ

2. ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรลูกจ้างชั่วคราวทราบเรื่องการจัดโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพ เสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็ก แห่งชาติมหาราชินี โดยวิธีการเปิดรับสมัครบุคคลที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 คน ให้มาลงชื่อใน ใบสมัครตามวันและเวลาที่ทางผู้วิจัยกำหนดไว้

3. ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 30 คน ที่สมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและ วางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชินี แต่ละคนสามารถเข้ารับการฝึกอาชีพเสริมรายได้ ได้มากกว่า 1 อาชีพ โดยอาชีพที่โครงการ เปิดรับสมัครมี 5 อาชีพ ดังนี้ การเพ้นท์แก้ว จำนวน 10 คน การเชื่อมผักและผลไม้ จำนวน 12 คน การทำ สลัดและน้ำสลัด จำนวน 8 คน การทำขนมลูกชุบ จำนวน 8 คน การทำขนมกะหรี่ปั๊พ จำนวน 10 คน

4. กำหนดตารางของโครงการ

5. ดำเนินโครงการ 7 ครั้ง เฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ ช่วงเวลา 09.00 - 16.00 น. โดยมีราย ละเอียดดังนี้

5.1 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศและการให้ความรู้ความเข้าใจและวางแนว ทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

5.1.1 แจ้งวัตถุประสงค์และขอบเขต

5.1.2 แนะนำวิทยากรและผู้เข้าร่วมโครงการ

5.1.3 แจ้งหลักปฏิบัติระหว่างเข้าร่วมโครงการ

5.1.4 แจกตารางการเข้าร่วมโครงการ

5.1.5 ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม เพื่อเป็นการประเมิน ความรู้ ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมโครงการ (Pretest)

5.1.6 ให้ความรู้ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลา ราชการโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

5.1.6.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอาชีพเสริมแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

5.1.6.2 ให้แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการแก่ผู้เข้าร่วม โครงการ

5.1.6.3 ให้แนวทางการบริหารเวลาและการจัดการรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.7 สรุปความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลา ราชการ

5.1.8 ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมอีกครั้ง เพื่อเป็นการประเมินความรู้ ความเข้าใจหลังเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.1.9 นัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

5.2 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 2 การเพ้นท์แก้ว

5.2.1 ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการเพ้นท์แก้ว

5.2.2 ให้ความรู้เรื่องการเพ้นท์แก้วโดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.2.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการเพ้นท์แก้ว

5.2.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.2.5 ให้แนวทางการประกอบอาชีพการเพ้นท์แก้ว

5.2.6 หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.3 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 3 การช่อ้มผักและผลไม้

5.3.1 ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการช่อ้มผักและผลไม้

5.3.2 ให้ความรู้เรื่องการช่อ้มผักและผลไม้โดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.3.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการช่อ้มผักและผลไม้

5.3.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.3.5 ให้แนวทางการประกอบอาชีพการช่อ้มผักและผลไม้

5.3.6 หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.4 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 4 การทำสลัดและน้ำสลัด

5.4.1 ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด

5.4.2 ให้ความรู้เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัดโดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.4.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำสลัดและน้ำสลัด

5.4.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.4.5 ให้แนวทางการประกอบอาชีพการทำสลัดและน้ำสลัด

5.4.6 หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.5 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 5 การทำขนมลูกชุบ

5.5.1 ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการทำขนมลูกชุบ

5.5.2 ให้ความรู้เรื่องการทำขนมลูกชุบ โดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.5.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำขนมลูกชุบ

5.5.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.5.5 ให้แนวทางการประกอบอาชีพการทำขนมลูกชุบ

5.5.6 หลังการเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิมแล้ว บันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.6 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 6 การทำขนมกะหรี่ปั๊พ

5.6.1 ก่อนเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

5.6.2 ให้ความรู้เรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พโดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน

5.6.3 สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

5.6.4 ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5.6.5 ให้แนวทางการประกอบอาชีพการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

5.6.6 หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

5.7 การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 7 การปัจฉิมนิเทศ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.7.1 ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด แบ่งกลุ่มอภิปรายถึงผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยให้ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มมานำเสนอผลงาน

5.7.2 วิทยากรสรุปแนวทางในการประกอบอาชีพเสริม

5.7.3 วิทยากรตอบข้อซักถาม

5.7.4 ปิดโครงการ

6. ติดตามผลหลังการเข้าร่วมโครงการ 1 เดือน โดยให้ฝึกปฏิบัติจริงตามอาชีพที่เคยได้รับการเข้าร่วมโครงการและประเมินผลโดยใช้แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติและแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ เพื่อตรวจสอบว่าหลังจากผ่านการเข้าร่วมโครงการแล้ว ได้นำอาชีพที่ฝึกในโครงการไปประกอบอาชีพเสริมรายได้หรือไม่ถ้านำไปใช้มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร ตลอดจนจนทราบถึงผลการดำเนินงานว่ามีความก้าวหน้าหรือไม่ประโยชน์ที่ได้สามารถช่วยแก้ปัญหาเล็กน้อยเพียงไร และมีข้อเสนอแนะในการเข้าร่วมโครงการครั้งต่อไปอย่างไรบ้าง

7. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความรู้ ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการเพื่อประเมินผลว่าหลังจากการได้เข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทาง การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี จนครบตามที่วางแผนไว้ ผลที่ได้นั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

8. สรุปผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและการวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราวเสนอต่อ ประธานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

สรุปผลการศึกษาและค้นคว้า

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมโครงการพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-41 ปี รองลงมาก็มีอายุน้อยกว่า 25 ปี 25-30 ปี และ 41-50 ปี ตามลำดับ โดยสถานภาพปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นโสด รองลงมาก็มีสมรสและอยู่กับคู่สมรส สมรสแต่แยกกันอยู่ และหย่าเท่ากับหม้าย เรียงตามลำดับ ซึ่งคุณวุฒิทางการศึกษาไม่พบว่ามีผู้จบระดับปวส.หรืออนุปริญญา แต่ส่วนใหญ่จะจบมัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น

และปริญญาตรี ตามลำดับ โดยผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมดนี้อยู่ระหว่างกำลังศึกษาต่อเพียงร้อยละ 16.7 เท่านั้น ส่วนประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 1-4 ปี รองลงมาคือ 5-8 ปี ต่ำกว่า 1 ปีจะเท่ากับ 9-12 ปี และ 12 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ส่วนรายได้ที่ได้รับเฉลี่ยต่อเดือนนั้นส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท รองลงมาอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท และ 10,001-15,000 บาท ตามลำดับ โดยผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมดนั้นมีรายได้เสริมเพียงร้อยละ 23.3 เท่านั้น สำหรับรายได้ของครอบครัวต่อเดือนพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท รองลงมาคือต่ำกว่า 5,000 บาท 10,001-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท และมีรายได้สูงกว่า 20,000 บาท ตามลำดับ โดยมีภาระรายจ่ายของครอบครัวต่อเดือนมาสูงถึง 5,001-10,000 บาท รองลงมาคือต่ำกว่า 5,000 บาท 15,001-20,000 บาท และ 10,001-15,000 บาทตามลำดับ โดยทุกคนได้ใช้จ่ายเงินเป็นค่าสินค้าอุปโภคบริโภค รองลงมาคือค่าสาธารณูปโภค เช่าบ้านผ่อนบ้าน ค่าเดินทางน้ำมันรถ ค่าเลี้ยงดูบุตร และให้บิดามารดา ตามลำดับ ทุกคนของผู้เข้าร่วมโครงการต้องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยมีปัจจัยเกี่ยวกับรายได้ไม่พอกับรายจ่ายมากที่สุด ที่เหลือก็เป็นเพียงต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้นเท่านั้น โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างหารายได้เสริมที่เหลือจากการทำงานปกติ รองลงมาคือเพื่อยกฐานะตนเองให้ดีขึ้น และมีความขยันไม่ยากอยู่เฉยๆ ตามลำดับ โดยที่เวลาว่างหลังทำงานปกติในขณะที่ยังไม่มีรายได้เสริมนั้น ส่วนใหญ่จะใช้ทำความสะอาดบ้าน รองลงมาคือพักผ่อนดูหนังฟังเพลง ทำงานพิเศษกับดูแลบุตร นอน ออกกำลังกายกับอ่านหนังสือ และเรียนหนังสือ ตามลำดับ

2. ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม การพันธ์แก้ว การหมักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊ฟสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราวสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เมื่อได้ติดตามผลหลังเข้าร่วมโครงการแล้ว 1 เดือนพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำอาชีพที่ได้รับจากโครงการไปประกอบอาชีพเสริมเพื่อหารายได้ให้ครอบครัวในระดับปานกลางสูงสุด รองลงมาคือระดับมาก ระดับมากที่สุด น้อย และไม่มี ตามลำดับ ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือระดับมากที่สุด ปานกลาง และน้อยกับไม่มี ตามลำดับ โดยทุกคนที่เข้าร่วมโครงการเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพมีความคุ้มค่า

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการพบว่า ส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้ รองลงมาคือเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้รู้ขั้นตอนการทำงาน วางแผน บริหารงานและบริหารงบประมาณ รู้จักวิธีการถนอมอาหาร ทำให้ตนเองมีความรับผิดชอบ และการเข้าร่วมโครงการทำให้มีเพื่อนใหม่รู้จักคนนอกกลุ่มงานมากขึ้น ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราวได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม การพันธ์แก้ว การหมักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊ฟ ของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า

1. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอก

เวลาราชการด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมสูงขึ้น หลังจากได้เข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะโครงการฝึกอบรมอาชีพเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความต้องการและความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง ครั้นเมื่อได้เข้าร่วมโครงการจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจ และมีแนวทางเกี่ยวกับอาชีพเสริมรายได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซูเปอร์ (อรอนงค์ ชาญญะวัน. 2539 : 49) ที่กล่าวว่า ความสามารถในอาชีพของบุคคลขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่และอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) จะเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและประสบการณ์ นอกจากนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างกระบวนการฝึกที่มีความเหมาะสม และดำเนินการอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ มีการให้ความรู้ ความเข้าใจ โดยการบรรยายเนื้อหาที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของลูกจ้างชั่วคราวคือลักษณะการทำงานที่ไม่แน่นอนเพราะ ลูกจ้างชั่วคราวต้องขึ้นเวรเช้า เวรบ่าย และเวรดึก หมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันไปในแต่ละวัน ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับต้องมีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน จะเห็นได้ว่าความรู้ที่โครงการฝึกให้เป็นรายละเอียดในเรื่องความรู้ความเข้าใจในอาชีพเสริมและวางแนวทางในการประกอบอาชีพเสริม ที่สามารถทำได้ นอกเหนือจากงานประจำที่ทำอยู่เดิม มีรายการสัมภาษณ์ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเสริม เพื่อเป็นแรงจูงใจในการประกอบอาชีพและเปิดโอกาสให้ลูกจ้างชั่วคราวซักถามจนเป็นที่พอใจ มีการฉายสไลด์ภาพเกี่ยวกับผู้ที่ประกอบอาชีพเสริมในโรงพยาบาลในหน่วยงานต่าง ๆ และมีการอภิปรายซักถามแสดงความคิดเห็น ให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรม อีกทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสรรเวลาและการจัดการรายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องแนวคิดกับ วชิรญา บัวศรี (2523 : 12) ที่กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพจะได้ผลบรรลุวัตถุประสงค์จำเป็นต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมรวมทั้งการให้ข้อมูลที่ถูกต้องด้วย เช่นเดียวกับโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของ ลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการแนะแนวทางการประกอบอาชีพ โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการประกอบอาชีพ ทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งลูกจ้างชั่วคราวให้ความสนใจเป็นอย่างมาก

2. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ 5 อาชีพได้แก่ การเพ้นท์แก้ว การขัดอ้อมผักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊ฟสูงขึ้น หลังจากได้รับการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก การดำเนินโครงการนั้น จัดขึ้นตามความต้องการและด้วยความสมัครใจของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งนี้ อาชีพทั้ง 5 อาชีพ ที่ทางโครงการฝึกให้ได้แก่ การเพ้นท์แก้ว การขัดอ้อมผักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊ฟ ผู้วิจัยได้เปิดรับสมัครตามความสนใจของผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 233) ให้ความเห็นว่า ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งหมายถึงทัศนคติทางบวกหรือทัศนคตินั้นเองและความสนใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนหรือการทำงาน (วัชร ทรัพย์มี. 2521 :56) และ คมเพชร จัตรศุกกุล (2521:104) ที่กล่าวถึงความสนใจในอาชีพว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่งที่จะกระตุ้นให้บุคคลเลือกหรือกระทำในอาชีพที่เขาชอบ ในที่สุดเขาก็จะบรรลุในจุดหมายของการประกอบอาชีพตามที่ตั้งเอาไว้ ดังปรากฏในโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ ความเข้าใจและขั้นตอนการทำโดยละเอียด มีการนำเสนออย่างเป็นขั้นตอน และเปิดโอกาสให้ซักถามจนเข้าใจอย่างถูกต้อง หลังจากนั้นให้รวมกลุ่มกันฝึกปฏิบัติโดยมีวิทยากรร่วมที่มีความรู้ความสามารถจากโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ดินแดง2 ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำแผนกศิลปประยุกต์ และอาจารย์แผนกอาหารและ

โภชนาการ ดูอย่างใกล้ชิดในการฝึกปฏิบัติและให้ข้อเสนอแนะทันทีเมื่อมีปัญหาในแต่ละขั้นตอนวิทยากรร่วมมีความสามารถในการถ่ายทอดเป็นอย่างดีการให้ความรู้ที่ใช้วิธีการที่หลากหลายได้แก่ การบรรยายความรู้ความเข้าใจ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งสถานที่จำหน่าย เพื่อเป็นแนวทางนำไปประกอบอาชีพเสริมรายได้ แนะนำการลดต้นทุนในการผลิต และวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้ทดแทนกันได้ มีการสาธิตขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายเพื่อเป็นตัวอย่างในการฝึกปฏิบัติทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการเข้าใจและปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้นจะเห็นได้ว่าในด้านวัสดุและอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องช่วยให้เกิดความเข้าใจนั้นมีความ

สำคัญต่อการฝึกอบรม ดังแนวคิดของ เด่นพงษ์ พลละคร(2520:41) ที่ว่าจะช่วยให้โครงการดำเนินไปอย่างสะดวก และนำผู้เข้าร่วมโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ เพราะจะเป็นเครื่องช่วยสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นอย่างดีในการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ มีการสาธิตและการฝึกปฏิบัติจริงและจะเน้นหนักในเรื่องของการฝึกปฏิบัติและการวางแผนทางในการนำไปประกอบอาชีพเสริมรายได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการศึกษานอกโรงเรียนจากการกระทำจริง (สมสุดา ผู้พัฒนา. 2529 : 40) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถทำได้และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จึงเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ลงมือฝึกปฏิบัติซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนของการสอนทักษะ จึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สมบุญ อินทพันธ์. 2543 :55) ที่แสดงให้เห็นว่าการสอนด้วยการลงมือฝึกปฏิบัติจริงทำให้ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจทำให้เกิดการถ่ายโยงและสามารถเรียนรู้ได้อย่างดี ซึ่งผลการศึกษาทั้งหมดนี้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง นอกจากนี้ในขั้นตอนของโครงการได้ให้แนวทางในการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพอย่างชัดเจน เช่น การทำความรู้จักในอาชีพ ขั้นตอนการผลิต รู้จักวัสดุและอุปกรณ์ รวมทั้งแหล่งจำหน่ายในราคาทุน

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า การจัดโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ในครั้งนี้มีประโยชน์ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้ มีความเข้าใจ และมีแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้ซึ่งเป็นประสบการณ์อีกรูปแบบหนึ่งที่แตกต่างไปจากงานในอาชีพหลัก ผู้วิจัยให้แนวทางต่าง ๆ ของการเข้าสู่การประกอบอาชีพเสริมรายได้ในด้านความรู้ที่จะต้องนำมาประกอบกัน ตั้งแต่ก่อนการประกอบอาชีพเสริมต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารเวลาและการจัดการกับรายได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ซูเปอร์ (สำเร็จ ยอดมิ่ง. 2542: 99) ที่กล่าวว่า การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะแนวทางโดยช่วยให้เกิดวุฒิภาวะทางความสามารถและความสนใจ รวมทั้งช่วยให้ได้ทดลองฝึกงานตามโอกาสอันควรและได้มีโอกาสพัฒนาอัตโนมัติด้วย เพื่อเป็นแนวทางบริหารอาชีพหลัก และงานอาชีพเสริมให้สามารถดำเนินไปด้วยกันได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่องานในหน้าที่หลัก อีกทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจในอาชีพเสริมรายได้ที่สามารถทำได้นอกเวลาราชการทั้ง 5 อาชีพ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้สำหรับเลี้ยงตนเองและเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลได้อีกทางหนึ่งด้วย

3. จากการติดตามผลพบว่า หลังเสร็จจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราวสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ผ่านไปแล้ว 1 เดือน ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปฏิบัติซ้ำได้อย่างมีความรู้ความเข้าใจ ผลงานที่ปรากฏผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากขณะอยู่ในระหว่างการเข้าร่วมโครงการนั้น ผู้เข้าร่วม

โครงการได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริงทุกคน ถ้าผลการประเมินด้วยแบบสังเกตไม่ผ่านจะถูกให้ฝึกปฏิบัติซ้ำใหม่ จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ซึ่งในการฝึกครั้งนี้จะเน้นการฝึกทักษะที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทดลองฝึกปฏิบัติตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกซื้อวัสดุของสดที่นำมาใช้ด้วยตนเองอัน เป็นการทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและมีแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้ซึ่งก็สอดคล้อง กับแนวคิดของ โนลเกอร์และเชอญเฟลท์ เช่นเดียวกันที่กล่าวว่า สิ่งสำคัญของการเรียนวิชาชีพคือ การลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง และต้องฝึกหัดทำซ้ำๆ (เพราพรณ เปลี่ยนภู . 2542 : 241; อ้างอิงจาก Nolker and Scoefeidt. 1980 : n.d.)

จะเห็นได้ว่าการติดตามผลไม่เพียงแต่เป็นการประเมินผู้เข้าร่วมโครงการหลังการเข้าร่วมโครงการ เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินติดตามผลเป็นระยะเวลาในแต่ละช่วงเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าและการ พัฒนาที่จะนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งลักษณะของการติดตามเช่นนี้จะมี ผลต่อการนำข้อมูลที่ได้มากำหนดในการจัดกิจกรรมและหลักสูตรที่เหมาะสมต่อไป ตามที่ เมตดา นพ ประดิษฐ์ (2525 : 14) ได้กล่าวว่า การติดตามผลเป็นการติดตามผลงานที่จะช่วยประเมินหลักสูตร ทราบจุด ดี จุดบกพร่อง ทราบปัญหาและความต้องการ ความจำเป็นของผู้ที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการฝึก

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรใช้สถานที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดทำโครงการ และมีความพร้อมของอุปกรณ์ที่ จะนำมาใช้ในการฝึกอาชีพนั้น ๆ
2. ควรปรับเวลาที่ใช้ในการฝึกให้มีความเหมาะสมกับงานในแต่ละอาชีพ เพราะแต่ละอาชีพ มีวิธีการและทักษะที่ใช้แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความชำนาญและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
3. ควรมีวิธีการคัดเลือกผู้ที่มีความต้องการประกอบอาชีพเสริมอย่างแท้จริง เพื่อทำให้เกิด ประโยชน์ในการจัดทำโครงการ

ข. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีพเสริมรายได้ จำนวน 5 อาชีพ

1. การเพ้นท์แก้ว เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยทักษะ และใช้เวลาในการฝึก ควรฝึกฝนการเพ้นท์ แก้วอย่างสม่ำเสมอ ผลงานที่ได้ในแต่ละบุคคลจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางด้านงานศิลปะ ในการ ปฏิบัติงานมีข้อเสนอแนะดังนี้
 - 1.1 รูปแบบของภาชนะที่ใช้เพ้นท์ อาจเป็นภาชนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากแก้ว เช่น ขวด รูปทรงต่าง ๆ กระเบื้องปูผนัง หรือกระเบื้องที่ใช้ปูห้อง เป็นต้น
 - 1.2 ลวดลายที่ใช้ในการเพ้นท์ควรมีหลากหลาย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเลือกใช้ได้ ตามความพอใจ หรือให้เตรียมลวดลายหรือคิดแบบเอาเอง
2. การแช่ส้มผักและผลไม้ เป็นการถนอมอาหาร โดยใช้น้ำตาลเป็นเครื่องยึดอายุของผักและ ผลไม้นั้น ๆ ให้นานขึ้น สามารถเก็บไว้รับประทานได้ตลอดปี และขั้นตอนการทำไม่ยุ่งยาก สามารถทำเองได้ ที่บ้าน ในการปฏิบัติงานมีข้อเสนอแนะดังนี้
 - 2.1 ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกทำแช่ส้มผักและผลไม้ เพราะการแช่ส้มผักและผลไม้ บางชนิด ต้องใช้เวลาในการติดตามผล 3 วัน
 - 2.2 ควรเลือกผักและผลไม้ตามฤดูกาล เพราะหาได้ง่ายและมีราคาถูก
 - 2.3 ภาชนะที่ใช้ในการแช่ส้มไม่จำกัดเฉพาะขวดแก้วทนความร้อนที่มีฝาปิดเท่านั้น แต่

สามารถทำได้ในกะละมังสแตนเลสหรือหม้อเคลือบจากนั้นรอให้น้ำเชื่อมเย็นลงก่อนที่จะเทลงในภาชนะพลาสติก ทำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้งจนน้ำเชื่อมซึมเข้าไปในผักและผลไม้

3. การทำสลัดและน้ำสลัด ผู้เข้าร่วมโครงการให้ความสนใจมากเพราะในปัจจุบันนี้นิยมบริโภคผักและผลไม้มากกว่าเนื้อสัตว์ และสลัดเป็นอาหารเพื่อสุขภาพทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการสนใจเข้ารับในการทำ อีกทั้งวัสดุและอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายและมีราคาถูก ในการปฏิบัติมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 น้ำสลัดควรปั่นให้ส่วนผสมเข้ากันนานประมาณ 4 นาที ไม่ควรปั่นนานจนเกินไป เพราะจะทำให้ส่วนผสมมีความข้นและเหนียวมาก ไม่นำรับประทาน

3.2 รสชาติของน้ำสลัดสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความชอบของแต่ละบุคคล ถ้าชอบรสจัดสามารถเติมน้ำมันมะนาวลงไปได้อีก ถ้าชอบรสเผ็ดสามารถเติมพริกไทยแทนมัสตาร์ดได้

3.3 ควรให้ผู้เข้าร่วมโครงการจัดเตรียมผักสลัดมาเอง เพราะจะทำให้ได้ผักที่มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้

3.4 เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมควรจัดให้เหมาะสมกับปริมาณความรู้และทักษะ ที่จะถ่ายทอด เพราะการทำสลัดและน้ำสลัด มีวิธีและขั้นตอนการทำที่ไม่ยุ่งยากและใช้เวลาไม่มาก

4. การทำขนมลูกชุบ เป็นขนมที่ทำจากถั่วเขียว น้ำตาล มะพร้าว และวุ้น ขั้นตอนการทำมีหลายขั้นตอน มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

4.1 ถั่วกวนที่ใช้ทำลูกชุบควรกวนข้ามคืน ก่อนที่จะลงมือปั้น ควรนำมานวดให้เข้ากัน จะทำให้ถั่วมีความเหนียว และง่ายต่อการนำมาปั้น

4.2 เมื่อปั้นเสร็จแล้วถ้าไม่ลงสีทันที ควรคลุมด้วยผ้าขาวบางก่อน เพื่อป้องกันถั่วที่ปั้นแห้งและแตก เมื่อนำมาลงสีจะทำให้ไม่สวยงาม และทำให้เสียของ

4.3 ควรผสมน้ำตาลลงในสีผสมอาหาร ให้พอเหมาะ สีที่ได้จะมีความบางและใสเมื่อนำมาระบายจะได้สีที่คล้ายของจริง ลูกชุบที่ได้มีความสวยงาม นำรับประทาน

4.4 การตกแต่งลูกชุบ ไม่จำกัดว่าต้องเป็นใบแก้วเท่านั้น อาจใช้ก้านพลู ก้านพริก ขั้วมะเขือเปาะ และขั้วมะเขือพวง จะทำให้ขนมลูกชุบเหมือนจริงและนำรับประทานยิ่งขึ้น

5. การทำขนมกะหรี่ปั๊พ เป็นขนมอีกชนิดหนึ่งที่ทำได้ไม่ยาก อุปกรณ์ที่ใช้สามารถหาได้ในครัวเรือนอาจมีอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นต้องซื้อ แต่ก็มีราคาไม่แพงจนเกินไปในการปฏิบัติงานมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 เพื่อเป็นการประหยัดเวลาควรมัดไส้ไว้ก่อน ไส้ที่มัดควรแห้ง ถ้าไม่แห้งจะทำให้หน้ากับน้ำมันที่ผัดไหลซึมออกมาข้างนอกแป้ง จะทำให้แฉะไม่นำรับประทาน

5.2 ไส้ที่นำมาทำกะหรี่ปั๊พสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความชอบของบุคคล อาจใช้มันเทศ มันฝรั่ง มันแกว และเผือก ตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล

ก. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. จากการสัมภาษณ์กลุ่มลูกจ้างชั่วคราวพบว่าลูกจ้างกลุ่มนี้เป็นกลุ่มนี้ที่เป็นกลุ่มที่มี เงินเดือนน้อย ส่วนมากจะประสบปัญหารายได้ไม่พอรายจ่าย จึงเห็นสมควรจัดให้มีการอบรมแก่ลูกจ้างชั่วคราวที่มาปฏิบัติหน้าที่ใหม่ ในเรื่องการจัดสรรเวลาและการจัดการรายได้ เพื่อลูกจ้างจะได้รู้จักการวางแผนใช้จ่ายเงินเดือน รู้จักการแบ่งเวลาทั้งการพักผ่อนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

2. โครงการที่ทางผู้วิจัยจัดทำขึ้นนี้เพื่อเป็นการวางแผนแนวทางให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบัน

สุขภาพเด็กแห่งชาติมหाराชนีมีแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้ที่สามารถทำได้นอกเหนือจากงานประจำ โดยไม่ส่งผลกระทบต่องานในอาชีพหลักควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาจจะมีการจัดตั้งกลุ่มฝึกอาชีพโดยผู้ที่เข้าร่วมโครงการไปแล้วนั้นเปิดฝึกสอนให้แก่ผู้ที่สนใจคนอื่นๆ ต่อไป

3. ควรมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าออกจำหน่ายในรูปแบบของกลุ่มอาชีพเพื่อเป็นการผลิตสินค้าออกจำหน่ายและเป็นแนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมรายได้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ง. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า

1. ควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องในระยะ 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี เพื่อติดตามผลว่าผู้ที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการนี้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้มากน้อยเพียงใด

2. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรขยายผลการศึกษาไปยังลูกจ้างชั่วคราวกลุ่มอื่น ให้มีโอกาสนำเข้าร่วมโครงการเพื่อประโยชน์ในการศึกษาอย่างเต็มที่ ไม่เฉพาะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีเดชา.
- ขจรศักดิ์ หาญณรงค์. (2519). "แนวทางการบริหารเวลาสำหรับนักบริหาร," เอกสารการวิจัยลำดับที่ 497. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. อัดสำเนา.
- คมเพชร จัตรสุภกุล. (2521). บริการสนเทศ. กรุงเทพฯ:ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา มะลาดวง. (2532). การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพสตรีในชนบทกรณีศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตภา ธนปัญญาธิวงศ์. (2529). หลักการศึกษาเกษตร. สงขลา:ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2539). คู่มือฝึกกอบรมอาชีพ. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. กรุงเทพฯ:สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
- ชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2528,มีนาคม) "การบริหารเวลา," ประชากรศึกษา 35(?) : 3-5
- ชัยพร ตระกูลแพทย์. (2540). วิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพเสริมศึกษาเฉพาะกรณีของกำลังพลนาบทหารชั้นประทวนกองร้อยกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 1. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- दनัย เทียนพุ่ม. (2539). การประเมินผลและติดตามผลการฝึกกอบรม. เอกสารในการสัมมนา เรื่อง นักฝึกกอบรมมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย.
- เด่นพงษ์ พลละคร. (2520 "การฝึกกอบรมโดยวัตถุประสงค์," ปัญหาและการบริหารงานฝึกกอบรม.สำนักฝึกกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2539,17 กันยายน – พฤศจิกายน). "วิสัยทัศน์ด้านทรัพยากรมนุษย์,"บริหารคน 5(2) : 41 – 48
- นวรรตน์ เอี่ยมพิทักษ์กิจ. (2545). คู่มือการทำกะหรือพัฟสำหรับมืออาชีพ. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แม่บ้าน.
- น้อย ศิริโชติ. (2524). เทคนิคการฝึกกอบรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บวร พุทธวณะ. (2536). การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- บำเพ็ญ แสงดี. (2532). การให้การศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนจังหวัดสุรินทร์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(พัฒนาชุมชน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปณิธาน ยามานนท์. (2542). การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกราชการของข้าราชการตำรวจสังกัดกองร้อยที่ 2 กองกำกับการอารักขาและรักษาความปลอดภัย.วิทยานิพนธ์ สส.ม. (การบริหารงานยุติธรรม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์. (2527). วิธีส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พนิจดา วีระชาติ. (2543). การฝึกกอบรมกับการพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- เพ็ญแข ประจันปัจฉินก. (2535). โครงสร้างเชิงเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ
ลักษณะเชิงประชากร. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. (2535). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพราพรรณ เปลี้นภู่. (2537). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พูนทรัพย์ รามัญ. (2526). การบริหารการเงินบุคคล. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิบูลย์สิทธิ์ โชคชัย. (2541). การส่งเสริมอาชีพเสริมเกษตรชุมชนแบบพึ่งตนเองของข้าราชการตำรวจ ชั้นประทวน.
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (พัฒนสังคม)ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- มงคล สันฐิตวิฑูร. (2531, มีนาคม). "ชีวิตกับเวลา," วารสารท้องถิ่น. 28(3) : 74-76
- เมตตา นพประดิษฐ์. (2525) การติดตามผลการศึกษาบัณฑิตจากวิทยาลัยครูภาคใต้. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เมธี ปล้นธานนท์. (2528, มีนาคม). "เทคนิคการบริหารเวลา," วารสารมิตรครู. 27(4): 42-46
- ราชัน บรรลุศิลป์. (2536). การศึกษาสภาพการดำเนินการปัญหาอุปสรรคของการประกอบอาชีพเสริม
กรณีศึกษา บ้านสร้างมิ่ง อำเภอวังสามสี จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ คอ.ม.(บริหารอาชีพ
และเทคนิคศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่าย
เอกสาร.
- รัชนี ลาชโรจน์. (2527). "การใช้เวลาว่างและนันทนาการของวัยรุ่น," เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่น
และการอบรม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เริงลักษณ์ ไรจนพันธ์. (2529). เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา. คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เลอลักษณ์ รัตนรักษ์. (2529). การศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจากการก่อสร้างเขื่อนใน
หมู่บ้านอพยพโครงการเขื่อนและอ่างเก็บน้ำห้วยกุ่มจังหวัดชัยภูมิ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วรเทพ สวัสดิ์. (ม.ป.ป.) "การบริหารเวลา," สำนักงานข้าราชการพลเรือน. อัดสำเนา.
- วินัย สายหงษ์. (2532, มกราคม – เมษายน). "การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ," วารสาร
การศึกษานอกระบบ. 4 (16) : 10
- วิวัฒน์ พวงมะลิ. (2533, มิถุนายน) "เทคนิคการบริหารเวลา," วารสารการศึกษา ก.ท.ม. 13 (39). 17-18
- วาสนา สิงห์โกวินท์. (2528). เทคนิคการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารธุรกิจคณะเศรษฐศาสตร์
และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชร ทรัพย์มี. (2521). การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ ใจปทุม. (2543). การประกอบอาชีพของผู้ติดยาเสพติด : โครงการพัฒนาการวางแผน. สารนิพนธ์
กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว)กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศรีอรุณ เรศานนท์. (2532). *สรุปผลการสัมมนากลุ่มย่อยกลุ่มที่ 1 ในการสรุปผลการสัมมนาของสาขาบริหารงานบุคคล เรื่องการฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพของงานได้จริงหรือ*. กรุงเทพฯ ๔ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมคิด บางโม. (2538). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. กรุงเทพฯ ๔ : นวัตกรรมการพิมพ์.
- สมนึก แดงเจริญ. (2534). *ความสำคัญของการประกอบอาชีพส่วนตัวในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่*. รายงานวิจัยคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อันดับที่ 1670.
- สมบุญ อินทพันธ์. (2543). *อาชีพอิสระ : กระบวนการฝึกและแนวทางในการประกอบอาชีพ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ๔ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมสุดา ผู้พัฒน์. (2529). *การสอนวิชาเกษตร*. (เอกสารประกอบคำบรรยาย) กรุงเทพฯ: ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุขใจ น้ำผุด. (2536,มกราคม – กุมภาพันธ์) "ตำแหน่งเวลา," *วารสารข้าราชการ*. 38 (7).?
- สุธีรา ทวีประโคน. (2541). *การบริหารงานลูกจ้าง*. สำนักบริหารการเบิกจ่ายเงิน กรมบัญชีกลาง.
- สุนทร ผู้ประสิทธิ์. (2530,กุมภาพันธ์) "การบริหารเวลา," *สารพัฒนาหลักสูตร*. 59(4):20-21
- สุมาลี คู่สกุลนิรันดร์. (2531).*การประกอบอาชีพเสริมของชาวอีสานศึกษาเฉพาะกรณี บ้านศรีฐาน อ.ป่าติ้ว จังหวัดยโสธร*.วิทยานิพนธ์กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว)มหาสารคาม:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม . ถ่ายเอกสาร.
- สมัชชาคนจน. (2541). *คู่มือประชาชนยุคไอเอ็มเอฟ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กังหัน.
- สำเร็จ ยอดมิ่ง. (2542). *ชุดการแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง*.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรักษ์ วงษ์ฟัก. (2544). *ชุดวิชาชีพ(แช่ส้มผักและผลไม้)*. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แม่บ้าน.
- _____ (2544). *ลูกซุบ*. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แม่บ้าน.
- อมรรัตน์ เจริญชัย. (2522). *หลักการประกอบอาหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา.
- อรอนงค์ ธีญะวัน. (2539). *การแนะแนวอาชีพ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อภิญา มานะโรจน์. (2522). *เมนูเพื่อสุขภาพ(สลัด)*. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แม่บ้าน.
- อภิญา เวชชะชัย. (2541,กรกฎาคม – สิงหาคม) "ผลกระทบของวิกฤตการณ์เศรษฐกิจต่อประชาชนในสังคมไทย," *นิตยสารการประชาสงเคราะห์*. 41(4) : 4-5
- อภิศักดิ์ บุญญะสุต. (2540). *การรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจกองกำกับการ 1 กองตำรวจสันติบาล* 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(การบริหารงานยุติธรรม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- อุไร คำสวัสดิ์. (2541). *การประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการตำรวจศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด*. สารนิพนธ์ ศศ.ม.(สังคมสงเคราะห์)กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Mitchell, Terence R. (1982) . *People in Organization: An Introduction to Organization Behavior*. 2nd ed. Japan: McGraw Hill International Book Company.

Nadler, Leonard. (1982). *Designing Training Programmes: The Critical Event Model*.
Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company.

ภาคผนวก

โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริม และวางแนวทาง
การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

ภาคผนวก ก

เอกสารต่างๆ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการพิจารณาการขึ้นบัญชีในนามของสถาบันสมทบเด็กและเยาวชน
ที่ ๑๓.๐๓๑๙/ ๑.๒๐๓๕ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖
เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาโครงการขึ้นบัญชี

เรียน นายชัยพลคุณธ์ อัครวิพัฒน์สกุล

ตามที่ท่านได้เสนอโครงการศึกษาวิจัยร่วมกับ นางสาวรจนา พลางแดง นักศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณา
การศึกษาริวิจัยในมนุษย์ ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เรื่อง โครงการพัฒนาระบบการ
ฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ในอวกาศเวลาของการของอุดจ้างชั่วคราว
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี นั้น

บัดนี้คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ได้พิจารณาแล้วเห็นควรอนุญาตให้ทำการการศึกษาได้ โดยสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ไม่ต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้นในการศึกษาครั้งนี้ และเมื่อเสร็จสิ้นการศึกษาวิจัยโปรดแจ้งให้คณะกรรมการฯ ทราบพร้อมมอบผลการวิจัยให้แก่สถาบันสุขภาพเด็กฯ จำนวน 2 ชุด เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบต่อไปด้วย จักขอขอบคุณ

Open / up

(นางอรุณี เจริญพร)

ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทบ 1012 / 5022

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

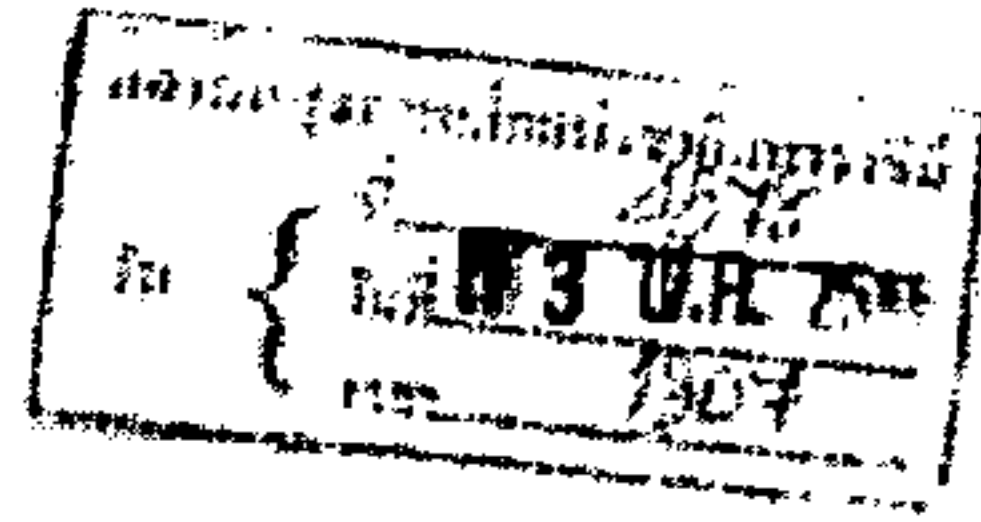
เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวรณมา ทตยแดง นิสิตระดับปริญญาโท วิทยาลัยการนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนการประกอบอาชีพเสริมรายได้แก่บุคลากรของกรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในอาชีพเสริม แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติอาชีพเสริม 5 อาชีพ และโปรแกรมในการดำเนินโครงการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แบบสังเกต โปรแกรม และแบบทดสอบ ให้ นางสาวรณมา ทตยแดง และมอบหมายบุคคลเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ พิเศษ/2546

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

13 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตระงับในการใช้สถานที่

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ใบแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติโครงการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ
2. กำหนดการฝึกอบรมอาชีพเสริม จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ได้พิจารณาอนุมัติให้ นางสาวรจนา พลาแดง นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมภายใต้ระยะเวลาการ ของถูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี นั้น

ในการนี้ ข้าพเจ้า นางสาวรจนา พลาแดง ขออนุญาตระงับในการขอใช้สถานที่บริเวณ โรงอาหาร ชั้น 1 เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการฝึกอาชีพ จำนวน 5 อาชีพ ดังนี้

1. การทำขนมลูกชุบ
2. การทำกระหิ้วยี่สิบ
3. การเย็บหมวกและผลไม้
4. การทำสไลด์และน้ำสไลด์
5. การเพ้นท์แก้ว

ซึ่งการฝึกอาชีพดังกล่าว จะทำการฝึกเฉพาะวันเสาร์ และวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 - 16.00 น. โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2546 จนถึงวันที่ 28 มิถุนายน 2546 ตามกำหนดการฝึกอบรมอาชีพเสริมที่แนบมาพร้อมนี้

เรียน ผู้อำนวยการ
เชิดทราบ/พิจารณา

13 พ.ค. 2546

13 พ.ค. 2546

ทนาย - อหวน

16 พ.ค. 2546

ขอแสดงความนับถือ

รจนา พลาแดง

(นางสาวรจนา พลาแดง)

นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสัมภาษณ์
ความต้องการในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

ชื่อลูกจ้างชั่วคราว.....สกุล.....ระยะเวลาในการทำงาน.....ปี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ท่านมีอายุ

☐ ต่ำกว่า 25 ปี	☐ 25 – 30 ปี
☐ 31 – 40 ปี	☐ 41 – 50 ปี
☐ 50 ปี ขึ้นไป	
2. สถานภาพปัจจุบัน

☐ โสด	☐ สมรสและอยู่กับคู่สมรส
☐ สมรสแต่แยกกันอยู่	☐ หย่า
☐ หม้าย	
3. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (บิดา มารดา ภรรยา บุตร บุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ในความอุปการะ)

☐ ไม่มี	☐ 1 – 2 คน
☐ 3 – 4 คน	☐ 5 – 6 คน
☐ 6 คน ขึ้นไป	
4. รายได้ทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000 – 15,001 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ สูงกว่า 20,000 บาท
5. ที่มาของรายได้

☐ เงินเดือนเพียงอย่างเดียว	
☐ เงินเดือนรวมกับอาชีพเสริมรายได้	
☐ เงินเดือนรวมกับอาชีพของคู่สมรส	
☐ เงินเดือนรวมกับอาชีพของสมาชิกในครัวเรือน	
☐ เงินเดือนรวมกับอาชีพเสริมรายได้รวมกับอาชีพของคู่สมรส	
☐ เงินเดือนรวมกับอาชีพเสริมรายได้รวมกับอาชีพของสมาชิกในครัวเรือน	
☐ เงินเดือนรวมกับอาชีพของคู่สมรสรวมกับอาชีพของสมาชิกในครัวเรือน	
☐ เงินเดือนรวมกับอาชีพเสริมรายได้รวมกับอาชีพของคู่สมรสรวมกับอาชีพของสมาชิกในครัวเรือน	
6. รายจ่ายทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000 – 15,001 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ สูงกว่า 20,000 บาท
7. ท่านคิดว่าสภาพเงินเดือนของท่านเพียงพอต่อรายจ่ายทั้งหมดของครอบครัวในแต่ละเดือนหรือไม่

☐ พอเหลือเก็บ	☐ แค่ออใช้
☐ ไม่พอใช้	

8. รายได้ทั้งหมดที่ท่านและสมาชิกในครอบครัวได้รับ (รายได้ทั้งหมดของครอบครัว)
มีเพียงพอใช้ในแต่ละเดือนหรือไม่
() พอเหลือเก็บ () แค่ออใช้
() ไม่พอใช้
9. ท่านต้องการมีรายได้เพิ่ม.....บาท เพื่อให้มีพอใช้หรือพอดีกับรายจ่ายทั้งหมดของ
ครอบครัว
() 1,000 บาท/เดือน () 2,000 บาท/เดือน
() 3,000 บาท/เดือน () 4,000 บาท/เดือน
() มากกว่า 4,000 บาท/เดือน () เพียงพออยู่แล้ว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมรายได้

1. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพเสริมรายได้หรือไม่
☐ ประกอบอาชีพเสริมรายได้ ☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริมรายได้
2. อาชีพที่ท่านกำลังประกอบอาชีพเสริมรายได้
() รับจ้าง (โปรดระบุ).....
() ค้าขาย (โปรดระบุ).....
() เกษตรกรรม (โปรดระบุ).....
() ให้บริการ (โปรดระบุ).....
() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
3. รายได้จากอาชีพเสริมรายได้.....บาท/เดือน
() ต่ำกว่า 2,000 บาท/เดือน () 2,000 – 3,000 บาท/เดือน
() 3,001 – 4,000 บาท/เดือน () 4,001 – 5,000 บาท/เดือน
() 5,001 – 6,000 บาท/เดือน () 6,001 – 7,000 บาท/เดือน
() 7,001 – 8,000 บาท/เดือน () 8,001 – 9,000 บาท/เดือน
() 9,001 – 10,000 บาท/เดือน () สูงกว่า 10,000 บาท/เดือน
() ไม่แน่นอน
4. ท่านประกอบอาชีพเสริมรายได้มาแล้วกี่ปี
() น้อยกว่า 1 ปี () 1 – 3 ปี
() 3 – 6 ปี () 6 – 10 ปี
() มากกว่า 10 ปี
5. ท่านใช้ห้วงเวลาใดในการประกอบอาชีพเสริมรายได้
() กลางคืน () กลางวัน () ไม่แน่นอน
6. หลังปฏิบัติหน้าที่ (ออกเวรไปแล้ว ท่านใช้เวลาว่างของท่าน อย่างไร)
() นอนหลับ.....ชั่วโมง
() ประกอบอาชีพเสริม.....ชั่วโมง
() เทียวเตร่.....ชั่วโมง
() พักผ่อนเฉย ๆ อยู่ที่บ้าน.....ชั่วโมง
() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....ชั่วโมง

7. ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพเสริมรายได้ในปัจจุบัน
- () ขาดแหล่งเงินทุน
 - () ขาดแหล่งเงินทุน
 - () ปัญหาด้านการตลาด
 - () กำไรหรือค่าตอบแทนน้อย
 - () ไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพเสริมรายได้
8. ปัจจัยที่ทำให้ต้องประกอบอาชีพเสริมรายได้
- () รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย
 - () ไม่ว่ารายได้ของท่านจะเพียงพอหรือไม่ ท่านก็ยังต้องการประกอบอาชีพเสริมรายได้
 - () มีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลัก
 - () ได้รับการฝึกอบรมการประกอบอาชีพด้านอื่น ๆ มา
 - () ขยันไม่ย่อท้ออยู่เฉย ๆ
 - () ต้องการยกฐานะทางสังคม
 - () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
9. อาชีพของท่านที่คิดว่าเหมาะสมที่จะเป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
() รับจ้างซักรีดเสื้อผ้า	() ช่างเสริมสวย
() ทำขนมขาย	() ทำอาหารขาย
() ช่างตัดเย็บ	() การเพาะปลูก
() ค้าขาย	() ทำผลิตภัณฑ์ขาย.....
() อื่น ๆ.....	
10. ท่านอยากให้หน่วยงานสนับสนุนการฝึกอบรมการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว หรือไม่
() อยากให้มี	() ไม่อยากให้มี
() เฉย ๆ	

ผู้สัมภาษณ์.....วันที่...../...../.....

ใบสมัคร

เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอก
เวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

คำชี้แจง โปรดกรอรายละเอียดของท่านในช่องว่างและกากบาท X ในช่องที่ท่านเลือก
ให้ครบถ้วน

1. ชื่อ – สกุล (นาง/นางสาว).....
2. วันที่/เดือน/ปีเกิด.....ปัจจุบันอายุ.....ปี
3. วุฒิการศึกษาที่ใช้ทำงาน.....วุฒิการศึกษาปัจจุบัน.....
4. ตำแหน่ง.....ระยะเวลาทำงาน.....
5. สถานภาพ (กากบาท X ในช่องที่ท่านเลือก)

☐ โสด	☐ สมรส	☐ สมรสแล้วแยกกันอยู่	☐ หม้าย
------------------------------	-------------------------------	---	--------------------------------
6. สถานภาพการอยู่อาศัย (กากบาท X ในช่องที่ท่านเลือก)

☐ เป็นเจ้าของบ้าน	☐ บ้านเช่า
☐ บ้านของบิดา-มารดา	☐ หอพักของโรงพยาบาล
☐ อยู่ร่วมกับญาติหรือผู้อื่น	
7. อัตราเงินเดือนที่ได้รับในปัจจุบัน.....บาท/เดือน (โปรดระบุ)
จำนวนเงินที่ได้รับพิเศษจากการขึ้นเวร (บ่าย – ดึก) บาท/เดือน (โปรดระบุ)
8. ท่านมีอาชีพเสริมรายได้ที่ท่านนอกเหนือจากการขึ้นเวรหรือไม่ (กากบาท X ในช่องที่ท่านเลือก)

☐ ไม่มี
☐ มี โปรดระบุอาชีพ.....
9. ท่านมีรายได้สุทธิ.....บาท/เดือน (รายได้จากข้อ 7 และ 8 รวมกัน)
10. ท่านคิดว่ารายได้สุทธิที่ท่านได้รับเพียงพอต่อการดำรงชีพหรือไม่ (กากบาท X ในช่องที่ท่านเลือก)

☐ ไม่เพียงพอ
☐ เพียงพอ
11. ท่านสนใจที่จะประกอบอาชีพเสริมรายได้หรือไม่ (กากบาท X ในช่องที่ท่านเลือก)

☐ ไม่สนใจ
☐ สนใจ (ถ้าสนใจทำต่อข้อ 12)
12. โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลา
ราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ที่ท่านสมัครในวันนี้ท่านสามารถสมัคร
อาชีพที่ต้องฝึกได้มากกว่า 1 อาชีพ มีดังนี้ (กากบาท X ในช่องที่ท่านเลือก)

☐ การทำขนมลูกชุบ
☐ การทำขนมกะหรี่ปั๊พ
☐ การแช่อิ่มผักและผลไม้
☐ การทำสลัดและน้ำสลัด
☐ การเพ้นท์แก้ว

13. โครงการนี้จัดฝึกอบรมเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 09.00 – 15.00 น. มีวันและเวลา ที่
แน่นอนล่วงหน้า ท่านสามารถจัดเวลาเข้ามาร่วมโครงการได้หรือไม่

☐ ไม่ได้

☐ ได้

14. ข้าพเจ้า.....รับทราบถึงกระบวนการ ขั้นตอน และประโยชน์ที่
ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพ
เสริมรายได้นอกเวลาวิชาการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี จากผู้จัดทำ
โครงการ และข้าพเจ้ามีความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพเสริมรายได้ เป็นจำนวน.....อาชีพ
ข้าพเจ้าเข้าใจและจะปฏิบัติตามข้อกำหนดของโครงการอย่างเคร่งครัด

ลงชื่อ.....ผู้เข้าร่วมโครงการ
ตำแหน่ง.....
หน่วยงาน.....

ลงชื่อ.....ผู้จัดทำโครงการ
(นางสาวรจนา พลาแดง)
นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่ พฤษภาคม 2546

เรียน

เรื่อง แจ้งกำหนดการ
 วันที่ท่านจะต้องมาเข้าร่วมโครงการ มิถุนายน 2546

ตามที่ท่านสมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ใวันนั้นทางผู้จัดทำโครงการมีความประสงค์จะแจ้งกำหนดการของการเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

กิจกรรมของโครงการ	วันที่ทำกิจกรรม	เวลา	สมาชิก (คน)	สถานที่
1. ปฐมนิเทศและการให้ความรู้ ความเข้าใจและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ	1 มิถุนายน 2546	09.00 – 15.00 น.	30 คน	สโມสรพนักงำนองค์กรเภสัชกรรม ชั้น 2
2. การเพ้นท์แก้ว	8 มิถุนายน 2546	09.00 – 15.00 น.	10	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก
3. การแซ่ฉิมผักและผลไม้	14 มิถุนายน 2546	09.00 – 15.00 น.	12	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก
4. การทำสลัดและน้ำสลัด	15 มิถุนายน 2546	09.00 – 15.00 น.	8	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก
5. การทำขนมลูกชุบ	21 มิถุนายน 2546	09.00 – 15.00 น.	8	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก
6. การทำกะหรี่ปั๊พ	22 มิถุนายน 2546	09.00 – 15.00 น.	10	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก
7. การปัจฉิมนิเทศ (เสร็จสิ้นการเข้าร่วมโครงการ)	28 มิถุนายน 2546	09.00 – 15.00 น.	30 คน	สโມสรพนักงำนองค์กรเภสัชกรรม ชั้น 2

- หมายเหตุ : ทั้งนี้ขอให้ผู้สมัครมาตามหมายกำหนดการที่ทางโครงการแจ้งไว้
1. การปฐมนิเทศจะจัดนอกสถานที่ คือ ในวันอาทิตย์ที่ 1 มิถุนายน 2546 สถานที่คือ สโມสรพนักงำนองค์กรเภสัชกรรม ชั้น 2 จะมีเจ้าหน้าที่ต้อนรับบริเวณหน้างาน
 2. ผู้เข้าร่วมโครงการทุกท่านจะต้องมาในวันปฐมนิเทศโดยพร้อมเพรียงกัน ถ้าไม่มาตามกำหนดการ ท่านจะถูกตัดสิทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้
 3. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการมาตรงตามเวลาที่กำหนดไว้คือ 09.00 น. ถึงที่หมายโดยพร้อมเพรียงกัน
 4. ในการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ แต่ละท่านจะฝึกแตกต่างกันในแต่ละอาชีพ ดังนั้นผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องจำหมายกำหนดการของแต่ละวันแต่ละอาชีพอย่างแม่นยำ เพื่อการเข้าร่วมโครงการจะได้ดำเนินไปได้ด้วยดี
 5. ในวันสุดท้าย คือ ปัจฉิมนิเทศ สมาชิกต้องมาประชุมอีกครั้งโดยพร้อมเพรียงกันในวันที่ 28 มิถุนายน 2546 เวลา 09.00 – 12.00 น. สถานที่คือ สโມสรพนักงำนองค์กรเภสัชกรรม ชั้น 2 จะมีเจ้าหน้าที่ต้อนรับบริเวณหน้างาน

6. ในวันที่เข้าร่วมโครงการ สามารถแต่งกายโดยสวมกางเกงได้ เพื่อความสะดวกในการทำกิจกรรม
7. มีอาหารกลางวันเลี้ยงฟรีตลอดการเข้าร่วมโครงการ

ทางผู้จัดทำโครงการ ขอขอบพระคุณไว้ล่วงหน้าที่ท่านเสียสละเวลามาร่วมโครงการในครั้งนี้ หากมีข้อสงสัยในหมายกำหนดการสามารถติดต่อได้ที่ โทรศัพท์สายในหมายเลข 2404 ติดต่อ คุณรจนา พลาแดง

นางสาวรจนา พลาแดง
นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ
สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

เรียน

เรื่อง การติดตามผลการเข้าร่วมโครงการ

ตามที่ท่านเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี นั้น ทางผู้จัดทำโครงการมีความประสงค์จะแจ้งกำหนดการติดตามผลของการเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

การติดตามผล	วันที่ติดตาม	เวลา	สมาชิก (คน)	สถานที่
การเพ้นท์แก้ว	13 กรกฎาคม 2546	09.00 – 12.00 น.	10	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก
การเชื่อมผักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด	19 กรกฎาคม 2546	08.00 – 12.00 น.	12	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก
	19 กรกฎาคม 2546	12.00 – 16.00 น.	8	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก
การทำขนมลูกชุบ	20 กรกฎาคม 2546	09.00 – 15.00 น.	8	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก
การทำกะหรี่ปั๊ฟ	26 กรกฎาคม 2546	09.00 – 15.00 น.	10	โรงอาหารโรงพยาบาลเด็ก

ทางผู้จัดทำโครงการ ขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดีตลอดมาในครั้งนี หากมีข้อสงสัยใน
หมายกำหนดการสามารถติดต่อได้ที่ โทรศัพท์สายในหมายเลข 2404 ติดต่อ คุณรจนา พลาแดง

นางสาวรจนา พลาแดง
นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ
สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ภาคผนวก ข

ขั้นตอนและวิธีการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแนวทาง
การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

**โครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแผนทาง
การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี**

หลักการและเหตุผล

การประกอบอาชีพมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ อาชีพเป็นแหล่งที่มาของรายได้ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพ นอกจากนี้ การประกอบอาชีพยังทำให้บุคคลได้ค้นพบและพัฒนาความสามารถของตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและช่วยส่งเสริมคุณค่า รวมทั้งศักดิ์ศรีของตนเอง

สภาพสังคมปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจที่รัดตัวมีผลผลักดันให้บุคคลต่อสู้ดิ้นรน เพื่อความอยู่รอดในลักษณะที่แตกต่างกัน ความจำเป็นที่ต้องทำงานหนักเพิ่มขึ้นเพื่อให้รายได้มากขึ้น จะเห็นได้ว่ารายได้นั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์

ในปัจจุบันสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในช่วงวิกฤตล้มละลาย ตั้งแต่มีการประกาศ ค่าเงินบาทลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 และเข้าสู่มาตรการแก้ไขปัญหาด้านเงินบาทของไอเอ็มเอฟอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2540 ประชาชนชาวไทย 60 กว่าล้านคนจะต้องเป็นผู้แบกรับหนี้ต่างประเทศคนละ 60,000 บาท (สมัชชาคนจน.2541 : 79) สืบเนื่องมาจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบันประเทศต้องสูญเสียอับัติทางเศรษฐกิจให้กับไอเอ็มเอฟ รัฐบาลจำเป็นต้องตัดลดงบประมาณรายจ่ายของแต่ละกระทรวง ซึ่งส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปถึงภาคธุรกิจที่ต้องเลิกจ้างแรงงาน จนถึงขั้นต้องปิดกิจการลงอย่างมาก และจากการประกาศค่าเงินบาทลอยตัวของรัฐบาล ทำให้ค่าเงินบาทถูกปรับลดลงไปมาก ส่งผลกระทบต่อการบริโภคของประชาชนทั้งประเทศ ทำให้สินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ เริ่มถีบราคาสูงขึ้นจนทำให้หลายคนได้รับผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใช้แรงงานหาเช้ากินค่ำ และเกษตรกร ยากจนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ จะต้องแบกรับภาระอันหนักหน่วงในการดิ้นรนหารายได้มาเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ให้สามารถอยู่รอดพ้นวิกฤตไปได้ ปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบันนี้ กล่าวได้ว่ารุนแรงและส่งผลกระทบต่อประชาชน ในประเทศมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นทำให้ต้องใช้นโยบาย เข้มงวดในด้านมาตรการการเงินการคลังต่างๆ ของประเทศ การเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่ม การตัดงบประมาณรายจ่ายของรัฐ การจำกัดวงเงินด้านสวัสดิการของข้าราชการ การกำหนดมาตรการกับบริษัทเงินทุนต่างๆ ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้ก่อผลกระทบให้ไทยเกิดภาวะเศรษฐกิจชะงัก ควบคู่ไปกับภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง สภาพเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งในเมืองและชนบท และคาดการณ์ว่าวิกฤตครั้งนี้จะเกิดขึ้นยาวนานไม่ต่ำกว่า 5 ปี (อภิญา เวชชัย. 2541 : 4 – 5)

ปัญหาการเลิกจ้างแรงงานในภาคธุรกิจนับว่าเป็นปัญหาสำคัญอันเป็นผลพวงมาจากสภาพวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงขึ้นอย่างน่าตกใจ ลูกจ้างของสถานประกอบการ ถูกไล่อพยรวมไปถึงการว่างงานของบัณฑิตที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาจำนวนมากมาย (สมัชชาคนจน. 2541:39) ถึงแม้ว่าอาชีพรับราชการจะดูมั่นคงที่สุดในตอนนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพเอกชนอื่นๆ แต่ข้าราชการก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้ดำรงชีวิตประจำวันอยู่กับเงินเดือนแต่ละเดือนเท่านั้น ยิ่งเป็นลูกจ้างในระบบข้าราชการยิ่งถูกกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีรายได้เป็นค่าจ้างเงินเดือนที่คงที่ตลอดอายุการจ้างคือ 4,100 บาท ต้องมีวิถีชีวิตที่

เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากกับรายจ่ายที่สูงขึ้น ซึ่งไม่สมดุลกันกับรายได้ประจำ ส่วนใหญ่จึงจำเป็นต้องแสวงหารายได้เพิ่มเติมนอกเหนือจากค่าจ้าง ที่ได้รับเพื่อให้เพียงพอกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

ด้วยเหตุนี้ผู้จัดโครงการ จึงสนใจที่จะนำเสนอถึงกระบวนการฝึกและแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้ นอกเวลาราชการให้กับลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการดังกล่าวว่าควรทำอย่างไร ประกอบอาชีพอะไรบ้างมีลักษณะการดำเนินการอย่างไร ปัญหาอุปสรรคตลอดจนผลกระทบของการประกอบอาชีพเสริมรายได้ต่อหน้าที่ประจำและสุขภาพของตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ลูกจ้างในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นพื้นฐานในการวางนโยบายช่วยเหลือผู้ที่ทำงานเป็นลูกจ้างต่อไปในอนาคตด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ลูกจ้างชั่วคราวพึงพาดนทางด้านเศรษฐกิจ โดยนำความรู้ ความเข้าใจแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม และการจัดสรรเวลา การจัดการกับรายได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ในชีวิิตประจำวันได้

2. เพื่อฝึกประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเสริมให้กับผู้ช่วยเหลือคนไข้ เป็นจำนวน 5 อาชีพ ได้แก่ การเพ้นท์แก้ว การร้อยผักและผลไม้ การทำสลัดและน้ำสลัด การทำขนมลูกชุบ และการทำขนมกะหรี่ปั๊พ

3. เพื่อเป็นการวางแผนทางให้ลูกจ้างชั่วคราว ประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ โดยไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำอยู่เดิม

เป้าหมาย

1. ด้านปริมาณ

ลูกจ้างชั่วคราวที่ปฏิบัติงานในสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี จำนวน 30 คน ที่สมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแผนแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี โดยใช้ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ 7 วัน

2. ด้านคุณภาพ

ลูกจ้างชั่วคราวที่เข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแผนแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีฝึกอาชีพเสริม ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้เพิ่มขึ้น

วิธีดำเนินโครงการ

1. เสนอโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแผนแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีเพื่อขออนุญาตทำการวิจัยจากประธานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

2. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและประชาสัมพันธ์โครงการ

3. เตรียมวางแผนโครงการ

4. จัดเตรียมวิทยากรในสาขาวิชาชีพ เตรียมตารางการเข้าร่วมโครงการและเอกสารประกอบคำบรรยาย

5. จัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในโครงการ

6. ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากร ลูกจ้างชั่วคราว ทราบเรื่องการจัดทำโครงการ โดยวิธีการเปิดรับสมัครบุคคลที่ต้องการเข้าร่วมโครงการให้มาลงชื่อในใบสมัคร รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

7. ลูกจ้างชั่วคราวที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการแต่ละคน สามารถเข้ารับการฝึกอาชีพในโครงการได้มากกว่า 1 อาชีพ โดยอาชีพที่เปิดรับสมัครมี 5 อาชีพ
8. ติดต่อสถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งความรู้ในเรื่องอาชีพเสริม
9. กำหนดสถานที่จัดทำโครงการเพื่อจะได้ทราบถึงความเป็นไปได้สำหรับการดำเนินงานในครั้งนี
10. กำหนดตารางของโครงการ
11. วิชาที่โครงการเปิด และจำนวนคนที่สมัครมีดังนี้

■ การเพ้นท์แก้ว	จำนวน 10 คน
■ การนํ้าซั่มผักและผลไม้	จำนวน 12 คน
■ การทำสลัดและนํ้าสลัด	จำนวน 8 คน
■ การทำขนมลูกชุบ	จำนวน 8 คน
■ การทำขนมกะหรี่ปั๊พ	จำนวน 10 คน
12. ดำเนินโครงการ 7 ครั้ง ฝึกเฉพาะวันเสาร์ และวันอาทิตย์ ช่วงเวลา 09.00–16.00 น. โดยมีรายละเอียดดังนี้

การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 1

การปฐมนิเทศ และการให้ความรู้ ความเข้าใจและวางแผนแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

1. แจ้งวัตถุประสงค์และขอบเขต
2. แนะนำวิทยากรร่วมและผู้เข้าร่วมโครงการ
3. แจ้งหลักปฏิบัติระหว่างการเข้าร่วมโครงการ
4. แจกตารางการเข้าร่วมโครงการ
5. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม
6. การให้ความรู้ความเข้าใจในอาชีพเสริม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้
 - 6.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอาชีพเสริมแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 6.2 ให้แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 6.3 ให้แนวทางการบริหารเวลาและการจัดการรายได้ออย่างมีประสิทธิภาพ
7. สรุป ความรู้ ความเข้าใจและแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
8. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมอีกครั้ง เพื่อเป็นการประเมินความรู้ ความเข้าใจ หลังเข้าร่วมโครงการ
9. นัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 2

การเพ้นท์แก้ว

1. ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการเพ้นท์แก้ว
2. ให้ความรู้เรื่องการเพ้นท์แก้วโดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน
3. สาธิตและฝึกปฏิบัติการเพ้นท์แก้ว
4. ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ

5. ให้แนวทางการประกอบอาชีพการเพ้นท์แก้ว
6. หลังการเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการฝึกอบรม (Posttest)

การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 3

การแช่อิ่มผักและผลไม้

1. ก่อนการเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการแช่อิ่มผักและผลไม้
2. ให้ความรู้เรื่องการแช่อิ่มผักและผลไม้โดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน
3. สาธิตและฝึกปฏิบัติการแช่อิ่มผักและผลไม้
4. ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ
5. ให้แนวทางการประกอบอาชีพการแช่อิ่มผักและผลไม้
6. หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 4

การทำสลัดและน้ำสลัด

1. ก่อนการเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด
2. ให้ความรู้เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด โดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน
3. สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำสลัดและน้ำสลัด
4. ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ
5. ให้แนวทางการประกอบอาชีพการทำสลัดและน้ำสลัด
6. หลังการเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 5

การทำขนมลูกชุบ

1. ก่อนการเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการทำขนมลูกชุบ
2. ให้ความรู้เรื่องการทำขนมลูกชุบ โดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน
3. สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำขนมลูกชุบ
4. ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ
5. ให้แนวทางการประกอบอาชีพการทำขนมลูกชุบ
6. หลังการเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 6

การทำขนมกะหรี่ปั๊พ

1. ก่อนการเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดก่อนเรียน (Pretest) เรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พ
2. ให้ความรู้เรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊พ โดยการบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน
3. สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำขนมกะหรี่ปั๊พ
4. ผู้วิจัยบันทึกผลการฝึกปฏิบัติในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติ
5. ให้นำแนวทางประกอบอาชีพการทำขนมกะหรี่ปั๊พ
6. หลังการเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบวัดชุดเดิม แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ (Posttest)

การเข้าร่วมโครงการครั้งที่ 7

การป้องกันนิเทศ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด แบ่งกลุ่มอภิปรายถึงผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยให้ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มมานำเสนอผลงาน
 2. วิทยากรสรุปแนวทางในการประกอบอาชีพเสริม
 3. วิทยากรตอบข้อซักถาม
 4. ปิดโครงการฝึก
 13. ติดตามผลหลังการเข้าร่วมโครงการ 1 เดือน โดยให้ฝึกปฏิบัติซ้ำ ประเมินผลโดยใช้แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ และทดลองจำหน่ายผลผลิตที่ทำ เพื่อประเมินว่าสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ นำไปปฏิบัติจริงนั้น เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการในครั้งหรือไม่
 14. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ เพื่อเปรียบเทียบดูพัฒนาการและประเมินผลว่าหลังจากได้เข้าร่วมโครงการจนครบ ตามที่วางแผนไว้ ผลที่ได้นั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่
 15. สรุปผลที่ได้จากโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราวเสนอต่อประธานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เพื่อเป็นหลักฐานในการทำโครงการศึกษาวิจัยในครั้งนี้
- วิธีดำเนินโครงการ

- การบรรยาย
- การสาธิต
- การฝึกปฏิบัติจริง
- การอภิปราย

วิทยากร

นางสาวรจนา พลาแดง นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2546 ถึงวันที่ 26 กรกฎาคม 2546

สถานที่ดำเนินโครงการ ณ โรงอาหารสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวรจนา พลาแดง นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

ปฏิทินดำเนินโครงการ

ขั้นตอนดำเนินงาน	ระยะเวลา
1. ขั้นเตรียมการ 1.1 เขียนโครงการ 1.2 เสนอโครงการต่อคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ 1.3 ดำเนินการเตรียมความพร้อมของโครงการ 1.4 รับสมัครลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 30 คน ที่ปฏิบัติงานในสถาบันสุขภาพเด็ก แห่งชาติมหาราชินี เข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแผนทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของ ลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี 1.4 เสนอโครงการต่อคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัย ในมนุษย์ ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี	1 กันยายน 2545 14 ตุลาคม 2546 7 กุมภาพันธ์ 2546 7 กุมภาพันธ์ 2546 24 มีนาคม 2546
2. ขั้นดำเนินโครงการ 2.1 ประชุมนิเทศและให้ความรู้ ความเข้าใจและวางแผนทางการประกอบอาชีพ เสริมรายได้นอกเวลาราชการ 2.2 ฝึกอบรมการแพ้นท์แก้ว 2.3 ฝึกอบรมการแช่อิ่มผักและผลไม้ 2.4 ฝึกอบรมการทำสลัดและน้ำสลัด 2.5 ฝึกอบรมการทำขนมลูกชุบ 2.6 ฝึกอบรมการทำกะหรี่ปั๊พ 2.7 ปัจฉิมนิเทศ และสรุปผลการเข้าร่วมโครงการ 2.8 ติดตามผลหลังการเข้าร่วมโครงการ 1 เดือน	1 มิถุนายน 2546 8 มิถุนายน 2546 14 มิถุนายน 2546 15 มิถุนายน 2546 21 มิถุนายน 2546 22 มิถุนายน 2546 28 มิถุนายน 2546 13-26 กรกฎาคม 2546

งบประมาณที่ใช้ในโครงการ

การแพ้นท์แก้ว

ประมาณ 1,500.- บาท

การเช่าอ้อมผักและผลไม้	ประมาณ 200.- บาท
การทำสลัดและน้ำสลัด	ประมาณ 300.- บาท
การทำขนมลูกชุบ	ประมาณ 700.- บาท
การทำขนมกะหรี่ปั๊พ	ประมาณ 300.- บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	<u>3,000.-</u> บาท
	(สามพันบาทถ้วน)

การประเมินผล

- 1. ประเมินผลก่อนการเข้าร่วมโครงการ
- 2. ประเมินผลระหว่างการเข้าร่วมโครงการ
- 3. ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการเข้าร่วมโครงการ
- 4. ประเมินผลหลังผ่านการเข้าร่วมโครงการไปแล้ว 1 เดือน

ประเมินผลโดยใช้แบบวัด แบบสังเกต การอภิปราย และผลการฝึกปฏิบัติงาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ลูกจ้างชั่วคราวที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ ตามความถนัด และตามความสนใจ ตลอดจนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจและมีแนวทางในการประกอบอาชีพเพื่อเสริมรายได้ ที่สามารถทำได้นอกเวลาราชการโดยไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำอยู่เดิม

กำหนดการ
โครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแนวทาง
การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
.....

วันอาทิตย์ที่ 1 มิถุนายน 2546

เวลา	09.00 – 09.30 น.	■	ปฐมนิเทศ
	09.30 – 09.45 น.	■	เปิดโครงการ
	09.45 – 10.00 น.	■	กิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย
	10.00 – 10.15 น.	■	ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมโครงการ
			- ชี้แจงตารางการเข้าร่วมโครงการ
			- แนะนำวิทยากรร่วม
	10.15 – 10.45 น.	■	ทำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมก่อนการเข้าร่วมโครงการ
	10.45 – 11.00 น.	■	รับประทานของว่าง
	11.00 – 11.30 น.	■	บรรยายเรื่องอาชีพเสริม
			- ทำแบบฝึกหัดเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจ และวางแนวทาง การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
	11.30 – 12.00 น.	■	กิจกรรมสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ประกอบอาชีพเสริม ในโรงพยาบาล
			- เปิดโอกาสให้ซักถาม
	12.00 – 12.45 น.	■	รับประทานอาหารกลางวัน
	12.45 – 13.00 น.	■	กิจกรรมคลายเครียด
	13.00 – 13.30 น.	■	บรรยายเรื่องการจัดสรรเวลา
			- ทำแบบฝึกหัดเรื่องการจัดสรรเวลา
	13.30 – 14.00 น.	■	บรรยายเรื่องการจัดการกับรายได้
			- ทำแบบฝึกหัดเรื่องการจัดการกับรายได้
	14.00 – 14.15 น.	■	รับประทานอาหารว่าง
	14.15 – 14.45 น.	■	ทำแบบวัดชุดเดิมหลังการเข้าร่วมโครงการ
	14.45 – 15.00 น.	■	นัดหมายการเข้าร่วมโครงการในครั้งต่อไป

วันอาทิตย์ที่ 8 มิถุนายน 2546

เวลา	09.00 – 09.30 น.	■	ทำแบบวัดเรื่องการเพ้นท์แก้วก่อนการเข้าร่วมโครงการ
	09.30 – 10.30 น.	■	วิทยากรให้ความรู้ในเรื่องการเพ้นท์แก้ว
			- เนื้อหาและรายละเอียด
			- วัสดุอุปกรณ์
			- วิธีการใช้กาวยางเส้นลงลวดลาย , วิธีการลงสี

		■ วิทยาการสาธิตขั้นตอนการทำโดยละเอียด - การวาดลายลงภาชนะ - การลงสี
10.30 – 12.30 น.	■	ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติการเพ้นท์แก้ว - ฝึกการใช้การร่างเส้นบนภาชนะที่ต้องการ (รอให้กาวแห้ง)
12.30 – 13.30 น.	■	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.30 – 14.30 น.	■	ลงมือปฏิบัติต่อ (กาวแห้ง) - ฝึกการลงสี - ประเมินผลงาน
14.30 – 15.00 น.	■	ให้แนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
15.00 – 15.30 น.	■	ให้ผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันสรุปแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
15.30 – 16.00 น.	■	ทำแบบวัดชุดเดิมหลังการเข้าร่วมโครงการ
วันเสาร์ที่ 14 มิถุนายน 2546		
เวลา 09.00 – 09.30 น.	■	ทำแบบวัดเรื่องการแช่ส้มผักและผลไม้ก่อนการเข้าร่วมโครงการ
09.30 – 12.00 น.	■	วิทยาการให้ความรู้ในเรื่องการแช่ส้มผักและผลไม้ - เนื้อหาและรายละเอียด - วัสดุอุปกรณ์ - วิธีการแช่
	■	วิทยาการสาธิตขั้นตอนการทำ
	■	ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติการทำแช่ส้มผักและผลไม้ตามขั้นตอน
12.00 – 12.30 น.	■	พักรับประทานอาหาร
12.30 – 13.30 น.	■	ลงมือปฏิบัติต่อ , ประเมินผลงาน
13.30 – 14.00 น.	■	ให้แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
14.00 – 14.30 น.	■	ให้ผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันสรุปแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
14.30 – 15.00 น.	■	ทำแบบวัดชุดเดิมหลังการเข้าร่วมโครงการ
วันอาทิตย์ที่ 15 มิถุนายน 2546		
เวลา 09.00 – 09.30 น.	■	ทำแบบวัดเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัดก่อนการเข้าร่วมโครงการ
09.30 – 12.00 น.	■	วิทยาการให้ความรู้ในเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด - เนื้อหาและรายละเอียด - วิธีการทำน้ำสลัด
	■	วิทยาการสาธิตขั้นตอนการทำ
	-	เตรียมผักสลัด
	-	ทำน้ำสลัด

		■	ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติการทำสลัดและน้ำสลัดตามขั้นตอน
		■	พักรับประทานอาหาร
	12.00 – 12.30 น.	■	ลงมือปฏิบัติต่อ , ประเมินผลงาน
	12.30 – 13.30 น.	■	ให้แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
	13.30 – 14.00 น.	■	ให้ผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันสรุปแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
	14.00 – 14.30 น.	■	ทำแบบวัดชุดเดิมหลังการเข้าร่วมโครงการ
	14.30 – 15.00 น.		
วันเสาร์ที่ 21 มิถุนายน 2546			
เวลา	09.00 – 09.30 น.	■	ทำแบบวัดเรื่องการทำขนมลูกชุบก่อนการเข้าร่วมโครงการ
	09.30 – 10.30 น.	■	วิทยากรให้ความรู้ในเรื่องการทำขนมลูกชุบ - เนื้อหาและรายละเอียด - วัสดุอุปกรณ์
		■	วิทยากรสาธิตขั้นตอนการทำ ดังนี้ - การทำถั่วกวน - การระบายสีลูกชุบ - การทำวันสำหรับชุบ - การตกแต่งลูกชุบ
	10.30 – 12.00 น.	■	ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือฝึกปฏิบัติการทำขนมลูกชุบตามขั้นตอน
	12.00 – 12.30 น.	■	พักรับประทานอาหาร
	12.30 – 14.00 น.	■	ลงมือปฏิบัติต่อ , ประเมินผลงาน
	14.00 – 14.30 น.	■	ให้แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
	14.30 – 15.30 น.	■	ให้ผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันสรุปแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
	15.30 – 16.00 น.	■	ทำแบบวัดชุดเดิมหลังการเข้าร่วมโครงการ
วันอาทิตย์ที่ 22 มิถุนายน 2546			
เวลา	09.00 – 09.30 น.	■	ทำแบบวัดเรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊ปก่อนการเข้าร่วมโครงการ
	09.30 – 12.00 น.	■	วิทยากรให้ความรู้เรื่องการทำกะหรี่ปั๊ป - เนื้อหาและรายละเอียด - วัสดุอุปกรณ์
		■	วิทยากรสาธิตขั้นตอนการทำ ดังนี้ - การทำแป้งกะหรี่ปั๊ป - การทำไส้กะหรี่ปั๊ป - การทอดกะหรี่ปั๊ป
		■	ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติการทำกะหรี่ปั๊ปตามขั้นตอน
	12.00 – 12.30 น.	■	พักรับประทานอาหาร

12.30 – 14.00 น.	■	ลงมือปฏิบัติต่อ , ประเมินผลงาน
14.00 – 14.30 น.	■	ให้แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
14.30 – 15.30 น.	■	ให้ผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันสรุปแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
15.30 – 16.00 น.	■	ทำแบบวัดชุดเดิมหลังการเข้าร่วมโครงการ
วันเสาร์ที่ 28 มิถุนายน 2546		
เวลา 09.00 – 09.30 น.	■	กิจกรรมกลุ่ม (เพื่อการแบ่งกลุ่ม)
	■	เข้าประจำกลุ่มย่อย
09.30 – 10.30 น.	■	ซักถามปัญหา และเปิดโอกาสให้ซักถามถึงผลการปฏิบัติที่ผ่านมา
	■	สรุปแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
10.30 – 12.00 น.	■	ให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
	■	ประเมินผลการเข้าร่วมโครงการ
	■	ปิดโครงการ

รายนามผู้เข้าร่วมโครงการ
โครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริม และวางแผนทาง
การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
1 - 28 มิถุนายน 2546

ลำดับ	ชื่อ- นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	คุณวิสาข์ ม่วงไพบวัน	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องบัตร
2	คุณกรกมล ทองเพิ่ม	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องบัตร
3	คุณสมพร ตี๊ดอัมพันธ์	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องบัตร
4	คุณอุบล สระประโคน	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องบัตร
5	คุณวาสนา ตรีธัญญา	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องสังเกตอาการ
6	คุณธนิยา ทองหล่อ	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องสังเกตอาการ
7	คุณเรวดี ไ้วประเสริฐ	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องสังเกตอาการ
8	คุณบุศรา ส่งแสงรัตน์	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องสังเกตอาการ
9	คุณอาทิตย์ยา มีพร้อม	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องสังเกตอาการ
10	คุณแสงเทียน วรชิน	ลูกจ้างชั่วคราว	งานภูมิคุ้มกันวิทยา
11	คุณจิราวรรณ สุธะบุ	ลูกจ้างชั่วคราว	ห้องตรวจ หู คอ จมูก
12	คุณสมิตรา สีขาว	ลูกจ้างชั่วคราว	ตลยกรรมเด็กโต
13	คุณกาญจณี พินิจลำดวน	ลูกจ้างชั่วคราว	อายุรกรรมเฉพาะโรค
14	คุณประไพ สังข์ทอง	ลูกจ้างชั่วคราว	ผู้ป่วยเด็กหนักทารกแรกเกิด
15	คุณสุมาลี ธงกะนาท	ลูกจ้างชั่วคราว	ผู้ป่วยเด็กหนักทารกแรกเกิด
16	คุณเชนิยา ปราณิตพลกรัง	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 6 ข.
17	คุณบุญมี นัยต์ดา	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 6 ข.
18	คุณพรทิพย์ สินธุเดช	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 6 ข.
19	คุณดาราวรรณ สมัตตะ	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 7 ก.
20	คุณศิขริน แก้วสระแสน	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 7 ข.
21	คุณสมสมร ตันเสถียร	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 7 ข.
22	คุณจินตนา ทองส่งโสม	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 8 ข.
23	คุณปราณี ลำโขน	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 8 ข.
24	คุณจงสมพร สืบพันธ์โกย	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 9 ข.
25	คุณนุชนาถ ขอเหนี่ยวกลาง	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 9 ข.
26	คุณสุดารัตน์ อินทรานุสรณ์	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 10 ก.
27	คุณสมถวิล จุลละรุจิ	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 10 ก.
28	คุณวรรัตน์ จินดา	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 10 ข.
29	คุณไทรงาม โรจน์พัฒน์	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 10 ข.
30	คุณรัตนา จิตต์แจ่ม	ลูกจ้างชั่วคราว	มหิตลธิเบศร 10 ข.

ครั้งที่ 1

กิจกรรมที่ 1	ปฐมนิเทศ
ระยะเวลา	1 วัน
สถานที่	ห้องจัดเลี้ยง สโมสรพนักงานชั้น 2 องค์การเภสัชกรรม
จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	30 คน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยซึ่งกันและกันเป็นการสร้างสัมพันธภาพและเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้รับในการเข้าร่วมโครงการ 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ทราบขอบเขตและหลักปฏิบัติระหว่างเข้าร่วมโครงการ รวมถึงรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ระบุในแต่ละวันของตารางการฝึกอย่างชัดเจน 4. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ ความเข้าใจและมีแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
อุปกรณ์	1. ตารางโครงการ 2. แบบวัดเกี่ยวกับอาชีพเสริม ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมโครงการ และแนะนำตนเอง 2. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้เกมส์ "ตามล่าหารายชื่อ" ใช้เวลา 15 นาที เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการรู้จักและคุ้นเคยกัน 3. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการเข้าร่วมโครงการ 4. แจกตารางโครงการเพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ และตกลงรายละเอียด ขอบเขต และหลักปฏิบัติระหว่างการเข้าร่วมโครงการ 5. ทำแบบวัดก่อนการเข้าร่วมโครงการเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม 6. ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอาชีพเสริมและการวางแผนแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ 7. ให้นำแนวทางจัดสรรเวลา 8. ให้นำแนวทางจัดการกับรายได้ 9. ร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเสริมและการวางแผนแนวทางประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ 10. ทำแบบวัดชุดเดิม และบันทึกไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ 11. นัดหมายผู้เข้าร่วมโครงการในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป
เนื้อหา	1. ให้ความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของการประกอบอาชีพเสริม

2. ให้แนวทางการจัดสรรเวลา
3. ให้แนวทางการจัดการกับรายได้
4. ให้แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

วิธีการ

1. กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างความคุ้นเคย
2. บรรยายเนื้อหาตามขั้นตอนที่วางไว้ ดังนี้
 - วัตถุประสงค์ ประโยชน์ ขอบเขต และหลักปฏิบัติของการเข้าร่วมโครงการ
 - ความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของการประกอบอาชีพเสริม
 - แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
 - แนวทางการจัดสรรเวลา
 - แนวทางการจัดการกับรายได้

สื่อการสอน

1. กิจกรรมกลุ่ม
2. เอกสารประกอบคำบรรยาย

การประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมโครงการ
- แบบวัดเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม

คำบรรยายประกอบเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเสริมและวางแผนทาง การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

คำว่า “อาชีพเสริม” หมายถึง อาชีพที่ทำนอกเหนือจากอาชีพประจำ หรืออาชีพหลักมีจุดประสงค์ เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมให้มีรายได้ที่นอกเหนือจากรายได้หลักทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ประเภทงานที่ทำเป็นอาชีพเสริมรายได้โดยการใช้เวลานอกเวลาราชการ

1.การรับจ้างทำงานพิเศษ เช่น รับจ้างเลี้ยงเด็ก, รับจ้างขายของ, รับจ้างล้างจาน, รับจ้างเฝ้าไข้, รับจ้างซักรีดเสื้อผ้า รวมถึงการรับงานมาทำ ณ ที่พักอาศัย เช่น รับจ้างทำดอกไม้งานฝีมืองานประดิษฐ์ต่าง ๆ

2.การประกอบการค้ารายย่อย อาจใช้ที่พักอาศัยของตนเอง หรือ เช่าที่เพื่อค้าขายในตลาดนัดของโรงพยาบาล,รับของมาขาย โดยใช้วิธีขายตรงตามตึกต่าง ๆ หรือ ตามสั่ง เช่น รับสั่งทำขนมต่าง ๆ

3.การเพาะปลูก ดำเนินกิจการทางการเกษตรในการปลูกไม้ประดับ ทำสวนครัว ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่าย และสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่มเติม

4.การเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงนกกระทา, เป็ด, ไก่, ปลา ซึ่งไม่รบกวนต่อการอยู่ร่วมกันในที่พักอาศัยเพื่อใช้บริโภคเองและการจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้

จากการแบ่งประเภทงาน จะเห็นได้ว่าบุคคลที่ประกอบอาชีพเสริมนั้น ส่วนมากจะประกอบอาชีพหลังจาก ที่มีเวลาว่างจากงานประจำที่ทำ ซึ่งลักษณะการเลือกงานนั้นจะเลือกประกอบอาชีพเสริมรายได้ ในประเภทที่ตนพอจะมีพื้นฐานความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะ ความถนัดในลักษณะงานอยู่ก่อนแล้ว

แนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ มี 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ก่อนที่จะเริ่มประกอบอาชีพเสริมควรพิจารณาและศึกษาในเรื่องเหล่านี้เป็นพื้นฐานขั้นต้น

1. การสำรวจตัวเอง

ไม่มีใครที่ใหนจะรู้จักเรามากที่สุดเท่ากับตัวของเราเอง ดังนั้น ก่อนอื่นที่จะลงมือประกอบอาชีพเสริม จะต้องพิจารณาตัวเองว่ามีความสามารถมากน้อยแค่ไหน พิจารณาด้วยความเป็นจริงและเที่ยงตรง ค้นหาความถนัดและจุดบกพร่องของตนเอง ไม่ตัดสินใจตามเพื่อนหรือบุคคลอื่น ๆ บุคลิกและความสามารถของแต่ละคนมีไม่เท่ากัน บางคนทำสิ่งหนึ่งได้ดีมาก แต่ถ้าให้ทำสิ่งอื่น ๆ อาจจะทำได้ไม่เลย ดังนั้น ควรพิจารณาตนเองด้วยความรอบคอบ และถี่ถ้วน

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่าง คุณสมบัติของบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพเสริมที่ควรจะมีติดปฏิบัติ

1.1 ความมีวินัยในตนเอง การประกอบอาชีพเสริม จัดเป็นอาชีพอิสระที่ไม่มีใครมาเป็นนายจ้าง ฉะนั้น เราจะทำอะไรอย่างใดก็ได้ไม่มีใครว่า จะนอนตื่นสาย จะออกขายของเมื่อใดก็ได้ ไม่มีใครบังคับ แต่การจะประสบความสำเร็จได้ดั่งนั้น เราจะต้องมีวินัยในตนเอง ต้องรู้จักตระหนักในหน้าที่ที่ต้องกระทำมีกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย เช่น ตื่นนอนเช้า และเร่งรีบทำงานในสิ่งที่ต้องทำอย่างเป็นระเบียบและสม่ำเสมอ ไม่ใช่ขายของได้เงินมาก่อนหนึ่ง ก็หยุดพักไปหลายวัน ถ้าหากทำเช่นนี้เราอาจจะไม่ประสบความสำเร็จเลยก็ได้

1.2 มีการเอาจริงเอาจัง อดทนและหนักแน่น การดำเนินธุรกิจส่วนตัวในขั้นต้น อาจจะต้องมีการล้มลุกคลุกคลานบ้าง อาจจะเป็นทางเดินที่มีอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ มากมาย ดังนั้น เราจะต้องมีความอดทน หนักแน่น และเอาจริงเอาจัง พร้อมทั้งจะต่อสู้ปัญหาอุปสรรคเหล่านั้น เพื่อที่จะก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งมั่นไว้

1.3 มีความมานะพยายาม การที่เราจะก้าวเดินไปสู่จุดไหน เราจะต้องมีความตั้งมั่น มานะพยายามไปสู่จุดนั้นให้ได้ ถึงแม้ว่าในขั้นแรกเราทำแล้วขาดทุน แต่เราต้องไม่ท้อถอยหรือยอมแพ้ต่ออุปสรรคนั้น ถือเสียว่าอุปสรรคที่ผ่านมาเป็นบทเรียนที่มีคุณค่า ซึ่งเราจะต้องแก้ไขปรับปรุงต่อสู้ต่อไป อันจะทำให้เรากลับมาแข็งแกร่งและประสบความสำเร็จในที่สุด

1.4 มีความรัก ชอบงานที่ทำ ขยันขันแข็ง และเอาใจใส่ งานหรือกิจการใด ๆ หากมีการเริ่มต้นด้วยความรัก ความชอบ ก็จะทำให้งานหรือกิจการนั้นได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษด้วยใจของตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการเกิดความขยันขันแข็ง ด้วยจุดนี้เองจะเป็นจุดแรงเร้า กระตุ้น ที่เกิดขึ้นมาจากจิตใจส่วนลึก โดยไม่มีใครบังคับ จะทำให้มีการทุ่มเทและเสียสละ ซึ่งจะเป็นผลดีแก่กิจการ เปรียบเสมือนกิจการได้ก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ครึ่งหนึ่งแล้ว

1.5 มีความรอบรู้และรู้รอบ ความรอบรู้ หมายถึง มีความรู้ในกิจการที่ตนจะทำเป็นอย่างดี ได้แก่ ความรู้ทางการศึกษา ทฤษฎีหรือแนวปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้ร่ำเรียนมา หรือ ได้ศึกษาจากผู้อื่น ซึ่งจะต้องนำความรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ปฏิบัติในกิจการของตน ความรู้รอบ หมายถึง ความใฝ่รู้ที่อยากจะชวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา เช่น สภาวะการตลาดของสินค้านั้น ๆ สภาพการแข่งขันของแต่ละฝ่าย มีจุดได้เปรียบเสียเปรียบอย่างไร ซึ่งจะต้องมีความใฝ่รู้อยู่เสมอ เพื่อจะได้ปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

1.6 มีความสำนึกในเชิงธุรกิจการดำเนินกิจการค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัวไม่เหมือนกับการเป็นลูกจ้างของบริษัท ร้านค้า หรือรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เพราะความรับผิดชอบค่อนข้างจะมีมากกว่านั้น กล่าวคือ การดำเนินการทุกขั้นตอน จะอยู่ในความรับผิดชอบของเราทั้งหมด เราจะต้องเป็นผู้นำ รับผิดชอบต่อความเจริญก้าวหน้าหรือล้มเหลว ด้วยตนเองและการจะประสบความสำเร็จได้ ต้องมีจิตใจสำนึกในเชิงธุรกิจ ต้องรู้แน่ในแต่ละขั้นตอนของธุรกิจจะต้องทำอะไรบ้าง มีส่วนประกอบอะไร จะต้องมีการจ้างคนอื่นช่วยไหม จะต้องรู้จักใช้ความคิดเชิงธุรกิจในการแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นั้นเป็นต้น

1.7 การมีจิตใจอยากเป็นผู้ชนะ กล่าวคือ สภาวะการประกอบธุรกิจส่วนตัวจะมีการแข่งขันกันมากมาย ทั้งในด้านตัวสินค้า การบริการ คุณภาพ ราคา การโฆษณา เป็นต้น ซึ่งการจะดำเนินกิจการให้ได้ดี ในภาวะเช่นนี้ เราจะต้องมีจิตใจอยากเป็นผู้ชนะ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนา กล่าวคือ เมื่อรู้ว่าฝ่ายตรงข้าม มีอะไรดี เราก็นำมาพัฒนาให้ดีกว่าเขา เพื่อเป็นการดึงดูดลูกค้า อย่างเช่น ขายกล้วยเตี๋ยราดหน้า มีสูตรพิเศษ ใส่หมูแฮม ไข่ดาว ขายกล้วยเตี๋ย ผัดไทยมีไส้มันกุ้ง กุ้งสด ไข่เจียว เป็นต้น

1.8 มีความซื่อสัตย์สุจริต ทำอาชีพที่สุจริต และมีความจริงใจต่อลูกค้า เพราะการติดต่อค้าขายกัน มิใช่ซื้อขายกันครั้งเดียวเลิก แต่เราต้องการให้เป็นลูกค้าประจำ มีการติดต่อค้าขายเป็นเวลานาน ฉะนั้น หากเรามีความซื่อสัตย์ สุจริตมีความจริงใจต่อกันก็อาจทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างกัน มีความยืนยาวนานยิ่งขึ้น

1.9 มีมนุษยสัมพันธ์อันดี หมายถึง กับบุคคลโดยรอบ ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า หรือ ผู้ขาย สินค้า หรือลูกจ้างใต้บังคับบัญชา จะต้องมีการยิ้มแย้ม อารมณ์แจ่มใส ไม่เบียดเบียนต่อกัน ซึ่งจะทำให้การดำเนินกิจการค้ามีความคล่องตัวขึ้นมาก

2. มีความใฝ่ฝันและคิดจะทำอะไร

ในขณะที่ยังไม่รู้ว่าจะเริ่ม การใฝ่ฝันคิดจะทำสิ่งนี้ก็สิ่งสำคัญต่องานอาชีพส่วนตัว เพราะการประกอบกิจการงานใดก็ตามจะต้องเกิดจากความตั้งใจก่อนแล้วจึงแปรรูปไปเป็นความมานะพยายาม กระทำให้เป็นรูปร่างขึ้นมา ความคิดสร้างสรรค์มีความตั้งใจจริง

3. มีการทำงานเป็นขั้นหรือมีแบบแผน

การทำกิจการงานทุกอย่างถ้ากระทำโดยมีแผนการโครงการและขั้นตอนแล้วจะได้เปรียบว่ากิจการที่กระทำไปโดยยถากรรม ที่ไม่มีขั้นตอน

การทำงานที่มีการวางแผนจะมีประโยชน์ดังนี้

- ทำให้งานสำเร็จราบรื่นด้วยดี ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผน เป็นการฝึกนิสัยที่ดีในการทำงาน
- ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้าถึงวิธีการที่จะต้องใช้ในการดำเนินงาน
- ทำให้ทราบแน่นอนว่า เวลาใดจะต้องทำอะไร ที่ไหน ใครทำ จะใช้อุปกรณ์วัสดุอย่างไร และจะต้องเตรียมอะไรล่วงหน้า
- ทำให้ทราบล่วงหน้าว่าจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้างในระหว่างทำงานและเตรียมการแก้ไขได้ถูกต้อง

ขั้นตอนในการวางแผนการทำงาน มีดังนี้

- ขั้้นตั้งจุดมุ่งหมาย เช่น จะผลิตสินค้าหรือจะบริการด้านไหน
- ขั้้นวางโครงการ เช่น โครงการขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป โครงการเลี้ยงไก่เนื้อ ฯลฯ
- ขั้้นกำหนดลำดับงาน อะไรจะต้องทำก่อน ทำหลัง
- ขั้้นจัดระบบงาน เป็นการจัดแบ่งงานออกเป็นหมวดหมู่
- การประเมินผลงานหรือโครงการ ดูว่ากิจการที่ทำนั้นได้ผลหรือไม่

4. เรียนรู้ขั้นตอนทั้งหมดจากผู้รู้หรือผู้ที่เคยทำมาก่อน

ความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพเสริมนั้น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

4.1 ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ ซึ่งได้รับจากการศึกษาเล่าเรียนจากสถานศึกษา ซึ่งเป็นความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ความรู้เหล่านี้เปรียบอาวุธที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานต่อไป

4.2 ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้จากผู้ประกอบอาชีพเสริมอยู่แล้ว หรือผู้ที่เคยทำมาก่อน สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากของผู้ที่คิดจะประกอบอาชีพเสริม การที่จะลงมือประกอบอาชีพเสริม ถ้ามีโอกาสได้ศึกษาถึงขั้นตอนทั้งหมดจากผู้รู้หรือผู้ที่เคยทำมาก่อนแล้วก็จะดีมาก การศึกษาขั้นตอนนั้นอาจจะปฏิบัติได้ ดังนี้

- สมัครขอเป็นลูกมือหรือผู้ช่วยเป็นการเรียนรู้ทางตรง
- ถ้าสมัครเป็นลูกมือหรือผู้ช่วยไม่ได้ ก็ใช้วิธีสังเกต ฝึามองและสอบถาม กระบวนการทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ศึกษาถึงกระบวนการดำเนินงาน การผลิต กำไร ขาดทุน และอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบทั้งหมด

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ

1. กระทำในสิ่งที่คิดว่าตนถนัด

เมื่อได้ตัดสินใจเลือกอาชีพใดแล้ว ให้เลือกอาชีพที่มีความถนัด เพราะถนัด สิ่งใดแสดงว่ามีความสามารถในสิ่งนั้นมากเป็นพิเศษ ผลดีของการทำงานในสิ่งที่ตนถนัดก็คือ

- ทำด้วยความสนุกเพลิดเพลิน และทำด้วยความรัก

- ไม่ย่อท้อและละทิ้งอย่างง่าย ๆ งานที่ทำจะมีความต่อเนื่อง
- ผลผลิตจะออกมาอย่างเรียบร้อย ประณีต และคุณภาพดี

2. ผลผลิตสินค้าหรือบริการในสิ่งที่เป็นความต้องการของตลาด

การผลิตสินค้าหรือบริการในสิ่งที่เป็นความต้องการของตลาด นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญข้อหนึ่งของการประกอบธุรกิจ เพราะจะเป็นดัชนี ตัวชี้จะบอกว่าธุรกิจนั้นจะดำเนินต่อไปได้ในเวลานานหรือจะล้มเลิกไป ถ้าผลิตสินค้าออกมาชนิดหนึ่งได้สวยงามดีเลิศแต่บังเอิญเป็นสิ่งที่ตลาดไม่ต้องการ ผลผลิตออกมา นั้นจะหมดความหมายทันที เพราะไม่รู้ว่าจะนำไปขายให้ใคร ดังนั้นจึงต้องผลิตสินค้าหรือบริการในสิ่งที่ตลาดต้องการ ข้อสำคัญควรศึกษาในเรื่องตลาดก่อนที่จะผลิตสินค้าชนิดนั้น ๆ การประกอบอาชีพเสริมจึงจะดำเนินต่อไปได้

3. เงินทุน การกู้เงิน

เงินทุนนับว่ามีความสำคัญต่ออาชีพเสริมเป็นอย่างมาก เพราะกิจการจะเริ่มเกิดขึ้นมาได้ จะต้องเตรียมอุปกรณ์สิ่งของหลายอย่าง ซึ่งจะต้องอาศัยเงินทุนในการดำเนินงานแหล่งเงินทุนในการทำอาชีพเสริมนั้นจากที่ใดได้บ้าง จะยกตัวอย่างแหล่งเงินทุนดังนี้

- ระยะเริ่มแรกไม่ควรใช้เงินลงทุนจำนวนมาก อาจจะรวบรวมจากเงินที่มีอยู่
- ขอบจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง อาจจะได้มาเลยโดยไม่ต้องคืน หรือจะคืนก็แล้วแต่จะตกลงกัน
- จากสถาบันการเงินต่าง ๆ ได้แก่ ธนาคาร บริษัทเงินทุน บริษัทประกันภัย ฯลฯ แหล่งเงินทุนประเภทนี้ จะต้องทำสัญญากู้เงินกันเป็นทางการ จะต้องเขียนโครงการเขียนแผนดำเนินงาน ตลอดจนจะต้องมีการค้ำประกันเงินกู้ การกู้เงินประเภทนี้นับว่ามีความยุ่งยาก การได้เงินขึ้นอยู่กับโครงการและความสามารถในการชำระหนี้คืน ดังนั้น ผู้ประกอบอาชีพเสริมจะต้องพิจารณาว่าควรจะหาแหล่งเงินทุนจากที่ใด

4. การดำเนินงาน

การดำเนินงาน ควรจะต้องมีขั้นตอนหรือแผนงาน และจะต้องปฏิบัติ ไปตามขั้นตอนที่ วางไว้ ควบคุมดูแลงานไปด้วยความเรียบร้อย ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นก็แก้ไขให้ถูกต้อง นอกจากนี้ สินค้าหรือบริการที่ผลิตออกมาควรเน้นคุณภาพเหนือกว่าราคา ราคาขายควรให้ต่ำไว้แต่คุณภาพต้องดี

การสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าก็ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ราคายุติธรรม
2. คุณภาพดี
3. บริการรวดเร็ว
4. พึงพอใจเพราะ อ่อนหวาน

5. ท่าเลที่ตั้ง

ทำเลที่ตั้งมีความสำคัญต่อธุรกิจเป็นอย่างมาก เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ธุรกิจดำเนินต่อไปได้ยาวนาน หรือจะต้องล้มเลิกกิจการไป ทำเลที่ตั้งที่ดีควรประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

- อยู่ใกล้ทางเดิน ถนน
- อยู่ห่างคู่แข่งในกิจการประเภทเดียวกัน
- อยู่ในย่านผู้คนจำนวนมาก มีประชาชนเดินผ่านไปมา
- ไม่สร้างความรำคาญให้แก่คนอื่น หรือกีดขวางทางจราจร
- เห็นง่าย ติดต่อสะดวก และมีสถานที่จอดรถ

6. การตลาดการขายและการโฆษณา

การตลาด การขายการโฆษณา เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลกำไรมากขึ้น ดังนั้น ในบางครั้ง จำเป็นต้องอาศัยการโฆษณาบ้าง การโฆษณาอาจจะกระทำทางตรงหรือทางอ้อม โดยให้ลูกค้าช่วยพูดต่อ ๆ กันไป สิ่งสำคัญก็คือถ้าสินค้านั้นเด่นสะดุดตา คุณภาพดี ราคาถูก จะเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์ได้อีกวิธีหนึ่ง

ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล

1. ภาวะการเสี่ยง

พิจารณาว่าอาชีพเสริมที่ดำเนินการอยู่นั้น มีภาวะการเสี่ยงมากน้อยอย่างไร ภาวะการเสี่ยงเกิดได้จากหลายกรณี

1. เงินทุนมากเกินไป
2. ผลผลิตสินค้าหรือบริการได้ไม่ตรงตามเป้าหมาย
3. การตลาดการขายไม่แน่นอน
4. ผู้ประกอบอาชีพเสริมจะต้องค้นหาสาเหตุให้พบ และพยายามแก้ไขปัญหาก็จะถูกลดปัญหาลงได้

2. กำไร – ขาดทุน

เป็นหัวใจของการประกอบอาชีพ ถ้ามีกำไรทุกอย่างจะไม่มีปัญหา แต่ถ้าขาดทุนจะต้องพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาก็จะถูกลด ปัญหา การขาดทุนอาจจะเกิดจาก

1. ขายสินค้าหรือบริการได้จำนวนน้อย
2. ผลผลิตสินค้าได้คุณภาพต่ำ
3. ตั้งราคาขายไว้สูงเกินไป
4. สินค้าหรือบริการไม่เป็นที่ประทับใจของลูกค้า

แนวทางการจัดสรรเวลา

เวลาเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อเวลาผ่านไปแล้วจะไม่มีโอกาสที่จะเรียกคืนกลับมาใหม่ได้ ดังนั้น เวลาเป็นทรัพยากรที่มีค่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จนั้น ส่วนหนึ่งจะมาจากการที่รู้จักจัดสรรและใช้เวลาได้ การใช้เวลาของคนนั้นสามารถจำแนกออกเป็น 4 ทาง ได้แก่

1. เวลาที่ใช้ในเวลาทำงาน
2. เวลาที่ใช้ในการนอนหลับ
3. เวลาเพื่อการทำกิจวัตรประจำวัน
4. เวลาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

เวลาของคนเราสามารถแบ่งออกเป็น 6 ชนิด ได้แก่

1. กิจกรรมอาชีพ เป็นการใช้เวลาเพื่อเลี้ยงปากท้อง และปัจจัยการครองชีพของตนเองและครอบครัว ประมาณ 6 ชั่วโมง หรือ 1 ใน 4 ของเวลา 1 วัน
2. กิจกรรมครอบครัว เป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้เวลาเพื่อความ สุขสมบูรณ์ สงบสุข ความมั่นคง ทั้งนี้รวมถึง การอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวด้วย
3. กิจกรรมของชุมชน เป็นการใช้เวลาเพื่อความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรหรือสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การช่วยงานวัด การช่วยจัดกิจกรรมของศาสนา การพัฒนาชุมชน กิจกรรมเพื่อความมั่นคง และอื่น ๆ

4. กิจกรรมการพักผ่อนและสังคม เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลามากที่สุด เช่น นอนวันละประมาณ 8 ชั่วโมง นอกจากนั้น ยังเที่ยวเตร่ ดูหนัง ดูละคร วิดีโอ และโทรทัศน์ ฟังเพลง ซึ่งบางคนใช้มากจนกระทั่งกระทบกระเทือนเวลาที่จะต้องทำกิจกรรมอย่างอื่น

5. กิจกรรมส่วนตัว บุคคลต้องมีเวลาเป็นส่วนตัว เพื่อการสวดภาวนา นั่งสมาธิ ทำผม ตัดเสื้อผ้า และอื่น ๆ

6. กิจกรรมเพื่อสุขภาพ เราต้องอุทิศเวลาส่วนหนึ่งให้กับสุขภาพของเรา เช่น ตรวจจับร่างกาย การรักษาความเจ็บไข้ การออกกำลังกาย คนส่วนมากจะใช้เวลาในส่วนนี้น้อย หรือให้ความสำคัญอันดับสุดท้าย

การวางแผนการใช้เวลา ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การจัดสรรเวลา โดยพิจารณาว่าเวลา 24 ชั่วโมงทำอะไรบ้าง ในสัดส่วนเท่าใด เหมาะสมหรือไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านอาชีพ การงาน สุขภาพและอื่น ๆ อย่างแท้จริง ทำได้โดยการจดบันทึกการทำงาน บันทึกไว้ประจำตัวเสมอ เพื่อจะได้เห็นจริงว่าได้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าแล้วและไม่ได้ปล่อยให้ล่วงเลยไปโดยไร้ประโยชน์

2. ทำงานตามจังหวะเวลา ด้วยการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้ให้สอดคล้องกับจังหวะเวลา กล่าวคือ เมื่อถึงเวลาทำงานก็ทำงานด้วยความตั้งใจ มานะพากเพียรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าถึงเวลาพักผ่อนก็ต้องพักผ่อนเต็มที่ เพื่อจะเสริมสร้างสุขภาพอันจะมีผลต่อความสำเร็จในการงานต่อไป เพราะถ้าเราทำงานตามที่เรวางแผนไว้ให้สอดคล้องกับเวลาที่มีอยู่โดยไม่เร่งรีบหรือชักช้าจนเกินไป เราก็จะทำทุกสิ่งได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

3. ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เวลาที่ว่างเว้นจากงานอาชีพ หรือเพื่อการสรรสร้างสุขภาพ ย่อมเป็นเวลาว่าง ซึ่งแต่ละคนมีอิสระที่จะเลือกใช้ได้ตามความถนัดและความพอใจ การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ด้วยการทำงานอดิเรกเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในว่าจะเป็นการเก็บรวบรวมสะสมสิ่งต่าง ๆ งานประดิษฐ์ การปลูกต้นไม้ การอ่านหนังสือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้ และเป็นรายได้สำหรับจุนเจือครอบครัว ได้อย่างดี

กล่าวโดยสรุปแล้ว การใช้เวลาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องมีการวางแผน ในการใช้เวลาโดยมีการจัดแบ่งเวลาที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันล่วงหน้าอย่างถูกต้องและเหมาะสม ทำงานตามจังหวะเวลาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้เวลาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องมีการวางแผนในการใช้เวลา โดยมีการจัดแบ่งเวลาที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันล่วงหน้าอย่างถูกต้องและเหมาะสม ทำงานตามจังหวะเวลา และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การใช้เทคนิคในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน วางเป้าหมายของงานที่เราจะทำว่าเราจะทำเพื่ออะไร มีวิธีที่จะทำงานนั้นให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างไร พร้อมทั้งเรียงลำดับความสำคัญว่างานใดมีความ จำเป็นที่จะต้องรีบเร่งดำเนินการก่อน งานใดที่ยังไม่จำเป็นเร่งด่วน

2. กำหนดงานที่จะทำในแต่ละวัน วางแผนไว้ล่วงหน้าในวันนี้ วันมะรืนนี้ หรือวันต่อ ๆ ไป ในแต่ละวันเราควรจะทำอะไร เพราะจะไม่เสียเวลาคิด

3. ใช้เวลาที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ติดตามงานที่ทำศึกษาประเมินผลและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหาย่อยเสมอ

4. พยายามทำงานให้เสร็จในครั้งเดียว ไม่ควรทำงานซ้ำซ้อนกันหลายครั้งควรทำงานแบบสำเร็จรูป กล่าวคือ เมื่อได้พิจารณางานที่จะต้องทำแล้วเห็นว่ามีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลายอย่าง ก็ควร

วางแผนหรือลงมือปฏิบัติให้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกัน ทั้งนี้ หากเป็นงานที่มอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนได้ ก็ควรมอบหมายไปเลย

5. พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา อย่าเป็นคนผัดวันประกันพรุ่ง จะต้องลงมือปฏิบัติในทันที และอย่าได้ลังเลใจในการตัดสินใจ เพื่อเราจะได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์อย่างอื่นเพิ่มขึ้น

แนวทางการจัดการรายได้

เป็นการบริหารงานในส่วนของคุณค่าให้บรรลุจุดหมายที่ตนวางไว้ คนเราทุกคนย่อมปรารถนาจะพบกับความสำเร็จในชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งความหวังของแต่ละคนย่อมมีต่าง ๆ กัน บางคนต้องการมีการศึกษามีอาชีพก้าวหน้าสามารถหารายได้มาสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว แต่สำหรับบางคนก็ต้องการเพียงเพื่อใช้ชีวิตพออยู่ได้ให้ครอบครัวมีกินมีใช้ไม่ลำบาก และมีความสุขสบายในบั้นปลายชีวิตก็เพียงพอแล้ว แต่ไม่ว่าความปรารถนาของคุณค่า จะเป็นอย่างไรก็ตาม เงิน เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่ตนหวังไว้ ดังนั้น การเรียนรู้ในการจัดระเบียบการเงินของตนเอง และครอบครัวเสียแต่เนิ่น ๆ แล้ว ก็ย่อมทำให้ทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตได้

แนวทางวิธีการจัดการเกี่ยวกับเงินของตนเองให้สามารถสร้างอนาคตกลายเป็นคนมีเงินได้เหมาะสมสำหรับคนที่ทำงานประจำและมีรายได้ประจำ คือ เงินเดือนอย่างเดียวโดยไม่มีธุรกิจอื่น ๆ รองรับจึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับคนทำงานบริษัท พนักงานธนาคาร นักบริหารมืออาชีพหรือบรรดาข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยมีแนวทางดังนี้

การบริหารการเงินที่ดี ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและต้องทำอย่างสม่ำเสมอด้วยความอดทนและต้องไม่โลภมาก คนที่มีเงินทองใช้จ่ายโดยไม่ขัดสนนั้น มีลักษณะการจัดสรรการเงิน คือ

1. ใช้จ่ายให้น้อยกว่ารายได้ และเก็บเงินอย่างสม่ำเสมอ
2. มีความอดทนอดออม และไม่โลภมาก
3. ปฏิบัติตนตามแผนที่วางไว้อย่างเคร่งครัด

ข้อปฏิบัติในการบริหารด้านการเงิน คือ

1. จงใช้เงินให้น้อยกว่าเงินที่หามาได้
2. กันเงินส่วนหนึ่งให้ตนเองเสมอ

กลยุทธ์การสะสมเงิน คือ

1. อย่าใช้เงินเกินกว่าที่หามาได้โดยเด็ดขาด
2. จดใช้บัตรเครดิตทุกชนิด
3. ซื้อประกันชีวิตเท่าที่จำเป็น
4. อย่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

วิธีออมเงินมี 3 วิธี คือ

1. วิธีการเก็บเงินแบบลบสิบ คือ การหักเงิน 10 เปอร์เซ็นต์ ของเงินเดือนออกมาทันทีที่ได้รับเงินเดือน
 2. วิธีการเก็บเงินแบบเพิ่มสิบ คือ การบวกยอดเงินเข้าไปอีก 10 เปอร์เซ็นต์
 3. วิธีการกำหนดเส้นตาย คือ กำหนดจำนวนเงินที่เก็บได้ในแต่ละวันโดยไม่เดือดร้อน
- ความสม่ำเสมอเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด จะต้องเป็นเงินทุกวันไม่เว้นแต่วันเสาร์หรือวันอาทิตย์

วิธีการหาเงินเพิ่มมี 6 วิธี ที่จะช่วยให้หาเงินเพิ่มขึ้นจากเงินเดือนที่ได้รับ

1. ตามเก็บหนี้ให้หมด ให้นำสิ่งที่กระจัดกระจายมารวบรวมเข้าไว้ เช่น สลากออมสิน ที่หมดอายุไปแล้วแต่ยังไม่ได้เปลี่ยนเป็นเงินสดเงินที่เพื่อนยืมไป เงินที่เหลือในบัญชี อื่น ๆ และสิ่งที่พบอะไรก็ได้ที่เปลี่ยนเป็นเงินได้ก็ให้ทำทันที
2. เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน เก็บของต่าง ๆ ทุกชิ้นที่คิดว่าไม่มีประโยชน์หรือไม่ใช้แล้วเก็บนำไปขายให้หมด สิ่งเหล่านี้สามารถทำให้ได้รับเงินสดกลับมาได้
3. ลดรายจ่าย พยายามตัดรายจ่ายให้ได้หลาย ๆ ทาง เช่น การตัด รายจ่าย ค่าประกันภัย โดยพิจารณาเลือกประเภทที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งจะทำให้ประหยัดเงินมากกว่าประเภทที่แพงและฟุ่มเฟือย เลิกรับนิตยสารที่ไม่ได้อ่าน หรือยกเลิกบัตรเครดิตที่ไม่ได้ใช้หรือมีมากเกินไป และพยายามใช้เวลาสักระยะพิจารณาวิธีการใช้ชีวิตของตนเองให้ดี จะพบอีกมากมายที่จะตัดค่าใช้จ่ายได้อีก
4. เลือกใช้อย่างฉลาด โดยพิถีพิถันในการเลือกซื้อของหรือการจับจ่าย โดยให้คำนึงถึงคุณค่ามากกว่าคำนิยม เช่น การเลือกซื้อเสื้อผ้าโดยคำนึงถึงคุณภาพมากกว่าราคา เลือกซื้อสินค้าในช่วงที่ลดราคา ฝากเงินกับธนาคารที่ให้ดอกเบี้ยสูงกว่าแห่งอื่น
5. ตรวจสอบเงินที่ฝากในธนาคาร เพื่อควมามีทางได้อื่นอีกที่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การเปลี่ยนจากการฝากเงินกับธนาคารขนาดใหญ่ไปเป็นธนาคารขนาดกลาง หรือเล็กเพราะจะทำให้ได้รับดอกเบี้ยมากกว่า
6. หารายได้พิเศษ โดยให้สำรวจถึงความสามารถพิเศษที่คนอื่นไม่มีและสามารถเปลี่ยนความสามารถเป็นเงินได้ เช่น การรับจ้างทำงานสักอย่างหนึ่งที่ถนัดสามารถทำนอกเวลาได้

วิธีการฝากเงินเพื่อให้ได้ผลประโยชน์สูงสุดต้องประกอบไปด้วย

1. การออมเงินโดยสม่ำเสมอ
2. เลือกลงทุนที่ได้ผลตอบแทนสูงสุด
3. ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นให้เหลือน้อยที่สุด

หลักการฝากเงิน มีวิธีฝากที่ได้ประโยชน์สูงสุด ดังนี้

1. ฝากแบบออมทรัพย์ เป็นวิธีที่ง่ายที่สุด
 - ข้อดี สามารถเบิกเงินหรือถอนเงินเมื่อไหร่ก็ได้ ก็ครั้งก็ได้ ทำให้ไม่ต้องพกเงินสดติดตัวไปเป็นจำนวนมาก ๆ เนื่องจากธนาคารจะทำบัตรเงินสดทันทีหรือบัตรเอทีเอ็ม ให้พร้อมกันไปด้วย
 - ข้อเสีย การฝากเงินแบบนี้ไม่สนับสนุนต่อการออมเงิน เพราะการเบิกเงินทำได้ง่ายมากและดอกเบี้ยต่ำ
2. ฝากออมทรัพย์พิเศษ
 - ข้อดี ได้รับดอกเบี้ยสูงกว่าฝากออมทรัพย์ทั่วไปและไม่ต้องเสียภาษีดอกเบี้ย 15 เปอร์เซ็นต์
 - ข้อเสีย มีข้อจำกัดว่าในหนึ่งเดือนสามารถเบิกได้ครั้งเดียวเท่านั้น
3. ฝากประจำ
 - ข้อดี เป็นการฝากที่เน้นหนักการออมเงินจะได้ดอกเบี้ยมากกว่าการฝากออมทรัพย์เมื่อฝากเงินได้ตามกำหนดระยะเวลา
 - ข้อเสีย ถ้าไม่มั่นใจจริง ๆ ว่าจะใช้เงินก้อนนี้แล้วไม่ควรฝากแบบนี้

4. ฝากเพื่อเป้าหมายด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น บัญชีเงินฝากทวีทรัพย์ บัญชีเงินฝากการศึกษา ซึ่งการฝากแบบนี้จะเป็นลักษณะผสมระหว่างออมทรัพย์กับประจำ ผู้ฝากจะต้องนำเงินไปฝากเท่า ๆ กันทุกเดือน อาจเป็น 2 ปี 3 ปี หรือ 5 ปี ระหว่างที่ฝากจะไม่มีสิทธิ์เบิกเงินออก จะถอนได้ก็ต่อเมื่อครบกำหนดแล้วเท่านั้น

ข้อดี เป็นการบังคับที่ต้องให้หาเงินมาฝากทุกเดือนและได้ดอกเบี้ยมากกว่าการฝากปกติ

ข้อเสีย หากมีความจำเป็นต้องใช้เงินจะไม่มีสิทธิ์ถอนเงินออกมาใช้และการฝากเงินจะต้องเท่ากันทุกเดือนจนกว่าจะครบกำหนด

แบบฝึกหัด

ความรู้ความเข้าใจและ วางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

คำสั่ง แบบฝึกหัดทั้งหมดมี 7 ข้อ จงเติมข้อความที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านลงในช่องว่างให้ครบถ้วน

1. อาชีพเสริมอาชีพใดที่ท่านสนใจมากที่สุด.....
เหตุผลที่ท่านสนใจ เพราะ.. ..
2. คุณสมบัติของท่านในข้อใดที่มีในการประกอบอาชีพเสริมที่ท่านเลือก
(บอกมาสัก 5 คุณสมบัติ)
1..... 2
3..... 4
5.....
3. คุณสมบัติของคนที่เหมาะสมความสำเร็จในการประกอบอาชีพเสริมรายได้มีอะไรบ้าง
(บอกมาสัก 5 คุณสมบัติ)
1..... 2
3..... 4
5.....
4. ลักษณะของการทำงานที่มีการวางแนวทางนั้น มีผลดีอย่างไร
.....
.....
.....
5. ท่านสามารถหาความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางที่จะนำไปประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลา
ราชการจากแหล่งใด
.....
.....
6. เงินทุนในการทำอาชีพเสริมรายได้ ท่านสามารถหาได้จากแหล่งใด
1.
2.
3.
7. เมื่อมีผลผลิต (จากอาชีพเสริม) ท่านคิดว่าจะนำผลผลิตไปจำหน่ายให้ใคร
.....
และสามารถนำไปวางขายที่ใดได้บ้าง.....

๑ เวลาเป็นสิ่งมีค่า บุคคลสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเกิดรายได้เสมอ
ช่วยชี้แจงให้เห็นว่าในส่วนตัวของท่าน ท่านได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และเกิดรายได้ อย่างไร

§ จงเขียนรายงานสั้น ๆ ถึงเป้าหมายในชีวิตของท่านเมื่อจบการอบรมแล้ว ว่าท่านจะประกอบอาชีพอะไร ? จะมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร และเป้าหมายการเงินในชีวิตของท่านมีอะไรบ้าง

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ครั้งที่ 2

กิจกรรมที่ 2	การเพ้นท์แก้ว
ระยะเวลา	1 วัน
สถานที่	โรงอาหารสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	10 คน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเพ้นท์แก้ว 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีทักษะในการเพ้นท์แก้ว 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีแนวทางในการประกอบอาชีพการเพ้นท์แก้ว เป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
วัสดุอุปกรณ์	1. พู่กันเบอร์ 1,2 และเบอร์ 3 2. สีตัตเส้นชนิดหลอด สีดำ สีเงิน และสีทอง 3. กรวยพลาสติก 4. ลวดลายที่ต้องการ 5. กระดาษทิชชู 6. ทินเนอร์หรือน้ำมันสน 7. สีสำหรับเพ้นท์แก้ว 8. แก้วใส หรือภาชนะที่จะเพ้นท์ 9. กรรไกรตัดกระดาษ 10. สก๊อตเทป
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบ 2. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียนเรื่องการเพ้นท์แก้ว 3. ให้ความรู้เรื่องการเพ้นท์แก้ว 4. สาธิตขั้นตอนการเพ้นท์แก้วแก่สมาชิก 5. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติการเพ้นท์แก้ว 6. ผู้วิจัยบันทึกผลในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการกำลังฝึกปฏิบัติการเพ้นท์แก้ว 7. ให้นำแนวทางประกอบอาชีพการเพ้นท์แก้วเป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ 8. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันสรุปการวางแผนทางประกอบอาชีพการเพ้นท์แก้ว 9. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ 10. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิมและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ

เนื้อหา

1. ความรู้เกี่ยวกับการเพ้นท์
 - หลักการเพ้นท์สีเบื้องต้น
 - วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเพ้นท์สี
 - การเพ้นท์สีด้วยกรวย
 - วิธีการทำกรวย, วิธีการเพ้นท์สีด้วยกรวย
 - การเพ้นท์สีด้วยพู่กัน
 - ลักษณะและวิธีใช้พู่กัน
 - ขนาดของพู่กัน
 - ข้อควรระวังการใช้พู่กัน
2. การเพ้นท์แก้ว
 - วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเพ้นท์แก้ว
 - ขั้นตอนการเพ้นท์แก้ว
 - สูตรผสมสีที่ใช้ในการเพ้นท์แก้ว
3. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางในการประกอบอาชีพเพ้นท์แก้วเป็นอาชีพเสริมรายได้
 - ลักษณะทั่วไปของงาน
 - คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
 - การศึกษาและอบรม
 - ทุนในการประกอบอาชีพ
 - แหล่งจำหน่าย
 - ข้อเสนอแนะ

วิธีการ

1. บรรยายความรู้เรื่องการเพ้นท์แก้ว
2. สาธิตการเพ้นท์แก้ว
3. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติจริง
4. ประเมินผลงาน

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบคำบรรยาย
2. ตัวอย่างชิ้นงานที่สำเร็จ

การประเมินผล

1. แบบวัด เรื่องการเพ้นท์แก้ว
2. แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ
 - 2.1 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - 2.2 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน
 - 2.3 ด้านผลงานที่ปรากฏ

คำบรรยายประกอบการเพ้นท์แก้ว

การให้ความรู้เรื่องการเพ้นท์แก้ว

การเพ้นท์แก้ว เป็นงานศิลปอีกประเภทซึ่งต้องใช้ฝีมือ จึงทำให้ได้ผลงานที่สวยงามมีผู้ให้ความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการนิยมซื้อหาไปประดับตู้โชว์หรือตกแต่งบ้าน ความสำคัญและประโยชน์ของการเพ้นท์แก้ว สามารถนำงานที่ได้จากการเพ้นท์มาจำหน่ายเพื่อเป็นอาชีพเสริม แม้ปัจจุบันจะมีผู้ยึดอาชีพเพ้นท์แก้วขายอยู่บ้างแล้วแต่ก็ถือว่ายังมีไม่มาก ชี้นำงานจึงยังไม่ถึงกับล้นตลาด ยังพอจะมีช่องว่างให้มือใหม่ได้ทำเป็นอาชีพเสริมรายได้เป็นอย่างดี

หลักการเพ้นท์สีเบื้องต้น

การฝึกเพ้นท์สี เป็นงานประดิษฐ์ที่ต้องใช้ฝีมือ จึงทำให้ได้ผลงานที่สวยงาม อาจใช้ตกแต่งบนแก้ว กระจก และวัสดุต่าง ๆ การเพ้นท์สี เป็นศิลปะอย่างหนึ่งเป็นงานทางสร้างสรรค์เพื่อ ถ่ายทอดเรื่องราวลงบนวัสดุ ด้วยสี เพื่อให้ผู้ดูเข้าใจและเกิดความรู้สึกที่คล้อยตาม

การเพ้นท์สีด้วยกรวย

การเพ้นท์สีด้วยกรวย คือ การทำลวดลายที่เกิดจากการบีบสีเป็นลายเส้น ผู้เริ่มหัดเพ้นท์สีใหม่ ๆ มักจะมีปัญหาเรื่อง การขาดความมั่นใจในตนเองหากผู้เพ้นท์มีหลักเกณฑ์ที่ต้องมีเวลาในการฝึกฝนมาก ๆ ก็จะทำให้เป็นนักเพ้นท์ที่ดีได้

การเพ้นท์สีด้วยกรวย รอยเส้นจะออกมาในลักษณะต่าง ๆ เช่น ลากเส้นตรงจะทำให้รู้สึกมั่นคงแข็งแรง หรือลากเส้นคดโค้งจะทำให้เกิดความรู้สึกอ่อนไหว เบา มีระเบียบเหมาะแก่การทำงานชิ้นเล็กและชิ้นใหญ่ก็ได้ เช่น ลากเส้นเป็นกิ่ง ก้าน กลีบดอก และใบ ดังนั้น การใช้กรวยสีทำเป็นลวดลาย สามารถสร้างงานให้สวยงาม มีคุณค่าไม่แพ้เครื่องมือชนิดอื่น ๆ

วิธีทำกรวย

1. ตัดกระดาษเชลโลโฟนหรือใช้ถุงร้อน (ถุงพลาสติก) ตัดให้กว้าง ยาวประมาณ "2 x 4"
2. พับกระดาษตามแนว ม้วนให้เป็นกรวยแหลม ริมกระดาษผนึกด้วยกาวใส
3. ตัดปากกรวยให้เท่ากัน เพื่อสะดวกในการใส่สี
4. บีบสีตัดขอบจากหลอดใส่ลงไปในกรวยไม่ควรใส่สีมากกว่าครึ่งหนึ่งของความสูงของกรวย
5. พับปากกรวยข้างซ้าย และขวามาพบกันที่กึ่งกลางกรวย เป็นมุมแหลม
6. ม้วนมุมแหลมลงจนชิดสี ผนึกด้วยกระดาษกาวใส เจาะปลายกรวยด้วยเข็มเย็บผ้า หรือใช้กรรไกร ขลิบออกให้เป็นรูเล็กเท่าเข็ม เมื่อบีบสีจะออกมาตามรูที่เจาะไว้

วิธีการเพ้นท์สีด้วยกรวย

1. ใช้หัวแม่มือ และนิ้วชี้จับตรงรอยม้วนและบีบเบา ๆ สีจะออกมาทางปากกรวย
2. สีที่ปากกรวยจะออกมาเป็นตุ่มเล็ก ๆ ใช้หน้าหนักรของมือเท่าเดิมบีบให้เป็นเส้นต่อเนื่องอย่าให้ขาด
3. ลากเส้นไปตามทิศทางของธรรมชาติ เช่น ใบไม้หรือกลีบดอกไม้

หมายเหตุ ดอกไม้ ใบไม้ ที่ทำให้สวยงามได้ จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ลายเส้นที่มีความอ่อนไหวเป็นแนวเดียวกัน เสมอกันตลอดแนว การใช้สีแก่อ่อนของกลีบดอกและกลีบใบ จะทำให้มีความรู้สึกเป็นธรรมชาติมากขึ้น

การเพ้นท์สีด้วยฟู่กัน

ฟู่กันเป็นเครื่องมืออีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้กรวย แต่หน้าที่ของฟู่กันเหมาะสำหรับงานเขียนที่ละเอียดอ่อน งานเพ้นท์ชิ้นหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้ฟู่กันหลายขนาดเพื่อความเหมาะสมของงานนอกจากใช้ความแตกต่างของฟู่กันหลายขนาดแล้ว บางครั้งอาจใช้ชนิดของฟู่กันต่างกันออกไปด้วย เช่น ฟู่กันชนิดกลม ขนาดต่าง ๆ และฟู่กันชนิดแบนขนาดต่าง ๆ

การเพ้นท์ด้วยฟู่กัน งานที่เพ้นท์ด้วยฟู่กันเป็นงานที่เหมาะสมกับงานชิ้นใหญ่ เพราะงานที่เพ้นท์ด้วยฟู่กันจะสำเร็จได้รวดเร็วกว่า การใช้เครื่องมือชนิดอื่น และสามารถป้ายสีซ้ำ ๆ หรือแซมสีได้ง่าย

ลักษณะและวิธีใช้ ฟู่กันที่เหมาะสมกับการเขียนให้เกิดลวดลายมี 2 ชนิดด้วยกัน คือ ฟู่กันชนิดแบน และฟู่กันชนิดกลม

1. ฟู่กันชนิดแบน ใช้สำหรับระบายเนื้อที่ ๆ ใหญ่ เช่น ระบายกลีบดอก หรือกลีบใบ หรือใช้เขียนเส้นตรง ได้แก่ การเขียนตัวหนังสือ เป็นต้น

2. ฟู่กันกลม ใช้สำหรับระบายให้เกิดลวดลายที่อ่อนไหว โดยใช้ปลายนิ้วตัวชี้ลงให้ได้เส้นที่สวยงาม จะใช้ขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับงาน เช่น งานประเภทลายเส้นหรือจุดที่เป็นส่วนรายละเอียดของงานมักใช้ฟู่กันชนิดกลม

ขนาดของฟู่กัน

1. ฟู่กันเบอร์ 0 เป็นฟู่กันที่เหมาะสมกับงานละเอียดมาก ๆ เช่น ใช้แต้มสีเพียงเบาบาง และเสริมความอ่อนไหวของภาพได้ดี

2. ฟู่กันเบอร์ 1 เป็นฟู่กันที่ใช้งานใกล้เคียงกับฟู่กันเบอร์ 0 แต่อาจจะใช้กับงานที่หยากกว่าหรือบางครั้งสามารถใช้หน้าที่แทนกันได้

3. ฟู่กันเบอร์ 2 เป็นฟู่กันที่ใช้ทำหน้าที่สำหรับเขียนเส้น กิ่งไม้ ดอกไม้ ใบไม้ หรืองานเขียนที่ไม่หยากเกินไป

4. ฟู่กันเบอร์ 3 เป็นฟู่กันที่ใช้ทำหน้าที่ของงานที่ใช้ความกว้างหรือใหญ่ เช่น ทำใบไม้ หรือทำกลีบดอกไม้ขนาดใหญ่ เป็นต้น

ข้อควรระวังการใช้ฟู่กัน เมื่อฟู่กันเปื้อนสีน้ำมันหรือสีเพ้นท์แก้วให้ล้างด้วยทินเนอร์ให้ครบสีหลุดหมดเสียก่อนแล้วจึงล้างด้วยน้ำผงซักฟอก และน้ำสะอาดอีกครั้งหนึ่ง อย่าให้ปลายฟู่กันกระแทกหรือแซงจนพอง จะทำให้ขนแปรงเสียเร็ว เมื่อล้างแปรงดังกล่าวสะอาดแล้ว ให้ใช้กระดาษซับเบา ๆ แล้วจึงเก็บไว้ ให้ฟู่กันอยู่ในลักษณะตั้ง ให้ขนแปรงตั้งขึ้น

วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเพ้นท์แก้ว

วัสดุอุปกรณ์

1. สีอะคริลิกหรือสีน้ำมัน มีทั้งแบบทึบแสงและโปร่งแสง มองดูใสผ่านลอดไปได้
2. แก้วรูปทรงต่าง ๆ ควรจะมีเนื้อโปร่งแสง ไม่มีลวดลาย
3. กาวสำหรับเขียนเส้น (นิยมสีทอง เพราะจะทำให้ดูมีราคา แต่ทั้งนี้มี 3 สี ด้วยกัน คือ สีดำ สีบรอนซ์ และสีทอง)
4. น้ำมันสน สำหรับใช้เช็ดแก้ว เวลาเขียนรูปผิด
5. ฟู่กันขนาดต่าง ๆ ตามถนัด หรือพับกระดาษให้เป็นกรวย

ขั้นตอนการเพ้นท์แก้ว

1. เช็ดทำความสะอาดแก้วให้แห้งสนิท
2. นำกาวมาเขียนเส้นร่างตามลวดลายที่ต้องการ (อาจจะใช้วิธีการวาดลวดลายลงบนกระดาษลอกลายแล้วติดไว้ในแก้ว ซึ่งจะทำให้เขียนได้ง่ายขึ้น) ถ้าเขียนเส้นผิดให้ใช้สำลีชุบน้ำมันสนเช็ดออกเป่าให้แห้งแล้วเขียนทับใหม่ได้ ทิ้งไว้สักพักจนแห้ง
3. ใช้ฟู่กันลงสีตามต้องการ หรือจะใช้วิธีพับกระดาษให้เป็นกรวย เจาะปลายกรวยด้วยเข็ม ปิดปากกรวยให้สนิท กรวยจะทำจากกระดาษเหนียว ๆ หรือพลาสติกก็ได้ เวลาลงสีก็ค่อย ๆ บีบ (เหมือนการแต่งหน้าเค้ก) ปล่อยทิ้งไว้จนแห้งสนิท ก็จะได้แก้วหรือภาชนะใบใหม่ที่ดูมีราคาขึ้น อาจจะนำไปเพ้นท์กระจกหน้าต่าง จากกันห้องหรือเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ เป็นไอเดียแปลกใหม่ของแต่ละคน

สูตรผสมสี

แม่สี 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน และสีขาว อีก 1 สี

1. สีเทา ได้มาจาก สีแดง สีน้ำเงิน สีเหลือง อย่างละเท่ากัน
2. สีน้ำตาล ได้มาจาก สีเหลือง สีแดง อย่างละ 2 ส่วน ผสมกับ สีน้ำเงิน 1 ส่วน
3. สีเขียว ได้มาจาก สีเหลือง ผสมกับ สีน้ำเงิน
4. สีม่วง ได้มาจาก สีแดง ผสมกับ สีน้ำเงิน
5. สีส้ม ได้มาจาก สีแดง ผสมกับ สีเหลือง
6. สีเขียวเข้ม ได้มาจาก สีเขียว ผสมกับ สีน้ำเงิน
7. สีแสด ได้มาจาก สีแดง ผสมกับ สีส้ม
8. สีม่วงออกน้ำเงิน ได้มาจาก สีม่วง ผสมกับ สีน้ำเงิน
9. สีเขียวออกเหลือง ได้มาจาก สีเขียว ผสมกับ สีเหลือง (สี 6-10 ต้องการให้สีออกไปทางสีใดมากกว่า ก็ให้ผสมสีนั้นมากกว่า 1 ส่วน)
10. สีชมพู ได้มาจาก สีแดง ผสมกับ สีขาว 3 ส่วน
11. สีฟ้า ได้มาจาก สีน้ำเงิน ผสมกับ สีขาว 3 ส่วน

แนวทางการประกอบอาชีพเพ้นท์แก้วเป็นอาชีพเสริมรายได้

ลักษณะทั่วไปของงาน

เป็นงานศิลป์ ประเภทงานประดิษฐ์ ตกแต่ง ที่ถ่ายทอดลงบนแก้วเป็นลวดลายต่าง ๆ ตามจินตนาการ และความคิดที่สร้างสรรค์ เน้นการลงสีเหมือนจริงเพื่อให้ผู้ดูเข้าใจและเกิดความรู้สึกคล้อยตามงานที่สำเร็จสามารถนำมาจำหน่ายเพื่อเป็นอาชีพเสริมรายได้เป็นอย่างดี เป็นงานศิลป์ที่ได้รับความนิยม

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. มีความอดทน,ใจเย็น	2. มีความคิดสร้างสรรค์
3. มีใจรักในงานศิลป์	4. มีมนุษยสัมพันธ์อันดี

การศึกษาและการฝึกอบรม

ไม่จำกัดความรู้ แต่มีใจรักในงานศิลปะ สามารถฝึกฝนด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญ สำหรับ ผู้ที่รักตั้งใจ จะทำเป็นอาชีพ สามารถเข้ารับการอบรมจากสถานศึกษาที่ฝึกอาชีพระยะสั้น จากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน

ทุนในการประกอบอาชีพ

ประมาณ 1,500.- บาท (สามารถเพ้นท์แก้วได้ 20 – 30 ใบ)

แหล่งจำหน่าย (โดยการฝากขายหรือทำส่งตามสถานที่ต่าง ๆ)

แผนกเครื่องแก้วตามห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ,ร้านกิฟท์ช็อป, ตลาดนัดสวนจตุจักร
(ร้านขายของประดับตกแต่งบ้าน)

ข้อแนะนำ

1. สำหรับผู้มีไอเดียดี ๆ และมีฝีมือในการเพ้นท์ ไม่ต้องกลัวว่าจะหาตลาดไม่ได้ แม้ครั้งแรก ๆ อาจต้องไปติดต่อเองแต่ต่อไปลูกค้าจะวิ่งเข้ามาหาถึงที่ ขอให้ฝีมือถึงเท่านั้นเอง

2. ควรมีความสม่ำเสมอในการผลิตสินค้า มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อสินค้าที่ลูกค้าสั่ง ก็จะทำให้เรามีรายได้เข้ามาอย่างต่อเนื่อง

3. ควรมีการวางแผนที่ดีในการประกอบอาชีพเสริมถ้ามีการวางแผนที่ดีประโยชน์ที่ได้รับจะมีดังนี้

3.1 มีรายได้เข้ามาอย่างต่อเนื่อง

3.2 สามารถจัดการกับเวลาที่มีในแต่ละวันอย่างลงตัว โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานประจำที่ทำอยู่

3.3 ทำให้ทราบแน่นอนว่าจะต้องเตรียมอะไรล่วงหน้า จะทำให้ประหยัดเวลาในการทำงานทำให้งานดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นการฝึกนิสัยอันดีที่มีในการประกอบอาชีพเสริม

4. รายได้หรือผลกำไรนั้นขึ้นอยู่กับว่าเราจะมีตลาดมากน้อยแค่ไหนที่สำคัญขึ้นอยู่กับฝีมือในการเพ้นท์ และความคิดสร้างสรรค์ มีไอเดียแปลกใหม่อยู่เสมอ

แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ เรื่อง การพันท์แก้ว

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

- ด้าน 1 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้คะแนนดังนี้
- เลือกวัสดุได้ถูกต้องดีเยี่ยมได้3คะแนน
- เลือกวัสดุได้ถูกต้องได้2คะแนน
- เลือกวัสดุได้ไม่ค่อยถูกต้องได้1คะแนน
- ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้คะแนนดังนี้
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ถูกต้องดีเยี่ยมได้4คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ถูกต้องได้3คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ไม่ค่อยถูกต้องได้2คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนไม่ถูกต้องได้1คะแนน
- ด้านที่ 3 ด้านผลงานที่ปรากฏ ให้คะแนนดังนี้
- ผลงานถูกต้องครบถ้วน เชื่อถือได้แน่นอนได้3คะแนน
- ผลงานถูกต้องครบถ้วน ต้องอาศัยการแนะนำบ้างเล็กน้อยได้2คะแนน
- ผลงานไม่ถูกต้องครบถ้วน แม้จะมีการควบคุมแนะนำแล้วได้1คะแนน
- เกณฑ์การประเมินผล
- คะแนนรวม 5 คะแนนขึ้นไป หมายถึง ผ่านเกณฑ์
- คะแนนที่ต่ำกว่า 5 คะแนน หมายถึง ช้อม

รายการสังเกต											คะแนนรวม	การประเมินผล (คะแนน)	
รายชื่อ	ความถูกต้องตามหลักวิชาการ			ปฏิบัติงานตามขั้นตอน				ผลงานที่ปรากฏ				ผ่าน	ซ่อม
	ระดับคะแนน			ระดับคะแนน				ระดับคะแนน					
	3	2	1	4	3	2	1	3	2	1			
1. คุณวิสาข์ ม่วงไพวัน											10	5 – 10	ต่ำกว่า 5
2. คุณกรกมล ทองเพิ่ม													
3. คุณจิราวรรณ สุดรูป													
4. คุณวรัตน์ จินดา													
5. คุณวาสนา ศรีธัญญา													
6. คุณสมสมร ตันเสถียร													
7. คุณกาญจณี พินิจลำควน													
8. คุณรัตนา จิตต์แจ่ม													
9. คุณจินตนา ทองส่งโสม													
10. คุณปราวณี ลำโขน													

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

วันที่สังเกต.....

ครั้งที่ 3

กิจกรรมที่ 3	การแช่อิ่มผักและผลไม้
ระยะเวลา	1 วัน
สถานที่	โรงอาหารสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	12 คน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการแช่อิ่มผักและผลไม้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีทักษะในการแช่อิ่มผักและผลไม้ 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีแนวทางในการประกอบอาชีพการแช่อิ่มผักและผลไม้เป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
วัสดุอุปกรณ์	1. ผักหรือผลไม้ที่ต้องการ 2. มีดหั่นหรือปอก 3. น้ำตาลทราย 4. เกลือป่น 5. น้ำต้มสุก 6. น้ำเปล่า 7. ปูนสำหรับกินหมาก 8. หม้อ , ทัพพี , ถ้วยตวง 9. ขวดโหลมีฝาปิด
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบ 2. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดเรื่องการแช่อิ่มผักและผลไม้ 3. ให้ความรู้เรื่องการแช่อิ่มผักและผลไม้ 4. สาธิตขั้นตอนการแช่อิ่มผักและผลไม้ 5. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เพื่อฝึกปฏิบัติการแช่อิ่มผักและผลไม้ 6. ผู้วิจัยบันทึกผลในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละกลุ่มกำลังฝึกปฏิบัติ 7. ให้แนวทางการประกอบอาชีพการแช่อิ่มผักและผลไม้ เป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ 8. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการในแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปการวางแผนทางประกอบอาชีพการแช่อิ่มผักและผลไม้ 9. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ 10. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิมและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ

เนื้อหา

- 1. ความรู้เกี่ยวกับการแช่อิ่มผักและผลไม้
 - การแช่อิ่มคืออะไร
 - การแช่อิ่มที่นิยม
 - หลักการแช่อิ่ม
 - การเลือกผักและผลไม้สำหรับแช่อิ่ม
- 2. วิธีการแช่อิ่มผักและผลไม้
 - วัสดุอุปกรณ์ในการแช่อิ่มผักและผลไม้
 - ขั้นตอนการแช่อิ่มผักและผลไม้
 - วิธีการทำขิงแช่อิ่ม
- 3. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางในการประกอบอาชีพแช่อิ่มผักและผลไม้เป็นอาชีพเสริมรายได้
 - ลักษณะทั่วไปของงาน
 - คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
 - การศึกษาและอบรม
 - ทุนในการประกอบอาชีพ
 - แหล่งจำหน่าย
 - ข้อแนะนำ

วิธีการ

- 1. บรรยายขั้นตอนการแช่อิ่มผักและผลไม้
- 2. สาธิตการแช่อิ่มผักและผลไม้
- 3. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติจริง
- 4. ประเมินผลงาน

สื่อการสอน

- 1. เอกสารประกอบคำบรรยาย
- 2. ตัวอย่างชิ้นงานที่สำเร็จ

การประเมินผล

- 1. แบบวัด เรื่องการแช่อิ่มผักและผลไม้
- 2. แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ
 - 2.1 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - 2.2 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน
 - 2.3 ด้านผลงานที่ปรากฏ

คำบรรยายประกอบการแช่อิ่มผักและผลไม้

การให้ความรู้เรื่องการแช่อิ่มผักและผลไม้

ในสภาวะเศรษฐกิจเช่นนี้ การรู้จักประหยัด รู้จักอดออมถนอมใช้ รู้จักนำสิ่งต่าง ๆ มาทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด นับว่าเป็นบุคคลที่ใช้ทรัพยากรอย่างรู้จักคุณค่า “อาหาร” ก็เป็นทรัพยากรประเภทหนึ่งที่ต้องถนอมใช้ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การถนอมอาหารมีหลายวิธี ซึ่งจะเหมาะสมกับอาหารแต่ละชนิด “การแช่อิ่ม” เป็นการถนอมอาหารประเภทผัก ผลไม้ ที่มีคนนิยมมากวิธีหนึ่งที่สามารถทำได้ไม่ยาก มีอุปกรณ์ไม่มากและสามารถใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ภายในบ้านได้ และทั้งยังสามารถทำกับผลไม้ได้หลายชนิด จะเลือกทำกับผลไม้ต่าง ๆ ได้ตามฤดูกาล ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนการผลิตต่ำ แต่สามารถทำขายได้กำไรงาม

การแช่อิ่มคืออะไร

การแช่อิ่ม เป็นการถนอมอาหารโดยใช้น้ำตาลเป็นเครื่องช่วยรักษาอายุของกากอาหารจำพวกผักและผลไม้ ให้เก็บไว้ได้นานมากขึ้น ลักษณะการทำต้องค่อยเพิ่มปริมาณน้ำตาลทีละน้อย จนกระทั่งผักและผลไม้ต่าง ๆ อิ่มตัว ทำให้ไม่เหมาะกับการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์

วิธีการแช่อิ่ม

การแช่อิ่มที่นิยมทำแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

การแช่อิ่มแบบเร็ว : คือ การเชื่อมผลไม้ชิ้นเอง แล้วผึ่งแดดให้แห้ง วิธีนี้ผลไม้มีลักษณะเหี่ยวยุบ บางครั้งก็เหนียวหรือแข็ง เพราะน้ำเชื่อมมีความเข้มข้นสูง เช่น เปลือกส้มโอแช่อิ่มฝักเชื่อม

การแช่อิ่มแบบช้า : วิธีนี้จะดีที่สุด จะทำให้ผักผลไม้ไม่หดตัวมาก ลักษณะของน้ำเชื่อมที่นำมาใช้ครั้งแรกควรมีความเข้มข้นปานกลาง ประมาณ 30 % ถ้ามากกว่านี้อาจทำให้ผักและผลไม้ มีลักษณะเหี่ยวยุบ ควรเพิ่มน้ำตาลลงไปทีละน้อย ประมาณ 10 % ทำซ้ำ ๆ กันทุกวัน จนกระทั่งความเข้มข้นของน้ำเชื่อมไม่เกิน 65 % และควรเติมกรดซิตริกลงไป 0.1 % เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำตาลตกผลึก เมื่อผลไม้ อิ่มตัวแล้วอาจนำไปผึ่งแดดหรืออบให้แห้ง

หลักการแช่อิ่ม

1. ผักและผลไม้ที่จะนำมาแช่อิ่มต้องทำให้คายรสขม รสขื่น หรือรสเปรี้ยวลง โดยผักและผลไม้ชิ้น ๆ ต้องให้มีรสจืด โดยใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การแช่ในน้ำเกลือ การแช่ในน้ำปูนใส การแช่ในสารละลายแคลเซียมคลอไรด์ 1 % (แคลเซียมคลอไรด์ 10 กรัม ต่อน้ำ 1 ลิตร)

2. ในการแช่อิ่มต้องพยายามรักษาสีของผักผลไม้ชิ้น ๆ ให้ดูเหมือนของเดิมมากที่สุด เพื่อให้เกิดความน่ารับประทานซึ่งในกรณีบางครั้งอาจมีการแต่งสีโดยใช้สีผสมอาหารช่วย

3. การแช่อิ่มต้องค่อย ๆ เพิ่มความหวาน (เติมน้ำตาลทีละน้อย) โดยการถายน้ำเชื่อมที่แช่ออกมาเคี้ยวใหม่ เติมน้ำตาลแล้วนำกลับไปแช่อีก ทำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้งจนกว่าน้ำตาลจะซึมเข้าไปใน ผักและผลไม้

4. เวลาแช่ผักและผลไม้ในน้ำเชื่อม ควรกดให้ผักผลไม้จมในน้ำเชื่อม เพื่อให้ผักและผลไม้ดูดซึมได้ทั่วถึง

5. ควรระวังเรื่องความสะอาดในขณะทำและภาชนะบรรจุ มิฉะนั้นอาจทำให้ผักผลไม้แช่อิ่มขึ้นราได้ จึงควรล้างลูกหรือต้มภาชนะบรรจุอาหารในน้ำเดือด แล้วผึ่งให้แห้งสนิทก่อนนำมาใช้งาน

การเลือกผักและผลไม้สำหรับแช่อิ่ม

1. ผักและผลไม้ ที่จะนำมาแช่อิ่มควรมีมาก ๆ ราคาถูก

2. ผักและผลไม้ ที่สด ใหม่ ไม่ช้ำ ไม่มีตำหนิ
3. เป็นผลไม้ที่มีลักษณะห้ามแก่จัดยังไม่สุก เพราะถ้าสุกจะทำให้ลักษณะเนื้อนุ่มไม่น่า

รับประทาน

ขั้นตอนการแช่ส้มผักและผลไม้

1. คัดเลือกผักและผลไม้
2. ล้าง ทำความสะอาด พักให้สะเด็ดน้ำ
3. ตัดแต่ง ในกรณีที่มีเมล็ดให้แกะเมล็ดออก หั่นให้ขนาดตามต้องการ ถ้าผลไม้มีเนื้อหนา ปล่อยให้ใช้ของแหลมแทงตามผิวให้ทั่ว เพื่อให้น้ำตาลซึมเข้าเนื้อได้ง่าย
 - 3.1 กำจัดความขมหรือเฝื่อน โดยการต้มเปลี่ยนน้ำทิ้งหลาย ๆ ครั้ง เช่น มะระขี้นก เปลือกส้มโอ
 - 3.2 แช่น้ำเกลือ เพื่อลดความเปรี้ยว ความขื่น เช่น มะขามป้อม มะยม มะดัน มะกอก
 - 3.3 แช่น้ำปูนใส เพื่อให้เนื้อผลไม้กรอบขึ้น เช่น มะละกอ มะม่วง ฟักทอง สับปะรด
4. แช่น้ำเชื่อม โดยเริ่มที่น้ำตาลความเข้มข้นประมาณ 30 % เพิ่มขึ้นทีละไม่เกิน 10 % และไม่ควรมากกว่า 65 %
5. ถ้าต้องการให้แห้ง อาจนำไปผึ่งแดดหรืออบแห้ง
6. นำไปบรรจุในภาชนะที่แห้งมีฝาปิดมิดชิด มีอากาศถ่ายเทสะดวก อย่าเก็บในที่ชื้นหรือถูกแสงแดด

แนวทางการประกอบอาชีพทำแช่อิ่มผักและผลไม้เป็นอาชีพเสริม

ลักษณะทั่วไปของงาน

เป็นงานค้าขาย ที่สามารถทำได้ไม่ยาก มีอุปกรณ์ไม่มากและสามารถใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ภายในบ้านได้และสามารถทำกับผักและผลไม้ได้หลายชนิดจะเลือกทำกับผลไม้ต่าง ๆ ได้ตามฤดูกาล ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ แต่สามารถทำขายได้กำไรงาม

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. ขยัน และ อดทน
2. รักความสะอาด
3. ต้องมีวินัยในตนเอง
4. มีความมานะพยายาม
5. มีความคิดสร้างสรรค์

การศึกษาและอบรม

สามารถศึกษาด้วยตนเอง จากตำรา เอกสาร หรือจากผู้รู้ หลังจากนั้นนำมาทดลองฝึกบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ และเกิดประสบการณ์

ทุนในการประกอบอาชีพ ประมาณ 300.- บาท

แหล่งจำหน่าย

1. ส่งร้านค้าสวัสดิการ, โรงอาหารของโรงพยาบาล
2. ส่งตลาดโดยตรง เช่น ตลาดสำเพ็ง
3. นำไปวางขายตามร้านค้าต่าง ๆ โดยการฝากขาย
4. รับสั่งตามความต้องการของลูกค้า บางครั้งอาจจะสั่งที่ละจำนวนมาก ๆ

ข้อแนะนำ

1. ต้องเลือกผลไม้และผักตามฤดูกาล เพื่อจะช่วยลดต้นทุนในการผลิต
2. ต้องนำตัวอย่างสินค้าเพื่อให้ลูกค้าได้ทดลองชิม เมื่อลูกค้าติดใจอาจจะสั่งที่ละมาก ๆ ได้
3. ควรมีความสม่ำเสมอในการจำหน่ายสินค้า
4. ผักและผลไม้แช่อิ่มสามารถทำได้ล่วงหน้าทีละมาก ๆ ควรมีการวางแผนการตลาดที่ดี และควรเตรียมทำไว้อย่างต่อเนื่อง
5. ควรจัดเวลาในการทำงานอย่างลงตัว ทั้งงานหลักที่ทำและอาชีพเสริมที่ทำอยู่เพราะทั้ง 2 งานมีความสำคัญและสามารถนำรายได้ที่ได้มาช่วยสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้
6. ให้ความสำคัญกับความสะอาดของผักและผลไม้แช่อิ่ม ถ้ามีแมลง กรวด หรือทรายปนเปื้อนอยู่ในผักและผลไม้ จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีของลูกค้า จะทำให้เราเสียลูกค้าได้อย่างถาวร

แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ เรื่อง เชื้ออัมพัคและผลไม้

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

- ด้าน 1 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้คะแนนดังนี้
- เลือกใช้วัสดุได้ถูกต้องดีเยี่ยมได้ 3 คะแนน
- เลือกใช้วัสดุได้ถูกต้องได้ 2 คะแนน
- เลือกใช้วัสดุได้ไม่ค่อยถูกต้องได้ 1 คะแนน
- ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้คะแนนดังนี้
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ถูกต้องดีเยี่ยมได้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ถูกต้องได้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ไม่ค่อยถูกต้องได้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนไม่ถูกต้องได้ 1 คะแนน
- ด้านที่ 3 ด้านผลงานที่ปรากฏ ให้คะแนนดังนี้
- ผลงานถูกต้องครบถ้วน เชื่อถือได้แน่นอนได้ 3 คะแนน
- ผลงานถูกต้องครบถ้วน ต้องอาศัยการแนะนำบ้างเล็กน้อยได้ 2 คะแนน
- ผลงานไม่ถูกต้องครบถ้วน แม้จะมีการควบคุมแนะนำแล้วได้ 1 คะแนน

เกณฑ์การประเมินผล

คะแนนรวม 5 คะแนนขึ้นไป หมายถึง ผ่านเกณฑ์

คะแนนที่ต่ำกว่า 5 คะแนน หมายถึง ชั่ว

รายการสังเกต											คะแนนรวม	การประเมินผล	
สมาชิก กลุ่มที่	ความถูกต้อง ตามหลักวิชาการ			ปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน				ผลงาน ที่ปรากฏ				(คะแนน)	
	ระดับคะแนน			ระดับคะแนน				ระดับคะแนน				ผ่าน	ซ่อม
	3	2	1	4	3	2	1	3	2	1		10	5 – 10
1													
2													

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

วันที่สังเกต.....

ครั้งที่ 4

กิจกรรมที่ 4 การทำสลัดและน้ำสลัด
ระยะเวลา 1 วัน
สถานที่ โรงอาหารสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 8 คน
วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด
- 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีทักษะในการทำสลัดและน้ำสลัด
- 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีแนวทางในการประกอบอาชีพการทำสลัดและน้ำสลัดเป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

วัสดุอุปกรณ์

ส่วนผสม

1. ไข่ไก่ทั้งฟอง	1	ฟอง
2. น้ำตาลทราย	½ ถ้วยตวง + 2	ช้อนโต๊ะ
3. นมข้นหวาน	3	ช้อนโต๊ะ
4. เกลือไทย	2	ช้อนชา
5. น้ำส้มสายชู	5	ช้อนโต๊ะ
6. พริกไทยป่น	1	ช้อนชา
7. มัสตาร์ด	½	ช้อนชา
8. น้ำมันสลัดหรือน้ำมันพืช	1	ถ้วยตวง
9. เครื่องปั่นน้ำผลไม้		
10.ขวดโหลมีฝาปิด		

วิธีดำเนินการ

- 1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบ
- 2. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด
- 3. ให้ความรู้เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด
- 4. สาธิตขั้นตอนการทำสลัดและน้ำสลัด
- 5. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เพื่อฝึกปฏิบัติการทำสลัดและน้ำสลัด
- 6. ผู้วิจัยบันทึกผลในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละกลุ่มกำลังฝึกปฏิบัติการ
- 7. ให้นำแนวทางประกอบอาชีพการทำสลัดและน้ำสลัด เป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
- 8. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละกลุ่ม ช่วยกันสรุปการวางแผนทางประกอบอาชีพการทำสลัดและน้ำสลัด
- 9. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

10. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิมและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ

เนื้อหา

1. ความรู้เกี่ยวกับการทำสลัดและน้ำสลัด
 - ความหมายของสลัด
 - ความสำคัญของสลัด
 - ประเภทของสลัด
 - เครื่องสลัด และการเตรียมสลัด
 - การเลือกซื้อ และการล้างผักที่นำมาทำสลัด
 - การเตรียมผักสลัด
 - การจัดเสิร์ฟ
 - เคล็ดลับในการทำสลัด
2. วิธีการทำน้ำสลัด
 - ชนิดของน้ำสลัด
 - หลักการทำสลัดน้ำข้น
 - ขั้นตอนการทำสลัดน้ำข้น
 - การคั้นตัวของน้ำสลัด และการแก้ไข
 - รสชาติของน้ำสลัด
3. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางในการประกอบอาชีพการทำสลัดและน้ำสลัดเป็นอาชีพเสริมรายได้
 - ลักษณะทั่วไปของงาน
 - คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
 - การศึกษาและอบรม
 - ทุนในการประกอบอาชีพ
 - แหล่งจำหน่าย
 - ข้อแนะนำ

วิธีการ

1. บรรยายขั้นตอนการทำสลัดและน้ำสลัด
2. สาธิตการทำสลัดและน้ำสลัด
3. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติจริง
4. ประเมินผลงาน

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบคำบรรยาย
2. ตัวอย่างชิ้นงานที่สำเร็จ

การประเมินผล

1. แบบวัด เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด
2. แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ
 - 1.1 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - 1.2 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน
 - 1.3 ด้านผลงานที่ปรากฏ

คำบรรยายประกอบการทำสลัดและน้ำสลัด

การให้ความรู้เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด

สลัด และ น้ำสลัด เป็นอาหารประเภทหนึ่งที่มีต้นกำเนิดมาจากฝรั่งเศส และแพร่หลายออกไปทั่วโลก สำหรับน้ำสลัดนั้นถือได้ว่าเป็นเครื่องปรุงประจำครัวฝรั่งช่วยชูรสอาหารฝรั่งให้ได้รับรสอร่อย น้ำสลัดมีด้วยกันหลายรูปแบบและวิธีทำในปัจจุบันต่างก็คิดค้นวิธีทำน้ำสลัดให้มีรสอร่อยเพิ่มขึ้น และเปลี่ยนรูปแบบของน้ำสลัดแบบเดิมให้แปลกออกไป เพื่อให้ได้น้ำสลัดที่น่ารับประทาน สลัดเป็นอาหารที่รู้จักกันทั่วไป มีหลายรสชาติ เช่น รสเปรี้ยว เค็ม หวานมีรสชาติที่ไม่รู้เบื่อ สลัดเป็นอาหารเรียกน้ำย่อย และแก้เลี่ยนให้กับอาหารประเภทมัน ๆ การรับประทานสลัดซึ่งเป็นอาหารที่ประกอบด้วยผักหลายชนิดมีเส้นใยสูง อุดมไปด้วยวิตามิน และเกลือแร่ อันจะทำให้ผู้บริโภคมีสุขภาพแข็งแรง การทำสลัดควรใช้วัตถุดิบที่มีความใหม่สด มีขั้นตอนที่สะอาด ตลอดจนการตกแต่งที่สวยงาม จะทำให้น่ารับประทาน และเป็นการเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการให้แก่ร่างกาย

ความหมายของสลัด

สลัด หมายถึง ผักที่มีใบสีเขียว หรือเป็นก้านกรอบ ที่นำมากินสด ๆ โดยไม่ต้องหุงต้มในปัจจุบันสลัดมีความหมายที่กว้างขึ้น นอกจากผักเขียวที่ใช้แล้ว ผักสีต่าง ๆ หรือส่วนอื่น ๆ ของผักก็สามารถนำมาทำสลัดได้ โดยใช้เป็นผักสดหรือผักสุก และส่วนประกอบของอาหารอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบ เช่น เนื้อสัตว์, ไข่กรอก, ไข่, เนยแข็ง และขนมปังกรอบ

ความสำคัญของสลัด

อาหารประเภทสลัดนั้น สามารถใช้เป็นอาหารได้หลายประเภท เช่น อาหารเรียกน้ำย่อย อาหารหวาน อาหารว่าง และอาหารจานเดียว

อาหารเรียกน้ำย่อย มีเนื้อสัตว์ชิ้นเล็ก ๆ ผสมร่วมกับผักสดหรือผักดอง มีชิ้นขนาดพอคำ น้ำสลัดทาขนมปัง (อาหาร Cocktail)

อาหารหวาน ได้แก่ สลัดผลไม้

อาหารว่าง จัดเป็นอาหารว่างระหว่างมื้อ ส่วนใหญ่จะผสมน้ำสลัด เนื้อสัตว์ และผักดองผสมเข้าด้วยกัน ทาเป็นแซนวิชหน้าต่าง ๆ

อาหารจานเดียว คือ อาหารที่จัดเสิร์ฟเป็นสลัดจานเดียว สามารถรับประทานอย่างเดี่ยวอิมและ ในอาหารจานนี้ยังประกอบด้วย คุณค่าทางอาหารครบตามหลักโภชนาการ สำหรับผู้ที่ต้องการลดน้ำหนัก มักเข้าใจว่าสลัดจะช่วยให้น้ำหนักลด แท้จริงแล้วเราจะต้องระวังดูว่าไขมันที่ใช้ในนั้นมีไขมันมากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้บริโภคจะต้องระมัดระวังในจุดนี้สำคัญ

ประเภทของสลัด

สลัดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สลัดผักสด ประกอบด้วยผักสดประเภทใบและผล ซึ่งบางประเภทหั่นซอยฝอยหั่นบาง และหั่นหนา นอกจากผักสดต่าง ๆ ที่กล่าวมา ในจานสลัดยังประกอบด้วยเนื้อสัตว์ และเนื้อสัตว์สำเร็จรูปอื่น ๆ
2. สลัดผลไม้ (Fruit Salad) ใช้เป็นอาหารเรียกน้ำย่อยและอาหารหวาน สลัดผลไม้สามารถใช้ น้ำสลัดน้ำข้น น้ำใส และน้ำสลัดประเภทน้ำผลไม้ เป็นส่วนผสมสำหรับใช้ราดสลัด สลัดผลไม้ควรจะหั่นผลไม้ให้สวยงาม จัดใส่จานแก้วแช่เย็น เมื่อจัดเสิร์ฟราดด้วยน้ำสลัดจัดเสิร์ฟทันที

เครื่องสลัดและการเตรียมสลัด

ผักสลัดที่นิยมมากที่สุดคือ ผักกาดหอม เป็นผักที่มีรสหวาน ไม่มีกลิ่น และมีลักษณะที่สวยงาม สามารถนำไปจัดในจานอาหารได้สวยงาม นอกจากผักกาดหอมแล้วผักสลัดที่ใช้กันมากได้แก่ กะหล่ำปลี หัวหอมใหญ่ มะเขือเทศ แตงกวา แครอท ซึ่งเป็นผักที่จะพบในจานสลัดโดยทั่วไป สำหรับในปัจจุบัน ผักเมืองหนาวที่เราสามารถปลูกได้ในบ้านเรามีมากมายเราจึงนิยมนำมาใช้เป็นผักสลัด เช่น กะหล่ำม่วง ผักกาดแก้ว อาโวคาโด ฯลฯ ผักต่าง ๆ นี้ปลูกมาทางตอนเหนือของประเทศไทย

การเลือกซื้อผักและการล้างผักที่นำมาทำสลัด

การเลือกซื้อผัก

เนื่องจากในปัจจุบันความไม่ปลอดภัยจากสารพิษที่เกษตรกรใช้ยาฆ่าแมลงมีมาก การเลือกซื้อผัก ต้องมีความระมัดระวังมาก ควรเลือกซื้อผักที่ปลอดสารพิษ หรือผักที่มีหนอนเจาะบ้าง อาจจะปลอดภัยกว่า ผักที่มีลักษณะเขียวสด และไม่มีหนอนหรือแมลงกินใบ ในการเลือกซื้อผักทุกชนิดที่จะนำมาปรุงเป็นอาหาร ควรเลือกผักอ่อน สด และเก็บใหม่ ๆ

การล้างผัก

1. ตัดรากหรือส่วนที่ไม่ต้องการออก
2. ล้างผักก่อนหั่นหรือเด็ด
3. ล้างด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง หรือ ล้างให้น้ำผ่านโดยใช้น้ำแรง ๆ
4. ยกผักขึ้นจากน้ำที่ล้าง
5. ผักไม่มีใบ เช่น ถั่วฝักยาว ควรล้างผักทั้งผักก่อน
6. ผักเมล็ดและผลที่ติดกันควรแช่น้ำให้ดินอ่อนตัว จะล้างออกได้ง่ายและผักไม่ช้ำ
7. ผักดอก เช่น ดอกกะหล่ำ ควรแช่น้ำเกลือไว้ประมาณ 10 นาที เพื่อให้ตัวแมลงต่าง ๆ หลุดออกและแช่น้ำเปล่าอีกครั้ง
8. ผักใบ เช่น ผักกาดขาว ผักกาดหอม ควรแกะออกเป็นใบ ๆ ออกจากต้นจึงนำไปล้าง เพื่อให้ดินตามซอกใบหลุดออก

การล้างผักสดด้วยน้ำสะอาดหมดดิน แล้วควรล้างด้วยน้ำยาล้างผักอีกครั้ง เพื่อให้ไข่ของตัวหนอน และพยาธิหลุดออกจากผักได้เกือบหมด นอกจากนั้นเราควรแช่ผักในน้ำยาไฮโดรเจน โดยผสมไฮโดรเจน 100 ส่วน ในน้ำล้านส่วน (100 ppm) แช่ไว้ประมาณ 10 นาที จะช่วยทำลายพวกไข่หนอนและพยาธิหรือใช้ด่างทับทิม ล้างทำความสะอาดผัก

การเตรียมผักสลัด

การเตรียมผักสลัด สลัดส่วนใหญ่จะต้องเสิร์ฟโดยให้ผักกรอบและเย็นจัดควรล้างทำความสะอาดผักให้สะอาด และล้างน้ำเย็นก่อนที่จะเก็บผักไว้ในตู้เย็น เพื่อให้ผักกรอบโดยการเตรียมการล้างหน้า ซึ่งการเตรียมผักให้ถูกวิธี จะช่วยรักษาคุณค่าทางโภชนาการ เช่น ตัดผักที่ไม่ต้องการออกล้างทำความสะอาด บางครั้งอาจจะต้องแช่ผัก เพื่อให้สารเคมีที่ตกค้างอยู่ออกไป นำผักที่สะอาดมาหั่นหรือตัดตกแต่งให้สวยงาม จัดใส่ภาชนะปิดฝาหรือป้องกัน ผักเหี่ยวและเก็บไว้ในตู้เย็น 1 – 3 ชั่วโมง

การจัดเสิร์ฟ

จัดตกแต่งจานสลัดให้สวยงาม โดยใช้ผักสลัดซึ่งมีความงามของธรรมชาติของผักต่าง ๆ ที่นำมาจัดเรียง ให้สวยงามนั้น ควรคำนึงถึงสีสัมผัสของผักแต่ละชนิด และขนาดของผัก ถ้าจะจัดเสิร์ฟอาจจะจัดเป็นจานเดี่ยว หรือบุฟเฟต์ก็ได้ ในกรณีที่เป็นจานเดี่ยว สามารถราดน้ำสลัดลงบนผักและเสิร์ฟทันที

เคล็ดลับในการทำสลัด

1. สลัดทุกชนิดจะต้องเสิร์ฟเย็นจัด ผักสลัดทุกชนิดเนื้อสัตว์ น้ำสลัด ควรจะนำไปแช่เย็นพร้อมที่จะจัดเสิร์ฟ
2. ผักที่หั่นหรือตัดตกแต่งเรียบร้อยแล้ว ควรล้างด้วยน้ำเย็นจัดและนำผึ่งให้สะเด็ดน้ำ เมื่อเวลาที่จะผสมกับน้ำสลัดจะได้ไม่มีน้ำมาก ถ้ามีน้ำอยู่มากจะทำให้สลัดที่ได้มีรสจืด
3. การผสมสลัด ควรใช้อุปกรณ์ที่ไม่คม เช่น ส้อมไม้ ช้อนไม้ใหญ่ๆ เพื่อเวลาเคล้าผักให้เข้ากันจะได้ไม่ซ้ำ
4. น้ำสลัดต้องเหมาะสมกับผักสลัด เช่น ผักที่มีใบบาง กรอบ ควรใช้น้ำสลัดที่มีความข้นมาก หรือ ผักที่มีเนื้อหนาควรใช้น้ำสลัดประเภทน้ำสลัดใสในการทำสลัดให้ได้รสชาติที่อร่อย ไม่ว่าจะเป็นน้ำสลัดชนิดใดก็ตามจะต้องผสมให้ได้รสจัด เพื่อผสมผักแล้วรสจะได้ไม่จืด
5. อาหารที่มีกลิ่นแรง รสจัด ไม่ควรจะนำมาใช้มากนัก ควรใช้แต่น้อย มิฉะนั้นจะทำให้กลิ่นเหม็นและบังกลิ่นอื่น ๆ เสียหมด

วิธีการทำน้ำสลัด

ชนิดของน้ำสลัด

น้ำสลัดที่สำคัญมี 3 ชนิด คือ

1. สลัดน้ำใส
2. สลัดน้ำข้น (mayonnaise)
3. น้ำสลัดสุก

สลัดน้ำใส : มีน้ำมันไม่น้อยกว่า 35% (อมรรัตน์ เจริญชัย : 2522) ส่วนประกอบของน้ำสลัดชนิดนี้ประกอบด้วย น้ำมันพืช หรือน้ำมันสลัด น้ำ น้ำส้มและเครื่องปรุงต่าง ๆ เช่น ไข่แดง มัสตาร์ด เกลือ น้ำตาล การผสมน้ำสลัดน้ำใสผสมให้เข้ากันโดยการเขย่าให้ส่วนผสมเข้ากัน

สลัดน้ำข้น (Mayonnaise) : จะต้องมีย้ำมันพืชอย่างน้อย 68% โดยน้ำหนัก (อมรรัตน์ เจริญชัย : 2522) และมีส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น ไข่ น้ำส้มสายชูหรือน้ำมะนาว เกลือ น้ำตาล และเครื่องเทศ น้ำสลัดข้น (Mayonnaise) ผสมกับเครื่องอื่น ๆ ที่นำไปสู่น้ำสลัดชนิดต่าง ๆ ได้หลายชนิด

หลักการทำสลัดน้ำข้น

1. อุณหภูมิ เมื่อตีน้ำสลัดเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเข้าแช่เย็นที่อุณหภูมิ 20 – 25° C จะทำให้น้ำสลัดเก็บได้นาน และยังคงรักษาคุณภาพของน้ำสลัดให้ขึ้น
2. น้ำมัน การใช้น้ำมันที่จะทำน้ำสลัด ควรเลือกใช้น้ำมันสลัด น้ำมันมะกอก ซึ่งทั้ง 2 ชนิดที่กล่าวมาจะมีราคาแพง เราสามารถใช้น้ำมันพืชแทนได้ โดยเลือกน้ำมันพืชจากเมล็ดทานตะวัน เมล็ดถั่วเหลือง
3. ไข่แดง การเลือกใช้ไข่ควรเป็นไข่ไก่ โดยใช้ไข่แดงจะทำให้การขึ้นฟูของมายองเนสดีกว่าการใช้ไข่ทั้งฟอง ควรใช้ไข่ใหม่จะดีกว่าไข่เก่า
4. เครื่องปรุงรส ที่ใช้ในการทำมายองเนส ได้แก่ น้ำส้ม หรือน้ำมะนาว น้ำตาล เกลือ ซึ่งการใช้น้ำส้มหรือน้ำมะนาวขึ้นอยู่กับผู้บริโภคชอบความเปรี้ยวที่ได้จากธรรมชาติหรือจากการกลั่น ในกรณีที่ใช้น้ำมะนาวจะมีกลิ่นหอมของมะนาว

ในการทำสลัดน้ำข้น นั้นมีส่วนของไขมันประมาณ 65 – 75% หรือ (3/4 – 1 ถ้วย) ต่อไข่ 1 ฟอง ถ้าไขมันมากกว่านี้หรือน้อยไปจะทำให้สลัดที่ได้ไม่แข็งตัว หรืออาจจะใสเกินไป

ขั้นตอนการทำสลัดน้ำข้น

ส่วนผสม

ไข่ไก่ทั้งฟอง	1	ฟอง
น้ำตาลทราย	½ ถ้วยตวง + 2	ช้อนโต๊ะ
นมข้นหวาน	3	ช้อนโต๊ะ
เกลือไทย	2	ช้อนชา
น้ำส้มสายชู	5	ช้อนโต๊ะ
พริกไทยป่น	1	ช้อนชา
มัสตาร์ด	½	ช้อนชา
น้ำมันสลัดหรือน้ำมันพืช	1	ถ้วยตวง

วิธีทำ

- 1. ผสมส่วนผสมทั้งหมดเข้าด้วยกัน ใส่ลงในเครื่องปั่นน้ำผลไม้ ยกเว้นน้ำมันพืชไม่ต้องใส่
- 2. เปิดเครื่องปั่นน้ำผลไม้ ให้ส่วนผสมเข้ากันดี ประมาณ 3 – 5 นาที ค่อย ๆ เติมน้ำมันพืช 1 ถ้วย ลงในเครื่องปั่นน้ำผลไม้จนหมด ปั่นให้ส่วนผสมเข้ากันดีประมาณ 5 นาที
- 3. เทส่วนผสมที่เข้ากันใส่ลงในภาชนะ เก็บใส่ตู้เย็น

การคืนตัวของน้ำสลัด/การแก้ไข

เมื่อน้ำมันเกิดการเกาะและรวมตัวกันมาก จะทำให้แยกตัวออกจากส่วนที่เป็นน้ำ นอกจากเหตุผลดังกล่าวนี้แล้ว อาจเกิดจากการใส่น้ำมันเร็วเกินไป หรือน้ำมันของส่วนผสมมากเกินไป จึงทำให้เกิดการคืนตัวของน้ำสลัด ดังนั้นการที่จะแก้ไขให้น้ำสลัดดี จึงเริ่มต่อจากการตีไข่และค่อย ๆ ใส่มายองเนสที่คืนตัวลงทีละน้อย ตีให้เข้ากัน ซึ่งเป็นการเริ่มต้นการทำน้ำสลัดใหม่

รสชาติของน้ำสลัด

น้ำสลัดที่อร่อยจะต้องออกรสเปรี้ยว เค็ม หวาน สำหรับสูตรเดิมแล้วจะมีเพียง 2 รสชาติ คือ รสเปรี้ยว และเค็มเท่านั้น น้ำสลัดที่นิยมในบ้านเราจะเติมหวานเล็กน้อย จะได้ 3 รส คือ เปรี้ยว เค็ม และหวาน

แนวทางการประกอบอาชีพทำสลัดและน้ำสลัดเป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

ลักษณะทั่วไปของงาน

เป็นงานค้าขายที่สามารถทำได้ไม่ยาก เป็นอาหารที่รู้จักกันทั่วไป มีหลายรสชาติ ที่ไม่รู้เบื่อ เป็นอาหารที่ได้รับความนิยม ประกอบด้วยผักหลายชนิด มีเส้นใยสูง อุดมไปด้วยวิตามิน และเกลือแร่ เหมาะสำหรับผู้บริโภคที่รักในสุขภาพ

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. ขยัน และอดทน
2. รักความสะอาด
3. มีความมานะพยายาม
4. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
5. มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

การศึกษาและอบรม

สามารถฝึกทำได้ด้วยตนเองโดยการศึกษาจากตำราหรือเอกสาร และสามารถถามจากผู้รู้ และหลังจากนั้นฝึกทำบ่อย ๆ ให้เกิดความชำนาญ

ทุนในการประกอบอาชีพ ประมาณ 800.- บาท (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)

แหล่งจำหน่าย

1. ในที่ทำงานโดยการรับสั่งทำ
2. ฝากขายตามซูเปอร์มาเก็ตต่าง ๆ
3. ส่งร้านค้าต่าง ๆ บริเวณแหล่งชุมชน
4. ขายตามตลาดนัด เช่น ตลาดนัดโรงพยาบาล
5. บริเวณที่มีคนเดินพลุกพล่าน

ข้อแนะนำ

1. การทำสลัด ควรใช้วัตถุดิบที่มีความสดใหม่ มีขั้นตอนที่สะอาด ตลอดจนการตกแต่งที่สวยงามจะทำให้ดูน่ารับประทาน
2. การทำสลัด และน้ำสลัด ควรวางแผนในการจำหน่ายไว้ล่วงหน้า โดยการหาตลาด และหาลูกค้าไว้ก่อนที่จะลงมือทำ
3. การทำน้ำสลัด สามารถทำได้ทีละมาก ๆ เนื่องจากสามารถแช่ตู้เย็นไว้ได้ ควรมีการวางแผนการตลาดที่ดี และควรเตรียมทำไว้อย่างต่อเนื่อง
4. กรรมวิธีการทำควรเน้นจุดขายที่รสชาติและความสะอาดเป็นหลัก
5. น้ำสลัดสามารถขายได้ในทุก ๆ วัน โดยการผลิตไว้ล่วงหน้า สามารถแช่เย็นไว้ขายได้ในเวลาที่ลูกค้าต้องการ ส่วนการทำสลัดสามารถทำขายได้ในวันหยุด โดยการตั้งร้านขายตามที่ชุมชน เช่น ตลาด หน้าปากซอยในแหล่งที่มีคนเดินพลุกพล่าน ควรขายให้หมดวันต่อวัน เพราะการทำสลัดเน้นในเรื่องความสดใหม่ของผักและส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น ไข่, เนื้อสัตว์ และขนมปังกรอบ
6. ควรจัดเวลาในการประกอบอาชีพอย่างลงตัว ทั้งงานหลักที่ทำและอาชีพเสริมที่ทำอยู่ เพราะทั้ง 2 งานมีความสำคัญและสามารถนำรายได้ที่ได้มาช่วยสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้

ครั้งที่ 5

กิจกรรมที่ 5

การทำขนมลูกชุบ

ระยะเวลา

1 วัน

สถานที่

โรงอาหารสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 8 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการทำขนมลูกชุบ
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีทักษะในการทำขนมลูกชุบ
3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีแนวทางในการประกอบอาชีพทำขนมลูกชุบ
ขายเป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

1. ไม้ไผ่ สำหรับเสียบลูกชุบ เหลาปลายทั้ง 2 ข้างให้แหลมสำหรับทำไม้ปัก
2. โฟม หรือ ไม้ เจาะเป็นช่อง สำหรับปักลูกชุบที่ทาสี หรือชุบวัน
3. ถ้วยตะไลขนาดเล็ก สำหรับผสมสี ควรใช้สีขาวจะได้เห็นความสดของสีได้
อย่าง ชัดเจน และควรเป็นกระเบื้องเพื่อง่ายในการทำความสะดวก
4. สำลี่ปั่นกับไม้ สำหรับระบายสี
5. พู่กัน สำหรับการทำลวดลาย
6. มีดบาง สำหรับตัดวันส่วนที่เกินควรจะต้องคม
7. กรรไกร สำหรับตัดใบหรือวัสดุตกแต่ง
8. ตะเกียบไม้จิ้มฟัน สำหรับช่วยในการตกแต่งรูปทรงลูกชุบ
9. อ่างใส่น้ำ สำหรับล้างมือให้สะอาดทุกครั้งที่ถักติดมือ
10. ผ้าเช็ดมือ ผ้าที่มีการซับน้ำได้ดี ไม่มีขนติดมือ สะอาด
11. กล่องพลาสติก สำหรับใส่ลูกชุบที่ปั้นเสร็จแล้ว
12. ถาด สำหรับวาง หรือพักวัสดุอุปกรณ์ เพื่อป้องกันไม่ให้สกปรก
13. สีผสมอาหาร
14. หลอดหยด สำหรับหยดสี
15. ผ้าขาวบางสำหรับคลุมลูกชุบที่ปั้นเสร็จแล้ว ก่อนใช้ควรชุบน้ำบิดหมาด ๆ
16. กะทะทองเหลือง พร้อมไม้พาย สำหรับกวนถั่ว
17. เตาแก๊สขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบ
2. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดเรื่องการทำขนมลูกชุบ
3. ให้ความรู้เรื่องการทำขนมลูกชุบ
4. สาธิตขั้นตอนการขนมลูกชุบแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ
5. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เพื่อฝึกปฏิบัติการทำขนมลูกชุบ

6. ผู้วิจัยบันทึกผลในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละกลุ่มกำลังฝึกปฏิบัติการทำขนมลูกชุบ
7. ให้แนวทางการประกอบอาชีพการทำขนมลูกชุบเป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
8. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการในแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปการวางแผนทางการประกอบอาชีพทำขนมลูกชุบเป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
9. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ
10. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิมและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ

เนื้อหา

1. ความรู้เกี่ยวกับการทำขนมลูกชุบ
 - ลักษณะของลูกชุบที่ดี
 - วัสดุและอุปกรณ์ในการทำลูกชุบ
2. วิธีการทำขนมลูกชุบ ตามขั้นตอนและวิธีการ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1	ขั้นเตรียมการทำตัวกวน
	- การกวนตัว
	- การอบควันเทียน
	- การปั้นลูกชุบ
ขั้นตอนที่ 2	ขั้นการระบายสีลูกชุบ
ขั้นตอนที่ 3	ขั้นเตรียมการทำวันสำหรับชุบลูกชุบ
ขั้นตอนที่ 4	ขั้นการตากแต่งลูกชุบ
3. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนทางการประกอบอาชีพทำขนมลูกชุบเป็นอาชีพเสริม
 - ลักษณะทั่วไปของงาน
 - คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
 - การศึกษาและการฝึกเข้าร่วมโครงการ
 - ทุนในการประกอบอาชีพ
 - แหล่งจำหน่าย
 - ข้อเสนอแนะในการประกอบอาชีพ

วิธีการ

1. บรรยายขั้นตอนการทำ
2. สาธิตการทำขนมลูกชุบ
3. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติจริง
4. ประเมินผลงาน

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบคำบรรยาย
2. ตัวอย่างชิ้นงานที่สำเร็จ

การประเมินผล

1. แบบวัด เรื่องการทำขนมลูกชุบ
2. แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ

- 2.1 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 2.2 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน
- 2.3 ด้านผลงานที่ปรากฏ

คำบรรยายประกอบการทำขนมลูกชุบ

การให้ความรู้เรื่องการทำขนมลูกชุบ

ลูกชุบ เป็นขนมไทยชนิดหนึ่งที่มีรูปลักษณ์ และรสชาติเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นที่ชื่นชอบทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ชาวไทยและชาวต่างชาติ ขนมลูกชุบเป็นขนมที่มีต้นกำเนิดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 แต่มีได้มีการลงบันทึกไว้เป็นหลักฐานว่าท่านผู้ใดเป็นผู้คิดทำขึ้นเป็นคนแรก เพียงแต่มีหลักฐานจากหนังสือแม่ครัวหัวป่าก์เขียนโดยท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดสำรับเลี้ยงพระว่ามีลูกชุบชมพู เป็นหนึ่งในขนมสำหรับหวาน

การทำลูกชุบ จะต้องอาศัยใจรัก การฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ ความประณีต บรรจง เพื่อให้เกิดความสวยงาม และการรักษาความสะอาดเพื่อให้ถูกสุขอนามัย ดังนั้น การทำลูกชุบเปรียบเสมือนเป็นทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ในตัวของมันเอง

ลักษณะของลูกชุบที่ดี คือ

- 1. มีความเหมือนจริง ตามลักษณะของจริงที่ปั้นเลียนแบบ
- 2. มีสัดส่วนที่เหมาะสม ทั้งรูปร่างและรูปทรง
- 3. มีสีสวยงาม คล้ายของจริงหรือใกล้เคียง และไม่เป็นอันตราย
- 4. รสชาติหวานมัน
- 5. ผิวสัมผัสของถั่วนุ่มนวล เนื้อเนียน
- 6. รุ้นที่เคลือบไม่หนาจนเกินไป เป็นมันวาว
- 7. วัสดุที่ใช้ตกแต่ง ต้องไม่ทำให้เป็นพิษต่อผู้บริโภค

วิธีการทำขนมลูกชุบ มีขั้นตอนในการทำ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนเตรียมการทำถั้วหวาน

การทำถั้วหวานมีส่วนผสมดังต่อไปนี้

1. ถั้วเขียวเราะเปลือกผ่าซีกแช่น้ำ	5	ถ้วยตวง
2. มะพร้าวขูดขาว	400	กรัม
3. น้ำตาลทราย	2	ถ้วยตวง

วิธีทำ

- 1. ถั้วเขียวเราะเปลือกแช่น้ำประมาณ 6 ชั่วโมง หรือค้างคืน
- 2. ล้างให้สะอาด นำไปนึ่งจนสุกนิ่ม
- 3. คั้นมะพร้าวให้ได้กะทิ 1 ถ้วยตวง
- 4. ผสมถั้ว กะทิให้เข้ากัน นำไปบดให้ละเอียด
- 5. นำขึ้นตั้งไฟปานกลาง พอเดือดให้ใส่น้ำตาลทราย หรือไฟลง กวนจนถั้วแห้งพอปั้นได้ ยกพักลงไว้ให้เย็น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการระบายสีลูกชุบ

มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1. ศึกษาจากธรรมชาติของจริง
- 2. ทดลองระบายโดยใช้สีอ่อน ๆ ก่อน

- 3. ไม่ควรใช้น้ำช่วยในการระบายมากเกินไป
- 4. พู่กันหรือสำลีพันไม้ที่ใช้ระบายสีต้องล้างให้สะอาด
- 5. เวลาระบายสีควรระบายเบา ๆ มือ
- 6. การผสมสีที่จะใช้ระบายแต่ละครั้ง ควรผสมจำนวนน้อยหรือพอแก่การใช้งาน
- 7. ควรใช้หลอดหยดในการดูดสีจากขวด
- 8. ปิดฝาขวดสีหลังจากเปิดใช้ทุกครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 **ขั้นเตรียมการทำวันสำหรับลูกชุบ**

การทำวันสำหรับลูกชุบมีส่วนผสมดังต่อไปนี้

1. วันผง	2	ช้อนโต๊ะ
2. น้ำเปล่า	3	ถ้วยตวง
3. น้ำตาลทราย	¼	ถ้วยตวง

วิธีทำ

- 1. ผสมวันกับน้ำคนให้เข้ากัน
- 2. นำขึ้นตั้งไฟปานกลาง พอวันเดือด
- 3. ใส่ น้ำตาลทรายคนให้น้ำตาลทรายละลาย เคี่ยวต่อให้วันงวดลงประมาณ 1 ใน 3 ยกลง

วิธีชุบ

- 1. นำลูกชุบที่ระบายสีเรียบร้อยแล้ว ชุบลงไปในวันเตรียมไว้โดยชุบให้ทั่ว ปักพักไว้บนไฟจนวันแข็งตัว
- 2. ทำเช่นนี้ 3 ครั้ง
- 3. การปักควรเว้นระยะให้ห่าง เพื่อป้องกันการติดกัน
- 4. เมื่อวันแข็งตัวดีแล้วจึงručไม้จิ้มฟันออก ตัดวันส่วนเกินออกวางแยกเป็นสี ๆ อาจใช้ถุงพลาสติกกัน เพื่อช่วยป้องกันสีตกใส่กันก็ได้
- 5. นำลูกชุบที่ทำเสร็จแล้วในขั้นที่ 4 ไปตากแห้งตามต้องการให้สวยงามต่อไป การเก็บก็ควรแยกประเภท หรือใช้ถุงพลาสติกกันเช่นเดิม

ข้อเสนอแนะ

- 1. การเคี่ยววันควรใช้ไฟอ่อน หรือไฟปานกลาง และควรคนบ่อย ๆ มิฉะนั้น จะทำให้วันติดกันภาชนะ และไหม้
- 2. การใส่น้ำตาลทรายจะช่วยทำให้วันมีความมันวาวขึ้น
- 3. การชุบวัน ควรชุบขณะที่สีแห้งสนิทก่อน มิฉะนั้นสีจะละลายลงไปในวันหมด ทำให้ลูกชุบสีต่าง
- 4. ควรใช้น้ำร้อนหล่อภาชนะที่ใส่วันไว้ จะได้ไม่แข็งตัวเร็ว
- 5. ถ้าวันแข็งตัวให้น้ำไปละลายโดยการตุน มิฉะนั้นวันจะระเหยนํ้ามากเกินไป ทำให้แข็งกระด้าง ชุบแล้วจะไม่เรียบ
- 6. ไม้ปักที่ใช้แล้ว ก่อนจะนำมาใช้ในครั้งต่อไป ควรนำไปต้มให้สีออกหมด ล้างให้สะอาดตากให้แห้งก่อนใช้ เพื่อป้องกันสีตกการหมิ่นหมื่น และเป็นรา

ขั้นตอนที่ 4 การขึ้นการตกแต่งลูกชุบ

มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัสดุธรรมชาติที่นำมาใช้ตกแต่ง จะต้องไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค
2. ล้างทำความสะอาดวัสดุธรรมชาติก่อนที่จะนำมาใช้งาน
3. การตัดตกแต่งใบที่จะนำมาใช้ ต้องเลียนแบบจากของจริง เช่น ใบมะม่วงจะยาวรี ใบส้มจะป้อม มะยมมีแต่ขั้วไม่มีใบ เป็นต้น
4. ถ้านำเอาขั้ว หรือก้านของผักผลไม้จริงมาใช้ควรเลือกให้เหมาะสมกับ ลูกชุบที่ปั้นไว้ เช่น ขั้วมะเขือที่จะนำมาใช้กับลูกชุบ ควรเลือกขนาดเล็ก พวก่องุ่นควรเลือกที่สดจะได้ไม่เหี่ยว สามารถเลียบไม้กลัดได้ง่าย
5. เมื่อตกแต่งลูกชุบด้วยก้านหรือใบต่าง ๆ แล้วควรเก็บลูกชุบในกล่อง หรือภาชนะที่มีฝาปิด เพื่อป้องกันมิให้ถูกลม เพราะจะทำให้ลูกชุบแห้งต้าน ไม่สวย
6. เวลาวางลูกชุบที่มีสีแตกต่างกัน ควรใช้พลาสติกคั่นไว้ เพื่อป้องกันมิให้สีตกใส่กัน จะทำให้ลูกชุบสีต่างไม่สวยงาม

แนวทางการประกอบอาชีพทำขนมลูกชุบเป็นอาชีพเสริม

ลักษณะทั่วไปของงาน

เป็นอาชีพส่วนตัวประเภทค้าขาย สามารถทำเป็นอาชีพเสริมนอกเวลางานประจำได้เป็นอย่างดี เป็นงานที่สามารถทำด้วยตนเองโดยไม่มีลูกจ้างหรือมีก็ได้ ในเรื่องรายได้ก็เช่นเดียวกัน ไม่มีเงินเดือนหรือรายได้ที่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับความขยัน และฝีมือในการทำ

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. ต้องมีวินัยในตนเอง
2. จริงจัง อดทน และหนักแน่น
3. มีความมานะพยายาม
4. มีความขยันขันแข็ง
5. มีมนุษยสัมพันธ์อันดี
6. มีความกระตือรือร้น
7. มีความคิดสร้างสรรค์

การศึกษาและการฝึกอบรม

ไม่จำกัดความรู้ สามารถฝึกทำด้วยตนเองโดยเรียนรู้จากเอกสารและการฝึกปฏิบัติเอง บ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ หรือการสังเกต หรือ การสอบถามจากผู้รู้

ทุนในการประกอบอาชีพ ประมาณ 1,200.- บาท (รวมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำแล้ว)
แหล่งจำหน่าย

1. ร้านสวัสดิการของหน่วยงานต่าง ๆ
2. ตลาดนัดตามที่ต่าง ๆ
3. โรงอาหารของหน่วยงานต่าง ๆ
4. รับสั่งทำ จัดกระเช้า เป็นของขวัญเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่,วันเกิด
5. ส่งตามตลาดต่าง ๆ

ข้อแนะนำ

1. ควรทำเป็นอาชีพเสริมรายได้ โดยใช้เงินทุนจำนวนน้อย ๆ ไปก่อน ต่อเมื่อมีผลกำไร มีช่องทางและมีตลาด จึงค่อยคิดขยายและเพิ่มการลงทุนให้สูงขึ้น
2. ควรมีความสม่ำเสมอในการผลิตสินค้าและมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ไม่ใช่ขายขนมได้เงินมาก่อนหนึ่งก็หยุดพักไปหลายวัน หรือ เมื่อลูกค้าสั่งของได้ไม่ตรงตามที่สั่ง ผิดเวลาที่นัด ถ้าหากทำเช่นนี้จะทำให้เสียลูกค้า และเราก็จะไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้
3. ควรมีการวางแผนที่ดีในการประกอบอาชีพเสริม ถ้ามีการวางแผนที่ดีประโยชน์ที่ได้รับ

จะมีดังนี้

- 3.1 ทำให้งานสำเร็จ ราบรื่นด้วยดี
- 3.2 สามารถจัดเวลาการทำงานอาชีพหลักและอาชีพเสริมให้แยกออกจากกัน โดยไม่ส่งผลกระทบกระเทือนต่ออาชีพหลักที่ทำอยู่

- 3.3 ทำให้ทราบแน่นอนว่า เวลาใดจะต้องทำอะไร ที่ไหน ใครทำ และใช้อุปกรณ์อะไรในการทำ
- 3.4 ทำให้ทราบแน่นอนว่าจะต้องเตรียมอะไรล่วงหน้าจะทำให้ประหยัดเวลาในการทำงาน
- 3.5 ทำให้งานดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นการฝึกนิสัยอันดีที่มีในการประกอบอาชีพเสริม
- 3.6 ถ้าการประกอบอาชีพเสริมดำเนินไปด้วยดี ก็สามารถทำรายได้มากมายและสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้

4. ขนมลูกชุบเป็นสินค้าที่คุ้นเคยกันดี ในส่วนของรสชาติมีสูตรที่ลงตัว ควรรู้จักปรับแต่งให้พอดีเพื่อรสชาติที่ได้มาตรฐาน ที่สำคัญจุดขายอยู่ที่แบบรูปร่างความสวยงามดึงดูดใจ ควรพัฒนารูปแบบให้มีความแปลกใหม่ ให้ผู้ซื้อติดใจในคุณภาพ อยากกลับมาซื้ออีกเป็นครั้งต่อ ๆ ไป

แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ เรื่อง การทำขนมลูกชุบ

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

- ด้าน 1 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้คะแนนดังนี้
- เลือกใช้วัสดุได้ถูกต้องดีเยี่ยมได้3คะแนน
- เลือกใช้วัสดุได้ถูกต้องได้2คะแนน
- เลือกใช้วัสดุได้ไม่ค่อยถูกต้องได้1คะแนน
- ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้คะแนนดังนี้
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ถูกต้องดีเยี่ยมได้4คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ถูกต้องได้3คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ไม่ค่อยถูกต้องได้2คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนไม่ถูกต้องได้1คะแนน
- ด้านที่ 3 ด้านผลงานที่ปรากฏ ให้คะแนนดังนี้
- ผลงานถูกต้องครบถ้วน เชื่อถือได้แน่นอนได้3คะแนน
- ผลงานถูกต้องครบถ้วน ต้องอาศัยการแนะนำบ้างเล็กน้อยได้2คะแนน
- ผลงานไม่ถูกต้องครบถ้วน แม้จะมีการควบคุมแนะนำแล้วได้1คะแนน

เกณฑ์การประเมินผล

คะแนนรวม 5 คะแนนขึ้นไป หมายถึง ผ่านเกณฑ์

คะแนนที่ต่ำกว่า 5 คะแนน หมายถึง ช่อม

รายการสังเกต											คะแนนรวม	การประเมินผล	
สมาชิก กลุ่มที่	ความถูกต้องตามหลักวิชาการ			ปฏิบัติงานตามขั้นตอน				ผลงานที่ปรากฏ				(คะแนน)	
	ระดับคะแนน			ระดับคะแนน				ระดับคะแนน				ผ่าน	ช่อม
	3	2	1	4	3	2	1	3	2	1		10	5 – 10
1													
2													

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

วันที่สังเกต.....

ครั้งที่ 6

กิจกรรมที่ 6	การทำกะหรี่ปั๊พ
ระยะเวลา	1 วัน
สถานที่	โรงอาหารสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	10 คน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการทำกะหรี่ปั๊พ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีทักษะในการทำกะหรี่ปั๊พ 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีแนวทางในการประกอบอาชีพทำกะหรี่ปั๊พขาย เป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
วัสดุอุปกรณ์	
1.การทำแป้งกะหรี่ปั๊พ (สูตรน้ำมันพืช)	
ส่วนผสมแป้งชั้นใน	
แป้งสาลีอเนกประสงค์ 500 กรัม	5 ถ้วยตวง
น้ำมันพืช	1 ¼ ถ้วยตวง
ส่วนผสมแป้งชั้นนอก	
แป้งสาลีอเนกประสงค์ 1,000 กรัม	5 ถ้วยตวง
น้ำตาลทราย 50 กรัม	5 ช้อนโต๊ะ
เกลือ 10 กรัม	1 ช้อนโต๊ะ
น้ำมันพืช	1¼ ถ้วยตวง
น้ำปูนใส	2 ถ้วยตวง
2.การทำไส้กะหรี่ปั๊พ (ไส้ไก่)	
ส่วนผสมของการทำไส้ไก่	
เนื้อไก่หั่นสี่เหลี่ยม	300 กรัม
มันฝรั่งหั่นสี่เหลี่ยม	500 กรัม
หอมใหญ่หั่นสี่เหลี่ยม	200 กรัม
ผงกระหรี่	2-3 ช้อนโต๊ะ
น้ำตาลทราย	¼ ถ้วยตวง
ซอสปรุงรส	2 ช้อนโต๊ะ
ซีอิ๊วขาว	2 ช้อนโต๊ะ
เกลือ	1 ช้อนชา
เนยสด	3 ช้อนโต๊ะ
พริกไทยป่น	1 ช้อนชา
3. ถ้วยตวง , ช้อนตวง	
4. อ่างผสม	
5. ไม้คั้นแป้ง	

6. กระดาษสำหรับทอด

7. ทัฟฟี่โปร่ง

8. มีดตัดแบ่ง

9. กระดาษซับมัน

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบ
2. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดเรื่องการทำกะหรี่ปั๊ฟ
3. ให้ความรู้เรื่องการทำกะหรี่ปั๊ฟ
4. สาธิตขั้นตอนการทำกะหรี่ปั๊ฟ
5. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เพื่อฝึกปฏิบัติการทำกะหรี่ปั๊ฟ
6. ผู้วิจัยบันทึกผลในแบบสังเกตระหว่างที่ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละกลุ่มกำลังฝึกปฏิบัติการทำกะหรี่ปั๊ฟ
7. ให้แนวทางการประกอบอาชีพการทำกะหรี่ปั๊ฟ เป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
8. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการในแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปการวางแผนแนวทางการประกอบอาชีพทำกะหรี่ปั๊ฟ เป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
9. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ
10. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดชุดเดิม และบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการ

เนื้อหา

1. ความรู้เกี่ยวกับการทำกะหรี่ปั๊ฟ
 - ลักษณะของกะหรี่ปั๊ฟ
 - วัสดุอุปกรณ์ในการทำกะหรี่ปั๊ฟ
2. วิธีการทำกะหรี่ปั๊ฟ ตามขั้นตอนและวิธีการ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้
 - ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการทำแป้งกะหรี่ปั๊ฟ
 - วัตถุดิบที่ใช้ในการทำแป้งกะหรี่ปั๊ฟ
 - วิธีการทำแป้งกะหรี่ปั๊ฟสูตรน้ำมันพืช
 - เทคนิคขั้นตอนการนวดแป้งและการรีดแป้ง
 - ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการทำไส้กะหรี่ปั๊ฟ
 - ส่วนผสมของการทำไส้ไก่
 - วิธีการผัดไส้
 - ขั้นตอนที่ 3 การทอดกะหรี่ปั๊ฟ
 - เทคนิคการทอดกะหรี่ปั๊ฟ
3. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนแนวทางในการประกอบอาชีพทำขนมกะหรี่ปั๊ฟเป็นอาชีพเสริมรายได้
 - ลักษณะทั่วไปของงาน
 - คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
 - การศึกษาและอบรม
 - ทุนในการประกอบอาชีพ

- แหล่งจำหน่าย
- ข้อเสนอแนะ

วิธีการ

1. บรรยายขั้นตอนการทำ
2. สาธิตการทำกะหรี่ปั๊ฟ
3. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือปฏิบัติจริง
4. ประเมินผลงาน

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบคำบรรยาย
2. ตัวอย่างชิ้นงานที่สำเร็จ

การประเมินผล

1. แบบวัด เรื่องการทำขนมกะหรี่ปั๊ฟ
2. แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ
 - 2.1 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - 2.2 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน
 - 2.3 ด้านผลงานที่ปรากฏ

คำบรรยายประกอบการทำกะหรี่ปั๊พ

การให้ความรู้เรื่องการทำกะหรี่ปั๊พ

กะหรี่ปั๊พ เป็นของว่างชนิดหนึ่ง ที่สามารถรับประทานได้ไม่ยากนัก แต่ก็หาร้านที่ทำอร่อยได้น้อยราย กะหรี่ปั๊พที่อร่อยนอกจากจะมีแป้งที่กรอบแล้วไส้ยังต้องมีรสชาติดีอีกด้วย ในสภาวะเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยจะดีเท่าไรนัก การทำกะหรี่ปั๊พขายจึงเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่ลงทุนไม่มากนักเพียงแค่มียา กระทะทอดไม้คี่ลึงแป้ง ก็สามารถทำขายได้แล้ว เป็นขนมที่มี ต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตไม่สูง แต่ขายได้กำไรงาม

วิธีการทำกะหรี่ปั๊พ มีขั้นตอนในการทำ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการทำแป้งกะหรี่ปั๊พ

วัตถุดิบที่ใช้ในการทำแป้งกะหรี่ปั๊พ

1. แป้งสาลีเอนกประสงค์ เป็นแป้งสาลีที่ใช้ในการทำกะหรี่ปั๊พ ไม่สามารถใช้แป้งชนิดอื่นแทนได้ มีโปรตีนสูงปานกลางประมาณ 10-11% เป็นแป้งที่ได้จากการผสมข้าวสาลีชนิดแข็งกับชนิดอ่อนเข้าด้วยกัน ในอัตราส่วนที่เหมาะสม ลักษณะของแป้งชนิดนี้มีลักษณะของแป้งขนมปังและแป้งเค้กรวมกัน เมื่อนำไปทอดจะได้กะหรี่ปั๊พ ที่มีความกรอบ

2. น้ำตาลทราย ที่ใช้ในการทำกะหรี่ปั๊พ ในปัจจุบันสามารถใช้น้ำตาลทรายเม็ดได้ เนื่องจากเม็ดของน้ำตาลมีขนาดเล็ก ควรเลือกน้ำตาลทรายที่มีสีขาว และนำไปละลายในส่วนผสมของน้ำก่อนที่จะผสมลงในแป้ง จะทำให้น้ำตาลละลายได้ง่ายขึ้น และเป็นตัวทำให้เปลือกของขนมมีสีสวย เมื่อนำไปทอด ถ้าใส่ใส่น้ำตาลในแป้งจะพบว่า เมื่อนำขนมไปทอดจะใช้เวลาในการทอดนานกว่าขนมจะเหลือง และขนมจะมีสีไม่สวย

3. น้ำมันพืช เป็นตัวทำให้แป้งมีความกรอบ ทำให้แป้งแตกเป็นชั้นเนื่องจากการรีดแป้งควรเลือกใช้ น้ำมันพืชที่ทำมาจากเมล็ดปาล์มมากกว่าน้ำมันพืชชนิดอื่น เพราะเมื่อนำขนมออกมาจะไม่มีกลิ่น ถ้าใช้น้ำมันพืชจากถั่วเหลืองซึ่งมีราคาแพงแล้วยังยังทำให้ขนมมีกลิ่นของน้ำมันหลงเหลืออยู่ และมีกลิ่นหืนได้เร็วกว่าการใช้น้ำมันปาล์ม

4. น้ำมันหมู มีหน้าที่ต่อขนมเช่นเดียวกับน้ำมันพืช แต่ขนมมีกลิ่นหอมแตกต่างจากการใช้น้ำมันพืช ขึ้นอยู่กับความชอบของแต่ละบุคคล ปัจจุบันนิยมที่จะใช้น้ำมันพืชแทนน้ำมันหมู เนื่องจากน้ำมันหมูมีราคาแพง และขั้นตอนในการเตรียมยุ่งยากมากกว่าการใช้น้ำมันพืช

5. เนยขาว มีลักษณะเป็นของแข็งสีขาว ทำมาจากน้ำมันพืชบริสุทธิ์ที่ปราศจากกลิ่น เช่น น้ำมันมะพร้าว น้ำมันข้าวโพด น้ำมันถั่วเหลือง โดยนำไปผ่านก๊าซไฮโดรเจน ภายใต้อุณหภูมิสูง ทำให้น้ำมันซึ่งเป็นของเหลวกลายเป็นของแข็งที่อุณหภูมิห้อง เนยขาวที่นำมาใช้ทำกะหรี่ปั๊พจะมีความแตกต่างจากการใช้น้ำมันพืชก็คือเมื่อขนมทอดสุกแล้วจะมีลักษณะแห้งไม่ม่น้ำมัน เนื่องจากเนยขาวมีคุณสมบัติเป็นของแข็งที่อุณหภูมิห้อง ดังนั้นเมื่อขนมเย็นแป้งจึงมีลักษณะแห้ง ไม่และเหมือนกับการใช้น้ำมันพืชเกือบ 2 เท่า ฉะนั้น การเลือกใช้เนยขาวหรือน้ำมันพืชต้องขึ้นอยู่กับขนมที่จะขายหรือราคาของต้นทุนในการผลิต

6. น้ำปูนใส ช่วยทำให้เปลือกของขนมมีความกรอบนานมากขึ้นกว่าการใช้น้ำธรรมดาจนวดแป้ง การเตรียมปูนแดงทำได้ง่าย โดยการซื้อปูนแดงจากตลาดแล้วนำมาละลายน้ำพอประมาณ ตั้งทิ้งไว้จนกระทั่ง ปูนตกตะกอนเหลือแต่น้ำใส ๆ จึงรินน้ำนั้นมาใช้ การใช้น้ำปูนแดงจะต้องคอยสังเกตว่า ถ้าน้ำปูนใสเหมือนน้ำเปล่าโดยที่ไม่มีคราบปูนลอยอยู่ด้านบน แสดงว่าน้ำปูนเริ่มจะจืดแล้วต้องซื้อปูนมาเติมใหม่

7. เกลือ เกลือที่ใช้ในการทำกะหรี่ปั๊พ ควรเป็นเกลือป่นละเอียด ละลายน้ำง่าย เพื่อสะดวกในการ นวดแป้ง เนื่องจากการนวดแป้งกะหรี่ปั๊พใช้เวลาในการนวดสั้น ถ้าใช้เกลือเม็ดใหญ่จะทำให้เกลือละลายไม่หมด เกลือยังช่วยให้ขนมมีรสชาติดียิ่งขึ้น

วิธีการทำแป้งกะหรี่ปั๊พ สูตรน้ำมันพืช
ส่วนผสมแป้งกะหรี่ปั๊พ (สูตรน้ำมันพืช)
ส่วนผสมแป้งชั้นใน

แป้งสาลีอเนกประสงค์ 500 กรัม	54	ถ้วยตวง
น้ำมันพืช	1 ¼	ถ้วยตวง

วิธีทำ
ผสมแป้งและน้ำมันให้เข้ากัน แบ่งแป้งให้ได้ก้อนละ 30 กรัม

ส่วนผสมแป้งชั้นนอก

แป้งสาลีอเนกประสงค์ 1,000 กรัม	5	ถ้วยตวง
น้ำตาลทราย 50 กรัม	1	ช้อนโต๊ะ
น้ำมันพืช	1 ¼	ถ้วยตวง
น้ำปูนใส	2	ถ้วยตวง

- วิธีทำ
1. ละลายน้ำตาลทราย เกลือในน้ำปูนใส
 2. เทส่วนผสมในข้อ 1 และน้ำมันพืชลงในแป้ง นวดจนกระทั่งส่วนผสมเนียน แบ่งแป้ง ก้อนละ 50 กรัม
 3. นำแป้งมาแผ่ให้แบน วางส่วนแป้งของน้ำมันตรงกลาง ห่อแป้งให้มิด
 4. คลึงแป้งให้เป็นเส้นยาว ม้วนแป้งเป็นแท่งยาว พักแป้งไว้ประมาณ 15 นาที
 5. นำแป้งที่ได้ม้วนอีกครั้งตามแนวตั้ง แล้วม้วนอีกครั้งให้เป็นแท่งกลม ใช้มีดตัดแบ่ง แป้งออกเป็น 3 ชิ้น พักแป้งอีกครั้งประมาณ 20-30 นาที
 6. นำแป้งที่ได้ม้วนให้ เป็นแผ่นบาง ใส่ไส้ตรงกลาง กดแป้งตรงปลายให้แน่น จีบปลาย แป้งให้สวยงาม นำไปทอดในน้ำมันไฟกลางจนกระทั่งสุกเหลือง

เทคนิคขั้นตอนการนวดแป้งและการรีดแป้ง

การนวดแป้งกะหรี่ปั๊พ และการรีดแป้งที่ต้องการให้แป้งแตกเป็นชั้นสวยงาม ต้องอาศัยเทคนิคบาง ประการที่เกี่ยวกับความรู้เรื่องแป้ง เพื่อที่จะได้แป้งดีแตกเป็นชั้นสวยงามโดยเริ่มจาก

1. ละลายน้ำตาลทรายและเกลือในน้ำปูนใส คนจนกระทั่งเกลือและน้ำตาลละลายหมด จึงค่อยใส่ลงไปนวดแล้วพอนวดพอส่วนผสมเข้ากันดี การนวดแป้งเราจะนวดแค่เนื้อแป้ง น้ำมัน ของเหลวเข้ากัน ไม่จำเป็นต้องนวดจนส่วนผสมเนียน เนื่องจากเมื่อนำแป้งไปรีดเนื้อแป้งจะเนียนขึ้นเอง ถ้านวดจนกระทั่งแป้ง เนียนมากเกินไป อาจจะทำให้การรีดแป้งเป็นชั้นแป้งอาจจะขาดได้ เมื่อผิวของแป้งชั้นนอกขาดแล้วแป้งที่รีด ออกมาก็จะไม่เกิดเป็นชั้น
2. การชั่งแป้งควรชั่งแป้งชั้นนอกให้น้ำหนักเป็นสองเท่าของแป้งชั้นในแล้วนำแป้ง ชั้นนอกหุ้มแป้งชั้นในให้มิด

2. ใส่ขนมควรมัดให้มีความแห้งพอสมควร ถ้าใส่ของขนมมีความชื้นอยู่มากก็จะเป็นสาเหตุที่ทำให้แป้งนึ่ง ในกรณีที่เป็นไส้ผัก เช่น ไส้กะหล่ำปลี ควรทอดแล้วทานทันที เพราะแป้งจะนิ่มเร็ว เนื่องจากยังมีน้ำอยู่มาก

3. การทอดควรใช้ไฟอ่อนแต่น้ำมันร้อน ถ้าทอดไฟแรงจะทำให้ผิวของขนมพองเป็นจุดไม่เรียบ และทำให้ขนมเหลืองเร็วในขณะที่แป้งยังไม่สุกดี การทอดไฟอ่อนอาจใช้เวลานานในการทอด ทำให้ผิวของขนมเรียบและกรอบนาน

4. ถ้าต้องการให้ขนมกรอบนานยิ่งขึ้น เราอาจแบ่งการทอดเป็น 2 ครั้ง ครั้งแรกจะทอดให้ผิวของขนมสุก แต่ยังไม่เหลืองดีดกขึ้น (อาจทิ้งระยะข้ามคืนก็ได้) การทอดครั้งที่ 2 จะทำให้ผิวของขนมมีสีสวยงามและกรอบนานยิ่งขึ้น

5. น้ำมันที่ใช้ทอดควรใช้น้ำมันปาล์ม เพราะจะทำให้ขนมไม่มีกลิ่น

6. ถ้าต้องการให้ขนมที่ทอดออกมามีลักษณะแห้งไม่อมน้ำมัน ให้ใช้เนยขาวทดแทนน้ำมันพืช ขนมที่ทอดออกมาจะมีลักษณะแห้งไม่แฉะ

7. การทอดกะหรี่ปั๊ฟ เมื่อทอดเสร็จควรตักขึ้นวางบนกระดาษซับน้ำมัน จะช่วยทำให้ขนมแห้งนำรับประทานยิ่งขึ้น

8. การขายกะหรี่ปั๊ฟ ควรขายวันต่อวัน ขนมที่ค้างคืนแป้งจะนิ่ม อาจแก้ไขโดยนำขนมไปทอดใหม่ แต่จะทำให้ขนมมีสีเข้มขึ้นแตกต่างจากของที่ทำใหม่

แนวทางการประกอบอาชีพทำกะหรี่ปั๊พเป็นอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

ลักษณะทั่วไปของงาน

เป็นงานประเภทค้าขาย ในสภาวะเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยจะดีเท่าไรนัก การทำกะหรี่ปั๊พขาย จึงเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่ลงทุนไม่มากนัก เป็นขนมที่มีต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตไม่สูงแต่ขายได้กำไรงาม
คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. มีความขยัน และอดทน
2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
3. มีศิลปะในการพูดชักจูงลูกค้า
4. รักความสะอาด สุภาพเรียบร้อย
5. มีความกระตือรือร้น

การศึกษาและฝึกอบรม

สามารถศึกษาจากเอกสาร และนำมาฝึกปฏิบัติเองบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ หรือ จากการฝึกอบรมจากภาครัฐและเอกชนที่จัดการสอนอาชีพให้ประชาชนทั่วไปที่สนใจ

ทุนในการประกอบอาชีพ ประมาณ 300.- บาท

แหล่งจำหน่าย

1. ตลาดสดโดยส่งตามร้านขายขนมต่าง ๆ
2. ชุมชนต่าง ๆ เช่น ป้ายรถเมล์, หน้าหมู่บ้าน
3. สวัสดิการ, โรงอาหาร, ตลาดนัดตามหน่วยงานต่าง ๆ
4. ในที่ทำงานโดยรับสั่งทำ
5. รับสั่งทำในเทศกาลต่าง ๆ เป็นของฝากได้เป็นอย่างดี

ข้อแนะนำ

1. กะหรี่ปั๊พที่อร่อยนั้นควรมีแป้งกรอบ และไส้ยังต้องมีรสชาติดีอีกด้วย
2. การขายกะหรี่ปั๊พควรขายวันต่อวันเท่านั้น เพื่อรักษาคุณภาพของสินค้าเพื่อความสด

ไหม้อยู่เสมอ

3. ควรมีความสม่ำเสมอในการจำหน่ายสินค้า เมื่อลูกค้าติดใจในรสชาติอาจจะสั่งให้นำมาส่งในทุกเช้า ถ้าผู้ขาย ขายบ้าง หยุดบ้าง จะทำให้เสียลูกค้า และเราก็จะไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

4. ควรมีการวางแผนที่ดีในการประกอบอาชีพ จะทำให้งานสำเร็จราบรื่น ด้วยดี และอาชีพเสริมที่ทำจะสามารถสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้

5. ควรจัดเวลาในการทำงานประจำ และงานอาชีพเสริมให้ลงตัว จะทำให้ อาชีพเสริมที่ทำไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานประจำที่ทำอยู่

แบบสังเกตการฝึกปฏิบัติ เรื่อง การทำขนมกะหรี่ปั๊ฟ

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

- ด้าน 1 ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้คะแนนดังนี้
- เลือกวัสดุได้ถูกต้องดีเยี่ยมได้3คะแนน
- เลือกวัสดุได้ถูกต้องได้2คะแนน
- เลือกวัสดุได้ไม่ค่อยถูกต้องได้1คะแนน
- ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้คะแนนดังนี้
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ถูกต้องดีเยี่ยมได้4คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ถูกต้องได้3คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ไม่ค่อยถูกต้องได้2คะแนน
- ปฏิบัติงานตามขั้นตอนไม่ถูกต้องได้1คะแนน
- ด้านที่ 3 ด้านผลงานที่ปรากฏ ให้คะแนนดังนี้
- ผลงานถูกต้องครบถ้วน เชื่อถือได้แน่นอนได้3คะแนน
- ผลงานถูกต้องครบถ้วน ต้องอาศัยการแนะนำบ้างเล็กน้อยได้2คะแนน
- ผลงานไม่ถูกต้องครบถ้วน แม้จะมีการควบคุมแนะนำแล้วได้1คะแนน

เกณฑ์การประเมินผล

คะแนนรวม 5 คะแนนขึ้นไป หมายถึง ผ่านเกณฑ์

คะแนนที่ต่ำกว่า 5 คะแนน หมายถึง ช้อม

รายการสังเกต											คะแนนรวม	การประเมินผล (คะแนน)	
สมาชิก กลุ่มที่	ความถูกต้องตามหลักวิชาการ			ปฏิบัติงานตามขั้นตอน				ผลงานที่ปรากฏ				ผ่าน	ซ่อม
	ระดับคะแนน			ระดับคะแนน				ระดับคะแนน					
	3	2	1	4	3	2	1	3	2	1			
1											10	5 – 10	ต่ำกว่า 5
2													

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

วันที่สังเกต.....

ครั้งที่ 7

กิจกรรมที่ 7

ปัจฉิมนิเทศ

ระยะเวลา

3 ชั่วโมง

สถานที่

ห้องจัดเลี้ยง สโมสรพนักงานชั้น 2 องค์การเภสัชกรรม

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

30 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการเข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริม และวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริม รายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชนี
2. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้แลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งกันและกัน ในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเสริมและวางแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการที่ได้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติมา ทั้งหมด
3. เพื่อปิดโครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแนวทางการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชนี

อุปกรณ์

ปากกา และกระดาษ

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน
2. ให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งกันและกันเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเสริมและวางแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ จากการเข้าร่วมโครงการที่ผ่านมาตามหัวข้อดังต่อไปนี้
 - 1.1 สิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ทั้งหมดได้แก่อะไรบ้าง
 - 1.2 ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับอาชีพเสริมรายได้
 - 1.3 ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการฝึกอาชีพเสริม รายได้ให้แก่ลูกจ้างชั่วคราว
 - 1.4 ผู้เข้าร่วมโครงการมีแนวทางอย่างไรที่จะนำอาชีพเสริมรายได้ที่ทางโครงการจัดฝึกให้ไปใช้โดยไม่ให้ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำอยู่เดิม
3. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลการอภิปราย
4. ผู้วิจัยสรุปและตอบข้อซักถาม
5. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมโครงการและกล่าวปิดโครงการ

การประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมในการแสดงความคิดเห็นและการอภิปราย
- อภิปรายซักถาม

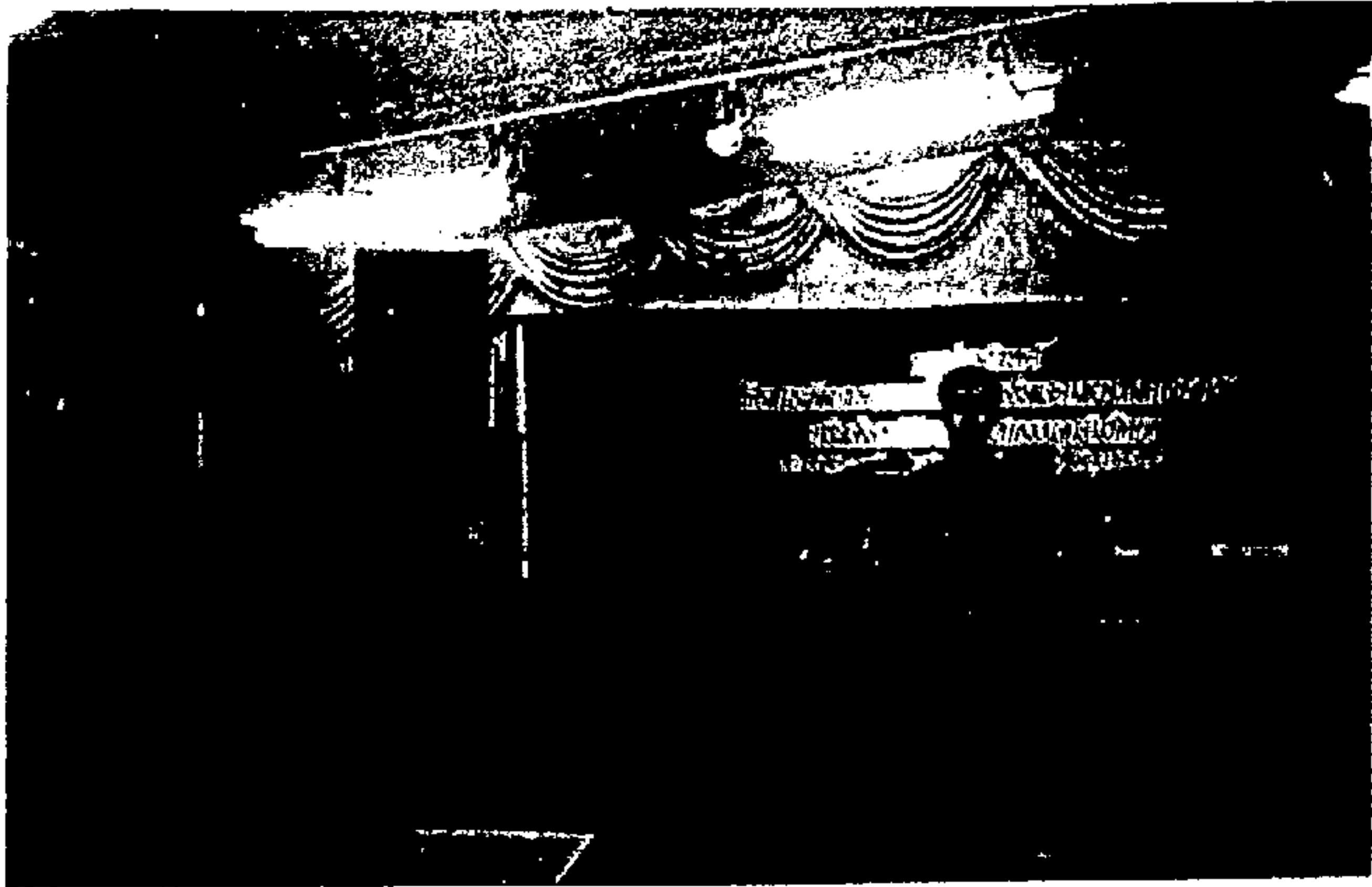
ปัจจัยนิเทศ	ใบงาน	กิจกรรมการแสดงความคิดเห็นในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
ผู้นำกิจกรรม : รจนา พลาแดง นิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว		

วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเสริมและวางแผนทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติมาทั้งหมด
เวลา	1 ชั่วโมง
อุปกรณ์	ปากกา และ กระดาษ
คำสั่ง	1. ให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเสริมและวางแผนทางในการประกอบอาชีพรายได้นอกเวลาราชการ จากการเข้าร่วมโครงการที่ผ่านมาตามหัวข้อดังต่อไปนี้ 1. สิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ทั้งหมดได้แก่อะไรบ้าง จงอธิบายโดยละเอียด 2. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับอาชีพเสริมรายได้ 3. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการฝึกอาชีพเสริมรายได้ให้แก่ลูกจ้างชั่วคราว 4. ผู้เข้าร่วมโครงการมีแนวทางอย่างไรที่จะนำอาชีพเสริมรายได้ที่ทางโครงการจัดฝึกให้ไปใช้โดยไม่ให้ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำอยู่เดิม 2. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลการอภิปราย

ภาคผนวก ค

ภาพกิจกรรมจากการเข้าร่วมโครงการ

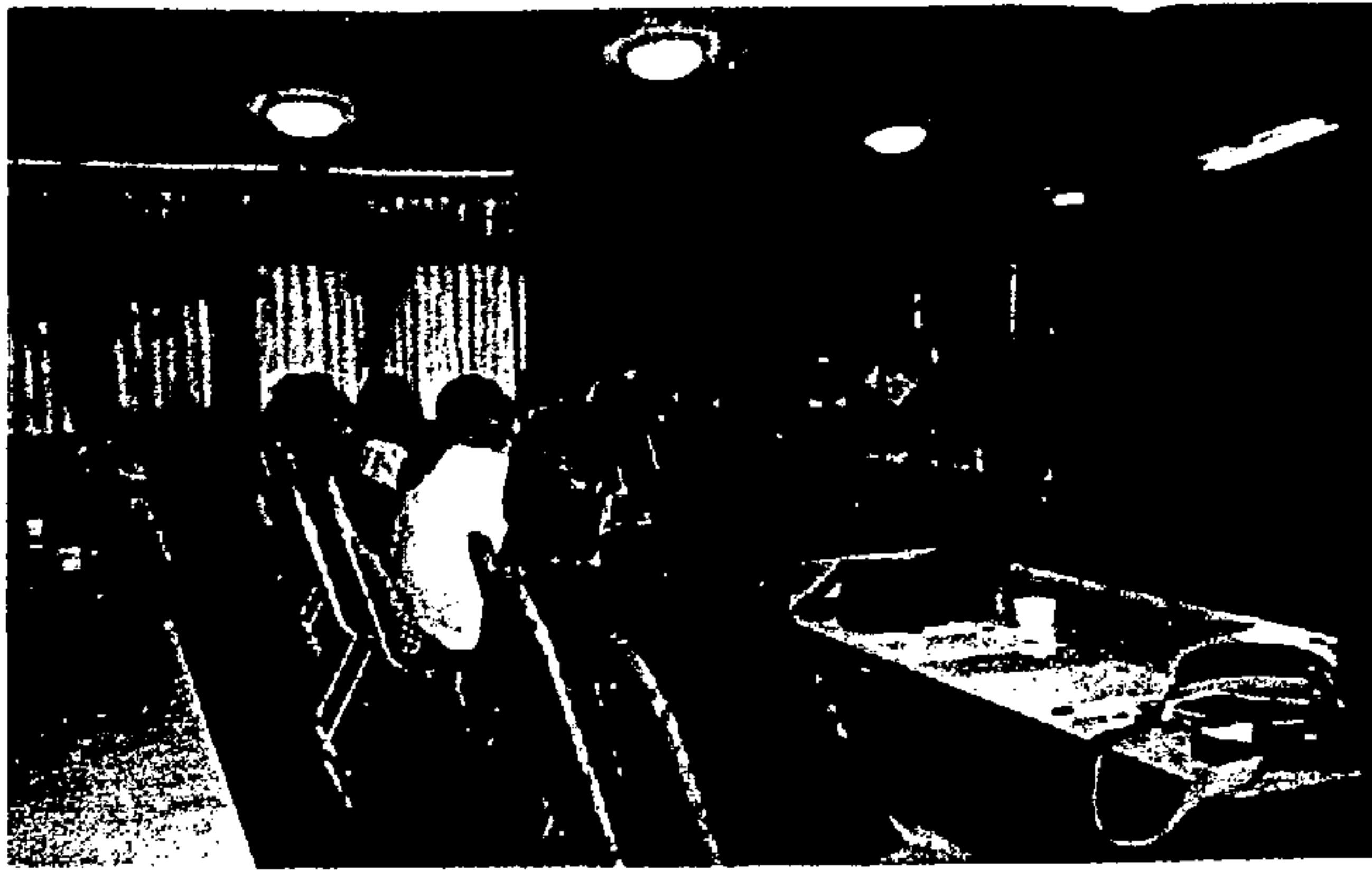
กิจกรรมที่ 1
การปฐมนิเทศและการให้ความรู้ ความเข้าใจและวางแนวทาง
การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ
วันอาทิตย์ที่ 1 มิถุนายน 2546

ประธานในพิธีกล่าวเปิดโครงการ

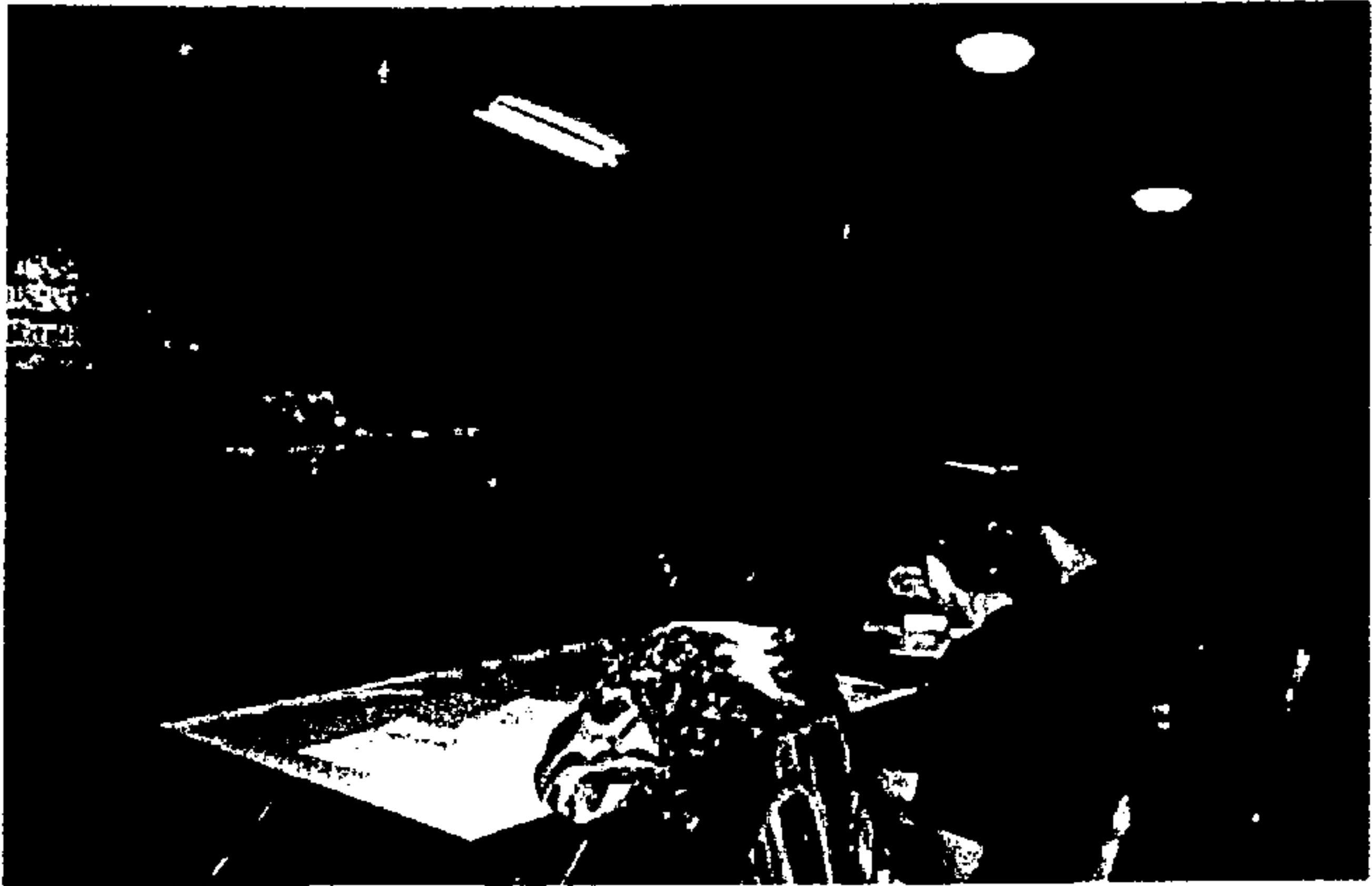
กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย (เกมส์ตามล่าหารายชื่อ)

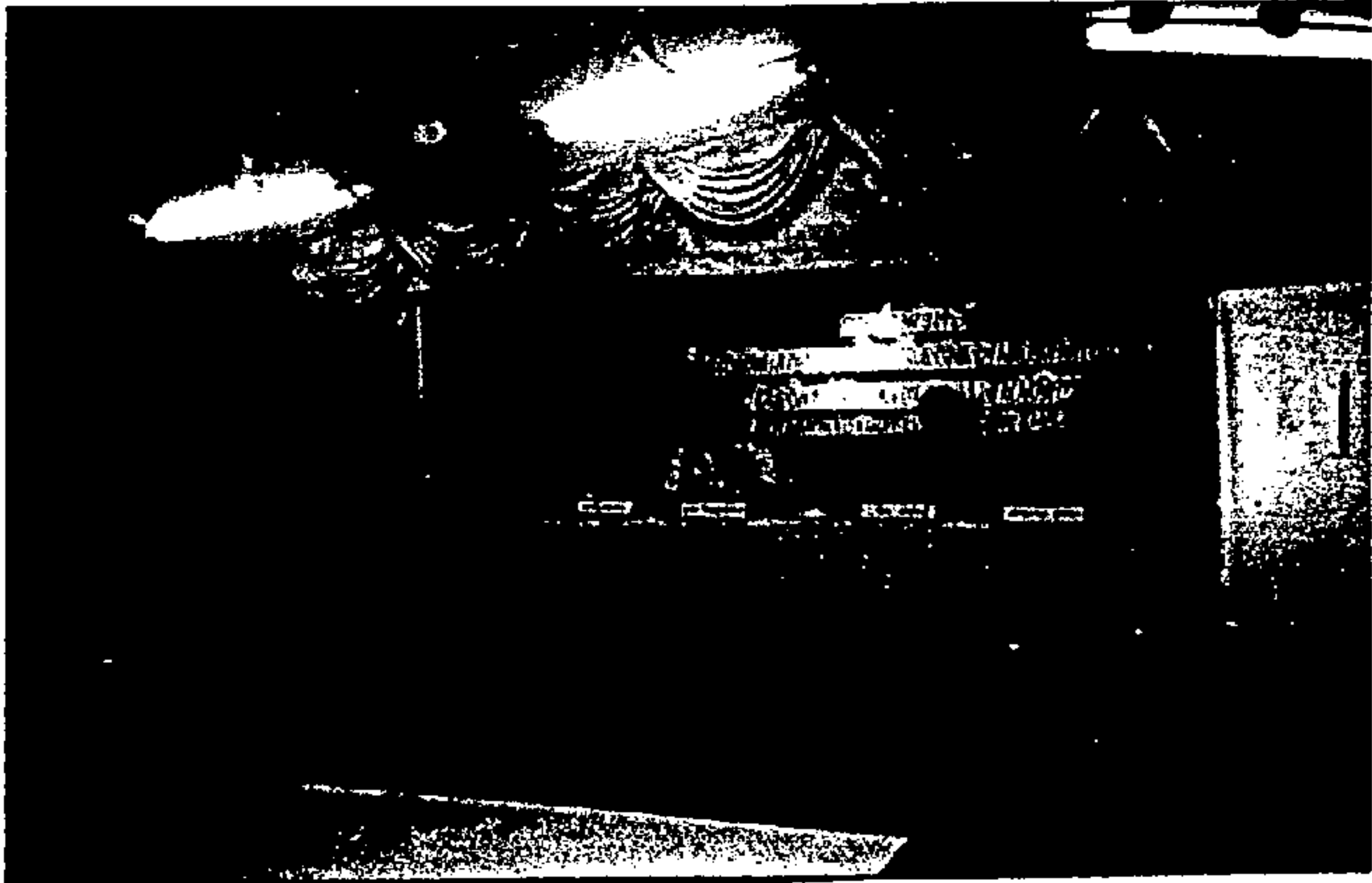
ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และตารางการเข้าร่วมโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบวัดก่อนเรียน

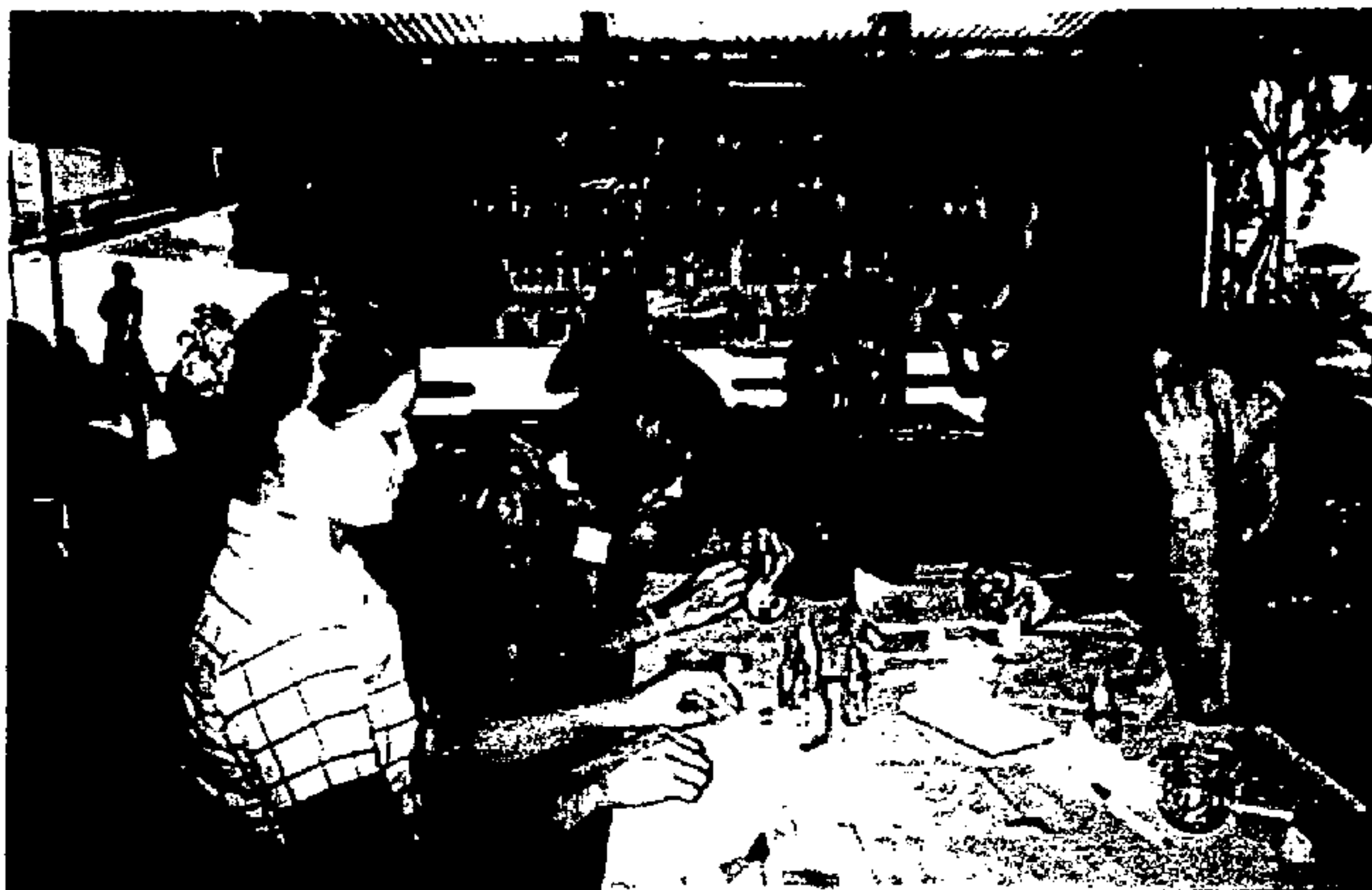
ผู้วิจัยบรรยายเรื่องอาชีพเสริม

กิจกรรมสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเสริม

กิจกรรมที่ 2 การเพ้นท์แก้ว

วันอาทิตย์ที่ 8 มิถุนายน 2546

ผู้เข้าร่วมโครงการซักถามข้อสงสัยจากผู้วิจัย

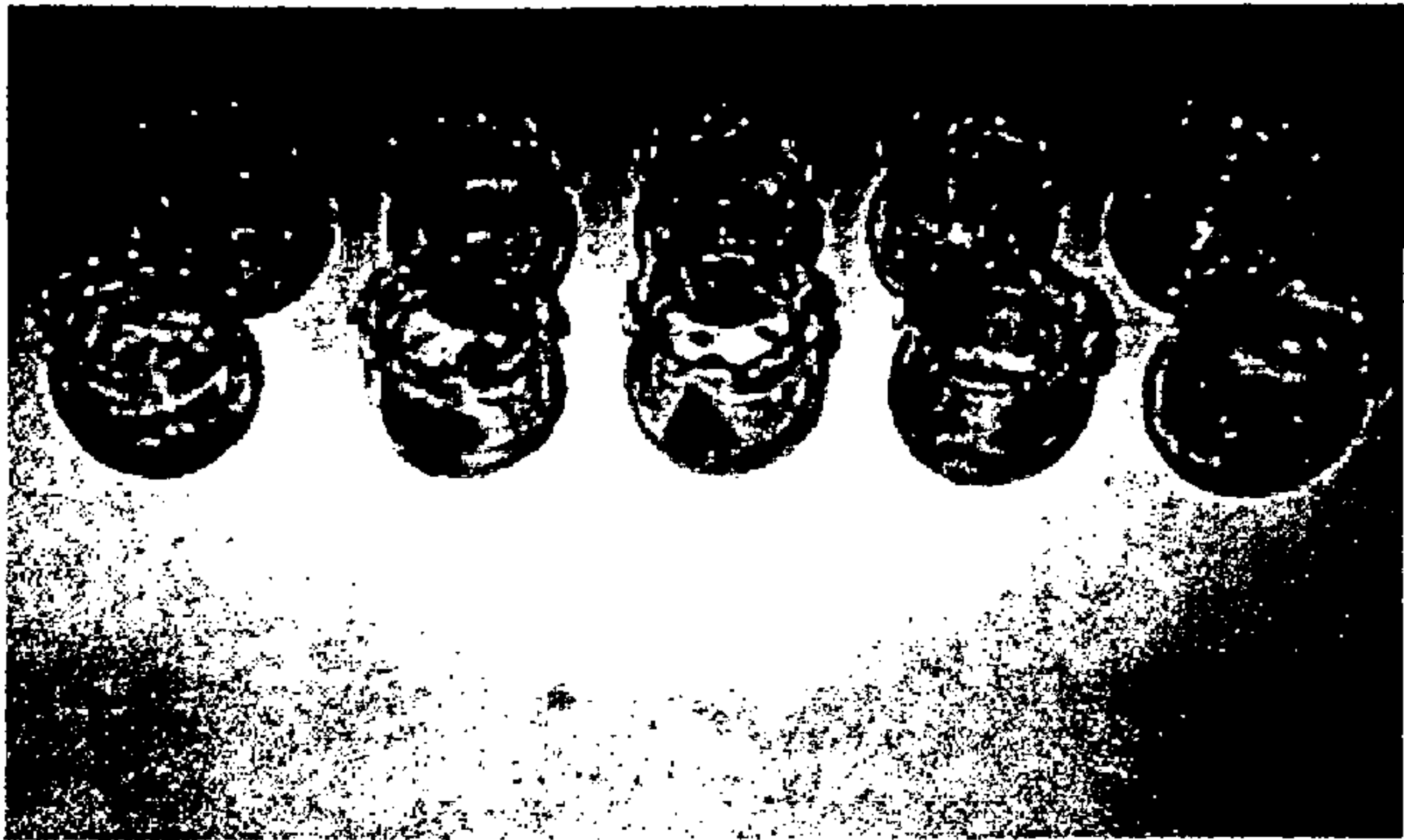
ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติการเพ้นท์แก้ว

ผู้วิจัยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

วิทยากรร่วมแนะแนวทางในการประกอบอาชีพเพิ่มพื่นที่แก้ว

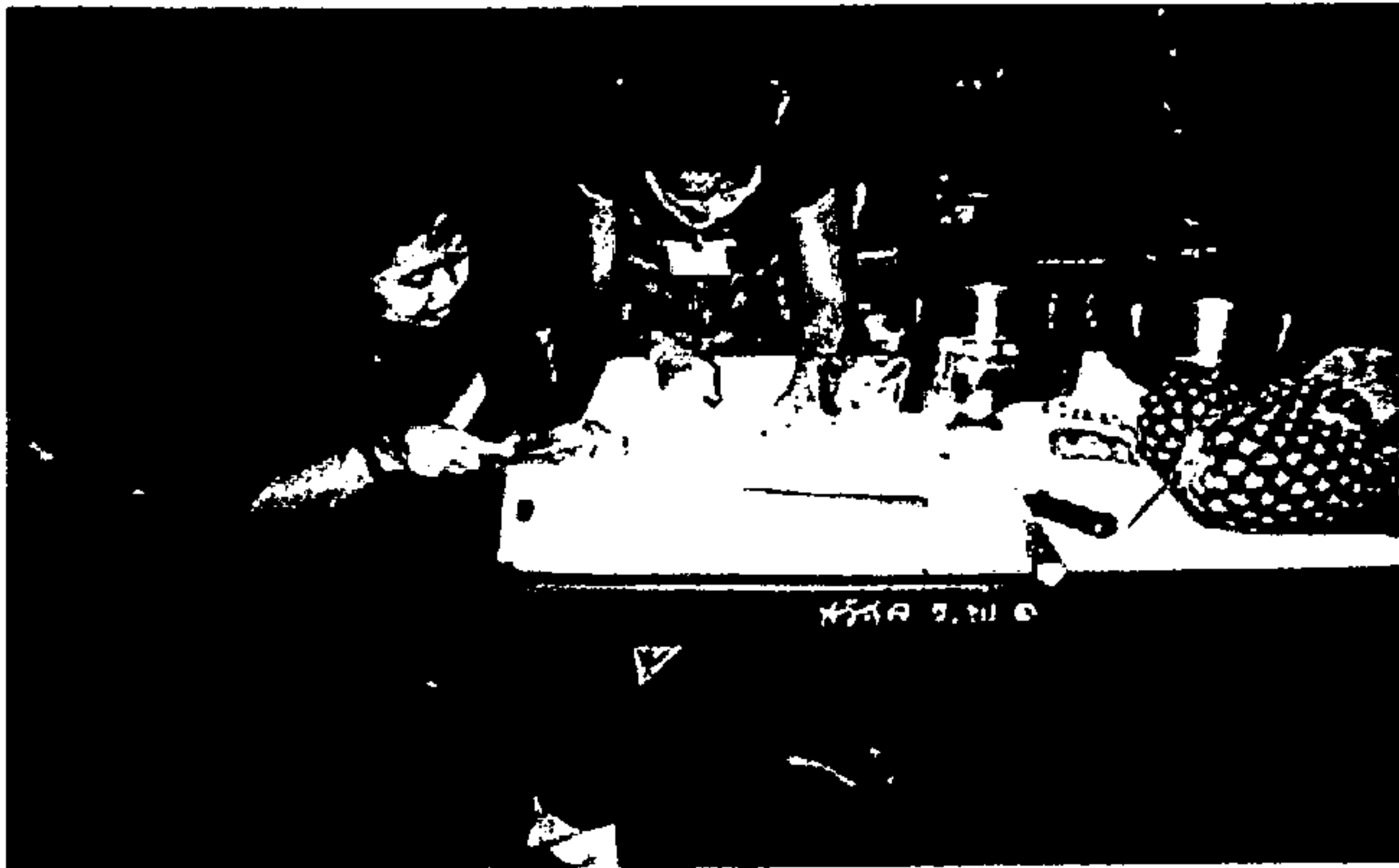
ผลงานการเพ้นท์แก้วที่เสร็จสมบูรณ์

กิจกรรมที่ 3 การเชื่อมผักและผลไม้

วันเสาร์ที่ 14 มิถุนายน 2546

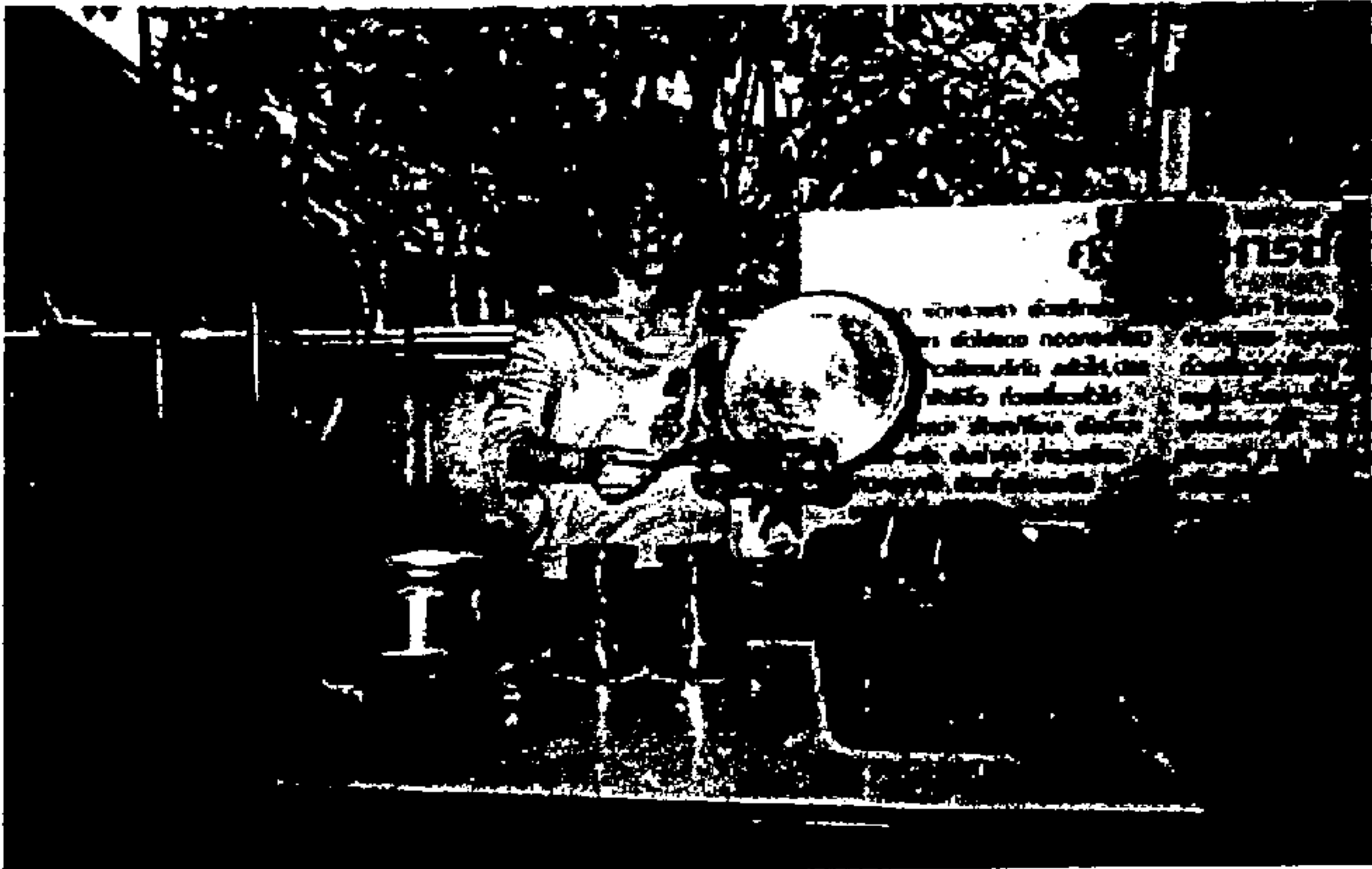
ผู้วิจัยให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเชื่อมผักและผลไม้

ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติการทำขิงแช่อิ่ม

ขิงที่ผ่านกระบวนการแช่อิ่มเรียบร้อยแล้ว

วิธีทำความสะอาดภาชนะที่ใช้บรรจุโดยการนึ่ง

ชิงแช่อิ่มที่บรรจุลงภาชนะเรียบร้อยแล้ว

กิจกรรมที่ 4 การทำสลัดและน้ำสลัด

วันอาทิตย์ที่ 15 มิถุนายน 2546

ผู้วิจัยสาธิตการเตรียมทำสลัดและน้ำสลัด

สาธิตการทอดไก่ที่หมักจนได้ที่

ผู้เข้าร่วมโครงการแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการทำสลัดและน้ำสลัด

ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติการทำสลัดน้ำข้นหรือที่เรียกว่า มายองเนส

วิทยากรร่วมให้คำแนะนำและให้แนวทางในการประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

กิจกรรมที่ 5 การทำขนมลูกชุบ
วันเสาร์ที่ 21 มิถุนายน 2546

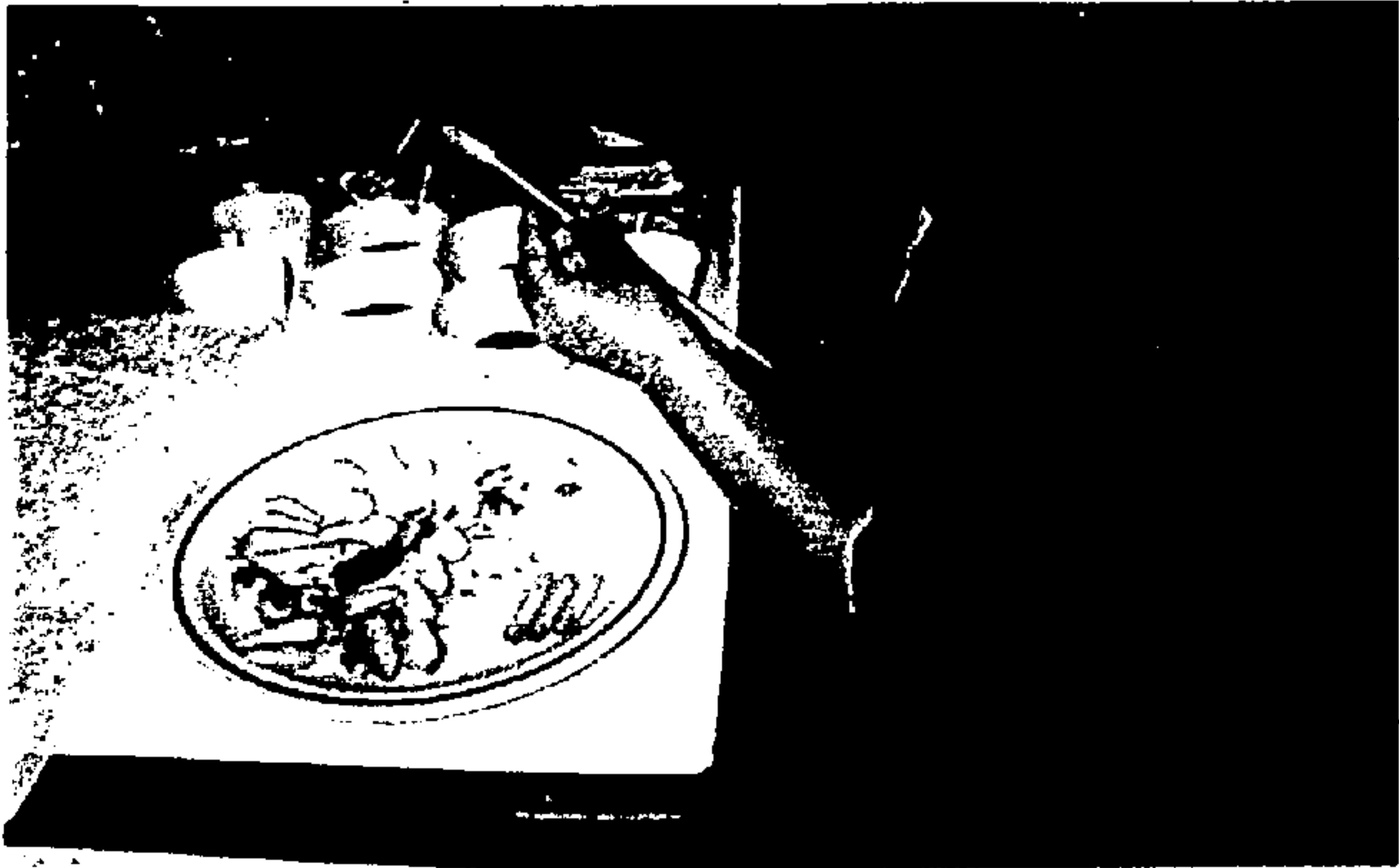
ผู้วิจัยสาธิตการปั้นตัวเขียวที่หนึ่งจนสุกกับกะทิและน้ำตาลทราย

ผู้วิจัยสารสกัดการกวนตัวในกระเพาะท้องเหลือง

ผู้วิจัยสารสกัดการปั้นตัวเป็นรูปร่างต่าง ๆ

สาธิตการลงสี

ให้ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกปฏิบัติการทอผ้าด้วยกะททองเหลือง

ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกการปั้นถ้วยกวนเป็นรูปร่างต่าง ๆ

ผู้เข้าร่วมโครงการลงสีถ้วยกวนที่ปั้นเป็นรูปร่างต่าง ๆ กัน

ผู้เข้าร่วมโครงการลงมือชুবวัน ทำเป็นจำนวน 3 ครั้ง

ลูกชুবที่ทำเสร็จเรียบร้อยแล้วสวยงามนำรับประทาน

กิจกรรมที่ 6 การทำขนมกะหรี่ปั๊ฟ

วันอาทิตย์ที่ 22 มิถุนายน 2546

ผู้วิจัยให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ในการทำกะหรี่ปั๊ฟ

สาธิตการแผ่ไส้กะหรี่ปั๊ฟตามขั้นตอนโดยละเอียด

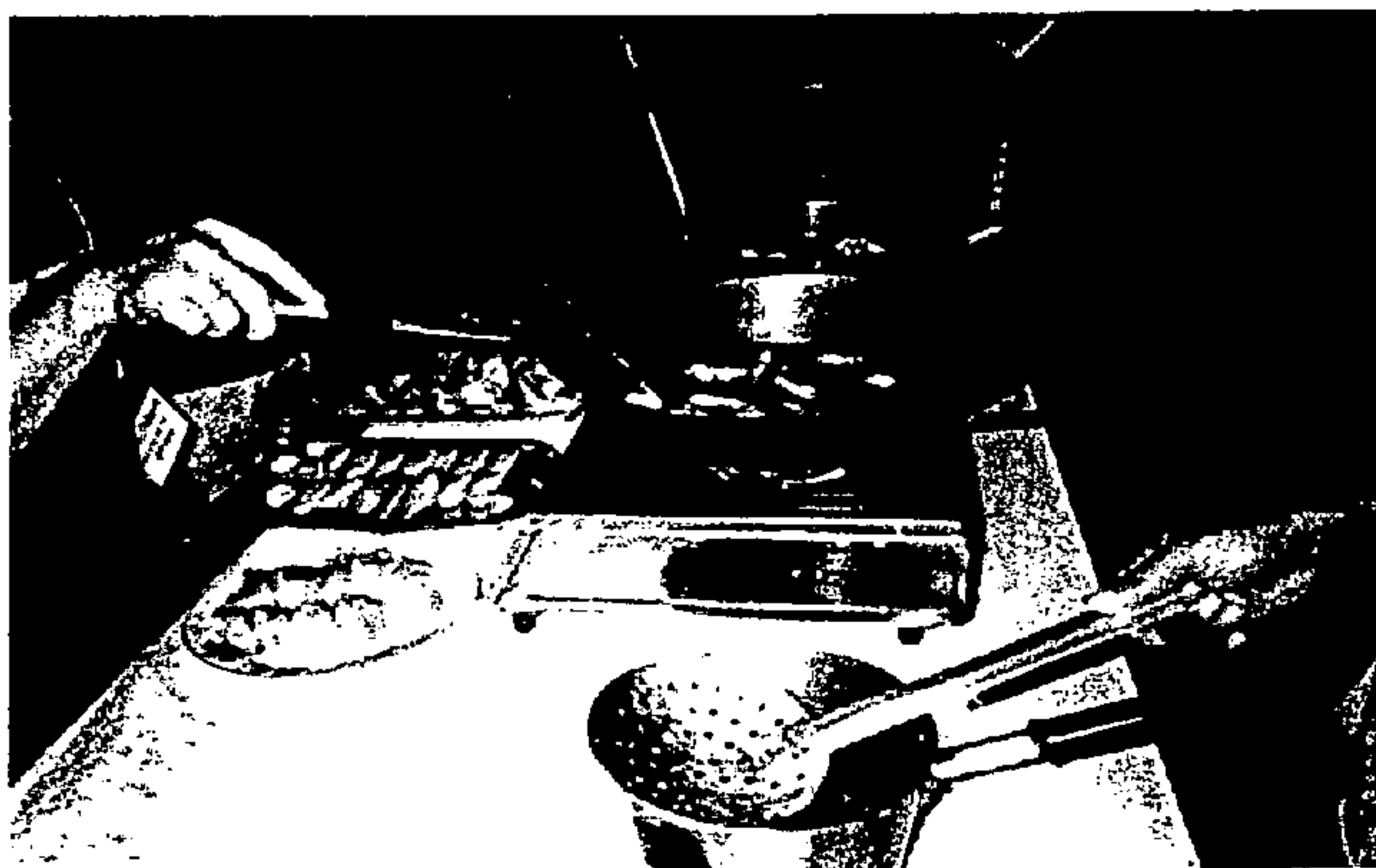
สถิติการเตรียมแป้งชั้นในและชั้นนอกโดยให้ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกวิธีการนวดแป้ง

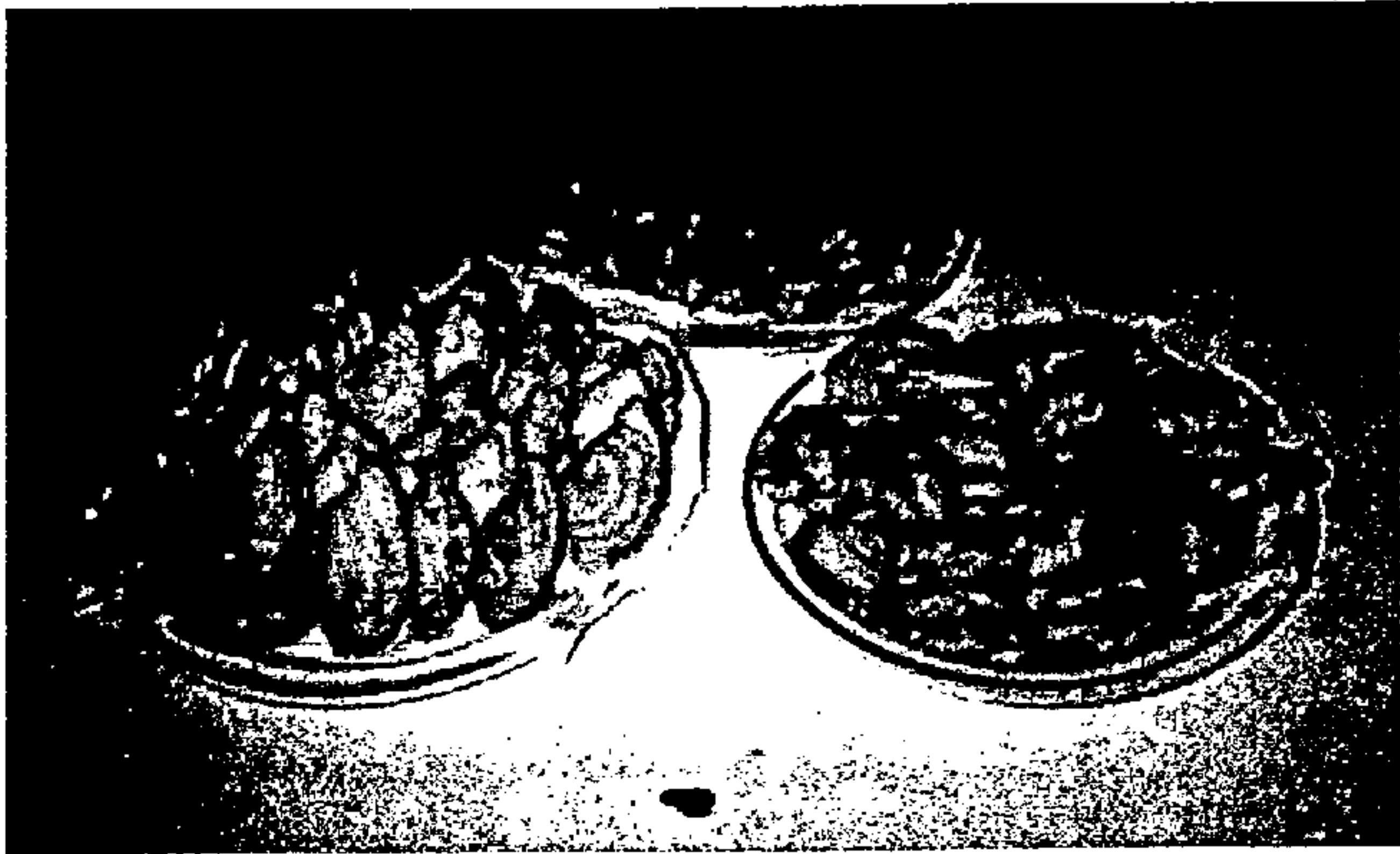
ผู้วิจัยสถิติการทอเส้นและวิธีการพับริมขนมกะหรี่ปั๊ฟ

ผู้วิจัยฝึกการห่อไส้ขนมและการพับริมขนมอย่างใกล้ชิด

ผู้เข้าร่วมโครงการทอดกะหรี่ปั๊ฟที่แต่ละกลุ่มช่วยกันห่อและพับริมเรียบร้อยแล้ว

ผลงานที่ปรากฏสวยงามน่ารับประทาน

ผู้วิจัย,ผู้ช่วยวิจัย และผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันวางแผนหาแนวทางประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

กิจกรรมที่ 7 การป้องกันนิเทศ

วันอาทิตย์ที่ 28 มิถุนายน 2546

ผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันตามหัวข้อที่กำหนด

ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปราย

ผู้วิจัยสรุปและตอบข้อซักถามและนัดหมายการติดตามผลครั้งต่อไป

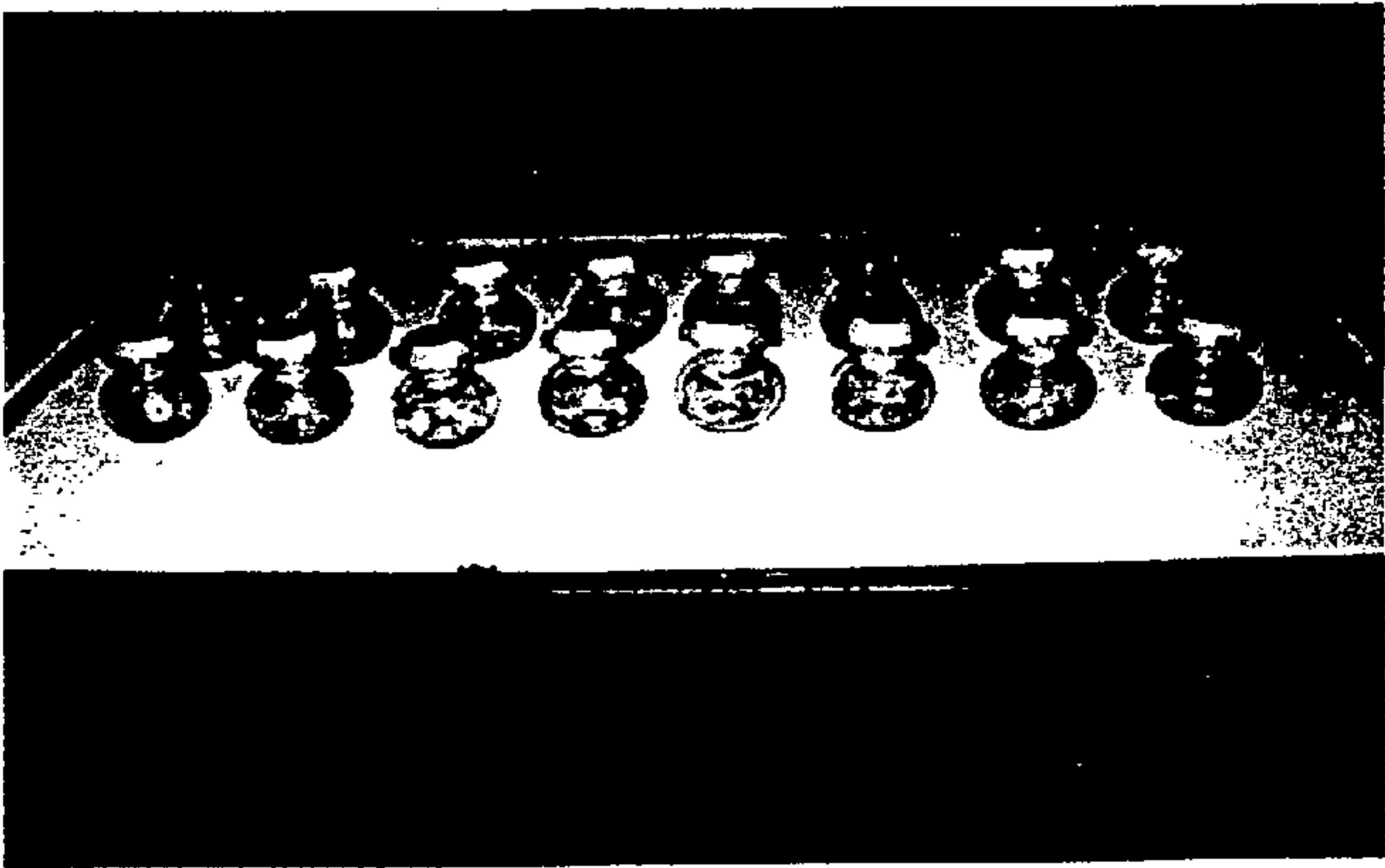
ปิดโครงการและร่วมกันถ่ายภาพเพื่อเป็นที่ระลึก

การติดตามผลโครงการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทาง
การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการของลูกจ้างชั่วคราว
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

การ펀ท์แก้ว วันอาทิตย์ที่ 13 กรกฎาคม 2546

ผ่านการฝึกไปเป็นระยะเวลา 1 เดือน เรียกผู้เข้าร่วมโครงการกลับมาทดลองทำอีกครั้ง

ผลงานที่ทำสำเร็จแล้วมีความสวยงามและประณีต

การแช่อิ่มผักและผลไม้ วันเสาร์ที่ 19 กรกฎาคม 2546

ผู้เข้าร่วมโครงการทำชิงแช่อิ่มด้วยความคล่องแคล่วและมีความชำนาญ

การทำสลัดและน้ำสลัด วันเสาร์ที่ 19 กรกฎาคม 2546

ผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันเตรียมผักสลัดก่อนที่จะบรรจุลงถุงเพื่อนำออกจำหน่าย

น้ำสลัดที่ปั่นเรียบร้อยแล้วบรรจุลงถุง จากนั้นผู้เข้าร่วมโครงการช่วยกันฉีกเนื้อไก่เป็นชิ้น ๆ เพื่อแยกใส่ถุงเล็ก ๆ บรรจุลงในผักสลัดที่ได้จัดเตรียมไว้เป็นชุด ๆ

ผู้เข้าร่วมโครงการนำสินค้าทดลองออกจำหน่ายในแผนกต่าง ๆ สินค้าได้รับการตอบรับอย่างดี

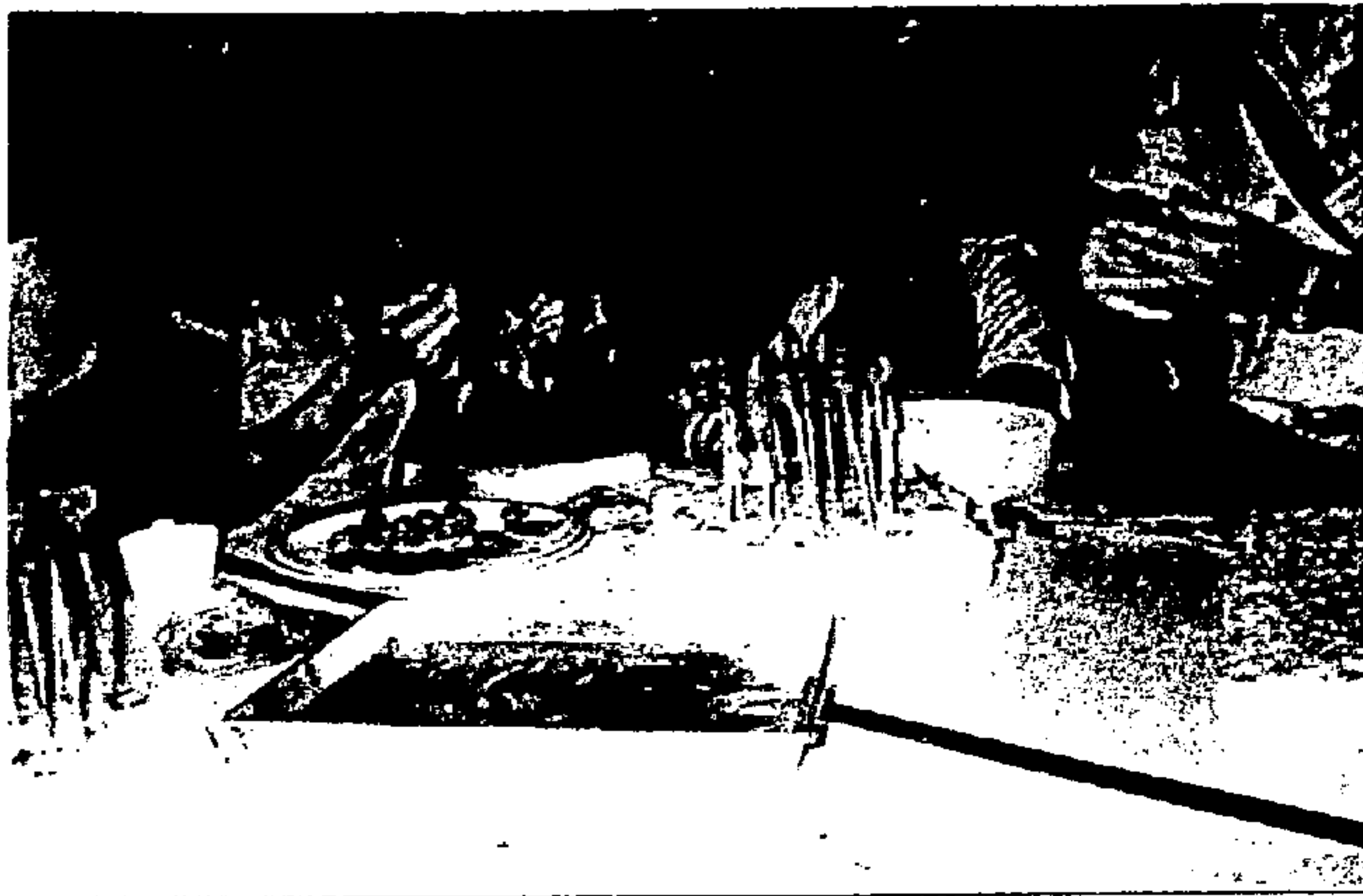
การทำขนมลูกชุบ วันอาทิตย์ที่ 20 กรกฎาคม 2546

หลังจากผ่านการเข้าร่วมโครงการไปแล้ว 1 เดือน ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ
ในการทำขนมลูกชุบมากขึ้น

ผู้เข้าร่วมโครงการทำขนมลูกชุบอย่างคล่องแคล่ว มีความรู้ มีความเข้าใจในการทำและผลงานเป็นที่น่าพอใจ

หลังจากซบวันแล้ว ทิ้งไว้จนวันแห้ง หลังจากนั้นบรรจุใส่ถุงเพื่อรอจำหน่าย

ทดลองขายที่โรงอาหารของโรงพยาบาล รสชาติดี ถูกหลักอนามัย ราคาถุงละ 10 บาท

สินค้าถูกใจผู้ซื้อ ราคายุติธรรม ผลงานของลูกจ้างชั่วคราวทำเอง

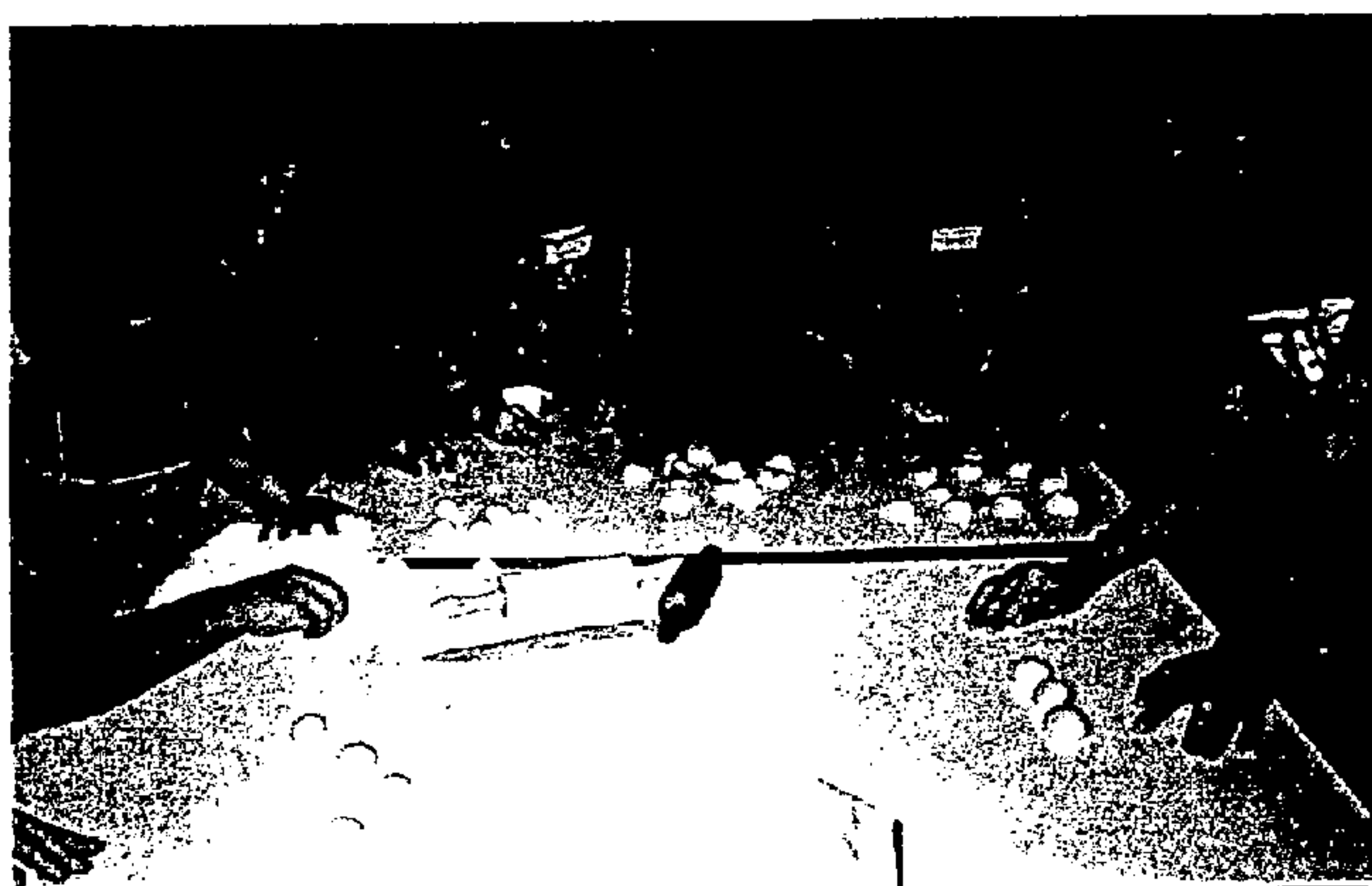

พยาบาลประจำตึก ช่วยอุดหนุนผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อเป็นกำลังใจในการประกอบอาชีพเสริมรายได้

การทำขนมกะหรี่ปั๊ฟ วันเสาร์ที่ 26 กรกฎาคม 2546

หลังจากผ่านการเข้าร่วมโครงการไปแล้ว 1 เดือน ผู้เข้าร่วมโครงการกลับมาทดลองทำอีกครั้ง

ผู้เข้าร่วมโครงการทำงานอย่างมีความรู้และความเข้าใจ ผลงานที่ได้ออกมาอย่างน่าพอใจ

สินค้าได้รับการตอบรับจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลเป็นอย่างดี

เมื่อทำเสร็จผู้เข้าร่วมโครงการทดลองนำสินค้าออกจำหน่ายตามแผนกต่าง ๆ ในโรงพยาบาล

ภาคผนวก ง

แบบวัดที่ใช้ในโครงการ

แบบวัดความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม

คำชี้แจง

แบบวัดชุดนี้เป็นแบบวัดเพื่อต้องการทราบเกี่ยวกับความรู้ ในเรื่องการประกอบอาชีพเสริม ก่อนที่จะเข้าสู่การดำเนินการฝึกอาชีพเสริมทั้ง 5 อาชีพ ซึ่งความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ดังนั้น จึงไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด เพราะความรู้ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ได้รับมา แบบวัดนี้กระทำการเพื่อการศึกษา มีอาจส่งผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบ ดังนั้นขอให้ตอบแบบวัดให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด

- ลักษณะของแบบวัด
- แบบวัดชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัด
- ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม

วิธีการตอบแบบวัด

- ตอนที่ 1 เมื่อท่านอ่านข้อความแล้วโปรดกาเครื่องหมาย (X) ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วน
- ตอนที่ 2 เมื่อท่านอ่านข้อความแล้วโปรดเลือกคำตอบจากข้อ ก,ข,ค,ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว และทำเครื่องหมาย (X) ทับข้อที่เลือกลงในกระดาษคำตอบ

แบบวัด

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัด จำนวน 14 ข้อ
- ตอนที่ 2 แบบวัดเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม จำนวน 15 ข้อ
- คำสั่ง โปรดทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่อง ☐ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วน
1. อายุ
☐ ต่ำกว่า 25 ปี	☐ 25 – 30 ปี
☐ 31 – 40 ปี	☐ 41 – 50 ปี
☐ 51 – 60 ปี	
2. คุณวุฒิทางการศึกษา
☐ มัธยมต้น	☐ มัธยมปลาย หรือ ปวช.
☐ ปวส. หรืออนุปริญญา	☐ ปริญญาตรี
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

3. การศึกษาต่อ
- ☐ กำลังศึกษาต่อระดับ (โปรดระบุ).....
- ☐ ไม่ได้ศึกษาต่อ
4. สถานภาพปัจจุบัน
- ☐ โสด ☐ สมรส และอยู่กับคู่สมรส
- ☐ สมรสแต่แยกกันอยู่ ☐ หย่า
- ☐ หม้าย
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (บิดา,มารดา,สามี,บุตร คนอื่น ๆ ที่มีอยู่ในความอุปการะ)
- ☐ ไม่มี ☐ 1 – 2 คน
- ☐ 3 – 4 คน ☐ 5 – 6 คน
- ☐ 6 คน ขึ้นไป (โปรดระบุ).....คน
6. ท่านมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ช่วยเหลือคนไข้มาแล้วกี่ปี
- ☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1 – 4 ปี
- ☐ 5 – 8 ปี ☐ 9 – 12 ปี
- ☐ 12 ปี ขึ้นไป (โปรดระบุ).....ปี
7. อัตราเงินเดือนของท่านในปัจจุบัน
- ☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 5,001 – 10,000 บาท
- ☐ 10,001 – 15,000 บาท ☐ 15,001 – 20,000 บาท
- ☐ สูงกว่า 20,000 บาท
8. ท่านมีรายได้นอกเหนือจากเงินเดือนหรือไม่
- ☐ มี โปรดระบุ.....บาท/เดือน ☐ ไม่มี
9. รายได้ทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือน (บิดา,มารดา,สามี,บุตร,บุคคลในครอบครัว)
- ☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 5,001 – 10,000 บาท
- ☐ 10,001 – 15,000 บาท ☐ 15,001 – 20,000 บาท
- ☐ สูงกว่า 20,000 บาท
10. รายจ่ายทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือน
- ☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 5,001 – 10,000 บาท
- ☐ 10,001 – 15,000 บาท ☐ 15,001 – 20,000 บาท
- ☐ สูงกว่า 20,000 บาท
11. ในแต่ละเดือนท่านใช้จ่ายเงินในเรื่องใดบ้าง (เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย)
- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

12. ท่านต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้หรือไม่
- ☐ ต้องการ (ทำต่อข้อ 13) ☐ ไม่ต้องการ
13. ปัจจัยข้อใดที่ทำให้ท่านต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ รายได้ไม่พอกับรายจ่าย
- ☐ ไม่ว่ารายได้จะเพียงพอแล้ว ก็ยังมีความต้องการประกอบอาชีพเสริม
- ☐ มีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลัก
- ☐ ขยันไม่อยากจะเฉื่อย
- ☐ ต้องการยกฐานะตนเอง
- ☐ ผู้บังคับบัญชาสนับสนุน
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
14. หลังจากปฏิบัติงานในหน้าที่ (ออกเวรไปแล้ว) เวลาที่เหลือท่านจะทำอะไรบ้าง
- 1.....
2.
3.
4.
5.

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม

คำสั่ง ให้อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกคำตอบจากข้อ ก, ข, ค, ง ที่สมาชิกเห็นว่าถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว และทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อที่สมาชิกเลือกลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดกล่าวถึง “เวลา” ได้ถูกต้อง
- ก. เวลาเป็นทรัพยากรที่มีค่า
- ข. เวลาเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด
- ค. เมื่อเวลาผ่านไปไม่สามารถเรียกกลับมาได้
- ง. ถูกทุกข้อ
2. พฤติกรรมข้อใดเป็นการใช้เวลาที่มีประสิทธิภาพ
- ก. พลอย จดบันทึกการทำงานไว้ประจำตัวเสมอ
- ข. ภัส มาทำงานทุกวันด้วยความตั้งใจ
- ค. ปอง รับจ้างตักกับข้าวหลังจากเลิกงานประจำ
- ง. ถูกทุกข้อ

3. ข้อใดเป็นการบริหารเวลาที่ไม่มีประสิทธิภาพ
 - ก. กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน
 - ข. มีการวางแผนงานไว้ล่วงหน้า
 - ค. ทำงานให้เสร็จในครั้งเดียว
 - ง. ผัดวันประกันพรุ่ง
4. ข้อใดเป็นการใช้เวลาที่ว่างจากกิจกรรมอาชีพให้มีประโยชน์
 - ก. บุญสม เล่นการพนันหลังจากเลิกงาน
 - ข. ราเพย นินทาเพื่อนร่วมงานตอนพักกลางวัน
 - ค. สมคิด รับจ้างซักรีดหลังจากเลิกงาน
 - ง. นิตยา เดินห้างสรรพสินค้าทุกวันหลังเลิกงาน
5. ข้อปฏิบัติในการบริหารด้านการเงินที่ดีคือข้อใด
 - ก. ใช้บัตรเครดิตแทนเงินสด
 - ข. ซื้อประกันชีวิตเพราะความเกรงใจ
 - ค. ใช้เงินน้อยกว่าเงินที่หามาได้
 - ง. ใช้เงินมากกว่าเงินที่หามาได้
6. ข้อใดเป็นวิธีการหาเงินเพิ่มที่เหมาะสม
 - ก. ขอเงินจากเพื่อน นำมาเปิดบัญชีไว้แล้วค่อยใช้คืนทีหลัง
 - ข. ขอเงินจากพ่อแม่มาใช้หนี้สินที่มีอยู่
 - ค. เก็บของทุกชิ้นที่คิดว่าไม่มีประโยชน์ นำไปขายเพื่อให้ได้เงินสดกลับคืนมา
 - ง. เก็บของทุกชิ้นไปจำนำเพื่อนำเงินสดมาใช้ก่อน
7. พฤติกรรมการใช้เงินข้อใดไม่ถูกต้อง
 - ก. ทำบัตรเครดิตหลายๆ ใบไว้ใช้ยามฉุกเฉิน
 - ข. ซื้อประกันชีวิตหลากหลายรูปแบบโดยไม่สมเหตุผล
 - ค. รับนิตยสารแฟชั่นเพื่อความโก้เก๋
 - ง. ถูกทุกข้อ
8. “การเลือกซื้อ” ในข้อใดปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม
 - ก. ซื้อของราคาแพงตามความนิยม
 - ข. ซื้อของราคาปกติจากราคาป้าย
 - ค. ซื้อของในช่วงที่ลดราคา แต่มีคุณภาพดี
 - ง. เลือกซื้อของราคาถูก และคุณภาพต่ำ
9. วิธีการฝากเงินเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดคือข้อใด

ก. ออมเงินโดยสม่ำเสมอ	ค. ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นให้เหลือน้อยที่สุด
ข. เลือกลงทุนที่ได้ผลตอบแทนสูงสุด	ง. ถูกทุกข้อ

10. อาชีพเสริม เป็นอาชีพที่มีลักษณะใด

- ก. อาชีพหลัก ลักษณะเป็นงานประจำ
- ข. รายได้แน่นอน เท่ากันทุกๆ เดือน
- ค. อาชีพที่สามารถทำเงินได้นอกเหนือจากอาชีพหลัก
- ง. สามารถทำได้ในเวลางาน หรือเวลาราชการ

11. ข้อใดกล่าวได้ไม่ถูกต้องในการประกอบอาชีพเสริมรายได้

- ก. เวลาที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นเวลาที่ว่างจากงานประจำ
- ข. เป็นอาชีพที่ช่วยเพิ่มรายได้ ทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ค. เป็นอาชีพที่มีความสำคัญเท่ากับหรือมากกว่าอาชีพหลัก
- ง. เป็นอาชีพที่มีความสำคัญน้อยกว่าอาชีพหลัก สามารถทำได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำอยู่เดิม

12. ก่อนที่จะเริ่มประกอบอาชีพเสริม ควรพิจารณาสิ่งใดเป็นอันดับแรก

- ก. การศึกษา
- ข. คนช่วยทำ
- ค. ความสามารถ
- ง. เงิน

13. คนยิ้มแย้ม แจ่มใส อารมณ์ดี และพูดจาติดต่อกับผู้อื่นได้ เป็นคนที่มีคุณสมบัติใด

- ก. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- ข. มีวินัยในตนเอง
- ค. มีมานะพยายาม
- ง. มีความซื่อสัตย์สุจริต

14. การผลิตสินค้าที่เป็นความต้องการของตลาด มีผลดีอย่างไร

- ก. ขายสินค้านั้นได้ราคา ธุรกิจดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง
- ข. สินค้าล้นตลาด ส่งผลให้ราคาสินค้าต่ำลง
- ค. สินค้าขาดตลาด ส่งผลให้ราคาสินค้าสูงขึ้น
- ง. สินค้าค้างตลาด ส่งผลให้ธุรกิจหยุดชะงัก

15. ข้อใดเป็นลักษณะทำเลที่ตั้งที่ไม่ดี

- ก. แหล่งชุมชน ประชาชนหนาแน่น
- ข. ใกล้ทางเดิน ถนนคนเดินพลุกพล่าน
- ค. ตั้งห่างจากคู่แข่งในกิจการประเภทเดียวกัน
- ง. ชานเมือง ห่างไกลผู้คน

คำตอบเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม

1. ง

2. ง

3. ง

4. ค

5. ค

6. ค

7. ง

8. ค
9. ง

10. ค

11. ค

12. ค

13. ก

14. ก

15. ง

ตารางแสดง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนกเป็นรายข้อของแบบวัดเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมรายได้

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ดัชนีบ่งชี้ข้อสอบC(Pj)
1	0.546	0.37	0.59
2	0.28	0.27	0.56
3	0.40	0.82	5.93
4	0.45	0.46	0.51
5	0.50	0.64	0.49
6	0.76	0.55	0.51
7	0.75	0.55	0.53
8	0.83	0.55	0.41
9	0.75	0.22	0.53
10	0.90	0.22	0.47
11	0.65	0.37	0.56
12	0.63	0.37	0.45
13	0.85	0.27	0.36
14	0.90	0.22	0.58
15	0.80	0.36	0.54

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดฉบับนี้ คือ 0.45

แบบวัดเรื่องการเพ้นท์แก้ว

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบจากข้อ ก , ข , ค และ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบที่ตอบตามเฉลยให้คะแนน	1	คะแนน
คำตอบที่ไม่ถูกต้องตามเฉลยให้คะแนน	0	คะแนน

1. การเพ้นท์แก้วไม่ควรใช้สีชนิดใด
- ก. สีน้ำ

ข. สีเพ้นท์แก้ว

ค. สีน้ำมัน

ง. สีอะคริลิก
2. พู่กันที่ใช้ในการเพ้นท์ เบอร์ใดเหมาะกับการงานที่ละเอียดมาก ๆ
- ก. เบอร์ 3

ข. เบอร์ 2

ค. เบอร์ 1

ง. เบอร์ 0
3. การร่างเส้นมีสีอะไรบ้าง
- ก. แดง , เหลือง , ส้ม

ข. ดำ , บรอนซ์ , ทอง

ค. น้ำเงิน , ม่วง , เขียว

ง. ฟ้ำ , ขาว , ชมพู
4. การฝึกเพ้นท์ครั้งแรก ภาชนะใดมีความเหมาะสมมากที่สุด
- ก. กระจก

ข. จาน

ค. แก้ว

ง. ขวด
5. การร่างเส้นสีใดให้ความรู้สึก “มีคุณค่า มีราคา”
- ก. สีน้ำเงิน

ข. สีดำ

ค. สีทอง

ง. สีแดง

6. การเดินการร่างเส้น ถ้าไม่มั่นใจในฝีมือตนเองสามารถทำอะไร
 - ก. ใช้สีเมจิกวาดลายลงบนภาชนะได้เลย
 - ข. ลงสีพื้นที่ได้เลยหลังจากนั้นเดินการร่างเส้นตาม
 - ค. เลือกลายตามที่ต้องการ แล้วแปะไว้ด้านในร่างเส้นตามภาพ
 - ง. ถูกทุกข้อ
7. ถ้าไม่ต้องการลายที่เพ้นท์ สามารถลบลายออกด้วยวิธีใด
 - ก. ใช้ทิชชูเช็ดออก
 - ข. ใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดออก
 - ค. ใช้น้ำยาล้างเล็บหรือน้ำมันสนเช็ดออก
 - ง. ใช้กระดาษทรายขัดออก
8. การร่างเส้นเมื่อร่างลวดลายแล้ว ควรทิ้งไว้ให้แห้งสนิทนานเท่าใด
 - ก. 2 ชั่วโมง
 - ข. 1 ชั่วโมง
 - ค. 20 นาที
 - ง. 5 นาที
9. เมื่อพู่กันเปื้อนสีเพ้นท์แก้ว ก่อนนำไปเก็บควรทำอะไร
 - ก. ล้างน้ำธรรมดา ผสมกับผงซักฟอก แล้วล้างด้วยน้ำสะอาด
 - ข. ล้างน้ำอุ่น ผสมกับผงซักฟอก แล้วเช็ดให้แห้ง
 - ค. ล้างด้วยน้ำยาล้างเล็บ แล้วล้างด้วยน้ำผสมผงซักฟอก และล้างด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง
 - ง. ล้างด้วยแอลกอฮอล์ แล้วล้างด้วยน้ำผสมกับผงซักฟอก
10. การเพ้นท์แก้ว มีกี่ประเภท
 - ก. 4 ประเภท
 - ข. 3 ประเภท
 - ค. 2 ประเภท
 - ง. 1 ประเภท
11. วิธีการเพ้นท์แก้วประเภทโปร่งแสง มีวิธีคัดเลือกแก้วอย่างไร
 - ก. แก้วที่บสีสด
 - ข. แก้วที่บไม่มีสี
 - ค. แก้วใสสีสด
 - ง. แก้วใสไม่มีสี
12. เมื่อสีเพ้นท์แก้วชั้นจนเกินไป เราสามารถเติมสารใดผสมลงไป

ก. น้ำยาเรซิน	ค. น้ำมันก๊าด
ข. น้ำมันละหุ่ง	ง. น้ำยาล้างเล็บ

คำตอบเรื่องการเพ้นท์แก้ว

1. ก

2. ง

3. ข

4. ก

5. ค

6. ค
7. ค

8. ค

9. ค

10. ค

11. ง

12. ง

ตารางแสดง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนกเป็นรายข้อของแบบวัด
เรื่องการเพ้นท์แก้ว

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ดัชนีบ่งชี้ข้อสอบC(Pj)
1	0.63	0.28	0.72
2	0.28	0.46	0.54
3	0.50	0.64	0.35
4	0.28	0.46	0.40
5	0.65	0.37	0.58
6	0.85	0.27	0.50
7	0.75	0.55	0.50
8	0.30	0.27	0.67
9	0.63	0.64	0.38
10	0.38	0.28	0.79
11	0.80	0.27	0.64
12	0.58	0.73	0.68

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดฉบับนี้ คือ 0.83

แบบวัดเรื่องการแช่ส้มผักและผลไม้

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบจากข้อ ก , ข , ค และ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบที่ตอบตามเฉลยให้คะแนน	1	คะแนน
คำตอบที่ไม่ถูกต้องตามเฉลยให้คะแนน	0	คะแนน

1. การแช่ส้มเป็นการถนอมอาหารโดยใช้อะไรเป็นเครื่องช่วยรักษาอายุของผักและผลไม้

ก. มะนาว	น้ำตาล
ข. เกลือ	น้ำมัน

2. ผลไม้และผักที่เหมาะสมนำมาแช่ส้ม ควรมีลักษณะใด

- ก. ผักผลไม้ที่แก่จัด สด มีราคาถูก
- ข. ผักผลไม้ที่สุกงอม ราคาถูก
- ค. ผักผลไม้ที่อ่อน เนื้อมีลักษณะนิ่ม
- ง. ผักผลไม้มีลักษณะเหี่ยว และมีตำหนิเล็กน้อย

3. การแช่ส้มวิธีใดทำให้ผักและผลไม้มีลักษณะเหี่ยวยุบ

- ก. การแช่ส้มแบบเร็ว
- ข. การแช่ส้มแบบปานกลาง
- ค. การแช่ส้มแบบช้า
- ง. การแช่ส้มแบบเร็วสลับแบบช้า

4. การแช่ส้มที่ดี ควรทำอย่างไร

- ก. ค่อย ๆ เพิ่มความหวานโดยเติมน้ำตาลทีละน้อย
- ข. ควรกดให้ผักและผลไม้จมในน้ำเชื่อม
- ค. ภาชนะที่ใช้บรรจุควรล้างและลวกน้ำเดือดก่อนใช้งาน
- ง. ถูกทุกข้อ

5. ประโยชน์ของการแช่ส้ม แบบช้า คือข้อใด

- ก. ทำให้ ผัก และผลไม้ ไม่หืดตัวมาก
- ข. ทำให้ ผัก และผลไม้ คงรสชาติเดิม
- ค. ทำให้ ผัก และผลไม้ มีสีสดใส
- ง. ถูกทุกข้อ

6. การกดให้ผักและผลไม้จมในน้ำเชื่อม มีประโยชน์อย่างไร

ก. ให้ผัก และผลไม้ไม่มีรสขม	ค. ให้ผัก และผลไม้ดูดซึมได้ทั่วถึง
ข. ให้ผัก และผลไม้มีน้ำรับประทาน	ง. ให้ผัก และผลไม้กรอบขึ้น

7. ผัก และ ผลไม้ หลังจากแช่ส้มได้ทีแล้ว ถ้าต้องการให้แห้งนำมารับประทานควรทำอย่างไร
- นำผ้าซับน้ำเช็ดออก
 - รินน้ำออกจนแห้ง
 - ผึ่งแดดหรืออบซ้ำจนแห้ง
 - ล้างด้วยน้ำเกลือ
8. สาเหตุใดการแช่ส้มผลไม้ จึงไม่นิยมผลไม้ที่สุกงอมเต็มที่
- มีรสหวานแหลมมากเกินไป
 - เนื้อผลไม้มีลักษณะนิ่ม และไม่นำมารับประทาน
 - สุกงอมมากเมื่อแช่ส้มแล้วจะทำให้ผลไม้มีรสขม
 - ผลไม้สุกหายากและมีราคาแพงกว่า
9. ในการแช่ส้มต้องค่อย ๆ เพิ่มเติมน้ำหวานลงไปเพราะเหตุใด
- เพื่อให้ผักและผลไม้กรอบนำมารับประทาน
 - เพื่อรักษารสชาติเดิมให้คงอยู่
 - เพื่อให้น้ำตาลซึมเข้าไปในเนื้อผักและผลไม้ได้ดี
 - เพื่อยืดอายุของผักและผลไม้ให้นานขึ้น
10. การกำจัดความขมของผัก ควรทำอย่างไร
- นำไปตากแดดนาน ๆ
 - นำไปแช่น้ำแข็ง
 - นำไปแช่น้ำอุ่น
 - นำไปต้มเปลี่ยนน้ำทิ้งหลาย ๆ ครั้ง
11. ในการแช่ส้มเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำตาลตกผลึก ควรเติมสารชนิดใด
- แคลเซียมคลอไรด์
 - กรดซิตริก
 - เอซิลแอลกอฮอล์
 - เมธิลแอลกอฮอล์
12. ภาชนะใดที่เหมาะสมสำหรับบรรจุผักและผลไม้แช่ส้ม
- กะละมังสังกะสี
 - ปิ๊บ
 - โถงดินมีฝาปิด
 - ขวดโหลมีฝาปิด
13. ภาชนะก่อนที่จะนำมาบรรจุผักและผลไม้แช่ส้ม ควรทำอย่างไร
- ล้างให้สะอาด
 - ลวก หรือ ต้มด้วยน้ำเดือด
 - ผึ่งให้แห้งสนิท
 - ถูกทุกข้อ
14. การเก็บ และบรรจุผักผลไม้แช่ส้มควรทำอย่างไร
- นำไปตากแดด แล้วแช่ในตู้เย็น
 - นำไปใส่ถุงพลาสติก แล้วหมกในทรายเพื่อยืดอายุ
 - นำไปบรรจุในภาชนะที่แห้ง มีฝาปิดอากาศถ่ายเทสะดวก
 - เก็บไว้ในที่ชื้นไม่มีอากาศถ่ายเท

คำตอบเรื่องการเชื่อมต่อผักและผลไม้

1. ค

2. ก

3. ก

4. ง

5. ง

6. ค

7. ค
8. ข

9. ค

10. ง

11. ข

12. ง

13. ง

14. ค

ตารางแสดง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนกเป็นรายข้อ
ของแบบวัดเรื่องการเชื่อมต่อผักและผลไม้

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ดัชนีบ่งชี้ข้อสอบC(Pj)
1	0.50	0.82	-0.10
2	0.70	0.46	-1.17
3	0.50	0.64	0.34
4	0.80	0.27	0.86
5	0.73	0.27	0.75
6	0.88	0.36	0.20
7	0.58	0.55	0.56
8	0.68	0.28	0.59
9	0.58	0.55	0.32
10	0.73	0.27	0.26
11	0.53	0.46	0.85
12	0.88	0.27	0.40
13	0.83	0.36	0.62
14	0.85	0.27	0.63

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดฉบับนี้ คือ 0.47

แบบวัดเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบจากข้อ ก , ข , ค และ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วกากบาท

(X) ลงในกระดาษคำตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบที่ตอบตามเฉลยให้คะแนน	1	คะแนน
คำตอบที่ไม่ถูกต้องตามเฉลยให้คะแนน	0	คะแนน

1. อาหารประเภทสลัด สามารถใช้เป็นอาหารอะไรได้บ้าง

- ก. อาหารเรียกน้ำย่อย
- ข. อาหารหวาน และอาหารว่าง
- ค. อาหารจานเดียว
- ง. ถูกทุกข้อ

2. สลัดประเภทใดที่ประกอบด้วย ผักสดประเภทใบ ผล และเนื้อสัตว์ชนิดต่าง ๆ

- ก. สลัดผลไม้
- ข. สลัดผักสด
- ค. สลัดน้ำข้น
- ง. สลัดน้ำใส

3. น้ำสลัดมีกี่ชนิด

- ก. 4 ชนิด
- ข. 3 ชนิด
- ค. 2 ชนิด
- ง. 1 ชนิด

4. น้ำสลัดเมื่อทำเสร็จควรนำเข้าแช่ตู้เย็นที่อุณหภูมิเท่าใด

- ก. 30 – 35 องศาเซลเซียส
- ข. 25 – 30 องศาเซลเซียส
- ค. 20 – 25 องศาเซลเซียส
- ง. 10 – 20 องศาเซลเซียส

5. ไข่ที่ใช้ควรเป็นไข่ชนิดใด

- ก. ไข่เป็ดใหม่
- ข. ไข่เป็ดเก่า
- ค. ไข่ไก่ใหม่
- ง. ไข่ไก่เก่า

6. ข้อใดเป็นลักษณะของการล้างผักไม่ถูกวิธี
- ก. หั่น และล้างให้สะอาด
 - ข. ล้างให้น้ำไหลผ่านโดยใช้น้ำแรง ๆ
 - ค. ผักที่มีดอกควรแช่น้ำเกลือไว้ประมาณ 10 นาที
 - ง. ผักที่มีใบควรแกะเป็นใบ ๆ เพื่อให้ดินตามซอกใบหลุดออก
7. ข้อใดเป็นเคล็ดลับในการทำสลัด
- ก. สลัดทุกชนิดจะต้องเสิร์ฟเย็นจัด
 - ข. ควรล้างด้วยน้ำเย็นจัดและผึ่งให้สะเด็ดน้ำ
 - ค. การผสมสลัดควรใช้อุปกรณ์ที่ไม่คม
 - ง. ถูกทุกข้อ
8. ผักที่มีใบบางกรอบ ควรใช้น้ำสลัดชนิดใด
- ก. สลัดน้ำใส
 - ข. สลัดน้ำข้น
 - ค. สลัดน้ำสุก
 - ง. สลัดแบบก
9. ผักที่มีใบหนาควรใช้น้ำสลัดชนิดใด
- ก. สลัดน้ำใส
 - ข. สลัดน้ำข้น
 - ค. สลัดน้ำสุก
 - ง. สลัดแบบก
10. น้ำมันที่ใช้แทนน้ำมันสลัดและน้ำมันมะกอกได้ คือน้ำมันชนิดใด
- ก. น้ำมันพืช
 - ข. น้ำมันถั่วเหลือง
 - ค. น้ำมันเมล็ดทานตะวัน
 - ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบเรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด

1. ง	6. ก
2. ข	7. ง
3. ข	8. ข
4. ค	9. ก
5. ค	10. ง

ตารางแสดง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนกเป็นรายข้อของแบบวัด
เรื่องการทำสลัดและน้ำสลัด

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ดัชนีบ่งชี้ข้อสอบC(Pj)
1	0.55	0.37	0.38
2	0.28	0.64	0.40
3	0.28	0.64	0.69
4	0.35	0.36	0.56
5	0.55	0.37	0.76
6	0.53	0.28	0.79
7	0.65	0.37	0.52
8	0.35	0.64	0.38
9	0.20	0.46	0.52
10	0.60	0.37	-0.25

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดฉบับนี้ คือ 0.97

แบบวัดเรื่องการทำลูกชุบ

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบจากข้อ ก , ข , ค และ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วกากบาท

(X) ลงในกระดาษคำตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบที่ตอบตามเฉลยให้คะแนน	1	คะแนน
คำตอบที่ไม่ถูกต้องตามเฉลยให้คะแนน	0	คะแนน

- ข้อใดคือลักษณะของลูกชุบที่ดี
 - มีความเหมือนจริง และมีสัดส่วนที่เหมาะสม
 - มีรสชาติหวานมัน
 - วันที่เคลือบเป็นมันวาว ไม่หนาจนเกินไป
 - ถูกทุกข้อ
- ถัวนิดใดที่ใช้ทำถั้วกวนสำหรับทำขนมลูกชุบ
 - ถั่วแดง
 - ถั่วเขียว
 - ถั่วดำ
 - ถั่วเหลือง
- การใส่น้ำตาลทรายลงไปขณะเคี่ยววันจะทำให้วันที่ชุบมีลักษณะใด
 - มีความมันแวววาวขึ้น
 - มีความกรอบอร่อย
 - มีความหวานหอม
 - มีความหนานุ่มขึ้น
- ลูกชุบที่มีสีต่าง มีสาเหตุมาจากอะไร
 - ใส่สีน้อยเกินไป สีไม่ทั่วทำให้ลูกชุบมีสีต่าง
 - ใส่น้ำตาลมากเกินไป ทำให้ลูกชุบมีสีต่าง
 - ใส่น้ำมากเกินไป ทำให้สีเจือจางจนลูกชุบมีสีต่าง
 - สีไม่แห้งสนิท ทำให้ละลายลงไปในวันหมด
- การเลือกวัสดุธรรมชาติที่นำมาใช้ตกแต่ง ควรมีหลักเกณฑ์อย่างไร
 - ไม่ทำให้ลูกชุบเกิดอันตรายต่อผู้บริโภค
 - เพิ่มรสชาติของลูกชุบให้ดียิ่งขึ้น
 - เปลี่ยนกลิ่นของลูกชุบให้แตกต่างไปจากเดิม
 - ทำให้ กลิ่น สี รส ผิดสัมผัส เปลี่ยนสภาพไป

6. การวางลูกขုပ်ที่มีสีแตกต่างกันควรทำอย่างไร
 - ก. วางไว้ให้ชิด ๆ กัน
 - ข. ใช้พลาสติกกันไว้
 - ค. วางซ้อนกันหลาย ๆ ชั้น
 - ง. วางเรียงกันให้เป็นแถว
7. การระบายสีลูกขုပ်มีหลักการอย่างไร
 - ก. ศึกษาจากธรรมชาติของจริง
 - ข. ควรระบายโดยใช้สีอ่อน ๆ ก่อนใช้สีเข้ม
 - ค. ไม่ควรใช้น้ำช่วยในการระบายมากเกินไป
 - ง. ถูกทุกข้อ
8. ข้อใดเป็นส่วนผสมของถั่วกวน
 - ก. ถั่วเหลือง , มะพร้าว , น้ำตาลทราย
 - ข. ถั่วแดง , มะพร้าว , น้ำตาลปี๊ป
 - ค. ถั่วเหลือง , มะพร้าว , น้ำตาลปี๊ป
 - ง. ถั่วเขียว , มะพร้าว , น้ำตาลทราย
9. เทคนิคการปั้นลูกขုပ်ที่ดีควรทำอย่างไร
 - ก. ศึกษาโดยดูจากของจริง เพื่อหาจุดเด่นของสิ่งของ
 - ข. ฝึกฝนการปั้นโดยใช้ดินน้ำมันเพื่อให้เกิดความชำนาญ
 - ค. เริ่มจากการปั้นรูปทรงกลมก่อน และควรคลึงตัวให้แน่น
 - ง. ถูกทุกข้อ
10. ข้อใดเป็นวัสดุอุปกรณ์ในการทำลูกขုပ်
 - ก. ไม้ไผ่ , โฟม , ถ้วยตะไล , สำลี , หลอดหยด , ผ้าขาวบาง
 - ข. พู่กัน , มีดบาง , กรรไกร , ตะเกียบ , สีผสมอาหาร
 - ค. อ่างใส่น้ำ , ผ้าเช็ดมือ , กล่องพลาสติก , ถาด , ไม้จิ้มฟัน
 - ง. ถูกทุกข้อ
11. การกวนถั่วควรใช้ไฟลักษณะใด
 - ก. ไฟแรงมาก
 - ข. ไฟแรง
 - ค. ไฟแรงปานกลาง
 - ง. ไฟอ่อน ๆ

คำตอบเรื่องการทำขนมลูกชุบ

1. ง

2. ข

3. ก

4. ง

5. ก

6. ข
7. ง

8. ง

9. ง

10. ง

11. ง

ตารางแสดง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และดัชนีบ่งชี้ข้อสอบจำแนกเป็นรายข้อของแบบวัดเรื่อง การทำขนมลูกชุบ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ดัชนีบ่งชี้ข้อสอบ C(Pj)
1	0.83	0.64	1.10
2	0.30	0.55	0.47
3	0.35	0.45	0.53
4	0.43	0.37	0.25
5	0.85	0.27	0.49
6	0.30	0.36	0.63
7	0.73	0.36	0.53
8	0.23	0.27	0.62
9	0.80	0.64	0.65
10	0.50	0.37	0.62
11	0.50	0.37	0.83

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดฉบับนี้ คือ 0.46

แบบวัดเรื่องการทำกะหรี่ปั๊พ

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบจากข้อ ก , ข , ค และ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วกากบาท

(X) ลงในกระดาษคำตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบที่ตอบตามเฉลยให้คะแนน 1 คะแนน

คำตอบที่ไม่ถูกต้องตามเฉลยให้คะแนน 0 คะแนน

1. เมื่อทอดกะหรี่ปั๊พเสร็จควรทำอย่างไร จะช่วยให้ขนมแห้งน่ารับประทานยิ่งขึ้น

- ก. เปิดพัดลมเป่าที่ขนมแรง ๆ
- ข. ซับไข่ขาวทาที่ตัวขนมหลังจากทอดเสร็จ
- ค. ตักขึ้นวางบนกระดาษซับมัน
- ง. โรยเกลือป่นเพื่อให้ดูดซับความมัน

2. ขนมที่ค้างคืน แป้งจะนิ่ม วิธีแก้ไขคือ

- ก. นำไปแช่ช่องแข็งในตู้เย็น
- ข. แกะแป้งออกและห่อแป้งใหม่ แล้วนำไปทอด
- ค. ทอดซ้ำได้อีกจนทำให้ขนมมีสีเข้มขึ้น
- ง. แก้ไขไม่ได้ควรทิ้งได้เลย

3. การชั่งแป้งสำหรับห่อไส้กะหรี่ปั๊พ ข้อใดถูกต้อง

- ก. กระชั่งแป้งควรให้แป้งชั้นนอกมีน้ำหนักเป็นสองเท่าของแป้งชั้นใน
- ข. การชั่งแป้งควรให้แป้งชั้นนอกมีน้ำหนักเท่ากับแป้งชั้นใน
- ค. การชั่งแป้งควรให้แป้งชั้นในมีน้ำหนักเป็นสองเท่าของแป้งชั้นนอก
- ง. การชั่งแป้งควรใช้แป้งชั้นนอก แป้งชั้นกลาง และแป้งชั้นในมีน้ำหนักเท่ากัน

4. การคลึงแป้งแต่ละครั้ง จะต้องมีการพักแป้งอย่างน้อยเท่าใด

- ก. 40 นาที
- ข. 30 นาที
- ค. 20 นาที
- ง. 10 นาที

5. การพักแป้งครั้งสุดท้ายก่อนใส่ไส้ ควรพักประมาณเท่าใด

- ก. 40 นาที
- ข. 30 นาที
- ค. 20 นาที
- ง. 10 นาที

6. เมื่อใส่ไส้ขนมเรียบร้อยแล้ว ไม่ควรทิ้งขนมไว้นานเพราะสาเหตุใด
 - ก. เมื่อนำขนมไปทอดแป้งจะแตกทำให้ไส้ขนมข้างในไหม้
 - ข. ราค会上ขนม
 - ค. ผิวขนมแห้งเมื่อทอดแล้วไม่น่ารับประทาน
 - ง. แป้งจะแข็งทำให้รสชาติเปลี่ยนไป
7. แป้งที่นวดและรีดคลึงเป็นชั้นแล้ว ไม่ควรค้างคืน เพราะสาเหตุใด
 - ก. ทำให้น้ำมันไหลออกจากตัวแป้ง เป็นสาเหตุทำให้แป้งไม่กรอบ
 - ข. ทำให้ราขึ้นที่แป้งทำให้แป้งเสีย
 - ค. แป้งจะคืนตัวทำให้แป้งชั้นนอกขาด
 - ง. แป้งจะคืนตัวทำให้แป้งชั้นในขาด
8. น้ำปูนใสทำมาจากอะไร
 - ก. ปูนซีเมนต์
 - ข. ปูนขาว
 - ค. ปูนแดงสำหรับกินหมาก
 - ง. ปูนปลาสเตอร์
9. ถ้าแป้งที่ห่อบางเกินไป จะทำให้กะหรี่ปั๊พมีลักษณะอย่างไร
 - ก. กรอบน่ารับประทาน
 - ข. แข็งเกินไป
 - ค. ไส้ขนมจะแตกออก
 - ง. ขนมจะนิ่มเร็ว
10. ถ้าต้องการให้ขนมกรอบนานยิ่งขึ้น ควรทำอย่างไร
 - ก. ทอดครั้งแรกทอดให้ผิวขนมสุก แต่ยังไม่เหลือง
ทอดครั้งที่สองทอดให้ผิวขนมมีสีสวยงาม
 - ข. ทอดครั้งแรกทอดให้กรอบเหลือง
ทอดครั้งที่สองทอดให้นานขึ้นจนเกรียม
 - ค. ทอดครั้งเดียวให้เหลืองจนค่อย ๆ เกรียมกรอบนาน
 - ง. ทอดโดยเปลี่ยนน้ำมันหลาย ๆ ครั้งจนกรอบเหลือง
11. น้ำตาลที่ใช้ในการทำขนมกะหรี่ปั๊พ ควรใช้น้ำตาลอะไร
 - ก. น้ำตาลปีบ
 - ข. น้ำตาลกรวด
 - ค. น้ำตาลทรายขาว
 - ง. น้ำตาลเทียม

แบบสอบถามการติดตามผล
โครงการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเสริมและวางแผนทาง
การประกอบอาชีพเสริมรายได้นอกเวลาราชการ

- คำสั่ง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านโดยขีดเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ ที่ท่าน
เห็นสมควร และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วน
1. หลังจากผ่านการเข้าร่วมโครงการไปแล้วเป็นระยะเวลา 1 เดือน ท่านนำอาชีพที่ทาง โครงการฝึก
ให้นำไปทำเป็นอาชีพเสริมรายได้หรือไม่
☐ ทำ ☐ ไม่ทำ
ถ้า “ไม่ทำ” เพราะ
.....
.....
2. ท่านคิดว่าท่านจะสามารถนำอาชีพที่ทางโครงการฝึกให้นำไปประกอบอาชีพเสริมเป็นการเพิ่มรายได้
ให้แก่ตนเองและครอบครัว
☐ ทำได้มากที่สุด
☐ ทำได้มาก
☐ พอทำได้
☐ ไม่ค่อยแน่ใจว่าจะทำได้
☐ ไม่แน่ใจเลยว่าจะทำได้
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการช่วยให้ท่านมีแนวทางที่จะประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่ม
รายได้มากน้อยเพียงใด
☐ มีแนวทางมากที่สุด
☐ มีแนวทางมาก
☐ มีแนวทางปานกลาง
☐ มีแนวทางน้อย
☐ ไม่มีแนวทางเลย
4. ท่านคิดว่าเป็นการคุ้มค่าหรือไม่ในการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้
☐ คุ้มค่า ☐ ไม่คุ้มค่า
ถ้า “ไม่คุ้มค่า” เพราะ
.....
.....
5. การเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ มีประโยชน์อย่างไรบ้าง
5.1.....
5.2.....
5.3.....

6. การเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ มีข้อควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง

- 6.1.....
- 6.2.....
- 6.3.....

7. ข้อเสนอแนะในการจัดครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวรจนา พลาแดง
วันเดือนปีเกิด	25 มีนาคม 2517
สถานที่เกิด	เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	69/408 หมู่ 8 ต. บางกระสอ อ. เมือง จ. นนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	พยาบาลวิจัย หน่วยงานโรคติดต่อ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2539	ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง จากวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร